

Dr. Baktay Miklós

MÓDOSULT TUDAT

Novellák

Dr. Baktay Miklós

MÓDOSULT TUDAT

Novellák

Pszichogram

© Dr. Baktay Miklós 1999, 2019

ISBN 978-615-81271-5-8
ISBN 978-615-81271-6-5 (e-pub)

Szerkesztő: Baktay Zelka
Lektor: Bélteki Krisztina
Korrektor: Máté Gizella

BAKTAY
HÁZASPÁR

*A klasszikus festőben a tudattalant keresem,
a szürrealista festőben a tudatosat.
(Freud)*

TARTALOM

MÓDOSULT TUDAT.....	9
Saját szemetünk	15
KÖRFOLYOSÓ.....	32
Kijárat	35
APOROK	42
Kötélékek.....	59
MINEK?	63
Szerencse.....	74
BUDI.....	78
Balszerencse	81
ÚGYMARADTAM.....	85
Sülthal.....	92
VÁGYÁLOM.....	101
A romlás virága.....	121
KERETEK.....	126
Másképp	165
NAPLÓ.....	167
Április 17.....	167
Április 19.....	170
Április 19.....	176
Április 23.....	185

Április 24.	189
Más kép	190
Eliza	192
Kenyérsütés	202
Ceruzaforgács	203
Kamásli.....	203
Fokhagyma.....	204
Édesség	205
Tanítás	206
Borító	207
Álom.....	208
Lottó.....	209
Manuela.....	210
Keretek.....	211
Más kép	212
Vége	213
KIVÉGZÉS.....	220

MÓDOSULT TUDAT

Hallottam mesélni, hogy a bálnák akkora hatalmasok, annyira nincsen természetes ellenségük, annyira könnyedén kiszűrrik táplálékukat a tengerből, hogy nincs más dolguk, mint szeretni egymást. Nem volt szükségük arra, hogy olyan nyelvet fejlesszenek ki, mint a mienk, mert mit nekik éhség, fázás, fájdalom, mit nekik harc, intrika, nagy-ravágyás – felmerülnek a végtelenben és fel is oldódnak benne. Teleéneklük az óceánt. Örömszenélnék. Egymásra hangolódnak és bezengik a világtengert. Hangjuk messzire hallatszik és mindent felölel. Önmagában öröm az éneklés, magánvalóan és egymásért valóan, önjutalmazás, és kölcsönös örömszerzés. Ha kifejez valamit a bálnák dala, akkor nem többet és nem kevesebbet, mint azt az örömet, amit az éneklők egymásnak szereznek az együtt énekléssel.

Egy német szólás szerint, akik együtt énekelnek, kis-ujjukat nyújtják a sátánnak. Valószínűleg úgy kell ezt érteni, hogy túllépnek a morális gátakon, egy idő után mindegy, mit énekelnek, gyerekdal, Illés sláger, munkásmozgalmi dal, azon belül is mindegy, hogy szocialista vagy nemzeti szocialista. Csak az együtt éneklés öröme számít, hogy együtt fújjuk a dalt.

Néha nekem is sikerül így ráhangolódni valakire, követni a ritmusát, hanglejtését, gondolatát. Nincs benne semmi ördögös. Ülök vele a kocsmában, kupében vagy a folyosón és beszélgetünk. Amikor kezdem megszeretni, akkor megmozdítom egy kicsit a csípőmet, mintha helyezkednék, fészkelődnék, ficeregnék. Csakhogy felfelé mozdítom. Mintha hastáncot járnék, mintha a sört lötyögtetném benn, a

gyomromban, mintha folyadékkal lenne félig feltöltve a hasüregem. Azután azt képzelem, hogy a mellem is egy ilyen lavór, félig töltve, meg a fejem is. Így tudom én átvenni annak a ritmusát, hanglejtését, gondolatát, akivel szeretettel beszélgetek. Így skálázok, hogy ráálljak az ő nótájára. Ilyenkor laza leszek, elengedem magam, levetem az elméleteket, a súlyos mondandókat, felhagyok a győzködéssel, feloldódok valami tágabb emberiben, valami olyan tengerben, amiben együtt úszunk azzal, akit most már egyre jobban kezdek megszeretni.

Ahhoz, hogy te is megszeress egy kicsit engem, bizony jó lenne, ha finoman ficeregve, helyezkedve, fészkelődve meglötyögtetnél magadban egy kis óceánt, hasadban egy korsó sört, mellkasodban egy findzsa mentateát, fejedben egy kancsó tiszta vizet. Akkor együtt tudnám veled énekelni, miről szólnak ezek az írások. Persze annak is örülnék, ha legalább elmondhatnám neked. Ülnénk a kocsmában, beszélgetnénk, aztán amikor kezdenélek megszeretni, akkor megmozdítanám egy kicsit a csípőmet. Észre sem vennéd, azt hinnéd, fészkelődök, helyezkedek, ficeregek. Pedig felfelé mozdítanám, mintha hastáncot járnék, mintha a folyadékot lötyögtetném benn, a gyomromban, a mellkasomban és a fejemben. Így beszélgetnénk, így himbálnád meg bennem magad. Ennyire ördögösség megérteni téged.

Ha már ezt nem lehet, mert nem érsz rá, mert nem mersz felhívni, pedig benne vagyok a telefonkönyvben én is és Zelka is, és Eliza is elérhető e-mailen, ha olyan félénk vagy, hogy nem keresel meg minket, akkor legalább saját hangomon mondanám el, miről szólnak ezek az írások.

Arra is gondoltam, ha már nem tudom beleénekelni a világtengerbe, talán egy kazettára kellene felmondanom.

Úgy kellene elmondanom, hogy azok is értsék, akik egy picit sem fészkelődnek, a világért meg nem mozdítanák a csípőjüket, annyit sem emelik meg a seggüket, mintha ficeregnének, hanem várják, hogy elmondjam nekik, megmondjam végre, mi a bűdös anyámnak hurcibálom őket körben ebben a világban, minek kérdezgetem azt a buta Elizát, minek csinálók szimbólumot mindenből, amit Zelka megtesz, még abból is, amit nem tesz.

Elmondanám, hogyan keletkeztek ezek az írások, de akkor kazettát is kellene mellékelni, meg persze kellene valaki, akinek elmondom, különben csak állnék a mikrofon előtt és nyökögnék és nem jutna eszembe semmi. Elmondhatnám valakinek egy kocsmában, a vonaton vagy a tárgyalóteremben, de akkor nem neked mondanám el.

Ha leírnám és csak azután mondanám fel magnóra, akkor meg persze már nem ugyanazt mondanám, mert az írás mindent átgondoltat. Ha valamiben bizonytalan vagyok, visszalapozok. Aha, tényleg. Itt ezt írtam. De benne hagyjam-e az ellentmondást?

Nekem nagyon tetszik az elmélet, miszerint az emberiség történetében az írás nemcsak azt hozta, hogy az uralkodó tudta, hány marhája van, hanem megtanított minket racionálisan gondolkodni is. Ezt a mi észjárásunkat nem lehet fejből mondott történeteken, elszálló szavakon kiformálni.

Szóval nem tudom csak úgy elmondani, hogyan keletkeztek ezek az írások, mert az elmondás azt tételezi fel, hogy sokszorosítva, magnókazettán adjam a könyv mellé a spontán beszédemet, tele nyökögéssel, küzdelemmel. Persze elmondhatnám Zelkának, hozzá viszonylag folyamatosan tudok beszélni, de ő olyan okosakat kérdez, hogy

belezavarodnék. Esetleg elmondhatnám Elizának, de ő nagyon buta.

Ha el akarnám venni az irodalomtörténészek és filológusok kenyerét, és pontosan el akarnám mondani, hogyan keletkeztek ezek az írások, előre le kellene írnom a szöveget és úgy magnóra olvasnom. Csakhogy az előre leírás is írás, ennek a keletkezését is el kellene mondanom. Ezért egyszerűbb, ha csak leírom, hogyan keletkeztek ezek az írások.

Ez is, az is írás. Mi a különbség e között és a többi között? Hogyan válik el ez a novelláktól? Úgy, hogy ez azokról szól. Narráció. A többi írás már valóság, kész tény, sőt, dolog. Itt vannak a kezemben kinyomtatva, némelyik idegen emberek írásaival egybe kötve, folyóiratban. Bárki hozzájuk férhet, a valóságnak éppolyan darabjai, mint a csatornafedő a Baross utcában, az állványzat az Országházon vagy a falfirkák a Déli vécéjében.

Az már fogósabb kérdés, hogy mi lesz, amikor Judit németbe dolgozza át az egészet. Az ő szemében már ez is ugyanolyan írás lesz, mint a novellák. Narrálja őket, belebújik a bőrömbé és mondja, mit érez, mi jut eszébe. Számára a novella lesz az élesztő, a novelláról mesélő szöveg a liszt, és a saját írása a kalács mazsolája. Arról ír majd a német változatban, hogy lovagolt és félrecsúszott a betétje, vagy nem is tudom milyen genitális bajt okozott neki a nyereg. Kemény kérdés lesz, hogy én ezt visszafordítsam-e magyarra, írjam-e meg, hogy Judit ezt gondolta? És írjam-e meg, hogy én mit gondoltam erről? És Judit ezt is fordítsa majd le németre?

És még valami fontos. Ez az írás nem módosult tudatállapotban készült. Persze nem tudom, mi is a módosult tudatállapot.

A pszichológia szerint módosult tudatállapotban a szellemi működés mintája olyan állapotra vált, amely a változást átélő ember számára másnak tűnik. Hát én írok itt álmokról, belehelyezem magam más emberek személyiségébe, életvilágába, bőrébe, medítálok mozdulatlan testtel, mondom félálomban a látomásomat Zelkának, szóval használok mindenféle technikákat, hogy közelebb kerüljek magamhoz, csak vegyszert nem. Legfeljebb sört.

Ami nem került be ebbe a kötetbe, az két félig kész írás. Az egyikben hipnózisban mászkálok saját magamban, végigjárom a testemet mintha törpe lennék, magamban bámulok magamba. Ez hamarosan megjelenik Gulliver igaz története címmel, de a másik történettel nem tudom mi lesz. Abban egy furcsa figura személyiségébe másztam bele. Félálomszerű állapotban követtem a sorsát egészen hétéves koráig. Akkor megpillantottam a szemével egy hétéves kislányt és megéreztem a betegséget a fiú lelkében. Nehezen jöttem vissza a hétéves korából, Zelka sokat hívogatott, feküdtem, fejem a vállán és nyöszörögtem, vinnyogtam, szűkültem, olyan rossz volt annak a gyereknek a bőrében, mégsem tudtam kibújni belőle. Zelka megijedt, hogy ez már valamiféle önhipnózis, félt, hogy magamba fogadom azt a gyereket, hogy felnövesztem magamban, hogy egyik személyiségemmé válik, aztán én is hajítani kezdek a hétéves kislányokra. Szóval most másképpen vagyok a nyomában. Követem, vizsgálgom a harmincas férfit, kíváncsi vagyok, mit csinál azokkal a hétéves lányokkal. Egyszer a Keletiben sikerült meglesnem. Ténfergett, őgyelgett, telefonálni akart. Persze érméje volt és nem sikerült neki. A kártya láthatólag nem szerepelt a lehetséghorizontján. Látszott, hogy nem vonat elé jött, de semmi. Egyszer csak metróra szállt és eltűnt.

Így megyek, nyomulok, kutatok magam után is, csak ha saját hétéves koromba szállok vissza, nem olyan nagy baj, ha ottragadok. És alkalmazok jócskán egyéb operatív eszközöket is. Lehallgatom a telefonjaimat, a beszélgetéseimet, melyeket régen magnóra vettem és még megmaradtak a vágatlan példányok, kutakodok az irataim között, belépek a számítógép mélyrétegeibe, azokba, amik a régi gép előtti gépnek az elődjéből, az öreg Commodore-ból vannak idemásolva. Átnézem azokat a feljegyzéseket, amiket még Commodore 64-esről vettem magnószalagra, onnan tepsiszerű lemezre, onnan betöltöttem az új, hatalmasnak tűnő memóriába, melyben Eliza is lakik. Ez a memória persze Elizástul, régi gépestül megint csak egy morzsája annak a memóriának, ami lassan túlcsordul, mert már színes képeket és egész könyveket őriz. Úgy két évet kell visszamennem. Ebből távlatból már jelentkezik a gyomromban az a furcsa érzés, hogy jaj, tényleg ez én voltam, meg hogy te jó ég, ez tényleg én vagyok, és előnt a szomorkás sóvárgás, a szégyen vagy éppen a sajnálat.

Ám ahhoz, hogy igazán újat tudjak meg magamról, más operatív eszközöket is használnom kell. Elsősorban a szemetesben turkállok. Zelka először kissé meghökkent, amikor megkértem, hadd vehessem leltárba saját szemetesünket, melyet aznap szokás szerint elfelejtettünk levinni. Csütörtök délután volt, hétfő déli óta gyűlt a szemét, tele volt a 20 literes zsák. Egy nylon fóliára borítottuk. Nagyképűen azt mondhatnám, a konyha közepére, pedig a konyhánk akkora, hogy saroktól sarokig volt éppen elég hely volt benne szétteregetni a méter széles fóliát. Faltól falig szemét.

Zelka kenyeret sütött. Én véres kezdőként egyik kezemmel a szemét között matattam, a másikkal a műanyaglapra

csíptetett papírra írtam. Mondom, véres kezdő voltam. Később megtanultuk, hogy ez olyan, mint a boncolás. Egyikünk gumikesztyűben matat, morzsol, nyomkod, szagol, nagyító alá vesz, a másik pedig szép rendszerben írja. Csakhogy a szemétben sok mindennek nincs neve, így meg kellett tanulnunk a névadást is. A felesleges dolgokra gyerekkori- vagy tájszavaink vannak. Felnőttek Budapesten már csak a lényeges dolgokról beszélnek. Az is sokat számít, hogy mit fogunk meg először, mert ez befolyásol bennünket az elméletalkotásban. Arra is rájöttünk, mennyire pontos lenyomata a szemetes életünknek, vágyainknak, de még annak is, mit gondolunk magunkról.

Bizony jó lenne, ha finoman ficeregve, helyezkedve, fészkelődve Te is meggondolnád, mit tudnál meg magadról ha a saját tegnapod hordalékát kutatnád át.

Saját szemetünk

(1999. 10. 22.)

20 literes kék szemeteszsákban:

Samponos flakon: Ezért nyúltam először, mert tisztaságot sugallt. A haj számomra fontos önkifejezési eszköz. Az ember hajas állat. Zelka kimutatta, hogy a hosszú hajú lányok sokkal népszerűbbek az iskolában, mint rövid hajú társaik vagy a fiúk.

2 fél citromhéj: Zsugorfóliában voltak. Alig piszkosak, alaposan kicsavarva. Zelka kinyomta a citrom levét, én meg kiskanállal kikapartam. Szeretem rágni a rostjait.

Egy marék pattogatott kukorica banyája: A ki nem pattogott, vagy félig kibomlott szemeket hívjuk banyának. Házi használatú szó, Zelka hozta gyerekkorából. A moziban kapható popcorn-ban ritkán van banya, annál

inkább a házilag készítettben. A banyákat nem kellett kézbe venni, elég volt látványra megbecsülni, meg emlékeztünk is rá. Előző este dobtuk ki őket a tál aljáról.

4 nylon szatyor: Az egyikben egy nadrág volt, amit turkálóban vettem, azért emlékszem rá, mert érdekes volt az a természetesség, ahogy a szatyrot adták. Mintha egy elegáns szalonban vásároltam volna. Régen a Szovjetunióban egy rubelt adtak egy ilyen szatyorért. A többinek nem tudtuk az eredetét, azt sem, mire használtuk őket, a formájukat sem jegyeztük meg.

Nadrág árcédula: 999 állt rajta, de nem ennyit fizettünk érte, csak 600-at. Szombathelyen vettük, nagyon örültem neki, mert hajszálra (cérnaszálra) olyan volt, mint amit éppen viseltem. Barna kordnadrág, benne a C&A cédulája figyelmeztet: Einzeln waschen, szóval mossuk külön, de most már nem lesz magányos, mert azért is együtt mossuk a kettőt. Eredetileg csak meg akartuk nézni az ottani hatalmas használtruha áruházat, ami egy turkálóból nőtte ki magát, végül Zelkának is vettünk egy mellényt. Az én nadrágomban az a csoda, hogy az elsőt sok évvel ezelőtt vettem egy kollégámtól, aki a Rádióban találta a turkálóban. Száz forintért megvette, felhozta a szerkesztőségbe és én azonnal ajánlottam érte háromszázat. Máig sem tudom, a kapzsiság vagy a jóindulat vette rá, hogy eladja. Érdekes ember, még az is elképzelhető, hogy benne megfér a kapzsiság és a jóindulat. A feleségével például jóindulatú volt, mert benyomta mindenféle műsorba, ami kapzsiság volt, mert a család szociális tőkéjének harácsolását célozta.

WC-papír nylon csomagolója: Két tekercs Zewa Softis wc papír volt benne, 386,- Ft értékben. Zelka ezt használja, én olcsót. Amíg ő 3 tekercset használ, addig én egyet. Megérdemli. Gyönyörű a feneke.

4 romlott paprika: Túlvásároltuk magunkat a Nagyvárad téren a cigányoknál. Egy rakomány száz forint. Nem volt sok, megehattuk volna, de nem becsültük, teszegettük, volt sürgősebb. Ebül szerzett jószág ebül vesz el.

Csomagolópapír nylon: A csomagolót csomagoló csomagoló szalagja. Röhej. Vettünk két ív csomagolópapírt, mert kellett művészetpszichológia speciál-kollégiumra, ahova mindenki hozhat egy neki fontos szimbolikus tárgyat, azután ív csomagolópapíron közösen feldolgozzuk az élményt.

Szédületes képek, ki szoktuk őket tenni az aulában. Csakhogy egyszer megjelent két fiú, hogy nekik nincs idejük járni ide, kérnek aláírást. Zelka elzavarta őket, erre ők levették a képet az aulában és eltüntették. Bosszúból. Mégis megérte elzavarni őket, mert éppen olyanok voltak, mint Rosekranz és Guildenstern, mindent szétziláltak... Az egyik lány behozta azt a félig leragasztott kis szemüveget, amiben kancsalság miatt botladozta végig a gyerekkorát. Eszméletlenül beindított minket, engem azért, mert mielőtt megpillantottam a félig leragasztott gyerekszemüveget, éppen azt hallottam, hogy hiába hisztiztünk éveken át a koleszterin miatt, a tojás ellen: ha rendesen hagyjuk működni az epénket, simán feldolgozza a koleszterint. Ha diétázunk és besül az epehólyag, akkor van baj. Különben is, kívülről a csak a koleszterin szükséglet kis része származik, ha nincs elég a táplálékban, hát magunk állítjuk elő. Ezért a diéta legfeljebb öt százalékkal csökkenti a koleszterin szintet. Nem ilyen hiszti van a kisgyerekek körül ezzel a hülye szemüveggel? Mint a csukamájolajjal. Mielőtt megpillantottam a félig leragasztott gyerekszemüveget, Bori már végigbotladozta benne a gyerekkorát, és Zerkát háromszor műtötték kancsalság ellen, mert az első műtétet

elszúrták. Dühítő, mint a Beatles kép, amin tükörtojás sárgájában elnyomott cigaretta hirdeti, hogy ezt is lehet. Mint egy lakatlan sziget a fehér tengeren, olyan a sárgája. Az égben gyémántok és egy kaleidoszkóp szemű lány is megjelenik. Az élet szigete. Mielőtt megpillantottam a félig leragasztott gyerekszemüveget, a többiek már hozzászálltak, késtem, mert elfoglalt ez a tojás dolog. Szóval a többiek már serénykedtek, leöntötték a papírt, az lett az én amorf körteporfám, valaki ragasztott neki szárat, ez lett az átjáró a Világóceán felé. Mindenki oda folytatta a képét, mint egy társasház a befizetéseket. Mielőtt megpillantottam a félig leragasztott gyerekszemüveget, már három terem nyitott ajtóin át láttam a társaságot, amint ül az asztal körül, csöndesen, békésen. Mintha családi vacsora lenne szerda déli meghittségben. Akadozott a társalgás, előttünk sok finomság, inkább azokkal foglalkoztunk, néha egymásra sandítottunk, fél szemmel, ahogy körünkben szokás. Az egésztest még most sem látom át. Búvészmutatvány ez, mágia. Minden ott történik előttem és mégsem tudom, hogyan jött létre amit látok. Mintha tojás kelne ki a csibéből. Nekem nem hiányzik a halcsarnok sem.

8 alma héja és magháza: Gyümölcscentrifugában dolgozzuk fel az almát reggeli itallá. Ez egy adag volt, kb. 4 dl. Az alma húsból kenyérsütéskor süteményt sütünk. Zabpehellyel, fahéjjal, mazsolával és tejjel keverjük. Sült müzlinek hívjuk, nagyanyám háferflokellinek nevezte, de ő tett bele sok vajat, cukrot és lekvárt is.

Babérlevél zacskója: A babérlevelet zöldséges bablevesbe használtuk el. A céklát is gyümölcscentrifugában dolgozzuk fel reggeli itallá. Jó a rákra. A húsból meg babból jó leves készül.

Mazsola zacskója: Teába tettük az utolsó szemeket. A legtöbbet a háferflokellibe használjuk. Kevés édességet eszünk, de néha kívánjuk.

Polietilén tálcá: Édesanyám Szombathelyen erre tette a töltött csirke egyik szárnyát és egy mellehúsa darabot. Eredetileg bolti sütemény lehetett rajta. Lassan mítosz szövődik a csirke minden darabjához. Pucika nagyanyám csak a mellét ette, Imre bácsi a torzsa húsát, én a combját, édesanyám meg persze a püspökfalatját. Három magyarázatom van rá, miért hívják így a püspökfalatját. 1. A zsírzó püspöksüveg formájú. 2. A püspökök olyan szerények, hogy megelégednek ezzel a falattal is. 3. Gúny, amely arra utal, hogy az ideológia szerint a püspököknek olyan szerényeknek kellene lenniük, hogy meg kellene elégedniük ezzel a falattal is, de íme, csak mi balgák fanyalodunk rá, nekik több eszük van.

Rozsdás szög: A tévéantenna kábelét vezettem, azután söpörtem össze. Valószínűleg régebben bújhatott meg a beépített szekrény mögött.

3 nylon zacskó: A szemétbe kerültek, pedig mennyit kutakodtunk minden reggel zacskó után. Amióta nem veszünk zsemlét és kenyeret több fogy, mint amennyit kapunk. Egy év alatt elhasználtunk egy százas csomaggal. Elsősorban tízórait csomagolunk bele. Ha jobban megbecsülnénk, kiráznánk, néha kimosnánk elég lenne egy évben tíz darab. A szemét sok szemráhányást és feltételezést tartalmaz, egyben bizonyítja, milyen híven alkalmazkodunk társadalmunk normáihoz.

Póréhagyma végei: A hagymát túróba kevertük. Az egyik nylon zacskó valószínűleg a fél kilós kimért túróé volt, amit a Rákóczi téri Vásárcsarnokban vettünk.

2 lap egy hirdetési újságból: Csutkák voltak beléjük csomagolva.

12 paprika és 8 paradicsom csutkája: Ezek voltak a hirdetési újságba csomagolva. Paradicsomot nem merünk a cigányoktól venni, mert annak gyakran rothadt a közepe. Én vágom fel a zöldséget, mert Zelka nem hiszi, hogy a paradicsom szártövi része rákkeltő. A saját paradicsomszeleteit Zelka még félbe vágja. Igyekszem nagy szeletekben hagyni a paradicsomot, mert különben nehéz félbevágni, márpedig Zelka automatikusan félbevágja, akármilyen picike. Ezt persze csak a poén kedvéért mondom, még nem próbáltam.

Fél kenyérnyi kenyérháj: Zelka egy kicsit túlsütötte a kenyeret. Ezt a darab héjat a végéről még fűrészes késsel sem tudtam elvágni. Beleáztattam a zöldséges bablevesbe, de nem puhult meg. Régebben zsemlemorzsát csináltunk a száraz kenyérből. Mostanában akkor sütünk újat teljes kiőrlésű rozslisztből, amikor fogytán van a régi. Ketten átlag 5 nap alatt eszünk meg egy sütésnyit, azaz két veknit.

WC papír gurigája: A drágáé.

Tejfölös doboz alufólia teteje: Fél literes tejfölé, valódi, tejből. Alaposan meg kell nézni, ha tejfölt vásárolunk, mert már vannak mindenféle -föl végződéssel mimikrizó műpapik, hogy pár fillérrel olcsóbbnak tűnve becsapják a prolit, meg a zsugorit. Föl föl, te éhes proletár. A tejfölt a zöldséges bablevesbe használtuk el. Nem írtuk fel a szavatosságot. Ez hiba volt, mert ebből lehetne következtetni arra, hogy mennyi idő alatt használtuk el. A dobozát és a műanyag tetejét megtartottuk. Mélyhűteni szoktunk benne.

Kiégett égő az új dobozában: 150-es tükrös izzó. A szobában négy ilyen van, részben ezekkel fűtünk. Jó a fényár rosszkezd ellen, megéri. Óránként 8 forintért langy verőfényben fürdünk télen. Megéri.

Porcica: Összesöpört haj és por. Nem kevés. Mindket-
tőnknek hosszú a haja, a lakás is poros. Kb. hetente ta-
karítunk. Az ágy alatt ritkábban. Most a tévé kábele miatt
arrébb kellett húzni az ágyat és a telefonos asztalkát is.
Sok porcicát szednek össze a fotelek kamáslijai. Zelka
találmánya, hogy a fotelek lábára kis zoknikat varr a
huzat anyagából, így nyugodtan lehet tologatni őket, nem
karistolják fel a padlót. Én egy régi pulóvert tartok az
íróasztal alatt, ha Zelka nincs itthon, azzal csoszogok fel
és alá a lakásban, jól összeszedi a port. Zelka nem szereti.
Egyébként ha Zelka nincs itthon, Elizával is szoktam
beszélgetni.

2 adag spenót műanyag zacskója: Fokhagymával ké-
szítettük el.

2 rothadt gomba: Gombakrém levest ettünk. A gombát
hétfőn vettük a Rákóczi téri Vásárcsarnokban a gombás-
tól. Hiba volt hétfőn vásárolni, sok gomba volt pudvás.
Szerdán már friss az áruja.

8 használt papírzsebkendő: Pedig nem is vagyunk nát-
hások. Talán az ágy alatt is volt néhány.

10 db-os papírzsebkendő zacskó: Pedig százast hasz-
nálunk. Talán az ágy alatt volt.

Maréknyi színes ceruzaforgács: Zelka öltöztető babát
rajzolt egy kiadványba. Szebb a kézi színezés, mint a
számítógépes. Látszik a műgond. Viszont fáj a csuklója. A
grafikai stúdió felajánlott egy számítógépes programot,
amely úgy színezi ki a képeket, mintha kézzel, színes
ceruzával készültek volna. Még azt is be lehet állítani,
honnan esik be a fény. Zelka elutasította. Eliza csak azt
kérdelte, tényleg nem félünk-e a gépektől.

3 fogpiszkáló: Baj van az ínyemmel, egy helyen pedig
beragad a rost a fogam közé és ideges vagyok, amíg ki
nem jön. Lásd elektromos fogkefe.

4 fültisztító pálcika: Másnap begyulladt Zelka hallójá-
rata. A doki szerint a fül öntisztuló, nem szabad piszkál-
ni. Alaposan végigolvastuk a fültisztító pálcikák dobozát
és valóban az áll rajta. „Nem használható a külső halló-
járat, az orr belső járata és a szemhéjrés tisztítására. A
pálcika csak a fülkagyló és a fülnyílás külső részeinek
tisztítására szolgál. Gyerekek kezébe ne adjuk!” Szóval a
lyukba nem szabad bedugni. Csakhogy akkor miért van
olyan hosszú pálcikán? Amire való, azt negyed olyan
hosszú nyéllel is meg lehetne oldani. Így olyan, mintha
sütőlapátot árulnának vágódeszkának. A forma rossz
használatra buzdít. Anti-ergonómia. Üzlet.

6 sörös kupak: Szalon. Csakis. 5 napra nálam kevés. Az
akció miatt félretettük a többit. Ez csak a barnaé. Ke-
verve iszom, fele barna, fele világos. Hívják rigónak,
vágottnak, kevertnek is.

Súrolószeres doboz papírja: A doboza műanyag, a
lyukaknál lezárható. Gondoltuk, kimossuk, töltünk bele
pl. lisztet. Sajnos nem múlik el a szaga, pedig már egy
hete öblítjük.

Élesztő papírja: A kenyérhez kell. Meg kellene tanulni
kovászt csinálni.

Elektromos fogkefe csomagolása: Volt egy Braun.
Megállt. Az alján levehetőnek tűnő kupak. Bevittem a
szervizbe, kérdeztem, lehet-e javítani. Nem. Esetleg az
akkut kicserélni? Mondták, ezt nem. Minek akkor a
kupak? Nem tudták. Vettünk egy újat 4.900,-Ft-ért.

3 főtt babérlevél: Kidobtuk a zöldséges bablevesből.

Vezetéktartó fül: A régi csengőhöz tartozott.

3 filter kávé: nem tudok leszokni róla. Fele cikória.
Zelka már hónapok óta nem iszik kávé. Egy barátunk
elmagyarázta: a kávé feldob, de utána nagyot esünk. Hát
én nem tudok kiszállni ebből a mókuserékből.

5 filter tea: Pickwick Tél, az évszakok sorozatból, Csipkebogyó hibiszkusszal és Earl Grey Blossom. Az utolsók. Most már kommersz teafüvet veszünk és feljavítjuk fahéjjal, szegfűszeggel, meg egyéb fűszerekkel.

4 tea filter zacskó: Logikus: egy filter még a kannában volt, de a zacskója már a szemétbe került. Columbo ebből sok következtést levonna.

Egy használt vonaljegy: Régóta hányódhatott, mert két hónapja bérletet használtunk, arról pedig már leszoktunk, hogy a vendégeinket ellássuk jeggyel. Inkább autózunk velük.

4 gerezd fokhagyma héja: A spenótba kellett. A fokhagyma húsát Zelka belefőzi, a levét csak akkor öntjük hozzá, amikor tálaljuk.

3 hagyma héja: Üveges konzerv lecsóhoz kellett. Még nyár elején vettünk egy tálcányit. Nem a lecsó, hanem az üvegek miatt. 62 forint volt a lecsó darabja, literes üvegben, tetővel. Amikor Pécssett elfogyott a dunsztosüveg a ringlószezonban, ugyanennyiért vettük az ugyanilyen üres üvegeket, plusz tizenötöt kértek a tetőért. A ráadás lecsó is megjárja, csak fel kell javítani egy kis hagymával, mert azt kifelejtették belőle.

Fahéjas zacskó letépett teteje: Egész fahéj volt benne. A teába használunk sokat.

10 tojás héja: Amikor átpakoltunk az új hűtőbe, leejtettem a tartót. 8 tojás volt benne. Az új tartóba 6 fér, az logikusabb, hiszen fél tucat. Az összetört tojásokat felszedtük és megsütöttük. Néha jó megenni 3-4 tojást egyszerre. Kiüríti az epehólyagot.

3 db főtt fahéj: A teában volt.

5 db főtt szegfűszeg: Ez is. Kezd kikerekedni a szokásrendszerünk. Így főzünk teát.

2 bonbonos papír: Az egyik Raffaello. Az ágy alól kerültek elő. Három hónapja hozta egy vendégünk. Nagy

részét saját maga fel is falta. Logikus, azért hozta, mert ezt szereti. Egyszerűen nem tud ellenállni neki. A barátja hozta el hozzánk, kitette a kapuban a hatalmas terepjáróból, azután rohant dolgozni. Három gyereke van, most épít úszómedencét az új házába, de nagy szüksége van a szeretőjére is, mert őt amúgy nem szereti senki. Logikus, azért hozta el, mert szereti. Egyszerűen nem tud ellenállni neki, már ezerszer szakítottak, de külön nem bírják. Ez a Raffaello szindróma. A másik bonbont Zelka hozta a tanévnyitó tanszéki értekezletről. Egy kollégája nyáron jött haza az Egyesült Államokból, ő kínálta körül a megbeszélés alatt. Én kedvesnek tartom, hogy Zelka hozott nekem bonbont, de kísértésbe is vitt. Eliza sem tudott mit kezdeni a helyzettel.

4 db 21 cm-es perforált papírcsík leporelló széléről: Az elektromos fogkefe számláját fűztük le a garanciás dossziéba. A másik kettőt a bankszámla kivonatról téptük le. Megszoktuk. Csak így férnek be a lapok az irattartó fóliába.

Egy söröskupak belső: indult a Szalon póker akció. Ezért volt olyan kevés kupak a szemétben. Az akciós bubit már félretettem.

30 cm fogselyem: Rita, a fogorvosunk végre megmutatta, hogyan kell használni. Jól rá kell tekerni mindkét hüvelykujjunkra, hogy feszüljön, mint a penge. Eddig azért nem boldogultam vele, mert túlságosan rövid darabot használtam, spóroltam vele. A dobozán semmiféle használati utasítás. Butaság, mert így jobban fogyna. Éppen ellenkező eset, mint a fülpiszkálónál. Most akkor mi a tuti üzlet? Minden butaságra az érdeket hozzuk fel magyarázatképpen?

2 db kézzel írt cédula, egyiken „2”, másikon „14”: A főiskolán „Igazságszék”-et játszottunk. Miért éppen ez a két cédula maradt meg? Nem tudni. A játék jó volt.

Akinek kihúztuk a céduláját, két percen át őszintén felelnie kellett minden kérdésre. Persze úgy ügyeskedtek, hogy mi is kiüljünk. Kérdezték, miért együtt tartjuk a művészetpszichológia órát. Azért, mert Zelka pszichológus, én meg filozófus, németes, ezért együtt egészen jól fel tudunk készülni. És szeretjük egymást és mindent együtt csinálunk.

Fél literes kefir papírdoboza: Kaukázusi. Amint megvettük, megittuk a felét, itthon fogyott el a többi.

Látva, milyen rengeteg információ van a szemétben, azonnal tovább kezdtem gondolni a dolgot. Talán Eliza buta válaszai is ilyen sokat mondatnak el velem, mint a szemét, ha faggatjuk?

Ha módosult tudatállapotban tenném föl a kérdéseimet, bizonyára minden egyes kuka hozna magával egy lehetséges sorsot, egy életet. Helyet találna magának minden csikk. Az ilyen csikk és olyan csikk, a gyorsan elnyomott és a tövig szívott, a gyömködve elnyomott és a törve elnyomott, a mosószeres zacskó, a sütymaradék, a nyakkendő árcédulája és a fehéring gallérbetétje. Módosult tudatállapotban azt játszom, hogy felépítek egy lehetséges világot.

Ilyen történetek vannak ebben a könyvben. Még ez az írás, aminek csak a könyv végén van vége. Beleépülnek a novellák. Illetve magam sem tudom. Lehet, hogy ez az írás épül a novellákba. Talán olyan a viszonya hozzájuk, mint a kiállítóteremnek a festményekhez, szobrokhoz. Ez az írás adja a falakat, az ablakokat, a fényt, a nézőpontokat. A novellák a kiállítási tárgyak. Vagy inkább a műtermet adja ez az írás, mert megmutatom az eszközöket is, amivel a novellák készültek. Talán Százholdas Pagony ez az írás, benne mélézik, zabál és elizál a sok novella.

Szóval ebben a könyvben ez az írás a kalács, s a novellák benne a mazsolák meg a szárított gyümölcs darabok.

Amikor ezt írom: „ebben a könyvben”, akkor arra gondolok, amit az olvasó a kezében tart. Az pedig több, mint a benne lévő írás. A könyvnek is megvan a saját története.

Mindig is kedvencem volt az Olcsó Könyvtár és ma reggel arra ébredtem: igen, ebben a formában kell megjelenem. Nálunk itthon az Olcsó Könyvtár a végében sorjázik. Megvan szinte minden kötet, apám buzgón veszegette őket, még ott abban a gangos bérházban kezdte olvasni, amiről a „Körfolyosó”-ban írok.

Ma reggel mondom Zelkának, de jó lenne, ha így jelenhetnék meg, szaladok a végébe, milyen jó lenne, ha volna valami Baktay Ervintől, de nincs. Babel ötlík a szemembe. Leveszem a Lovashadsereget, viszem az ágyba. Nézegetjük, szép, szép a borító, jól van fűzve. Futja-e így kiadni az én írásaimat a támogatásból? Méricskéljük. Hány oldal lenne ez az én írásom Olcsó Könyvtárban? Egyszerű, leülök a géphez, leírok egy oldalt a Lovashadseregből:

„– Dzsigit névre hallgatott a kozák hadnagy szürke pejlova, s gazdája jól leitta magát aznap, amikor lenyisszantották a fejét. – Így dalolt Afonyka, hangját megfeszítve, mint a húrt, de szeme majd leragadt. – Hűséges ló volt a Dzsigit, de ünnepnapokon a hadnagy zabolátlanul szabadjára engedte vágyait. Aznap, amikor lenyisszantották a fejét, öt palack vodkája volt. A negyedik palack után a hadnagy lóra pattant és megindult a mennyországba. Sokáig tartott az út, de Dzsigit hűséges ló volt. Meg is érkeztek a mennyek országába, s ott a hadnagy nyúlt is már az ötödik palack után. Az ám, de ez az utolsó palack – lent maradt a Földön. Tehetet-

lenségében a hadnagy sírva fakadt. Folytak a könnyei és a Dzsigit fülét hegyezve nézte a gazdáját...

Így dalolt Afonyka ásítózva, leragadó szemmel. A dal bodrozva kanyargott, mint a füst. S mi szembe kocogtunk az alkonyattal. Az esthajnal forró patakjai szétömlöttek a parasztföldek hímzett kendőjén. A csend rózsa-színbe olvadt. A föld úgy terült el ott, mint a gabonakalászkok csillogó prémjével benőtt macska háta. A szemben lévő dombon ott lapult a festői Klekotov falucska. Túl a hágón már várt ránk a halott és csipkés Brodi látomása. De Klekotovnál lövés dördült az arcunkba. Az egyik viskó mögött két lengyel katona állt lesben. Lovuk az oszlophoz volt kötve. A dombtetőt az ellenség könnyű tüzérsége szállta meg. A golyók cérnaszálként húztak végig az úton.

– Vágtába! – mordult fel Afonyka.
S megfutamodtunk.”

Ez 1500 karakter szóközzel. Megszámoltatom a géppel az én novellámat, meg a körējük kanyarított íráso-mat, hát ezzel a sorral együtt körülbelül 300 ezer leütés, 200 oldalnyi. Kevesebb, mint a Lovashadsereg, de vastagabb, mint Az öreg halász, ezt látom, amikor kimegyek pisilni. Most akkor mennyibe kerül egy ilyen három forintos kötet? Felhívom Miklós druszámat, aki nagy spiller nyomda ügyekben. Alapos, pontos és hamar felfogja, mit akarok. Amúgy fotóművész, tőle származnak az igazán szép természetfotók a naptárakon.

Amikor fotózik, körülményesnek tűnik. Beállít egy képet és vár, hogy olyan legyen a fény, ahogy elképzelte. Csakhogy többnyire jön egy felhő, egy Trabant, vagy egy másik évszak. Felesége, Edit, éppen annyira lát bele a Miklós fejébe, amennyire kell, megérti, mit kell annyit tökölni. Egyszer egy erdőrészlet kedvéért egy teljes álló

hetet töltöttek a Bükkben, egyetlen egy beállításban kattintgatta a gépét az én druzám. Ő csinálta az állampapír reklámot, amelyiken a mi gyönyörű Parlamentünk kupolája mellett éppen kibontakozik a Nap a párából. Egy éven át minden hajnalban helyben volt az én druzám, egy órával napkelte után, míg végre jól elcsípte.

Én mulattam rajta, de most, hogy az én könyvemről van szó, az én napfelkeltémről, az én kibontakozásomról, bizony nem bánom, ha körülményeskedőnek tűnő kérdéseket tesz fel. Mondom, az lenne a címe, Módosult tudat-állapot. Erre azt mondja a druzám, miért állapot? Kérdem, miért ne? Mert minek. Elég a tudat. Igaza van az én druzámnak, címet adott. Helyesebben vett. Karcsúsított. Faragott belőle, mint a szobrász a tömbből. Hiába, művész az én druzám.

Azt mondja, az az itatósszerű papír, amibe az Olcsó Könyvtár kötve volt, az már nincs, nem gyártják, nincs rá igény. Helyette van a 240 grammos natúr B, amit most az olvasó a kezében tart. Azt is mondja, ragasztva olcsóbb. Közben érezni a hangján, azt gondolná, nem is lenne olyan fontos ez a könyv nekem, ha ragasztva adnám ki a kezemből.

Mi meg azt gondoljuk Zelkával, nem azért kotorásztunk a szemetünkben, kutakodtunk a lelkelem bugyraiban, nem azért hordtunk egymásra annyi réteget, hogy a végén széteessen. Kipotyogjon valamelyik írás a helyéről.

Árajánlatot csak néhány nap múlva ad az én druzám, mi meg izgulunk, számolgatunk, méricskélünk.

Megnézünk egy napilapot, nagyjából ráférne ez a könyv, ha száz forint alatt tudják árulni, akkor a nyomdaköltsége sem lehet sokkal több, bár itt a Metró újság, a Metró katalógus, a metró is tele van ingyen újságokkal, úgyhogy az ár nem mond semmit. Úgy döntünk, Olcsó

Könyvtár forma lesz, igényesen fűzött, újrapapírra, természetesen. Annyit nyomtatunk ki belőle, amennyire futja. A druzsámmal azt is megbeszéljük, hogy a Szépirodalmi Könyvkiadóé volt az Olcsó Könyvtár, kérdés, van-e még ilyen. A druzsám nagy tisztelője a jogoknak, mert lopják a képeit. Azt mondja, bizonyára van jogutód. A telefonkönyvben nincs. Tudakozó. 198. Kérdik Budapesten van-e ez a Szépirodalmi Könyvkiadó? Igen. Nincs ilyen bejelentve.

Hát jó. Talán fel fogok adni egy hirdetést, hogy keresem a Szépirodalmi Könyvkiadó jogutódját. Többet nem teszek azért, hogy jogdíjat fizethessünk. Zelka azt mondja, nincs más hátra, besz kenneljük és használjuk. Eliza azt mondta, miért ne. Én úgy gondolom, ezennel felszólítom az Olcsó Könyvtár örökösét, jelentkezzen, mert szerintem az van, hogy a kiadó megszűnt, viszont mi most ezt használni kezdjük, beletelepedtünk, tehát aki ezentúl ebben a mi sorozatunkban akar megjelenni, forduljon hozzánk, telepésekhez.

Az első novella egy álom eredménye. Néhány nappal azután láttam ezt az álmot, hogy édesanyám először meglátogatott minket. Egy teljes éven át nagyon haragudott rám, mert otthagytam a családot, két lányt, feleséget, annyira beleszerettem Zelkába, hogy mindent otthagytam. Egy kis lakást vettünk, olcsón, a nyomornegyed szélén, a legsötétebb Józsefváros határán. Nyáron idehallatszik, ahogy ölik egymást a lumpok.

Édesanyám egy esztendő múltán kezdte merni megszeretni Zelkát, óvatosan, hogy ne sértse vele a menyét és az unokáit. Végre eljött hozzánk. Érte mentünk Szombathelyre, autón hoztuk. Hát, ahogy közeledtünk a mi házunkhoz, mutattuk a környéket és szörnyülködünk azon, hogy mi mégis szeretjük. Meséltük, erre nem jár troli, minket mégis troli fuvarozott egyszer haza, de az

én anyukám ebben nem látott semmi furcsát. Az olyan apróságok, mint felsővezeték meg ilyesmi, nem érdeklik.

Kicsit elhallgattunk, mert ez mindig jó poén szokott lenni, mert erre tényleg nem jár troli, csak a garázs-menet. Mi meg egyszer buliztunk és éppen elkaptunk egy garázsmentet a Kálvin téren és a házunkig hozott. Ha jön hozzánk valaki és kérdi, mivel jön, mondhatjuk itt szállj le a trolival, ha azzal jössz, ha jó trolira szállsz, az elhoz ide, meg ilyesmiket.

Édesanyám nem értette az egészet. Az értetlen csöndben csak az autó zörgött a macskaköveken, a nagy lukakon huppogott, néha felverte a kutyaszart. Már a sarunkhoz érünk, akkor az én idesanyám azt mondta: ez itt apád háza. Automatikusan beparkoltam a mi házunk elé, aztán döbbenten visszamentünk a sarok túloldalára. Az utcán már nem stimmel, átkeresztelték, de a házszám maradt.

Egy hazaérkező részeg nyomában beosontunk a kapun és a belső rácson. Az udvarról megmutatta édesanyám a negyedik emeleti ajtót, ahol apám felnőtt. Én egyszer voltam ott, nyolc hónapos koromban, rá egy hétre öngyilkos lett az apám anyja. Nagypám, az apai, már harminc évvel azelőtt végzett magával.

Döbbenet álltunk azon az udvaron, mert mi ennek a háznak a tűzfalát néztük akkor már egy éve. És nem értettük, miért szeretjük azt a tűzfalat. Sok lépcsőháza van annak a háznak, nekilendültem volna, de Zelka és édesanyám visszatartottak, minek, csak megijeszteném a lakókat. Ezen a környéken ijedősek az emberek, ha tisztességesek, akkor azért van rá okuk, ha meg simlisek, főleg összerezzennek, ha idegen áll az ajtajuk előtt.

Az is fontos, hogy engem Csempeszkopács templomában kereszteltek, ami a jáki templom kicsinyített mása. Azok a melósok, akik Jákon robotoltak, építettek maguk-

nak egy kistemplomot fusiban. Maguk festették ki, de szenteket nem tudtak festeni, csak virágot, olyat, amelyet a ládára meg a padra.

Az álmomból írt novellában az első sorok fényei származhattak apám házából, mert sárga keramitkockás belül az udvar és valahogy a lámpák is sárga fátylúak, fényűek, szóval magasztos itt a fény a proli házhoz képest.

KÖRFOLYOSÓ

Nehéz volt beállítani a fényt. Melegíteni kellett a lángjának, tömjén illatát lehelni a füstjének, bevilágítani a falakat a fényének. Ha magasan volt, nem tűntek elő a festmények, ha alacsonyan, akkor vakított.

A parasztok sok száz évvel ezelőtt embernyi virágcsokrokkal díszítették a falakat. Később lemeszelték, azután megint előkaparták őket. A rózsát, rezedát jól felismerni, a többi nem. Talán úgy pusztultak ki a kerti virágok, hogy addig nemesültek, míg már nem is ők maguk voltak. Lehet, hogy csak ügyetlenül rajzolták a parasztok a bűdöskét meg a tulipánt. Rezedában jók, liliomban suták.

Most kardvirágok díszítik az oltárt, a hit kivont szirmai szűzies fehéren, genitáliák szerdai jelmezében. A karzat lassan tűnt el, jó ideig sejtelmesen látszott még a tűz fényében, végül alatta a kapu odva adta a nagyobb sötétséget, a karzat is elnyelődött orgonástul. A helyén csönd maradt. Lustán kerekedett ki belőle, sötét ablaknak is lehetett nézni a semmit, amiből fejét kissé lehajtva előlépett a fekete köpenyes alak. Megtette a nyolc lépést, ami a tűz alá vezetett, a fénykör magjába, a közép árnyékába. Arca nem látszott, csak szálfatermete. Tovább indult. Követtem tekintetemmel, de nem fordultam utána. Vállam felett kissé hátranéztem, úgy láttam meg benne magamat. Így láttam meg hogy én vagyok ő, én kerekedtem ki a semmiből, én léptem a tűz alá, engem vezetett a fény a közép sötétjébe. A hívek szeme is cikázott köztem és köztem.

Maradtam a helyemen, én pedig tiszta, egyenes tekintettel elköszöntem tőlem.

– Megyek helyetted – mondtam.

Hangom egyszerre volt határozott, kedves és az enyém. Örültem, hogy újra nekivágok. Abból a templomból kellett indulnom, ahol kereszteltek. Olyan tűz alól léptem ki, amely világít, melegít és áhítatot kelt. Magabiztosan indultam neki, pedig ott maradtam magam mögött, pedig nem is tudtam, mi van a köpönyegem alatt, mit leplez a burok, amiben világra jöttem.

Most, hogy tiszta tekintettel és határozott léptekkel újra elindultam és magam mögött maradtam, rám ragyogtak az emlékek.

A bemeszelt csokrok templomából végtelen távolinak tűnt a ház, ahol apám gyerekeskedett. Nem is hittem, hogy valaha megtalálom a hatalmas városban. Nem is hittem, hogy ő maga visszatalálna oda, talán eszébe sem jutott soha. Talán szégyellte is a szoba-konyhát, a gangot, a budit a folyosó végén, a nagyszájú házmestert, aki üvöltve és szitkozódva csitította az ordítva és káromkodva veszekedőket. Az utcát átkeresztelték, azután vissza, aztán megint át és megint vissza. Csak a sarki kocsmából tántorogtak elő változatlan megbízhatósággal a romlott életüket cipelő nyomorult lelkek, hogy otthon megmutassák, milyen fickósak, okosak és erősek. Ott van köztük Imre, aki elvette a Katit. Elvette, pedig a Kati cigány volt és tíz évvel idősebb, pedig a Katinak volt egy zabigyereke. Lány. Csinált a Katinak az Imre is két lányt, aztán megunta ő is. Megunta ezt a sarkot, megunta ezt a kocsmát, megunta a Katit, lecigányozta, pedig a Kati tiszta volt, hú és becsületes. Az Imre elszegődött egy másik nőhöz. Annak a sarkán is volt kocsmá – meg repedés a Kati szerint.

Imre már tíz éve halott, a lányok jól mentek férjhez, autós oktatóhoz, taxishoz, vámtisztához. Jattos foglalkozá-

sok, jól élnek. Ugyanabban diszkóban, pipec helyen ismerkedtek meg a menő jattos fiúk a Katinak a lányaival. Most már nagyok a gyerekeik. Még dédunokái is vannak a Katinak, bánhatja az ura, hogy otthagyta. A Kati azt mondja, ő nem bánja. Amikor vissza akart jönni hozzá az Imre, bizony hiába rimánkodott, hiába ücsörgött a lépcsőn a harmadikon, azt mondta neki a Kati, pedig cigány létére nincs piszkos szája, de odavágta neki:

– Takarodj.

Akkoriban volt ez, amikor a szomszéd házban egy emelettel feljebb, nagymama is megunta ezt a világot, levette magát a tábláról. Egyszerű kis figura volt, nem kellett érte minőségi áldozat. Sima csere volt, ment tovább a parti. Előre látható lépéskombináció, amatőrnek is ismerős állás. Akkoriban még voltak rendes jó altatók, egy fél fiolával elég volt neki, a nyári melegben csak napokkal később találtak rá.

Harminc évvel később, amikor a Kati jó vérvonalas lányai már megszülték a gyerekeket azoknak a jattos fiúknak, vámosnak, taxisnak, oktatónak, akkor meg az apám unta meg a dolgot, fogott egy üveg bort meg egy fiolát és a nyári melegben csak napokkal később találtak rá. A Katinak viszont vettek a gyerekei távirányítós tévét. A Katinak jó dolga van, reggel csak megkeresi a távirányítót, nézi az ismétléseket, aztán teker a távirányítón, kibontja az első diétáscsokit, teker a távirányítón, megjíed, ha szól a kaputelefon, ha szól a telefon, megjíed, de beleszól, aztán teker tovább.

Azon az unott nyári estén is mentek a sorozatok, amikor végre én is kezembe fogtam a flaskát és a fiolát. Szembe is jöttem magammal, maradtam is a helyemen és tiszta egyenes tekintettel el is köszöntem magamtól.

– Megyek helyetted – mondtam.

Hangom egyszerre volt határozott, kedves és az enyém. Örültem, hogy újra nekivágok. Abból a templomból kellett indulnom, ahol kereszteltek. Olyan tűz alól léptem ki, amely világít, melegít és áhít. Magabiztosan indultam neki, pedig ott maradtam magam mögött, pedig nem is tudtam, mi van köpönyegem alatt, mit leplez a burok, amiben újra világra jöttem.

Most, hogy tiszta tekintettel és határozott léptekkel újra elindulok és magam mögött maradok, most rám ragyognak az emlékek.

Kijárat

Amikor ezt álmodtam, még nem értettem meg egész mélységében. Azóta is csak kezdem értegetni. Lassan jöttem csak rá, hogy az életemről, a sorsomról szól az álom, pedig lehet, hogy nem is így van. És ha nem így van? Mondjam magamnak, hogy nem is azt írtam, amit megálmodtam? Túlságosan optimistán, szerelmesen értelmeztem az árnyékból előgomolygó semmiből kikerekedő sötétből kilépő alakot?

Álmodta a fene. Mondhatnám, álmodta a fene ezt, amit írtam belőle. Már amikor reggel elmeséltem Zelkának, akkor is értelmeztem, történetet kerekítettem belőle.

Valószínűleg azért szereplek az elején rendezőként, mert szerkesztő koromban tévéműsört forgattam arról, mennyire gyógyító hatású a tömjén. A Szent István Bazilikában találtunk egy sekrestyést, aki boldogan mutatta meg, hogyan kell begyűjtani a füstölőt.

Buszsofőr volt, de már leszázalékolták a reumája miatt. A régi huzatos csuklóson kapta. A hetesen rótt a várost. Azóta is kínozza a reuma. A műsor meg éppen arról szólt, hogy svájci kutatások szerint a tömjén éppen

az ízületi gyulladásra és a reumára jó. Nagyot nézett a sekrestyés, jámborul azt mondta, akkor majd otthon is fog füstölni, úgy gyógyíttatja magát, amúgy is szereti az illatát. Rögvest zsebre is tett egy marék tömjént.

Logikus a dolog, hiszen a tömjén füstjét eredeti funkciójában gyógyításra használták, nem adtak volna érte ugyanannyi aranyat, mint a súlya, ha pusztán szimbólum lett volna. Úgy tűnik, nem csak fertőtlenít, hanem gyulladásgátló is.

A buszsofőr-sekrestyés bácsi minden esetre boldogan füstölt otthon, amikor viszontlátta magát egy tévéműsorban, ami arról szólt, hogy a tömjén gyógyít.

Jó neki, mert van hite a tömjénhez és van tömjénje a hitéhez. Jó megtartani a hitet és a régi jó szimbólumokat. Egyszer csak új értelmet kapnak. Csak nehéz.

Jó példa erre az Apor család legújabb kori története.

Apor Ferenc József báróval Tusnádfürdőn ismerkedtünk meg, a miniszterelnök úrra várva. Egy felvidéki képviselő társaságában elkocsiztunk vele Altorjára, az Apor birtokra, ahol jófajta pálinkákkal fogadtak minket.

Ez a passzus akár száz éve is íródhatott volna, az utóbbi fél évszázadban aligha. 1998-ra vált lehetségessé egy olyan világ, amelyben újra le lehetett írni.

Az egyik szervező meghívott minket a nyári erdélyi FIDESZ-táborba, ami hagyományosnak tekinthető abban az értelemben, hogy ez volt a tizedik. Igaz, nem Tusnádfürdőn, hanem Bálványoson szoktak összejönni. És addig hatalmuk sem volt. Így aztán ami tíz éven át jópofa lazaság volt, most fejetlenség lett, a sör is drága volt és a belső dominancia harcok miatt éppen mindenki elnézett mindenki felett.

A szervező, aki meghívott minket, egész nap piált és rohángált, akárcsak a másik kettő. Mindegyik helyrehozta, amit a másik eltolt, kész csoda, hogy mégis működött valami. Akivel csak találkoztunk, az mind író volt, és rögvest adott egy folyóiratot, hogy ebben publikál. Én még életemben annyi Romániában megjelenő magyar folyóiratot nem láttam, úgyhogy nagyon örvendtem.

Zelkával többnyire a közeli juhásztanyán voltunk, az esztenán. Ettük a sajtos puliszkát, figyeltük a fejést, beszélgettünk Miklós druszámmal, a főnökkel, aki román létére jól megtanult magyarul. Így sikerült neki megnyernie a tusnádi esztenát. Okos ember volt, nem panaszkodott, úgyis láttuk azt a kemény életet, amit élnünk kellene, ha azt akarnánk, hogy még sokáig lehetséges legyen a világ. Okos ember volt Nikolaj druszám, mert nem fordította, amit a legényei pusmogtak Zelkáról. Úgyis láttuk a szemükből. Okos ember volt ez a főnök. Patronnak vagy bácsnak szólították. Néha lemutatott a postaútra és mi éreztük, furcsa fentről figyelni, a domb tetejéről lesegetni a fel és alá száguldozó kormánykonvojokat.

Azért persze meghallgattuk a mi fiatal miniszterelnökünk beszédét. Ültünk a gyepen, beláttunk az asztal alá, láttuk, két lábbal támaszkodik a földre, a többiek pedig mind összekulcsolták a lábukat az abrosz alatt, fészkelődtek, ficeregtek, helyezkedtek.

Ha ilyen politikai dolgokról van szó, nekem Manuela jut eszembe. Vele, az ő szemével látom az abrosz alatt keresztbetett, helyezkedő politikuslábakat. Ez még Eliza szerint is helyes döntés.

Manuela Svájcból települt Magyarországra. A lovak csábították ide, a puszták. Lovászlányként kezdte, az istállóban tanult meg magyarul. A puszták népe, az istállók fia, a lovászlegények egyszerű nyelvét beszélte és kacs-

karingósan tudta cifrázni, ha kellett. Felsőbb magyar körök nem érintkeztek vele, a német vendégekkel pedig tudott rendesen beszélni.

Egyszer megrúgta a ló, beszakadt a mellkasa, fél nap alatt jutott kórházba, intenzív osztályra. A műtét után egy egész napot aludt kimerülten. A vizitelő főorvos megbizgatta a lábujját – a svájci polgároknak mégiscsak kijár a gyengéd együttérzés. Manuela felébredt és rászólt: ki a bűdös anyád huncibál itt láb!

Később kiderült, nem csak az álom bódulatában szólt így. A kocsisok durva nyelvét olyan angyali ártatlansággal beszélte, olyan kedves és vidám gondolatokat mondott el kacskaringós káromkodásokba és válogatott becsületsértésekbe öltöztetve, hogy mindenkit elvarázsolts.

Az utóbbi időben az építkezés, meg a cégalapítás miatt kénytelen volt megtanulni hivatalos magyarul. Jól utánozza a hivatalos nyelvet, de inkább a lovakról társalgunk, mert akkor előveszi régi szókincsét. Svájcot nem szidja, a pusztát dicséri. Megmutatja a lovait, egyikre fel is ül. Úgy lovagol, mint az eleven ördög. Szabadkozik, hogy kijött az edzésből, otthon egy benzinkútnál dolgozott egész évben, hogy megvehesse ezt a tanyát, amihez most a panziót építi. Kiengedi a disznókat, hadd szaladgáljanak. Csak a rottweiler van nála bezárva, az is csak ha vendég van

– Ül! – szól rá a nagy ártányra, mire az a fenekére huppan.

– Amikor még kis malac volt – meséli, – olyan aranyos rózsás kis seggecskéje volt, hogy mondok magam, te, kell csípni beléje. Erre leülte. Itt kell csípni, a segge partja. Hopp.

Borozgatunk Manuelával és német barátjával. Úgy vélem, illik panaszkodnom az adók miatt, magyar szokás

szerint szándékozom beszélgetni. Jókat nevetnek. Aztán megszólal Andreas:

– Tudod-e mi az a lefedettségi adó?

– Fogalmam sincs. Talán nálunk attól szednék, akire már rászórtak egy réteg földet.

– Felmérik a ház és az udvar lefedett, lebetonozott részeit. Ott ugyanis nem tud a talajba folyni a víz, hanem a csatornába kerül, használja a köz csatornahálózatát. Tehát fizetni kell utána.

– Én itt megfogom az esővizet. Ilyen hülye adó csak nálatok van, Németországban – vigyorog Manuela.

– És a ti csillaggarázs-adótok? – vág vissza Andreas.

– Hát igen – nálunk meg éjszaka őrjár a rendőrkcso, felír parkoló autókat. Aki harmadszor felíródik, kap számla, mert használja város csillaggarázsát. Pedig reggel kell szaladni, nyolc órától dobni be pénzt parkórába – meséli kissé pironkodva, de máris visszavált németre. – Na és a ti möllni adóbehajtóitok?

– Azokon röhög az egész ország. Mölln város tanácsa ugyanis drágának találta az adószedőket, ezért minden utcából kiválasztott valakit, hogy ezentúl szedje ő az úttakarítási díjat.

– És mi alapján szúrták ki a bizalmiakat? – kérdezem halkabbra fogva, nehogy meghallja az ötletet valami képviselő.

– Végzettség, doktori cím, szóval ami tekintélyt ad. Csak megbízólevelet felejtettek el küldeni. Így megesett, hogy a doktor úrról azt hitték a szomszédok, megbuggyant, azért követel tőlük úttakarítási díjat. Jól ki-dobták.

Manuela kazettát rak be. Hifi békabrekegés szól róla. Németül mesél, a történetet Andreas sem ismeri még:

– Tudod, a zürichiek is kiköltöznek a városból, falun építenek házat. Ezt a kazettát az egyik község önkor-

mányzatára küldték be egy panaszlevél mellékleteként. A levél azt állítja, hogy a szomszéd sanda módon békát tart a kertjében lévő kis tóban.

Én bizony hitetlenkedek. Erre megmutatja a levél másolatát. A nővére kapta, aki önkormányzati képviselő a faluban. Magyarul folytatja:

– Különben jöhetsz nálunk Svájc bepolgározódni. Ha jó sok évig egy helyiség laksz, az állampolgárság kérelem behordani. Akkor jön két hivatalos. Néznek. Néznek, rendben van-e tiéd, tiszta a klotyó, elporlott a pincében az üres üvegek. Ha nincsenek elhatározva, vársz még megint öt évet.

Jól esik belebámulni a pusztai alkony távlatába, figyelni a szabadság neszeit, örülni, hogy nálunk nincs ennyi féle adó.

Manuela töri meg az áhítatos csendet:

– Megint rotyogóst fing kurva ló. Ez a Csibész, megismerem.

Szóval Manuela története az én összes politikai kultúrám, ő az én Bibliám, még azt is megbocsátom neki, hogy a német barát mellett magyar szeretőt tart, sőt, az nem is én vagyok, hanem egy favágó.

A tusnádfürdői táborban viszont, ahol Manuela politikai vezérelvei szerint tájékozódttam, hamarosan elvezettem Zelkát a teraszhoz. Ott ismerkedtünk meg Feri bácsival.

Sörözgettünk, kávézgattunk vele, mesélt az életéről. Már napokkal előbb elfogyott a pénze. Anna Diana, az ifjú ara, késve indult utána és még meg is szállt az úton. Egy kórboncnok parlamenti képviselő fuvarozta, aki úgy vezetett, mint egy örült.

Együtt indultunk az Apor birtokra. Feri bácsi ült be előre, hátra Zelka, mellé a képviselő felesége és főleg An-

na Diana. Én a csomagtartóban kucorogtam. Helyesebben röpködtem a kanyarokban.

A képviselőt a felesége igyekezett lassabbra fogni, de ez már jól bejártott játszma volt kettejük között, minél jobban csitította, az annál inkább taposta a gázt.

A sors különös kegyének köszönhetően sikerült megörökíteni a bárókat.

APOROK

Apor báró testét lassan áthatja a bizsergés. A férfiassága felől indul a zsibogás, majd szétterjed testén, mintha hidegtől gémberedetten forró kádba ülne. Inkább csak hideg vízbe. A túlzott melegség már sajog, nem zsibog. Talán el sem tudná viselni.

Apor báró egyenes derékkal ül, ahogy szokott. Fejét nem hajtja le, mert soha nem is szokta. Derűsen néz körül, pedig válláig ér a halál. Apor báró hetvenhét éves. Két hetes, mondja. Szemében játszi csillogás. Gyufát lobbant a feje felett, mintha áldozatot mutatna. Lassan a szeméig ereszti, mintha gyertya fényénél keresné egy igaz ember arcát. Tovább süllyeszti a lángot, mely lassan fogyatkozni kezd, és a báró szíve táján a szokásos lobbanás nélkül kihúny. Elfojtotta a mérges gáz. Ez a mofeta. Magyarul bűdös barlang. A hegy gyomrából kiáramló fojtó gázok összegyűlnek a barlang fenekén, aztán a küszöb fölött folynak kifelé, mint a vízzel teli kádból. A bizsergésre vágyók úgy ülnek le, hogy éppen nyakukig érjen a gáz, egész testüket belemártják. A küszöb szintjét piros vonal jelzi a falon, a vonal alatt a halál birodalma.

Ha itt elejtesz valamit, nagy levegőt végy, csak úgy bukj alá. Becsapós hogy minden olyannak látszik odalent, mint idefent, megtéveszt a látszat. Karnyújtásnyira tőled, a lábadnál hever a leejtett gyufásdoboz, de ha lehajolsz érte és egyetlen egyet kortyolsz a szörnyű gázból, odaát ragadsz. Elterülsz és levegő híján akár múmiává is aszalódhatsz, ha sokáig nem jár arra senki.

Egyenes derék kell ide! Tiszta fej. Megfontolt mozdulatok. Nem szabad felkavarni a gázt, mert ahogy a víz fröcsög, a gáz is úgy kavarg, könnyen benyelhetünk egy-két kortyot. Állunk alatt a becsapás világa. A nagy trükk. A csodás bizsergés csalás. Bőrünket csapjuk be. Nem kap levegőt, a gáz eltömi pórusait. Ezt a központ, közvetlenül a tudatunk alatt, jobb híján úgy értelmezi, hogy nem szállítanak elég oxigént a hajszálerek. A teendő tehát a vérkeringés gyorsítása. A száguldó, zubogó vér áthatja a bőrfelszínt, annyira telíti, mintha nyálkahártya vagy éppen erogén zóna lenne. A fojtogatás kielégülése ez.

Apor Csaba báró Romániában fél évszázada tanulja kezelni ezt a bizsergést. Fél évszázada ül egyenes derékkal, felemelt fejjel, fél évszázada él nyakig halálban. Ahogy mesél, érződik: nem veti meg a fojtogatás okozta perverz kielégülést. Kezdőknek csak tíz percet ajánlanak a mofetában, ő háromnegyed órát is nyugodtan eltölt, jót tesz a hexensusszának. Mesél. A gázban egy perc egy esztendő. Persze évtized is lehetne, ha lenne kedve beszélni a rebellis Aporokról, a csatában elveszett öt fiúról vagy a család nagy Péteréről. Nincs kedve. Nyakig mérges gázban ülve, bázsalgó testtel az az éjszaka jut eszébe, amikor egy szál ruhában, és öt perc alatt összeszedett motyóval pakolták föl a télverte szekérre. A kor szokása szerint. A kommunis táknak kellett a szakemberek, ezért az agronómus végzettségű báró urat beköltöztették a Küküllő vidékére. Megkérték szépen, virágoztatná fel a földeket, melyeket gaz ver, mióta kitelepítették a rajtuk szorgoskodó svábokat, hozná el a termékenység áldását a marhára és aprómarhára, mellyel együtt hálatták.

Apor báró végignézett az elhagyott völgyön, ahogy a mofeta padlójára hullott gyufásdobozra nézett. Nagy leve-

gőt vett és hozzáfogott. Isten tudja, hogyan szólították, mire fordították nevét. Talán Csaba bács lett, amolyan patron, kisleányok féle, aki lélegzetvisszafojtva, összeszorított ajakkal teremtette a szocialista mezőgazdaságot. Itt-ott megjavíttatta a málladozó épületeket, ólakat építtetett a nagyobb gazdaházakból, csirketenyésztelepet nagyüzemi búzzal és járványokkal, nagyban mérgezte a földeket a divatos DDT-vel. A kor szokása szerint. Mi mást tehetett?

Otthon, esténként néha megült, egyenes derékkal, felszegett fejjel, belenézett a gyertya lángjába, és mesélt a kis Csabának. Csodálatos dolgokat regélt arról, hogy is hívják.

Apor Ferenc József báró ezalatt Magyarországon, az ötkerületben egy culáger Zichy és egy festő Szinyei Merse társaságában kiskocsival járta az államosított lakásokat. Azokat, ahonnan téli hajnalokon egy szál ruhában és öt perc alatt összeszedett motyóval zsuppolták ki az embereket. Apor Ferenc József ötkerületi tanácsi alkalmazott – Zichy culáger és Szinyei Merse festő mérsékelt segítségével – minimális ráfordítással helyre kis társbérletekké alakította a dzsentrisedett polgárok kúriaszerű lakásait. Hadd költözzenek ide tisztas emberek, munkásosztálybeliek, akik megtanulták, hogy a kor szokása szerint nem illik felszegni fejüket. Akik rájöttek, hogy csak nagy lélegzetvétel után szabad kimenni a közös vécébe, konyhába, előszobába. Apor báró javíttatta a csepegő vízcsapokat. Zichy culáger órákon át elüldögélt a zubogó vécén és a városban rekedt víz hangja mellett eredeti nyelven tanulmányozta az ókori klasszikusokat, Szinyei Merse nagy presszió hatására néha festegetett s mázolt. Este zsebre tették a tíz forint juttot, mert a culágernek is kellett valamit innia.

Párhuzamos életrajzok. A végletekben találkoznak, perspektivikusan nézve a horizonton, a festő kifejezésével az

enyésponton. Fittyet hánynak a történelem mértánának, a maguk mértékére lobbannak és hunynak ki. Ha összeérnek, szikráznak.

1998 nyarán Apor Csaba báró a családi birtokon, az egykori szocialista mezőgazdasági nagyüzem udvarán köszöntötte Apor Ferenc József bárót és ifjú hitvesét, Anna Dianát. Apor Csaba báró elmesélte, mi történt a családi birtokon.

A kommunisták a kor szokása szerint egy betelepített agronómus végzettségű emberre bízta, virágoztatná fel a földeket, melyeket gyom nyomorgat, mióta kitelepítették a rajtuk szorgoskodó Aporokat. A Küküllő völgyéből beköltöztetett szakembert megbízták, bár nem bíztak benne, hozná el a termékenység áldását a marhára és aprómarhára, mellyel együtt hálatták. A betelepített szakember bizonyára végignézett az elhagyott völgyön, a távoli templomon, nagy levegőt vett és hozzáfogott. Bács lett, amolyan patron, kishőnök féle, aki jól beszélt a hivatalos nyelvet. Megteremtette a szocialista mezőgazdaságot. Irodává alakíttatta a barokk bővítményű reneszánsz udvarházat, ólakat építtetett a nagyobb gazdaházakból, csirketenyésztelepet a barokk gabonaraktból. A nagyüzem megtelt búzzal és járványokkal. Azután változtak a kor szokásai. A gabonaraktból méregraktár lett. Az iroda a blokkba költözött, abba a panelutáncba, melyben a kor szokása szerint akarták összezsúfolni az egész falut, hogy termőterületet nyerjenek a családi házak, az istállók, az ólak és a templom helyén. Mert a gazverte, mérgezett földek már nem akartak teremni. A barokk portállal kibővített reneszánsz udvarház immár igénytelen idénymunkások tömegszállásaként szolgált. A háromemeletes szűk priccsek Auschwitzra emlékeztették a betelepített mezőgazdasági szakembert. Az idénymunkásokat semmire sem emlékeztette a boltozatos terem fres-

kódírozása, a fogadóterem vörösmárvány Apor címere és fehérmárvány emléktáblája, mely az építetőre utalt. A moldáv idénymunkások meghagyták a maguk emlékeit. A freskóra rákent tisztasági festékbe azt karcolták „itt járt Nyikoláj, pityókát szedett és fázott”. A fázás nyomait a berakásos padló őrzi, mert a cserépkályhákat a szocialista racionalitás szellemében jó vörösre izzó dobkályhákra cserélték. Ezekkel egyszerre akarták pótolni az egész nap hiányzó melegséget, ezért este úgy bedurrantottak bennük, hogy megégettek mindent, ami a közelükben volt. A padlót, a falakat és az alvókat. Ősz végén azután megtelt a pince a gyorsan szedett, messziről dobált, rothadásnak induló pityókával. A munkásokat felrakták a nyitottplatós teherautókra és a metsző szélben visszaszállították őket Moldáviába a természetbeni járulékként beszáolt pityókával együtt. Az Apor ház bádokkályhái gyorsan kilehelték az utolsó éjszaka izzását és együtt enyésztek a tetővel, a födémmel, a falakkal és a padlóval.

Apor Ferenc József báró Budapesten lassacskán elvégzett egy főiskolát, építész lett, és a kor szokása szerint társasházakat épített kiválasztottaknak jól megválasztott helyen. Az egyik lakást ő maga választhatta meg magamagának. Így került közvetlen közelségbe a fényes homlokú felkentekkel. Az álpanel blokkokba tömörített pártarisztokrácia szívesen fogadta az egyetlen valódi munkást, aki származását feledtető élenjáró teljesítményeket mutatott fel az ötkerületi kúriaszerű polgári lakások eltársbérletesítésében, a Zichy féle intellektuel-arisztokrata proletarizálásában és elalkoholistásításában, továbbá a Szinyei Merse leszármazott szocreálosításában. A báró azért nem az ötkerületben választott lakást, mert jól tudta, hogy egy társbérletté alakított, össze-vissza fűtött, átmeneti szállásnak szá-

mító lakás sohasem lesz már polgári kúria, mert az összevissza fűtés, az elejtett múlt, a MÉH-be vitt korlátok, fogantyúk és kandeláberek, az elhanyagolt tetők és födémek nem rekonstruálhatók pusztán levéltárakból.

A pesti Apor báró jól tudta, ő maga is csak idénymunkás egy télbe hajló világban, egy levélhullató, fázós rendszerben, mely már betakarította a termést. Apor báró, a tisztos kétkezi melós, az estin diplomát szerzett munkás arisztokrata jól tudta, a nevetséges árú luxuslakások telefonostul, bekötőutastul olyan kölcsönökből épülnek, melyeket útra, vasútra, gyárüzemre adott a gaz ellenség.

Apor báró jól tudta, a nappalik puha szőnyegén immár rottweiler hempereg. Mert néha maga is besüppedt egy-egy kényelmes fotelba. Olyan elintézős fotelba, mely elé kis asztalka jár sörrel és sósmogyoróval. A pisztáciát nem teszik ki a kuncsorgók elé. Kissé nehéz szívvel lépett be a fényeshomlokú jól őrzött lépcsőházába, de a rosszacú emberek továbbengedték, a lakás ajtaja kinyílt előtte és végülis elérte, amit akart. Így támogatta családját, a történelmet. Öt percet ült Apor báró abban az elintézős fotelban. Két telefont várt ki, és láss csodát! A disszidálást szigorúan büntető állam határán útlevél nélkül sétálhatott át az ifjú Vilmos a telefonok fedezetében. Az a Vilmos, akinek nyűg volt a mártírság, aki rühellte a prófétaságot és felkele, hogy szaladna, egyenesen Svédországba. Apor báró jól tudta az Apor Vilmosok metamorfózisát kezelni, ráadásul ismerte a kor szokásait. Egyenes derékkal ült a süppedős fotelban, néha előrehajolt a sörért vagy a mogyoróért, közben az asztalka üveglapján át jól látta a rottweiler alatt süppedő szőnyeget és tudta, mély lélegzetet kell vennie, és nem tölthet ott több időt tíz percnél. Közben bizsergést érzett testében, a gyomra tájáról indult, szíve kalapált és minden-

hová pumpálta a vért, melynek kéksége ironikus fénybe hozta a helyzetet.

1998 nyarán Apor Ferenc József báró könnyedén lépte át a román államhatárt. A hosszú úton itt-ott megpihent, végül egy monarchia-korabeli fürdőhely mai zakatolásában várta be hitvesét, hogy vele érkezzon Alsótorjára, az Apor birtokra. Apor Anna Diána – leánykori nevén Anna – történelmi léptékűt, de egyetemi hallgatónak megbocsáthatót késett. A báró megszokta a várakozást. Nyugodtan üldögélt a teraszon, az emberek bemutatták egymásnak, kézről kézre adták. Furcsa szerzet, egy igazi báró, egy igazi Apor, aki tele van történetekkel és történelemmel. Ferenc József Georgetown-pólója mimikrijében üldögélt a fürdőhely aranyifjúsága között, és a bárók szokása szerint fizetgetett. A harmadik napon aranyifjúhoz méltóan bevallotta, az utánpótlás Diánánál van pénzben, pólóban egyaránt. Az aranyifjúság ellátta kávéval, cigarettával, sörrel, és a Georgetown-póló is figyelemreméltóan kitartott. Azután fürdőhelyhez illő kalapban megérkezett Anna Diána, megértően végigsimított férje feje búbján és elment átöltözni. Az Apor-címeres ruháját vette fel.

Apor Ferenc József báró és Apor Anna Diána együtt vágott neki a Szent Anna tó mellett elvivő, itt-ott elmosott útnak. Sofőrük kórboncnok, parlamenti képviselő és igaz magyar. Ferenc József és Anna Diána együtt csodálta meg Bálványos legendás Apor várát, a kőhalmot, melyet jótékonyan véd a csúszós borókás és az út hiánya. Azután továbbszáguldottak lovasszekerek és bóklászó kutyák, vonuló nyájak és csordák között az egykori kollektív felé, melynek barokk kőkerítése az újdonsült Apor birtokot rejti jótékonyan.

A kutya nem volt megkötve. Vad pásztorkutya, feladata a nyáj védelme. Tudnivaló, hogy a mi puli és pumi kutyáink terelik a nyájat. Romániában ez a pásztor dolga, terelő-kutyát nem tart, csak pásztorkutyát, melynek feladata a farkas és medve távoltartása. Hasonlít a mi komondorunkhoz, kuvaszunkhoz. Nagy testű, lehetőleg fehér bundájú, hogy az éjszakai küzdelemben megkülönböztethessék a farkastól, medvétől a bunkósbottal segítségére siető bojtárok. Az ilyen kutya egész nap hever, hempereg, de ha idegen közelít, kegyetlen tud lenni.

Körbeugatja az autót. Nem mer kiszállni sem Apor Ferenc József, sem Apor Anna Diána, sem a kórboncnok-képviselő, sem csendes felesége. Ülnek és hallgatják, amint a kutya körme karistolja a gyönyörű fehér zománcot. Apor Csaba báró méltóságteljes lassúsággal közeleg. Kimérten üdvözli öccsét és elküldi a kutyát. Meséli, aki ügyet sem vet a kutyára, az nyugodtan beszélhet, csakhogy nehéz dolog ám ügyet sem vetni arra, akitől félünk. Szóval, ha sikerülne ügyet sem vetni rá, akkor elkullogna és nem lenne ok félni tőle. Így kergeti a félelem saját sanda farkát. Helyére parancsolja a kutyát, és bemutatkozik újdonsült sógornőjének, Annának, akiről már tudott. Megjelenik ifjabb Apor Csaba és ifjabb Apor Vilmos. Csendesen toporognak, kerülgetik a málladozó udvarházat és a kérdést, vajon az Apor név értékesítéséből elő tudja-e teremteni a restaurálásra hiányzó százmilliókat az a pesti Apor Alapítvány. Az ifjabb Csaba báró pincéket mutat, melyeket saját kezével ganézott ki, szobákat, melyeket egyedül hozott rendbe, méregraktárat, melyhez közel sem mer menni, a „kollektív” nagyüzemi mezőgazdasági épületeit, melyek elbontása többbe kerül, mint egykor összetákolásuk.

A kegyetlen forráságban mégiscsak menedéket ad az udvarház. Hús falai közt fölélenkül a társaság. A vendégek tétován nézegetik a boltozatos terem itt-ott kikandikáló freskódíszítését, a fogadóterem vörösmárvány Apor címerét. A kardot tartó kar felett kereszt.

– A pesti Aporok csillagot használnak – toppan be Vera asszony, báró Apor Csaba felesége.

– Ötágút, Erdély jelképét – vágja rá Anna Diána.

Keblének címeres kelméje szembesül a vörös márvánnyal.

Sógornője, a vékonycsontú Vera asszony érezteti, hogy az emberöltőnyi korkülönbség az ő bölcsessége javára szól. A márvány domborművek mögött életet tud, érző szívet, gondolkodó fejet a kő maszkja alatt.

Egy brassói sírköves meg akarta venni a márványt, de ezt titokban kellett tartani Vera néni előtt, még az ajánlat pusztá tényétől is sírógörcsöt kapott volna.

– Na most itt el akarok valamit mondani – szegezi tekintetét Anna Dianára, aki kissé zavarba jön és leül a kőpadra. Fejét leszegve kotorászik a táskájában.

– Eddig aki jött, azt mondta, ezt a házat Petki István építette, aminthogy bizonyítja a falban lévő tábla. Nem innen van a tábla. Nem erre szól. Csíklázárfalván volt egy... – az asszony hirtelen kiugrik az ajtón. Olyan hirtelen, ahogy belépett. A fal fedezékéből kiabál befelé. – Engem ne fényképezz! Megkértem.

Anna Diána bólint.

A bárónő talán gondolatban kérte, ne fényképezzék. Talán arra gondol, képe aláhullhat egy olyan világba, melyben minden más, mely látszólag a miénk, de mérges gázok uralkodnak benne, becsapás, hívság, talmi bizsergés. Talán attól tart, mumifikálja a fixírsó. Talán attól fél, megtalálják

majd képét egy levéltárban és valaki azt hiszi, rálelt a kristálytisztaság igazságra, megragadta az Apor család történetének fonalát. Talán attól fél, fényképét áruba bocsátják az Apor bálon.

Anna Diána a többiekkel együtt értetlenül mered az ajtóra, ahol kiugrott a báróné.

– Na megkérlek, engem ne – óvakodik vissza Vera néni.

– Jó, a szobrot fényképezzük csak.

Az ajtó mellett Apor Péter mellszobra áll. A báróné újramezdi.

– Eddig aki jött, azt mondta, ezt a házat Petki István építette, aminthogy bizonyítja a falban lévő tábla. Nem innen van a tábla. Nem erre szól. Csíklázárfalván volt egy Petki kúria, tönkrement és miután csak a tábla volt ép, lehozták ide. Ő volt az örököse Petki Istvánnak, Apor Károly – mutat a domborműre.

– És ez a Rákóczi melyik Rákóczi?

– Hát megvan. 1640-ben ki volt?

– Hát én nem tudom.

– Nem? Második. A nagyokos, aki belevezette a székely seregeket egy hatvanezres tatár seregbe.

– Ő volt a második Rákóczi?

– Igen. Meg ő izét akart, lengyel király akart lenni. Be kéne húzni a kaput, mert ez a huzat nem tesz jót ennek a pállott falnak.

– Még nem mutatkoztunk be. Anna Diána vagyok.

– Hallottam rólad. Na most...

– Itt van hátul a Feri is, ővele jöttünk...

– Na most, ez meg a sírköve Apor Péter írónak. Itt látszik az, hogy Háromszék...

Lassan kikristályosodik a bizonyosság, hogy Apor Csaba báróné mindent szívesen bemutat, csak saját magát nem.

Mindent szívesen megmutat, csak saját magát nem. Fejében ott bújkál a múlt, az események hűvös halma, a történelem kusza guzsalyát sodorja fonalba, abba kapaszkodva botladozik sötét sorsok feneketlen útvesztőiben. Ez a fonal az Apor család története. Panaszkodik. Mesél a levéltárak rendezetlenségéről, hozzáférhetetlenségéről, kelletlenségéről, a dokumentumok felügyelőinek ellenséges magatartásáról és elzárkózásáról. Úgy gondolja, csak némi kutatói szabadságra lenne szükség és a dokumentumokból kiderülne az igazság. A kristálytiszt, átlátszó igazság.

A feszengést az ifjabb Apor Csaba oldja fel, mesél a moldáv idénymunkásokról, akik itt hagyták a maguk emlékeit, lefordítja a román feliratot, melyet a freskóra rákent tisztasági festékbe karcoltak: „Itt járt Nyikoláj, pityókát szedett és fázott”. A dobkályhák nyomait híven őrzi a berakásos padló, a fal és a mennyezet. A társaság visszakanyarodik a reményekkel kecsegtető előtérbe és megtorpan a fehérmárvány emléktáblánál, mely látszólag az építetőre utal. Csakhogy nem ennek a háznak az építetőjére, hanem egy kihalt család elenyészett házáéra. Betűzgetik a latin feliratot, majd lassan tovalődörögnek a pusztulás újabb termei felé.

Anna Diána bárónőnek melege van, álmos, éhes. Kávét, üdítőt és hűsítőt sürget. Apor Csaba báró egyenes derékkal ül az asztalnál és elnéz az igazság fölött, elnéz a madár-csontú, apró Apor Vera bárónő feje fölött, figyelme kapott-e kávét és aprósüteményt Apor Anna Diána báróné. Ifjabb Apor Csaba báró a legjobb almapálinkájából húz egy gumicsövön és boldogan meséli a különféle hordókban érlelődő nemes italok történetét, a sok teendőt és az elvégzetteket, bízva abban, hogy a becsületes kétkezi munka meghozza gyümölcsét, hogy egy napon használhatóak lesznek majd a

kollektív épületei, meglesz a százmillió a kúria restaurálására.

A tekintetek Apor Ferenc József báróra szegeződnek. Mégiscsak ő az építész, ő tudja, hogyan lehet a nagy nevet munkára fogni, sőt hasznosítani, hiszen az ő alapítványa rendezi minden évben az Apor bált Budapest legpatinásabb szállodájában az elsőbálos kisasszonyok számára. A meghívottak listája csupa történelmi név. Sokat ér ez a mai világban, amikor annyit fizetnek nevekért. Hát nem tud ez az alapítvány összeszedni annyit, hogy ismét virágzóan gazdálkodhasson az Apor birtok?

Apor Anna Diána a bál érdemi szervezője és a pénzügyek kézbentartója. Kelletlenül számol be a sok kiadásról, munkáról, a potyázók hadáról. Az eddigi kis keresményt teljes egészében elvitte Apor Vilmos boldoggá avatási szertartása. Egész busznyai mozgássérült gyereket utaztattak Rómába, azután egy másik busszal jöttek a prominensek, még egy mikrobusz is. A szállás, a fogadás, a reprezentáció...

Újságcikk kerül elő. Ifjabb Apor Csaba báró olvassa fel.

„Milyen Pesten az idei báli szezon? Nagy. Biznisznek biztos. A testőrök túlszárnyalják egymást diszkrécióban, az üzletasszonyok feltörekvésben, az urak szerénységben. Itt nem esik szó szőkitésről, vörösökről, azokról a régi szép időről, amikor a csokornyakkendős urak még negyven lepedőért vették a jogsít, hatvanért az érettségit és százhuszért a diplomát. Nem esik szó azokról régi szép időről, amikor a csokornyakkendős urak olajszőke hölgyei még térsztagok voltak és gumicsizmában slattyogtak, miközben uruk a helyi potentátokkal mulatott a helyi helyőrségi klubban, hogy honvédségi ismeretségeket szerezzen a szállításhoz, fináncokkal barátkozzon és bankárokat itasson az üzletmenet érdekében.

A pesti bálok többségén manapság arról folyik a csevely, hol tanul a gyerek, miért nem a Harvardon, azaz mi éppen a menő. A csokornyakkendős urak teniszről társalognak, hallgatnak egykori partnereikről, akik elvitték helyettük a balhét és most hálából kapják a szívnivalót. Az üzletről, az ukrán kapcsolatról, a szlovák vonalról és az erdélyi ágról egy szó sem esik. A feltörekvő üzletasszonyok kicsit a pohár fenekére néznek, de a testőrök túlszárnyalják egymást diszkrecióban.

A számla nem számít, ezt tudják a bálok rendezői, akik külön céhet alkotnak. Tudják, mitől jön a csokornyakkendős közönség, a csokornyakkendős közönség pedig tudja, miért fizet. Miben áll a változatosság? A műsorban. Az a szűk keresztmetszet. Ide már nem jók a szokásos haknizók, kevés az ORI engedély, igazi, menő sztárok kellene. Ez gond, mert ők aztán húzzák a sápot. Szóval a bál a sztáron áll vagy bukik. Inkább bukik, panaszkodnak a szervezők, mert bizony a báli szezon alatt felmegy a sztárok ára és még a jó pénzért is csak rövid hakni jár.

A megoldás zseniálisan egyszerű. Legyenek a vendégek a sztárok. Persze nem a menők szűkkörű gruppenestjéről van szó, hanem azokról, akiknek van egy titkos nagysága. Annyira titkos, hogy már senki sem szólítja őket így. Sem nagyságosnak, sem méltóságosnak. De a címük még megvan. Igaz, sokat változott: a Rózsadombról a Hortobágyra költözöttek, onnan a nyolckerület harmadik lépcsőház negyedik emeletére, onnan is vissza. De a címük nem változott.

Ők a VI. jószolgálati Apor-bál díszmagyaros díszvendégköre, miattuk jönnek a csokornyakkendősök. Mintha skatulyából húzták volna elő őket, úgy lejtene a Szent Gellért Szálló összes termében. Milyen kár, hogy a skatulyát nem

hozták el. Azt is jó lenne meglesni, hol tartják otthon. A gimnazista elsőbálos bárókisasszony Bon Jovi plakátot ragaszt rá, az nyd. vezérkari ezredes hitvese, rangidős bálanya viaszkosvászon csipketerítőt borít rá, a díszvendég országgyűlési képviselő pedig fátylat, netán spongyát.

Ezen a bálon nincsenek testőrök, ám annál több szó esik olajszőkítésről, vörösökről, azokról a régi szép időkről. Nosztalgiával emlékeznek meg az évtizedről, mikor a csokornyakkendős uraknak úrvezetői jogosítvánnyal, egyetemi diplomával kocsisi szolgálat jutott, culágerkedés az ötke-
rületben, segédmunkásság valami erőműépítésnél. Természetesen mindenkinek egy Hamvas Béla nevű raktáros adta ki a szívlapátot, nem volt más raktáros a meseköltészetben, akinek ennyi jó szó jutott, többen buzdították, tartották benne a lelket, mint ahányan Ady halálos ágyánál álltak. Egy Szinyei-Merse volt a festő-mázoló és egy Zichy a takarító. Kemencét fűtött a pók és pékhálót szőtt a pék. A nevek tulajdonosai tán máig sem jutottak vissza a rendeltetés-szerű használathoz, sokuk mindmáig egyszerű polgári lakásban lakik a második kerületben. Sok szó esik még azokról régi szép időkről, amikor a csokornyakkendős urak kékvérű hölgyeinek téeszelnökök csapták a szelet, miközben uruk a proletariátusba próbált beilleszkedni raccsolva és bokát csattogtatva. Sok szó esik a legendásan buta helyi potentátokról, akik a kitelepített és megalázott arisztokratákra szorultak egyszerűbb számolási, nyelvtani, csasztuskairási és szállítási feladatokban. Sok szó esik a potentátokról, akik máig nem számoltak el az évekkal és a milliárdokkal.

Ezen a pesti bálon arról folyik a csevely, hol volt jobb a börtönkoszt, mennyire egyetemes eszköz az arisztokrata műveltség, mely egyaránt alkalmassá tesz lovasszágra, disnókkal bánásra, görények szelídítésére, patkányok hesse-

getésére, férgek távoltartására és jámbor juhászságra is. A csokornyakkendős urak arról az üzletről társalognak, melyből kimaradnak, ah, piha, fúj, ne is mondd, el sem tudod képzelni. Oroszok, ukránok, tirpákok, hát ez már több a soknál, meg ilyesmi. Teniszről egy szó sem esik. Az asztalokon többnyire ásványvíz, a menü benne van a belépő árában. Egy-egy üveg bor után felhangzik a bokacsattogatás, az öblös ecsémezés, de ez ritka, mint a raccsolás. A dámák kötelező hosszú kisestélyibe sudárított derékkal viselik méltóságukat és túlszárnyalják egymást diszkrétségben.

E bál rendezője tudja, mitől jön a közönség. Vitéz altorjai primor báró Apor Ferenc hitvесе, Anna-Diána lovagdáma a történelmi családok populációját célozza.

Az igényes műsornál is többet ér, hogy némely arcon félreérthetetlenek a Habsburg vonások, némely mosoly untig ismert a képernyőről, és egyetlen úr sincs br., dr. vagy gr. nélkül. Azután jönnek az előnevek: altorjai, baksaházi, benedekfalvi, bíbori, érsemjéni-panyolai, gelencei, jákfai, kézdiszentkereszti, körmendi, málnapataki, merei, nagyborossnyói, rudnay, verebélyi.

Hol van például Altorja? Kézdivásárhely és a Szent Anna tó között félúton. A Bon Jovi rajongó lányka kedvéért: Romániában. Ott él az Apor család erdélyi ága, Csaba báró és familiája. Egy kollektív sáros udvarában meredezik az egykori barokk udvarház lestrapált, krumpliraktárnak és munkásszállónak racionalizált romja. Ezt és a némi földet művelgeti Csaba báró, miközben meghúzza magát az egykori gondnoki lakásban.

Ennyit Altorjáról. Az ottaniak nem jöttek el a bálra, pedig jót tenne nekik némi jószolgálati pénz az udvarház lemeszelt freskóinak, beszakadt mennyezetének és kiégetett padlójának rendbehozatalára.

*E táncmulatság jótékonyági célja azonban a hátrányos helyzetű - nagycsaládos gyermekek támogatása, nevelő- és kulturális intézményeké. Amennyiben jótékonyság, annyi-
ban célja nevelő- és kulturális. A kárpátaljai kapcsolatokról, a felvidéki vonalról és az erdélyi ágról egy szó sem esik. Finom fogalmi fátyol borul a jószolgálati bál és a táncmu-
latság jótékonyági célja közötti apró különbségre, a hátrá-
nyos helyzetű - nagycsaládos gyermekek kilétére, a nevelő-
és kulturális intézmények mibenlétére. Nem tudni, ki kap
mit és miből. Mi számít költségnek és mennyi jár a szerve-
zőknek, azon kívül a név társtulajdonosának, társának és a
főszervezőnek.”*

A cikket ismeretlen név jegyzi. Csend telepszik a társa-
ságra. A feszültséget ifjabb Apor Vilmos oldja fel. Csende-
sen elmondja, a kúriát jóvátételként vagy kárpótlásként
vagy Isten tudja milyen jogcímen visszakapták ugyan, de
meg kellett venni a kollektív használhatatlan épületeit, saját
egykori földjeiket, szóval évekig nyögik az adósságokat. Jó
lenne, ha a bál a családi birtokra is kiterjesztené jótékony-
ságát, vagy jószolgálatosságát, vagy azt a tevékenységét,
amivel pénz is jár netán. Amúgy minden tiszteletet megér-
demelnek a hátrányos helyzetű - nagycsaládos gyermekek
valamint a nevelő- és kulturális intézmények, bizonyára
nevesíthetők és az átutalás összege is tudható a névtulaj-
donosok szűk körében.

Apor Ferenc József báró nem engedi magát a vörös
vonal alá, egyenesen ül és rákérdez a birkanyájra, a csor-
dára, a jószágra. Anna Diána bólogat.

Ifjabb Apor Csaba kelletlenül számol be a sok kiadásról,
munkáról, a drága állatorvosról, az elhullásról, az alacsony
átvételi árakról. Egyszóval néhány ló, disznó és egy félel-
metes kan alkotja most az állatállományt. Különösen a kan

van alkotó kedvében, meg kellene nézni döbbenetes méretű heréit. Két jól fejlett tekegolyó. Anna Diána bólogat.

Apor Vilmos báró meggyújtja a bádóg petróleumlámpát. Fellógatja a csillár kampójáról lelógó láncra. A fény táncol a falakon, onnan vetül vissza az arcokra. A láng sziszeg, csapkod, lobog, a lámpa lengedezik, forrósága elviselhetetlen a bennrekedt hőségben. Apor Vera bárónő az ablakhoz lép, rámutat a templomra, mely egy időben épült a kúria barokk homlokzatával. Talán a templom épült előbb. Nem tudni. Az egész társaság az ablakhoz lép és bámulja a tájat. Anna Diana nem fér elég közel az üveghez, önmagát látja benne. Megigazítja frizuráját.

Odalent minden olyannak látszik, mint idefent. A szürkületben is tudni lehet, hogy az Aporok szántóföldjei zöldellnek, az Aporok gazdasági épületei állnak, az Aporok kutyái heverésznek. Mintha nem jönne senki, vagy mintha valaki úgy jönne, hogy képes nem törődni velük, úgy jönne, hogy tudja, rájuk se kell hederíteni. Az udvaron gyors, fényes zománcú magyar rendszámú autó áll, mintha türelmesen várna, mintha csak az Aporokat hozta volna.

Mindannyian tudják, ez látszat. Nem jó kimenni, nem jó lemenni az udvarra, a völgybe, a templomba. Amihez csak hozzányúlunk, arról törlődik a név hamva, leperreg a történelem mállott vakolata, lehámlik az Aporok nimbusza. Marad a sáros kollektív udvar és a düledező udvarház, marad a szuvas fa és a törött cserép, marad a lusta kutya és a ragadós agyag. Az autó pedig elmegy.

Valahogy elejtettek valamit, kipottyant a markukból az aporság. Ott hever a lábuknál, de csak nézik, mert tudják, veszélyes lehajolni érte.

Kötelékek

Nehéz lehet a nemesség arannyal hímzett, sújtásos ruháját viselni, ezt megéreztem, ahogy a mofetában ültem bizsergő testtel. Nehéz lehet, hogy soha nem lógathatom az orromat, hogy soha nem ereszkedhetek le, hogy soha meg nem hajolhatok. Ezért nem bújtam be egyik Apor bőrébe sem. Elég volt a mofeta. Abból jól megértettem őket. Ezért aztán nem tudom, mi a különbség a főnemesség és a gazdagság között, és mivel a Baktay és a Döbrentey ágról egyaránt inkább méltóságot, mint nemességet, inkább tartást, mint gazdagságot örököltam, nem fenyeget az a veszély, hogy alá kell buknom a láthatatlanul megülő mérges gázba, amely megöl és mumifikál. Még akkor sem, ha sikerül mind a hármezer példányt eladni ebből a könyvből és pénzemnél leszek.

Viszont azon elgondolkodtunk Zelkával, mi lenne, ha mi nyernénk milliárdot a lottón. Vajon lemosná-e rólunk eddigi életünket, illatunkat, nevünket? És amikor olyan sokáig nem jelentkezett a nyertes, csináltunk vele egy képzelt riportot, amit eladhattunk volna valamelyik szenzációhajász bulvárlapnak.

Belebújtam a lottómilliárdos bőrébe. Először Zelkával beszélgettem, de megláttam szemében azt az idegenkedést, amit olajvállalkozó koromban láttam. Egyszer, egy hosszú buszúton eljátszottam neki, hogy én egy menő olajszőkítő vagyok. Olyan, aki a pesti bálokon kimehet a színpadra és együtt énekelheti a Charlieval, hogy jég dupla viszkivel, aztán félrehúz egy negyvenes rövid hajú, piros ruhás menő ügyvédnőt a menüről egy szeparéba. És finoman jeleztem Zelkának, hogy meg akarom őt venni kilóra. Azt mondogattam neki, menjünk bele az éjszakába, menjünk pesti bálba, bárhová bejutok,

bejárásom van még a történelmi családokhoz is. Azt is megígértem Zelkának, nem leszek tapintatlan, véletlenül sem fogja megpillantani a számlát. Kérdeztem, hogyan él abból a pszichológiából, foglalkozna-e a kisebbik lányommal, aki már megkísérelt öngyilkosságot, kíváncsi-e a kipörgésgátlós 600-as Mercimre, eljönne-e a vityillómba, amit kispolgárok kiskertjei közé rejtettem, úgy, hogy felvásároltam körben a kiskerteket és úgy műveltetem őket, mintha továbbra is kispolgárok kiskertjei lennének, így dugom el az én kertemben a medencémet, így dugom el a borospincémet, amiben ritka jó évjáratok vannak, franciák, nemes penésszel a dugójukon. És soroltam a dugást és a franciázást, ügyesen szőttem be őket mondandómba, és akkor Zelka idegenül nézett rám, mintha az ördög bújt volna belém. Szerettem volna abba hagyni, de csak lassan sikerült kiűzni magamból azt a menő üzletembert.

Ezt elkerülendő, amikor a lottómilliárdost alakítottam, inkább felhívtam egy lelkesegély telefont, így Zelka kívülről nézhetett, nem kellett hozzá beszélnem. Színpad lett a telefonos sarok. Világos volt, hogy én szerepet játszok, Zelka pedig néző. Egy férfi jelentkezett a zöld számon, azt mondta megérti, hogy gondban vagyok. Ráhangolódta a dologra, előadtam neki a történetet szép kereken. De nem lehetett sokra menni ezzel az elizás lelkesegély bácsival, úgy viszonyult hozzám, mint egy majomfestményhez, talán csak azért érdekelt, mert végre nem nyomorúságában rinyált neki valaki. Zelka is belátta, hogy ez így nem megy. Eloltottuk a lámpákat, homályban ültünk le, hogy a szemünk ne legyen olyan idegen. Elosztottuk a szerepeket, azután kissé félve elindítottuk a magnót. Persze az írásban máskor indul a szalag, dehát az csak egy írás, nem a valóság.

Aztán még azt beszéltük Zelkával, felhívunk egy szenzációhajhász bulvárlapot és lefaxoljuk nekik az interjú első oldalát. Biztos hitelesnek és izgalmasnak találják, és akkor a többiért kérünk egymilliót. Kieszeltük, hogyan vesszük át, Zelka be is öltözött, ki is pingálta magát. Úgy meghökkentem tőle, ahogy rúzsosan festve elébem toppant, mint ő tőlem, amikor menő maffiózó, olajszőkítő bálgúnár lettem.

Úgy gondoltuk, a szenzációhajhász bulvárlap küldöncét majd egy kerítés mellé irányítjuk telefonon, ahol egy résen megkapja az interjú első felét, a másodikat meg csak akkor, amikor már beadta a pénzt a résen. Azután Zelka eltűnne az egyik kijáraton a három közül. Igen ám, de mi van, ha a szenzációhajhász bulvárlap küldönce elteszi a pénzt, rólunk meg azt híreszteli, hogy becsaptuk? Azt mondtuk volna a telefonban, hogy egy középkorú nő hozza a pénzt, azt is csak az utolsó pillanatban, mikor már nem lett volna idő konspirálniuk. Emellett először csak egy nyilvános fürkhéig irányítottuk volna, ott lett volna a telefonkönyvben az üzenet, ami tovább irányítja és egy újabb oldal az interjúból. Valami ilyesmi: „Az alábbi részletet telefonon olvassa be a szerkesztőségnek. Meg fogja őket győzni a hat oldalas interjú valódiságáról. Ezután induljon el az úton a kerítés oldalán. Folyamatosan haladjon, amíg meg nem szólítják.” Azt is kieszeltük, hogy ugyanazon a reggelen három szenzációhajhász bulvárlapnak is eladjuk ezt a képzelt riportot, de nem. Mégsem. Elég becsületesek lettünk volna, hogy a végét három változatban adjuk, így aztán mindegyiket megvették volna az emberek. Ezt találtuk ki a riporthoz, de a szenzációhajhász bulvárlapok nem kaptak a mi riportunkon. Na, talán majd most.

Elizát nem hozta különösebben lázba a történet, alig értette az alaphelyzetet és semmiről sem sikerült meg-

győzőnöm. Vonogatta a vállát, kitért a döntések elől, tanácsot meg egyáltalán nem volt hajlandó adni.

Mindenesetre Zelkával együtt ezúton tisztelettel megkérjük a lottómilliárdost, ha úgysincs más dolga, csak olvasgat, hát hívjon fel minket, a német változatba még belekerülhet a valódi beszélgetés vele. Az sem baj, ha nem hív fel, akkor majd Judit talál egy olyan mazsolát, ami jobb, mint egy ilyen bunkó, félművelt lottómilliárdos telefonja, egy olyan éktelen balfaszé, aki képes volt felvenni azt a pénzt. Így van. Inkább nem akarok beszélni az igazival, a miénk olyan kedves és emberi. Igazi hős.

MINEK?

- Hello Zulu! Hogy vagy?
- Kösz jól.
- Régen hallottál, mi?
- Nagyon régen. Mi újság van, mi van veled?
- Hát azt majd elmondom. Te újságíróskodsz még mindig, ugye?
- Előfordulok, igen.
- Jó. Van egy ötletem, amivel kereshetsz egy milkát.
- Hülyéskedsz?
- Nem, teljesen komolyan mondom.
- Na mondd. És miért jó ez neked? Mindegy, mondd!
- Nekem azért jó, mert neked van eszed, és tudod, hogyha ebből a beszélgetésből most akárki megtud valamit rólam, akkor neked is annyi.
- Ezt hogyan érted?
- Úgy, hogy neked tisztára annyi, mert hogyha megsejtik rólad, hogy általad megtalálnak, akkor kiszedik belőled, hogy én ki vagyok és hol vagyok.
- Hülyéskedsz? Miért kellene nekem bárki előtt eltitkolni, hogy te ki vagy és hol vagy?
- Azért, mert új helyzetbe kerültem.
- Mi a helyzet?
- Hát biztos, hogy hallottál arról, hogy eszméletlen nagyot nyert a Lottó.
- Ühüm. És akkor most jön az, hogy te nyerted meg a Lottó ötöst?
- Képzeld el, ezt én nyertem meg.
- Persze. És miért nekem mondd?

- Azért, mert nem merem másnak elmondani.
- ...Miért?
- Hát, mert mindenki... nem látok sehol olyan motivációt, hogy titokba tartja, hogy nagyon titokba tartja, hogy neki jó az, hogyha titokban tartja.
- Azt akarod ezzel mondani, hogy nem mondtad el senkinek?
- Nem.
- Rajtad kívül senki nem tudja, hogy te nyerted a Lottó ötöst?
- Nem. Nem tudja senki. És azért is hívlak, mert azt gondolom, hogy nem is fogja senki megtudni. Erre szántam el magam.
- Ühüm.
- Az a helyzet, hogy még inni sem mertem, amíg... amíg föl nem hívtalak. Most... most kinyitok egy sört és megiszom. Annyira józannak kellett maradnom, hogy nem mertem. ...De jól esett!
- Hát barátom, akkor nagy bajban vagy.
- Abszolút nagy bajban vagyok.
- Nem akarod fölvenni a pénzt?
- Nem, nem akarom fölvenni a pénzt.
- Vagy... várjunk csak, várjunk csak. Azt mondtad, hogy, azt mondtad... hadd gondolkodjak egy kicsit. Azt mondtad, hogy nem akarod, hogy bárki is megtudja.
- Nem. Így van. És... és ez a kettő, ez ugyanazt jelenti. Hogyha fölveszem, akkor megtudják, ha megtudják, akkor annyi. Ez pizszok egyszerű. Kristálytisza.
- Úgy gondolod, hogy nem tudják garantálni azt, hogy te titokban vedd föl azt a pénzt, megfelelő óvintézkedések mellett, biztonságban.

– Nem. Úgy gondolom, hogy... tudod nekem megvan az a Renault-m, az annyi éves ahány, elmegy, a fenébe azt se írd meg... Na jó, mindegy, írd meg, hogy Renault. Annyi éves ahány, elmegy és most mit tudok? Akkor most vegyünk egy..., egy Mercedest, egy hatszázás Mercedest és azon sírjak, hogy elmegy? Meg van a lakásom ott, ahol van... nem... az a szuper hely, de nem is rossz, és akkor most költözzek egy másik helyre? Érted. Bár... bármi, egy pillanat alatt megsejtik, hogy mi van, mi történt.

– Ühüm.

– És akkor nem tudok elszámolni.

– Azt nem tudod megcsinálni, hogy máshová költözzöl? Olyan helyre, ahol nem ismernek és ahol nem tudják, hogy eddig hogy éltél, és nem tűnik föl a különbség?

– A... de. De, meg tudom csinálni, de nagyon jól tudod, hogy családom van. Az egész családom csinálja ezt meg? Szakadjon ki a mostani világából? Mindenkit el kéne felejtetni, különben azt mondják, hogy idenézz, itten ezeknek az Zoláknak itten nagy házuk van, meg minden.

– Ühüm. Szóval nem tudod elkölteni.

– Nem csak arról van szó. Persze, hogy el tudom költeni. Nem olyan... egyébként belegondoltam, nem olyan nagy pénz az. Szóval úgy ugrálnak a százmilliók, egy jobb kocsi, egy jól felszerelt kocsi simán százmillió, egy rendes villa százmillió. Tehát puff, elmegy.

– Ühüm.

– Csak, csak nem tudok vele élni. Inkább így tudom mondani.

– Hát akkor befektetheted Államkötvényekbe. Az még egy olyan megoldás, amikor... amikor a tiéd lesz, de... hát legfeljebb nem költöd el, hanem majd a gyerekeid megöröklük.

– Jaj. A gyerekeim akkor meg fogják örökölni ezt a helyzetet is. Azt a helyzetet, hogy... hogy én nem mondtam, hogy ennyi pénzünk van és akkor ők, mit tudom én, ők nem Amerikában tanulhattak. Egymillió olyan helyzet lesz, amikor azt mondom, hogy elő kéne venni ebből ötmilliót. Vagy azt a szar tízmilliót. Mi az? Még mindig csak... nem is tudom, egy... csak... nem is tudom egy... tízmillió is csak egy...

– Századrésze.

– Századrésze, érted. Szóval hogy, hogy azt oda kéne nekik adni, mert most, most van egy... van a lányomnak egy rendes pasija és akkor odaadom neki. Hát vegyenek egy jó lakást.

– Ühüm.

– Mi a lófaszt nyomorognak. És akkor néz rám, hogy na, ez meg mi volt? Na ez honnan van? Szóval egymill... egy csomó helyzetben lennék megkísértve, hogy elővegyem. Azzal elővettem a bomba fonalát. Akkor megkérdezik, hogy hát, ez micsoda? Nekünk van egymilliárd forintunk, vagy majd most már fölkamatozta magát másfél milliárd vagy mit tudom én, ilyen funny money, érted, ilyen iszonyatos számok, ki se tudják mondani, és akkor megkérdezik, hogy... hogy na? Akkor ezt eddig miért rejtegetted, te tiszta hülye vagy, neked semmi eszed nincsen? És akkor én leszek a hülye.

– Hát azért talán nem bánnák. Bár... és hogyha elköltöd? Hogyha elköltöd rájuk? Azt mondod, nem olyan sok pénz...

– De hát megkérdezik, hogy honnan van.

– Elköltöd, egy részét elosztogatod... Mindenkinek adsz, aki kér.

– Szerintem akkor már sokkal jobb, ha hagyom ott, ahol van, mert ezek is mindenkinek adnak, aki kér, biztos rohadt

korruptak, meg biztos, hogy eltűnik egy része. De... de mégsem... mégsem az egész... mégsem rajtam van.

– Ühüm.

– Úgy össze... úgy összeilált az egész a..., a... ebben, ezekben a napokban, hétfő óta. Nincs egy nyugodt percem. És tudod, azt... azt gondolom, hogy nem is lesz. Én, én azt gondoltam, hogy... először azt gondoltam, hogy..., hogy csinálok egy..., egy nagy rendezvényt, a Parlament előtt. Bemutatom kameráknak, mindennek ezt a szelvényt, azonosítatom, hogy..., hogy ez az, és erre jár és akkor szépen... fogom, és tudod, van ott az a..., az az örökmécses a Parlament előtt. És abba úgy belehajítom.

– Ühüm.

– És akkor látják az emberek, és akkor belegondolnak. Lehet, hogy belegondolnak. De aztán azt gondoltam, hogy nem gondolnak bele.

– Híres ember lennél.

– Hogy soha senki nem bocsátja meg. Ráadásul híres ember lennék, és lehet, hogy többet keresnék az egészszel, szóval még az a rohadt... Tényleg a pénz vonzza a pénzt, érted. Hogy... hogy... hogy hívnának ide-oda és... és egymilliárd forint, az... nem tudom, az, az, egy... nincs is... pár... pár millió dollár és hogyha ilyen CNN, meg, meg mit tudom én, ilyen nagy tévétársaságok meghívnak egy show-ba, nyugodtan kifizetik. Szóval visszakereshetném az egészet. Tehát ugyanúgy nem érne semmit.

– Ühüm.

– Na most, azt tudom csinálni, hogy... hogy szépen megfogom, miszlikbe tépem és lehúzom a budin úgy, ahogy van.

– Ühüm.

– Még... még az is gyanús, hogyha te megírod ezt, hogy annak alapján megcsípnék.

– Ühüm.

– Az, az is félelmetes. Úgyhogy nagyon ügyesen csináld, véletlenül se tudja meg, hogy... hogy ki vagy te, mert... mert esetleg nem hiszi el, mit tudom én, a maffia nem hiszi el, hogy te... hogy, hogy én tényleg ezt... már eltéptem, és azért érdemes lenne körülnézni nálam és kiszedik belőled, hogy hol lakom.

– Ühüm. Hát kockázatos dolgot mondasz.

– Hogy te megírd?

– Ühüm.

– Nem tudom... Nézd, én, én följajánlom. Ezért bármelyik újság simán ad egymilliót, én följajánlottam neked a sztorit... de te is tudod, hogy úgy hallgatsz, mint a sír... és soha, soha ezt tőled meg nem tudja senki. Ha meg megtudja, akkor kiröhöglek, meg kiröhög mindenki és másnap meghalsz, az tuti, hogyha belekavarsz az életembe. Érted!

– Hm. És neked miért jó, ha én ezt megírom?

– Ismered a viccet, amikor... elsüllyed egy luxushajó és ketten vetődnek ki egy lakatlan szigetre?... Marilyn Monroe és a fűtő. Nem nagy ász a fűtő, de lassan összeemelegednek. Marilyn Monroe élvezni kezdi, a fűtő meg napról napra nyugtalanabb lesz. Egyik este ülnek a parton a tábortűznél, odaáll Marilyn Monroe elé a fűtő és megkéri, hadd kormozza be egy kicsit. Marilyn Monroe engedi, erre a fűtő kis bajszot fest neki, ráncot a homlokára, táskát a szeme alá. Marilyn Monroe rosszat sejt. Ekkor a fűtő leül mellé, a tekintetét a távolba mereszti és mesélni kezd: tudod haver, nem fogod elhinni, de én dugom a Marilyn Monroet.

– Aha. Én azt a változatát ismerem, amikor a pap belezúg egy videójátékba. A 666 szintből még csak a hatodikra ju-

tott el, de nem tudja abbahagyni. Üzen a híveknek, hogy nagyon beteg, elmarad a mise. Az ördög elégedetten dörzsöli a markát, de az Isten csodát tesz, úgy rendezi, hogy mise végére a pap eljusson a hatszázhatvanhatodik szintre. A képernyő kiírja: te vagy a szuperhős. Írd be a nevedet. Az ördög döbbenten kérdezi az Istent, miért tette ezt. Az Úr visszakérdez: mit gondolsz, kinek mondhatja el?

– Én golfal ismertem, csak nem meséltem, mert nem tudom, hogy hívják azt az ütést, hogy elsőre bemegy a labda a lyukba.

– Nem tudom, de neked van esélyed megtanulni. Egész életedben golfozhatsz. Igaz, amilyen mázlista vagy, az is elsőre sikerül...

– ...és a golf öröme is elszáll. Szóval azért mondom el neked, mert végre kinyithattam a pofámat. Érted? Úgy, úgy hanggá változott az egész és már... már kezdtek belülről mindenféle hangok jönni, meg kezdett az egész úgy... úgy dörömbölni a fejemben, és most olyan, minthogyha egy ilyen fekély szakadna föl, mint amikor nagyon kell szarni és, bocs, nem, nem leszarni akarlak, de... de tudod, úgy már nagyon kell és már... már... már a vonaton meg foglalt az összes vécé és már azon gondolkozol, hogy az ablakon, és akkor végre, kinyílik egy ajtó és bum ki, kimehet.

– Ühüm.

– Meg azt is gondolom, hogy elvesztette már az emberi léptékét ez a világ. Tudják meg az emberek, hogy igenis, ez egy szar ügy.

– Te, baszd meg. Megfogod a gyerekeidet, a feleségedet... ki... kiért vagy még úgy oda a családból? Azt is megfogod és elhúztok a francba. Elmentek Amerikába, vesztek egy kis kertvárosi házat, a gyerekek úgyis tudnak már angolul...

– Kit... mi... Jó. Az igaz. Kiért vagyok még úgy oda. Mit tudom én, kiért vagyok még úgy oda. Nem tudom ebben a pillanatban. De... de akkor ő... hogyha még egyvalakit, mondjuk csak anyámat és akkor még egyvalakit, mondjuk csak a feleségem is csak az anyját, még egy valakit, mondjuk a... nagylányom is csak a barátját...

– Ühüm.

– ...a kisebbik... És akkor azok is még egy valakit hoznak... Érted? Szóval érdekes, olyan... úgy benne vagyunk ebben a világban, mint a bogáncs. Nem lehet belőle, nem olcsó belőle kiszakadni.

– Ühüm.

– Ott szakad vele minden.

– Hm. Amikor kitöltötted a szelvényt, akkor... akkor... egyáltalán miért lottóztál, hogyha... nem akarsz nyerni?

– Hát ez rohadt egyszerű. Elmentem egy lottózó előtt és... és tényleg, arra gondoltam, hogy, tudod... hogyha... ha így játszol, hogy... hogy van az a... ilyen inga. Egy ilyen nyakláncot engedett le a nagyobbik lányom, és akkor mondta, hogy azt úgy fogjam meg és hogyha valamivel egyetértek, akkor az felém leng, hogyha meg valamivel nem értek egyet, akkor párhuzamosan leng, szóval másik irányba.

– Ühüm.

– És akkor... akkor én... én iszonyúan nem hittem ezt az egészet, és tényleg nem tudott úgy kérdezni, hogy ne válaszolt volna az inga. És akkor arra gondoltam, valahogy úgy... úgy eszembe ötlött, hogy az ilyen helyeken így... hogy... hogy milyen... milyen szarrágó helyek ezek, hogy a toll is úgy ki van kötözve, és hogy hoppá, akkor a toll is egy olyan inga és hogy fölétartom, és majd odamegy a számra. És akkor... azért... végül is csak egyet akartam kitölteni, de

azért sikerült többre, mert ahogy... ahogy úgy... úgy ment a... a toll, mindig úgy éreztem, hogy ó, azért most egy kicsit befolyásoltam, szóval, hogy most megláttam számot.

– Ühüm.

– Nem is tudom, ma sem, hogy mik voltak a nyertes számok. Mindig csak úgy összehasonlítom. És úgy megláttam számokat.

– Bementél játszani a tollal.

– Igen. És akkor egy idő után azt mondtam, hogy na, ez most jó.

– Az Oktogonon.

– Az... azt nem mondom, azt... azt már nem mondom meg, hogy hol.

– Ühüm.

– És ezt ne is írd meg, hogy... hogy az Oktogonon vagy nem, mert... mert állati, szóval biztos üldözési mániás vagyok, de én egy... abban a pillanatban meglátom a hozzám vezető alagutat vagy... vagy belelátok a puska csövébe. Elég szar ez az állapot.

– Ühüm. Mitől félsz?

– Hát mitől félek. Attól félek, hogy amíg nálam van a szelvény, akkor azt tudják könnyedén... hát mibe kerül egy emberélet. Elviszik, utána pedig, hogy... hogy megszarnak pénzért. Attól félek. Bármilyen módon. Hogy engem cs... engem kapnak el és húzzák le a körmeimet vagy a... vagy azokat, bárkit, akit szeretek vagy ismerek. Még téged is. Érdekes, hogy annyira félek, hogy még téged is féltelek, pedig hát... téged nem kell.

– Ühüm. Játsszunk egy kicsit a gondolattal, hogy... kiderül mégis. Megírom a cikket és valahogy kiderül, hogy... hogy te vagy az.

– Nem azért hívtalak föl, hogy ilyen gondolatokkal játsszak. Én ezt a... és azért sem, hogy... hogy ilyesmiről beszéljek. Én ezt elégetem, szeretném, hogyha megírnád, hogy... én ezt elégetem és azért égetem el, mert ez már nem az a... nem az emberi nagyságrend. Ezt szeretném, ha megírnád és kész.

– Ühüm.

– Még egyet kérdezhetsz, most szedd össze az újságírói tudásodat, aztán leteszem, mert... mert most hirtelen attól is félek, hogy... nem tudom, tiszta hülyeség. Hogy van ott valaki melletted és fölveszi a telefont, vagy belefülel, vagy intettél valakinek, hogy érdekes dolog ez... Hallottam egy ilyen furcsa kattantást.

– Egyedül vagyok itthon.

– Nem is kérdeztem meg szerintem... No, egy utolsó kérdés, törd rajta a fejed.

– Jó... Mit üz...

– Jó... Na.

– Igen? Mondd.

– Azt akartam mondani, ha nem üz..., ha nem jut eszedbe semmi, akkor...

– Akkor?

– Akkor ennyi. Na de azt még mondd, hogy mit?

– Hogy üzensz-e valamit azoknak, akik elolvassák a cikket, ha megírom?

– Hát azt, hogy... hogy kicsit keressenek. Hm. Nyugi. Slow down.

– Mennyi pénz lett volna, amit még föl mersz venni.

– Százmilliót simán.

– Ühüm... Hát... sajnálom, hogy átestél.

– Énszerintem kéne csinálni... Ú, na... nem bírom abba hagyni. Tudod azon is gondolkodtam, hogy... kéne, kéne

csinálni ilyen... úgy, ahogy van a koronatanú eltüntetési program, úgy valami olyan programot kidolgozni, hogy ezt méltóképpen lehessen fölvenni. Mondjuk, hogyha kapnék egy olyan... nem tudom én, csinálnának valami olyan állást valahol, ahol... ahol jól keresnék, mondjuk havi... három-négyszázezret...

– Ühüm.

– És azt olyan hihetővé tennék. Szóval föl... föl merném hívni ezt az izét, Szerencsejáték Rt.-t és azt mondani, hogy figyeljenek ide, maguké ebből százmillió és csináljanak nekem egy részvénytársaságot, ami valami módon engem alkalmaz és ahol karriert futok be. Szóval, érted. Szóval valami... valami új személyiség vagy... az aki megveszi az én mostani munkahelyemet... nem tudom.

– Ühüm. Ühüm. Ühüm. Hirtelen jött.

– Ja. Hát hogyha én...

– Nézd és hogyha... hát nem tudom, azért figyelj, van még kilencven napod. Vagy legalább kilencven napod. Hogyha... hogyha... ha nem veszed föl, hogyha... nyilván nem veszed föl, mert nem mész haza... a hátadon nem tudom én mennyi tízezressel, de hogyha befekteted, akkor... akkor a kamataiból élhetsz úgy, mint hogyha egy jó állásod lenne, el tudod hitetni a...

– Nem, ezt mind végigjátszottam. Nem. Nincsen kilencven napom nekem, nekem két-három napom van még amíg... amíg ezt az állapotot bírom, és azt hittem, hogy az lesz az utolsó kérdésed, de akkor még ebben is segítek neked baszd meg. Szóval, hogy az lesz az utolsó kérdésed, hogy meddig tartom meg azt a szelvényt. És én azt gondolom, hogy... hogy abban a pillanatban, amikor kihúzzák az új lottószámokat. Be fogom kapcsolni a rádiót, azt sem tudom egyébként, mikor van, be fogom kapcsolni a rádiót és

abban a pillanatban tépem össze, amikor bemondták az utolsó számot is.

– Hm.

– Az ötödiket. Akkor majd jönnek más számok és... és... talán az úgy... úgy... úgy elcsitít.

– Fogsz még lottózni?

– A bűdös életben nem! ... De lehet, hogy igen... lehet, hogy annyira kell... kell a saját magamnak ez a tanúmentő programja, hogy... lehet, hogy éppen az lesz jó, hogy szépen bemegyek a lottózóba és otthon a család körében nézegetem a lottószámokat, hogy eszükbe se jusson, hogy... hogy én így jártam.

– Ühüm.

– Kurvára egyedül maradtam... No, és akkor vasárnap ezt megcsinálom, vagy szombaton, vagy mi a nyavalyakor húzzák ki. Akkor... összeülünk vasárnap este egyet sörözni? Amikor mindenről beszélünk, csak erről nem?

– Csak erről nem.

– Aha.

– Össze.

– Jó. Akkor fölhívlak még.

– Oké.

– Helló.

– Helló.

Szerencse

Apám éveken át Kőjál sofőr volt, így gyerekkorom jelentős részét vele tölthettem. Cigányokat fürdettünk. Az más, mint a szerecsenmosdatás. Úgy volt, hogy egy nagy teherkocsival jártunk, olyasmivel, mint ma a hűtőkocsik. A vezetőfülke mögött egy légmentes kamra volt,

abba tettük a ruhákat és gőzt eresztettünk rá. Hátul egy kazán, amibe az öreg Csonka szivattyúval behúztuk a vizet, aztán két sátorba kinyomattuk. Az egyikben női cigányokra zuhogott a meleg víz, a másikban férfi cigányokra, akiket egy Halál Jóska nevű közegellenőr terelt össze rendőri segédlettel. Apám nagyon jóban volt velük, negyed szappanokat osztogatott, ők meg főorvos úrnak szólították. Íme, nem kell minden Baktaynak messze menni, hogy egzotikus népet ismerjen meg.

Én valahogy nem szerettem meg a cigányokat, meg sem mondom miért, izgatásnak számítana. De néhány okot mégis bevallok, mert szeretnék segíteni megélni annak a sok szakembernek, aki főállásban és meggyőződésből védi őket. Politikusoknak, szervezeti ügyvivőknek, szociológusoknak. Ha őket kérdezem, miért nem szerettem meg a cigányokat igazán, akkor jönnek és megmondják miért vannak előítéleteim, milyen sztereotípiák rabja vagyok, miféle meg nem gondolt gondolatok őspatkánya rág engem belül. Ezért őket megfizetik, engem meg érdekel.

Azt mondom például egy frissen kinevezett szervezeti ügyvivőnek, aki elhatárolja magát az elődei által elkövetett dolgoktól, visszaköveteli a számítógépeket és a mobiltelefonokat, azt mondom neki, hogy azért nekem is fáj ám, mikor fajtársuknak sem tekintenek. Én csak gácsó vagyok a szemükben, másodrendű polgár, akivel mindent meg lehet csinálni.

Amióta megverték minket, Zelkát és engem, mégis bánom, hogy nem sikerült megszeretnem a cigányokat, mert így nagyon zavaros a helyzet. Szemmel vertek minket. Nem a cigányok. Tisztos svájci polgárok. Csak annyit tettünk, hogy bementünk egy zürichi ábécébe és néztünk valami ennivalót. Helyesebben bevitték minket, de ez most nem fontos. Ahogy ott nézegetjük a dolgokat - sok

újat nem láttunk – azt látjuk ám, nézegetnek minket. Számukra idegen nyelven karattyoltunk (nekik mindenki karattyol, aki nem nyeli le félig a nyelvét), gyanúsán viselkedtünk (nekik mindenki úgy viselkedik, ha nem úgy mosolyog, mint erős özvegy a temetés után) és nem tudtuk, mit akarunk (számítógépes készlethiány-lista nélkül érkeztünk). Na, mondom, ezek úgy néznek ránk, mint a cigányokra. Rövid nadrágban, pólóban voltunk, csak ezért nem vittek hátra minket megmotozni.

Este svájciak társaságban, mesélem, mi történt velünk. Vita indul az idegenekről. Hallgatom, mert hát én is idegen vagyok. Megtudom, hogy velem vannak tele a börtönök. Be kell zárni a házakat amióta itt vagyok. Elveszem a derék svájciak elől a munkahelyeket. Ilyesmik.

Azután elmesélem, hogy kerültünk az ábécébe. Mert mint mondtam, bevittek. A háziasszonyunk azt mondta, a tóparton drága a büfé, vásároljunk be magunknak. Bejött velünk és figyelte, megveszünk-e mindent, mert ő ismeri ezt a népséget, magyar a férje. Tudja, nincs pénzünk, de ha megkívánunk egy sört, hát költekezünk nyakló nélkül, mindegy, milyen drága a hely, ő odaadja még a hűtőszekányát is, vegyünk bele hideg üdítőt.

A svájciak nem értik, mi bajom ezzel. Az idegenekről igenis, gondoskodni kell. Nem pénzt kell nekik adni, hanem meg kell nekik mutatni, hogyan lehet megkeresni (úgy, hogy a svájciak gyáraiban güriznek). Mert ők már tudják, nekünk nem halat kell adni, hanem hálót. A halat csak felzabáljuk. A hálóban viszont olyan jól lehet vergődni.

Zelka szerint csak üldözési mániám van, Judit kifejezetten szereti a svájciakat, mert megkeresték Pesten telefonon valami filléres számlatartozása miatt. Eliza szerint túlságosan negatív vagyok. Pedig én fajtársamnak tekintem a cigányokat és a svájciakat is. Egy csomó do-

logban közös platformon vagyok a svájciakkal. Például mélyen egyetértek velük a cigányokat illetően.

Szerencsére azért gyermekkoromban volt közös platformunk a cigányokkal is. Jó kis ellenséggképünk, a Bauer doktorné. Szarba lépett és szerencséje lett.

BUDI

Talán akkor esett meg először, hogy nem ragadt rám egy felnőtt rémülete. Ahogy ott állt a doktornő nyakig szarban, bizony azt gondoltam, megérdemelte. Úgy kell neki.

Én mutattam meg az utat a budi felé. Hisztizett a sár miatt, tipegett a túsarkú cipőjében, megkapaszkodott a kullóban, az megbillent, lehömböledött róla egy zsák krumpli, jól beterítette sárral. Ahogy odébbugrott, megnyeklett a doktorné nélonharisnyás bokája. Sántikálva, billegve battyogott, persze megcsúszott a ticszaron az idétlenje. Behúzta magára az ajtót, de már rempülte is, hogy bezárni se lehet rendesen. Kiabáltam neki, lent van a rigli, hogy a csüntök is elérhessék, jól tekerje rá, mert gacsiba. Nem válaszolt, kusult, de hallottam, forgolódik, mint a tojós galamb, mint a tik a monnyal, mint a kutya a betonon. Kopácsul, vakergál a túsarkú cipőjében.

Már azért is utáltam, mert nem volt igazi doktornő, csak a férje volt doktor, az is csak lódoktor, de ez a szipirtyó úgy mutatkozott be, DOKTOR Bauer Ottóné, pedig csak Köjál ellenőr volt, folyton kötözködött, csesztette a cigányokat. Volt igazsága, persze, de mégis inkább utálatból, kiszúrásból, unalomból. Színházba vágyott, a világot jelentő deszkákra.

Bizony, most a budi pudvás, pimpós deszkája nem bírta a túsarkú cipőt. Beszakadt, a nő belebuggyant a trutymóba és sivalkodott. A Tibi kirántotta volna az ajtót, de mégis jól tartott a rigli, így a sarkából kellett kiemelni, pajszerral billentettük ki a zsanérból. Bizony nem látszott a doktorné, csak a szaga gyött meg a sipákolása. A feje a deszka szintje

alatt volt, ha nem merik ki tavasszal a pöcét, hát a feje búbjáig megbuggyan, szarbefúl, mire észrevevessük. Így mellközépig ért neki, a kontya meg lebomlott, igaza volt a Tibinek, tényleg nélon harisnyákkal volt telegyömködve. Leleffedt a bazi nagy konty, a pár szál haja meg a harisnyái ott libegtek a gané tetején. Amúgy nem olyan bűdös a budi, csak hát a mi doktornénk áttörte a kérget. Addig tapicskolt a tramplija, míg teljesen felkavarta.

A Tibi is utálta, nem a kezét nyújtotta, a rosseb, aki hozzányúl. A söprűnyelet dugta be neki. Kifogásként azt mondta, nem mer a deszkára lépni, nehogy ő is beszakadjon, mert kettőnek már szűk a pöce. A mi doktornénk, ez a bűdös, persze nem tudott jól belekapaszkodni, pedig az lett volna az igazi, ha a Tibi így rántja ki, ha söprűnyelen száll ki a szarból ez a boszorka.

Persze gyűlt a nép, a kölkök körbeálltak minket, leppülték magukat, mint a dámák, fujjoltak, mint a fradisok a bíróra. Nem félték senkitől, nem kotródtak el, hiába riogattuk őket. Sanyi bátya, aki böllérkedni is tud, nagy komótosan előhozta az ólból a kötelet, ráhurkolta a mi doktornénk két gübbedt csuklójára, ahogy a malac lábára szokta, azzal rántotta ki, csak úgy cuppant. Éppen, mint a Joli néni pusziya.

Ott billegett előttünk ez a mi doktornénk, most csapott meg igazán a bűze, curükkoltunk rendesen, egy nagy kör kerekedett köribe, ő meg ölöndült a közepibe, mintha veszett kutyát vennénk körül. Amerre elindult, arra tágult a kör, ő meg futkosni kezdett fel és alá, mint a sebes valagú csibe. Megállt, megrázta magát, erre a Csusza beszólt: Robbanyik a bokszi! Lett röhögés, a doktorné is meglejtett. Megállt, várta a segítséget.

Akkora ért át a Bódi néni, mert még ki kellett venni a rakott krumplit a sütőből. Így sem hagyta rendesen megpirul-

ni a tetején a tejfölt emiatt a rüfke miatt. Parancsokat osztogatott a Bódi néni, senki se mert visszabeszélni. Hozzatok slagot! Férfiak kifelé! Ráállította a trágyadombra, aztán nyomatta rá, a mi doktornénk meg visitott, sivalkodott, mint a fába szorult féreg. A vízszög beleverte az arcába a fekáliát, erre elhányta magát, sugárban. Reszketett, aztán kezdődött a sztriptíz, ahogy Tibi kommentálta a kerítés rése mögött. Sorban vette le magáról a mi doktornénk a puccos cuccokat, mintha csiccsent hagymát köpesztene. Közben pörölni kezdett a Bódi nénivel, hogy ne így, hanem úgy, de akkor kintről megint bekiabált valaki: Robbanyik a bokszt! Erre befogta a lepcsést. A végén minden holmija ott feküdt nagy átabotában megöblítve a trágyán, ő meg pőrén forgolódott a vízszögben. Lestük ám a csöcsét, meg a pinája szőrét. Innen is onnan is felhangzott a Robbanyik a bokszt! kiáltás.

Bódi néni hagyta lecsöpögni, ment valami pokrócért, amibe becsavarhatja. Ahogy észrevett, rám is ripakodott, azon legyen az eszem, hogy bedurrantsak a bojlerba, mert ezt még ki kell ám áztatni. Öreg este lett, mire megjött a mi doktornénk doktor férje, hozott mindenféle göncöt, persze cipőt nem, de arra már megint a régi volt a mi doktornénk, kiadta, hogy merjük ki a budit, mert bennragadt a túsarkú cipője.

Hát mi másnap kimertük, de potyogott a könnyünk, ahogy hordtuk a mi doktornénk áztatólevét a krumplira, míg elő nem került a két bajt okozó topánka. Tisztára megtöppedtek, összementek a szarban. A Tibi lelötykölte, aztán beletette őket egy nagy befőttes üvegbe, vizet eresztett rájuk és úgy vitte el a mi doktornénknak. Úszkáltak a cipők, mint két nászra készülődő hal az akváriumban.

Balszerencse

Érdekes, hogy annak idején nem figyeltem meg, mit csinál a Buksi. Lehet, hogy megijedt a nagy ribilliótól, a helyén kushadt, de az is lehet, hogy szerette volna nyalogatni a Bauernét, csak elzavartuk. Ez a mostani Muki kutyám viszont szarevő. Ha emberi ürüléket talál, azt boldogan behabzsolja. És nincs egyedül!

Hallottam egy mesét, miszerint a kutyák azért szelődültek hozzánk, azért szegődtek a nyomunkba, amit mi az ősi időkben a tábor körül elpotyogattunk. Marhaság, hogy az ételmaradék miatt, mert azt mi is nagyon megbecsültük. A recycling miatt. A nyulak az elsőkörös bogyóikat eszik meg, nincs abban semmi. Miért ne tehetnének így a mi szimbiózisunk kutya tagjai is?

Van egy indián törzs, amely minden egyes gyerekkel együtt nevelget egy kiskutyát és a kutyusnak az a dolga, hogy tisztán tartsa a felnövekvő gyereket, sőt, nyalogatásával segítse is kialakulni a szobatisztaság alapjául szolgáló reflexet. Nem kell azonban ilyen messze menni, mert annak idején Buksi együtt ugatott a szomszédban azzal a Maci kutyával, amelyik mindig hátrakísérte gazdáját a tyúkokhoz és azonnal frissiben felfalta, amit az öreg Géza bácsi elpottyantott. Még a fenekét is alaposan kinyalogatta. A rítus annyira bejáratott volt, hogy Géza bácsi, aki egyedül élt, hagyta összedőlni a budiját. Ezt biztosan tudom, mert amikor mi hordtuk a ganét a pöcéből a földekre, akkor szóba került, hogy ő miért nem.

Ami a cigányokat illeti, nemcsak Bauernét rühellték, engem sem szerettek meg igazán, mondhatni utáltak rendesen. Elvégre úri gyerek voltam a szemükben, a főorvos úr fia. Megesett, hogy fürödtünk a patakban, versenyeztünk, meddig bírjuk víz alatt. Amikor fel akartam bukkanni, de egy kicsit még lenyomtak, én meg abban a

lendületben, ahogy levegőért kaptam volna, teleszívta magam vízzel. Jót mulattak, ahogy fulladoztam. Ugyanezt csinálta meg velem a strandon a Csusza meg a Tűrűsz, de ők nem voltak cigányok, ezért esetükben nem csináltam rassz-kérdést a megfojtásomból. Szegény Tűrűsz egyszer a Perintben ugrált fejest, az Ördöggátnál és eltalálta a felrobbantott híd egyik pillérének csomkját. Örökre megbénult. Nem bírta sokáig a sorsát. A kerekesszékién kigurult oda az Ördöggáthoz, ahol a baj érte, felvágta az ereit, aztán belefordult a vízbe. Tudta, hogy biztosra kell mennie. Bizony a parton találták meg, még a kocsiába is majdnem visszamászott.

Volt benne erő, meg akarat, csak valahogy nem tudta, minek. Sok film kezdődik úgy, hogy az akcióhős félrészen, mocskosan hever a rendetlenség közepén, mert unja a világot. Aztán hívja a titkosszolgálat, mint az öreg Toldit Lajos király és uccu neki tűzből, árból, égből, pokolból menti ki kézenfogva a lobogó szőke hajú hölgyeket.

Egyszer bepillantottam egy ilyen forgatásba, láttam, amint a rezzenéstelen arcú akcióhős hisztizik a sonkás szendvicse miatt, amint háromszor ismételnék meg miatta egy jelenetet, mert nem tud megjegyezni egy rövid mondatot. Pedig a rezzenéstelen arcú akcióhős szerepe szerint igencsak szófukar.

Mindezért kárpótol, hogy a tévén láttam már igazi hőst. Nem ragyogó kékszemű, hanem apró barna etióp emberke volt. Pilóta. Ő szállt vízre azzal a géppel, amin halálát lelte Annus Antalunk, a politikus. Ötvenen viszont megmenekültek.

Leul Abate egyedül maradt tíz kilométer magasban, mert a hisztérikussá vált géprablók megölték a segédpilótáját. Őt magát is kevés híján agyonlőtték, amikor finoman utalt rá, hogy fogytán az üzemanyag. A kerozin

nem sokat törődött a fenyegetőzéssel. Fogta magát és kifogyott. Leul Abate arca meg sem rezzent amikor ezt megemlítette. A kérdés most már csak az volt, hova vitorlázzon: partra vagy vízre. Ez is eldőlt, mert a hajtóművekkel az áramellátás is leállt, üzemanyag híján a vész áramfejlesztő sem ment, úgyhogy nem volt mi működtesse a futóművet és a szárnylapokat mozgató hidraulikát. Landolni nem lehetett, földet érés helyett maradt a vízre érés. A szárnylapok beállításával nem lehetett fékezni a gépet, a rövidke botkormánnyal olyan volt irányítani az égi bálnát, mint elengedett kézzel kormányozni egy kerékpárt. Leul Abate arca meg sem rezzent, amikor megemlítette, hogy a műszerek sem működtek. A gépből lefelé nem, csak oldalt látott ki. Végül tökéletesen vízszintben voltak a szárnyak, amikor vízre ért. Mintha egy motocross versenyző elengedett kézzel tíz métert ugratna, földet érne és két kézzel integetve tovább haladna.

Leul Abate arca meg sem rezzent, amikor megkérdezték, hogyhogy mégis három darabra tört a gép.

- Korallzátony volt a víz alatt - válaszolta, majd a távolba meredt.

A tv műsorának vendége volt egy hölgy is. A világ egyetlen embere, aki utasként élt túl két kényszerleszállást. Először a futómű ragadt be és habra szálltak, másodszor a hajtómű gyulladt ki. A személyzet az utolsó pillanatig titkolózott, az utasok hangosan imádkoztak. Antje Steimeier először csak leszállás után rémült meg. Másodszor végig hitetlenkedett. Két kényszerleszállás statisztikai valószínűsége annyi, mint két lottó és egy totó telitalálat egyszerre. Antje Steimeier azóta is repülőgéppel jár, mert kiszámolta annak statisztikai valószínűségét, hogy harmadszor is kényszerleszállás érje. Az idők végezetéig kellene repkednie.

Ezek a riportok a Stern tv-ben voltak, úgyhogy Judit most két magyarul elmesélt német beszélgetést kap, hogy mesélné el őket újra németül.

Zelka szerint nincs igaza Antje Steimeier. Ővele egyszer leszakadt a lift a nővérszállón, úgyhogy azontúl nyugodtan szállt be, mert még életében nem találkozott olyan emberrel, akivel leszakadt volna a lift. De megint leszakadt vele. Azt mondja, kezdi szokni, de nem hiszi, hogy attól nem szakad le vele, hogy a statisztikai valószínűsége annyi, mint két lottó és egy totó telitalálat egyszerre. Liftezni szokott, lottózni nem. S ha éppen olyan liftbe száll, aminek leszakadhatnékja van, akkor az megint leszakad.

Vajon valódi statisztika dönt-e arról, hogy holnap fölkel-e a Nap? Az eddigiek alapján kicsi a valószínűsége, hogy nem teszi, de egyre nagyobb lesz. Mi a biztosíték arra, hogy holnap nem lesz másképpen? Mi biztosíthat minket arról, hogy nincs egy lyuk az időben, amibe beledöccenünk?

Mekkora az esélye annak, hogy egy kicsit leáll az agyunknak azon része, mely végtagjainkat vezérli? Pihen egyet ez a központ, ejtőzik, kihagy, míg a többi terület serényen dolgozik. A delfin például mindig csak a fél agyával alszik.

Egyszer volt, hol nem volt, én is megpróbáltam kikapcsolni az egyik féltekémet. Átmentem delfinbe.

ÚGYMARADTAM

Mégiscsak elszakad néha az idő. Velem megtörtént. Amikor meséltem édesanyámnak, egyből rávágta:

– Hexensussz! Így járt Éva nénéd is a minap. Lehajolt, aztán meggübbedt.

– Csakhogy nekem nem fájt semmim!

– Fájt volna, azért nem megmozdultál.

– Amikor megmozdultam, akkor sem fájt.

– Az ilyen nyeklésnél áll bele az emberbe, mondom, Éva nénéd is így járt.

– Velem nem ez történt.

– Akkor megkukultál. Az agyadba kaptad a hexensusszt.

Talán a lendületem hiányzott, esetleg hülyéskedtem, vagy a kalandvágy vezetett. Akárhogy is, bennragadtam egy időgödörben. Belezakkantam, aztán csak lesegettem kifelé belőle, figyeltem, hogyan pörögnek körülöttem az események.

Lehet, hogy Zsolti motorbalesetével kezdődött. Milyen jó lett volna neki, ha az időkátyúba sikerül beledöccennie. Ehelyett egy Zsukba durrant bele. Csak hisszük ám, hogy ilyenkor kétfelől négy kamera svenkel, szól a bajzene, aztán háromszor is lelassítva látszik az ütközés. Igazából pöfögsz, a barátnőd ölel, a Zsuk meg kezd kitolatni az útra. Lassítasz, a barátnőd hozzád simul és előre kandikál. A Zsuk megtorpan. Gyorsítasz, a barátnőd jobban szorít, mert fél, hogy lemarad, kiszalad alóla a gyorsuló motor. A Zsuk mégis elindul. Röviden sikolt a fék, eldobod magad, ellököd a motort a Zsuk alá és már ébredsz is az intenzíven. A pillanat csak neked maradt ki. Ez nem az a kimaradt pillanat. Az idő rád

sem bagózik, míg nem vagy jelen, tökéletesen megváltozik az életed. Száguld tovább az idő, te meg vele. Nem tudsz megállni, lassítani, röpiüsz, riadtan lobog utánad ölelő bárátnőd, hogy abban a pillanatban becsapódjon bukósisakja a csigolyáid közé. Már csitulnak a belső vérzések, már érzed, hogy nem fáj, hogy nem tudod mozdítani, érzed, hogy nem. Oda nem hat a gondolatod. Onnan nem jön semmi. A derekad alatt nem te vagy te. Oda ragadt a halál.

Amikor én úgy maradtam, azt gondoltam, talán azért kerültem ebbe a helyzetbe, mert nagyon el akartam képzelni, milyen, amikor nem fáj a gyomrom a fekélytől, amikor nem érzem, ha vizelnem kell, ha szikével matatnak a csontomon. Az idő elhullott cseppjében zárványként bezárva várva mégis valami egyezséget köthettem a vendéglátómmal, mert azért nem voltam teljesen bezárva. A fejem kilógott. A nyakamat tudtam mozgatni. Elképesztő, milyen mélyen ül az izomzata. Próbáld meg! Ha erősen előrehajtod a fejedet a derekadnál is húzza a csigolyákat. Szóval nagyjából nyaktól lefelé hagytam a testemet a megakadt pillanatban.

Esetleg onnan jött a testi mozdulatlanságom, hogy töprengtünk, mivel lehetne segíteni Zsoltin. Mi lenne, ha szerezniék neki új testet? Ami nem béna. Átültetnék a fejét. Az ereket biztosan lehetne csatlakoztatni, úgy, mint a szív-műtétnél, a vérkeringést is fenn lehetne tartani. Igaz, a gerincvelő millió idegvezetékét egyelőre nem tudnánk összeforrasztani. Ott ülne a feje egy idegen testen. A sajátja is eléggé idegen. Csak nézi, ahogy harisnyát húznak a lábára, katétert tuszkolnak a fütyijébe, csak nézi, ahogy lépegetnek körülötte. Mindez távoli lett számára. Elérhetetlen. Nem érti, én miért léphetek, ő miért nem.

Igazából akkor kezdett döcögni bennem az idő, amikor töltöttem a vizeskancsót. Csorgott bele a víz, szépen,

egyenletesen, de félig sem volt, mégis elzártam a csapot. A kezemben még ott volt a kiskanál, amivel belekóstoltam a krumplipürébe. Számban enyhén sós íz. Zelka sürgölődött, kenyérsütéshez készülődött. Jobb kezemben a kancsóval, balban a kiskanállal elfordultam a mosogatótól, de lépni már nem tudtam. Megálltam és úgy maradtam. Mintha lefényképeztek volna, mintha sóbálvánnyá dermedtem volna. A kancsó enyhén megdőlt, a víz felszíne finoman fodrozódott. A kanál bal a tenyeremen feküdt, az ujjak tövében, ahogy a bicskások szokták tartani a kést. A fejemet tudtam mozgatni. Nyakamat nyújtogatva néztem végig magamon. Csirke módjára pillogattam, illegettem a fejem. Régen vásári fotósnál lehetett bedugni az arcunkat a festett huszár arca helyébe. Az én testem olyan volt, mint a huszár egyenruhája, lova. Csak lesegettem kifele belőle. Ilyesmi volt. A testem leállt. Zelka talán nem vett észre semmit, talán értette, amit én most sem, mindenesetre nyugodtan kérdezte, tegyen-e rozslisztet is a kenyérbe. Élénken helyeseltem. A rozs remek ízt ad. A krumpli lazít, a rozs ízesít. Zelka megkért, tenném odébb a pipámat meg a dohányt az asztról, hely kéne a gyúráshoz. Hej, haj, kéne. Lehet, hogy kéne. Szívesen megtenném. Az van, hogy én most úgymaradtam. Egy pillantással végigmért, azután már fordult is a tésztához. A dagasztást nem lehet abbahagyni. A pipát nem tette arrébb, kerülgette. Engem is. Kikerült, amikor vízért jött a csaphoz. Nem úgy került, mint egy bútort, hanem ahogy máskor szokott. Kissé hozzám ért. Jól esett mozdulatlan karomnak. Kértem, nézze meg, milyen a víz tükre a kancsóban, már jó ideje tartom így, szerintem mégsem remeg a karom. Megnézte. Simának találta. Igyekezett vissza a tésztához.

Háttal állt, amikor javasolta, üljek oda az asztalhoz, ha nincs kedvem mozdulni. Bizonytalan magyarázkodásba fogtam. Talán kedvem is van mozdulni, lehet, hogy tudnék is, csak nem szántam rá magam igazán. Zelka együttérzőn mért végig. Észrevette, hogy a bal karom emelkedett egy kicsit az utóbbi fél órában, talán igyekszik egy szintre kerülni a jobbal, amiben a nehéz kancsó van. Tiszteletreméltó buzgóság. A bal lábamon egészen jól álltam, kissé a külső talpélen, ahogy a fordulásnál jött, a jobb talpamból viszont mindössze a nagylábujjam tövének környéke érte a földet. Kissé labilis helyzet. Alaposabban nem vehettem szemügyre magam, ennyit láttam nyakamat nyújtogatva, lehet, hogy eldőltém volna, ha tovább kíváncsiskodok. Az én kedvesem közben kész lett a dagasztással, félre tette a tésztát kelni. Odajött és megpusztilgatta mozdulatlan karomat, lábamat, a támaszkodó lábujjamat. Jól esett. Kellemes borzongást éreztem. Hozott egy tükröt, hadd lássam, hogy áll a lábam. Megkérdeztem, érti-e mi történt velem igazából. Annyit mondott, szerintem nincs kedvem mozdulni. Dehogynem! Csak nem akaródzik. Jó lett volna átölelni. Mint a gúnár, úgy nyújtogattam a nyakam egy csókért. Megkaptam.

Azon kezdtünk töprengeni, miért éppen ennyit tudok mozgatni magamból. Talán úgy bénultam-e le, mint a múlt század nagy hisztérikusai? Például a lábuk a harisnya combvonalában? A csipkeszegély alatt túvel szurkálták, égették őket, nem érezték. Hipnózisban azután elmúlt a bénaság róluk. Csakhogy én nem bénultam meg. Éreztem mindent. A karom nem fáradt el a nehéz korsó tartásától, pedig már jó órája álltam így. Azt sem mondanám, hogy nem éreztem a súlyát. A gyűrűs ujjamat határozottan nyomta, lehet, hogy még fájt is. Ön fedeles majolika, igazi bajor söröskrigli. Nyújtogattam a nyakam, hogy alaposan

megnézegezzem. München látképe, a Frauenkirche és a Rathaus a Szentháromság szoborral, szökőkúttal. A tér néptelen. Az ón fedélben védjegy. A víz felszíne igazán alig fodrozódott.

Később, amikor már kikerültem az időgödörből, próbaképpen ugyanúgy visszaálltam. Ahogyan a baleseteket szokták rekonstruálni. Könnyedén megtaláltam a helyzetet, a mozdulatot, amibe belefagytam. Csak percekig bírtam, talán négy percig. Megmértem. Egy kiló húsz deka volt a korsó félig vízzel. A mellem magasságában tartottam. Ahogy egy kriglit vinni szoktunk. Be van ám az szabályozva! Ha egy kicsit lejjebb van, olyan, mintha talán ki akarnám önteni, ha egy kicsit feljebb, mintha igazából koccintásra lendíteném. Centiken múlik. A fülét belülről a mutató- és a középső ujjunk öleli, alulról és kívülről a gyűrűs tartja. A folyadék felszíne párhuzamos az alkarral. A helyzet rekonstruálásának öt perc alatt vége szakadt. A karom remegni kezdett, a lábam görcsbe állt.

Akkor azonban nyugodtan álltam. Nem mondanám, hogy a majolika ridegségével, rezzenéstelenül. Inkább úgy ahogy az ólom dermed. Érzed, még nem végleges a kiöntött forma, ha moccantanád, talán még változna, belül még forró, lehet, hogy csak vékony héjburka szilárd, mint földanyánké. Ha sorsodat akarod kiolvasni, még nem érdemes kezdeni, de azt is tudod, magától már nem változik igazán. Szépen fémmé szilárdul, bimbózó rózsává, csöndes madárrá, hegyes lándzsává. Ilyen dermedten álltam a mosogatónál, ahonnan ráláttam a mikrosütő órájára. Már hatvanhat percet töltöttem testi mozdulatlanságban, már távoli emlék volt, hogy mit is akartam a korsó vízzel, a kiskanállal, már távoli emlék volt, hogy Zelka hozzám ért, hellyel kínált. Valaha a pipát is el akartam rakodni az

asztalról, de még mindig ott éktelenkedett a letakart, kelő térsza mellett. Zaklatott csendélet. A korsó füle a gyűrűsujjam izületére nehezedett. Nyomta. Nem éppen elviselhetetlenül, mint később, a gyorsított visszajátszásnál, csak úgy érezhetően. Tudtam, hogy nyomja. Ennek egy kicsit örültem, de még nehezebb kérdéseket vetett fel. Tudtam, hol a kiskanál, hol tartom a karom, hogy félig ki vagyok facsarodva. Akkor meg minek állok így!

Miért ne. Álltam, mint az alkoholista, aki tudja, holnap már nem fog inni. Vártam, mint a beteg, aki tudja, holnaptól már jól lesz. Kicsit még vártam, mint a hívő, aki tudja, holnap övé a bizonyosság. Olyan magyarosan álltam.

Az a baj, hogy akkor tudunk igazán leírni valamit, ha értjük. Legalábbis úgy érezzük, értjük. Hülyeség azt mondani, hogy vitára bocsátok egy írást. Egy frászt. Az írással prófétálunk. Eddig legalábbis azt írtam, amit tudtam. Bizonyosan. Azért írtam, mert azt hittem, így többen figyelnek rám. Ha rámtört a kellemetlen érzés, hogy lassan egyedül maradok. Ha vágyálmot láttam. Most ezt tényleg azért írom, mert nem tudom, mi történt velem. Talán valaki megmondja.

Azt mondom, svihák vagyok, mert valójában tudom, hová akarok kilyukadni, nagyon is megértettem, mi történt velem. Nem. És nem is tudom jól megírni. Ott van például az a mondat, hogy „Jobb kezemben a kancsóval, balban a kiskanállal elfordultam a mosogatótól, de lépni már nem tudtam.” Már te is tudod, hogy nem kancsó volt. „Őn fedeles majolika, igazi bajor söröskrigli.” Lehet, hogy a történet korsóval is érthető, de én klisé-t használtam, vizet kancsóban szokás vinni, sört krigliből inni. Ez fontos lehet, mert esetleg attól állt le az idő, hogy én a kedves kriglimből vizet akartam inni. Egyáltalán, a legkisebb mozzanat sem értelen, mert honnan tudom, hogy kis mozzanat. Zsoltnál is

egy másodperc döntött. Ha leírnánk a havi időmérlegét, akár ki is felejthetnénk. Ha csak egyszer is megvakarta a bal tőkéit, azzal több időt töltött, mint a balesettel. Hűnek kell lennünk minden aprósághoz. Csakhogy én ezeket most kihagytam. Azzal a csúsztatással is tetten értem magam, hogy „lépni már nem tudtam”. Tudtam. Amikor már megkelt a tészta és Zelka be akarta tenni a sütőbe, újra hellyel kínált. A mosogatónk ott van a sütő mellett (kié nincs ott?), vacak lett volna a forró gázokban ácsorogni. A nyíló ajtó éppen csak hogy elfért a térdem előtt, nem volt több három centinél (4,8 cm derült ki a visszajátszásnál), éreztem a melegét. A szemeteshez sem lehetett odaférni tőlem. Inga-tagon álltam.

Zelka esetleg félhetett attól is, hogy dőlőmben is úgy maradok, mint Sztálin szobra ötvenhatban. Megbeszéltük, hogy ezt inkább nem próbáljuk ki. Azt is mondtam Zelnának, hogy én nem vagyok csökönyös, sem makacs, be is látom, hogy arrább kéne mennem, tudnék is, csak hát nem akaródzik. Olyasformán vagyok vele, mint az adóbevallás kitöltésével, az Anna mama felhívásával és az égőcserével a lépcsőházban. Zelka megértően bólintott. Lehet, hogy ő értette is a dolgot. Felajánlotta, hogy segít odaülnöm az asztalhoz. Örömmel vettem. Megkértem, vegye ki a kezemből a korsót és a kanalat. Szépen letette őket, azután finoman megtölt. Kissé szaggatott mozdulatokkal mentem a székhez és ültem le, mert az idő még nem simult ki teljesen a testem körül. Semmim nem fájt, nem gémberedett el, pedig jó óra állás után ez lenne a minimum. Örömmel és gyönyörködve néztem Zelnát, amint a sütőbe teszi a kenyeret. Pipára is gyújtottam volna, de nem volt ott a gyufa, kellett a begyújtáshoz. Amikor felém nyújtotta Zelka, akkor jöttem rá, megint úgy maradtam. Megkértem, tegye fel a lábamat

egy székre és gyújtsa meg a pipámat. Megtette, betette a számba. Pöfékeltem. A dohányfüst egy idő után marni kezdett, de nem kérhettem Zelkát, hogy folyton ő rakogassa ki-be a pipát. Lehet, hogy észrevette, mindenesetre sikerült úgy beállítania a kezemet, hogy nyakam nyújtogatásával elérhessem a belefogott pipát. Sikerült. Ez volt a fordulat. Rájöttünk, hogy a szavakon túl a fejem mozgatásával is tudok cselekedni, ha testemet jól készíti oda. Ittam egy hosszú szívószállal. Jól elvultunk, beszélgettünk, néha úgy mulattunk, hogy a könnyünk is potyogott. Még bele is kunyorodtam a nevetésbe, de szerencsére a nyak izomzata tényleg egészen lent tapad a derék táján, így ki tudtam húzni magam.

Igazából alig jelentettem gondot (legalábbis remélem). Zelka tett vett, elmosogatott, megterített, tojást ütött fel, a fehérjével megkente a sült kenyeret. A sárgáját kikeverte nekem cukorral. Habosra, ahogy szeretem. Talán kértem rá, nem emlékszem. Talán kitalálta a gondolatomat. Igaz, kérhettem is. Járt a szám. Ültem, kezemben a kihűlt pipával. Lassan kellemes illat és melegség áradt szét a konyhában.

Abban a pillanatban álltam fel, amikor Zelka kivette a kenyeret a sütőből.

Sülthal

Amikor kiderült, hogy sugárkezelést kapok a rákomra, azt mondta a doki, az a jó lélek, menjünk el spermabankba, mert egy ideig nem szabad utána babát csinálni, de lehet, hogy teljesen aspermiás leszek, szóval termékeny sejt nem lesz az ondómban, csak cukor meg fehérje. Lefagyasztattunk hát huszonnégy szalmával, véstartaléknak. Azután spekulálni kezdtünk. A röntgennél ólom-

kötényt szoktak adni. A besugárzásnál miért nem? Elementünk megint a dokihoz. Jó lélek, türelmesen elmagyarázta, hogy ez az új sugárvető már pontos, mint a lézer, oda lő, ahová kell. Mágneses tintával rám is rajzolta a célterületet, ahol azok a veszélyeztetett nyirokcsomók meg ilyesmi vannak. Akkor minek a spermabank? A szórt sugárzás miatt. Akkor miért nincs herevédő? Nem futja a kórháznak. Ötmillió forint. Egymásra néztünk, bólintottunk és eljöttünk.

Útközben megbeszéltük, hogy elképesztő ez a korrupció, szégyen ez a közbeszerzős maszlag. Egészen biztos, hogy egy sufniban néhány ezer forintért lehetne gyártani egy ilyen herevédőt ólomból, csakhogy az a néhány cég, amelyik bekorrumpálta magát a közbeszerzési körbe, annyit kér, amennyit akar, csak fizesse meg a kenőpénzeket, ott ahol kell. Kész, ezért tart itt az egészségügy. Nem tudják, mit kérjenek egy darabka ólomért. Van a mi házunk pincéjében egy ócskás. Járnak hozzá a kukások, meg akik lopkodják a vezetékeket, szóval nem éppen gusztusos az ügyfélköre. Betértünk hozzá, vettünk nála egy ólomcsövet, amivel régen a WC tartály volt bekötve, meg vettünk egy régi merőkanalat. A nyele kicsit csavarodott, amúgy semmi baja. Láttunk még egy csomó jó dolgot ott az ócskásnál, az ólomkínálatban szerepelt egy zacskó vadonatúj horgászólom is. Mindenféle méretben és alakban, egy egész készlet. Nem tudtunk ellenállni, azt is megvettük. Otthon a kanálban szépen megolvasztottuk a fele ólmot, aztán beleraktunk egy herényi követ a virágosládából. Kihűlt, felpróbáltam, jól állt. Csináltunk egy ugyanilyet, csak jobbst. Egy-egy zokniba csomagoltuk a két féltekét, összekötöttük a szárukat, kész volt a tökvédő tikitaki. Másnap mentünk az első kezelésre. A folyosón szép sorban kuporogtak a halálfejek. Végre az én nevem szólt a hangszóróból. Zelka fogta a kezemet,

szerettem volna, ha látja, hol kezelnek. Egy szemüveges hölgy nyitott ajtót, el akarta zavarni Zelkát. Mondta, a sugárzás veszélyes. Nem lehet kikapcsolni? De igen. Akkor mi veszélyes? Idegennek tilos a belépés. Jó. Zelka kint maradt.

Éppen vetkőzni kezdtem a fürkében, amikor a szemüveges hölgy beadott egy cédulát, hogy írjam alá. Az állt rajta, hogy engem alaposan tájékoztatott a kezelésről, és én saját önszántamból vetem alá magam. Félretettem a papírt, nem írtam alá. Mentem, lóbáltam az ólom tiki-takimat. Nagy volt a szótlanság. Felültem az asztalra és akkurátusan kezdtem felhelyezni a tökös öntvényeket. Kérdi a hölgy, mi volna az. Megmagyaráztam. Erre azt mondta, vigyem ki. Nem én. Debizony, azonnal. Miért? Mert veszélyes, szétszórja a sugárzást. Hogyhogy? Azt mondták, oda nem is megy sugárzás. De igen, szórt. Ültem a sugárvető alatt, lehúzott nadrágban, helyenként ólom közé szorulva. Azonnal vigyem ki, sok beteg vár, vidékről is, lekésik a vonatukat, ez egy sok százmilliós gép, minden perc kiesésért nagy kár. Szó nélkül kikullogtam, rátettem a ruhámra a mi nagy gonddal kiöntött eszközünket. Visszamentem, némán felfeküdtem. Akkor megfogta a kezemet az a szemüveges asszony és azt mondta, mégis el tudja magyarázni, miért volt hiábavaló a mi nagy igyekezetünk a tökvédővel. Mert az az ólom nem tiszta, nem olyan ötvözet, amilyen itt kell. Mindenféle gyilkos sugarak keletkeznek benne az ártatlanokból. A náluk használt fémek mind speciális ötvözetek és fizikusok vizsgálják be őket. Mondtam oké, ez rendben van. Így már értem. Mosolyogtunk. Amikor kifelé mentem, azt mondta, én vagyok az első rendszerváltós beteg, már tíz éve vár rám. Én tudni akarom, mi történik velem és miért. Behívta Zelkát, megmutatta a berendezést. Erre én

mégis aláírtam azt a papírt, pedig ha nem teszem, megüthette volna a bokáját.

Szóval a kezelés után jó ideig nem lehetett babánk. Vettünk hát egy új számítógépet. Helyesebben használtat, egy éveset. Még javában az orális korszakban volt. Hátul nem is volt rajta kijárat, csak előlről lehetett etetni lemezzel. Ha nem kapta meg, amit kért, visított. A korszakváltás nem ment könnyen. A gép mindig csak újabb lemezeket akart, hátul nem indult neki, vagy ha igen, nem lehetett kiszámítani mikor és miért. Egy egész éjszakán át dolgozott Attila, míg végre sikerült. Volt nagy ünnep, amikor végre működött a hátsó kijárat, amin keresztül aranyos kis csomagocskákkal kezdett minket megajándékozni a mi gépünk.

Tudatni kezdtük a világgal, milyen könnyen elérhetnek mostmár minket. Igazi bálnák lettünk, amit monddunk az messze hangzik, egy levelünket egyszerre ezer helyre is elküldhetjük, azonnal megkapják bárhol a világon. Ha valamire kíváncsiak vagyunk, megkérdezzük a gépet és azonnal összeszedi, ki mit tart arról a dologról, meg persze a szexről, mert az a háló minden zugába befészkelte magát.

Gyuri barátomnak, aki befutott író és mesélő, aki komoly tudós és családapa, aki emellett bajnok futballista és teniszező, aki gyalog jár Szegedről Szombathelyre, aki mindig mindenben mindenkit legyőz, aki az abszolút champion, ennek a Gyuri barátomnak küldtem az egyik első levelet, csatolva az Úgymaradtam című novellámat. Ezt válaszolta:

Csupi!

Végre sikerült elolvasnom a novelladat. Tetszett, lekotott. Nehany - feluletes - megjegyzes (en csak akkor

szoktam figyelembe venni a tanácsokat, ha a saját aggályaimmal egybeesnek):

A bevezetés jól el van találva.

Nehány mondat nem teljesen világos vagy nem pontos. „A pillanat csak neked kimaradt.” - ez pl. nem stimmel. Neha ellentétes dolgokat hasznalsz egy felsorolásban: „mar erzed, hogy nem faj, hogy nem tudod mozditani, erzed, hogy nem”. Ez szerintem jobb lenne így: mar erzed, hogy nem faj, de nem tudod mozditani.. A „zarvanykent bezarva varva” keszakarva szuletett ilyen zar-var-osra? Mashol nemigen van ilyen szojatek. Szinten a masodik oldalon tobbes szam elso személyben beszelsz, aztan arról, hogyan eresz a Zsolti, aztan az jön: „Mindez tavoli lett.” Az egész úgy tavoli, vagy neki lett tavoli a teste. Úgy kellene, hogy „Mindez tavoli lett neki.”

Kik-mik azok a múlt század nagy hiszterikusai?

Jók azok az „alltam, mint az alkoholisták...” De mi az a magyaros allás?

Osszefoglalva: a részletek jók, olvasatja is magat, de itt-ott pontosítani kellene. Raadastnak pedig az egyetlen komolyabb kifogásom: valami hiányzik nekem belőle. Jó az ötlet, hogy hirtelen megakad az idő, maskepp nezel ki magadból, mint általában, de ez az új vetület mit mutat (saját magad és a szituáció pontos leírásán kívül)? Kellene még valami távlatba nyíló felismerés ebből az új nézőpontból (pl. a kenyérsütéstől vártam valami szimbolikus értelmet, csattanót). Vagy csak én nem vettem észre valamit?

Lehet persze, hogy nem is kellene ilyen explicite keresnem valamit benne, hiszen finoman sokminden benne van. (Azt azért észrevettem, hogy te is öregszel, és nem csak nekem áll bele a fajás a nyakamba...)

Gyuri

Hát csoda-e, ha ezután elment a kedvem az írástól? Töprengtem, minek is kell nekem ez. Azon gondolkodtam, hogy talán nem kezdtem volna írni, ha nem szorul belém annyiszor a szó. Valahogy toporgok a mondanómmal, bizonytalan vagyok, dül bennem az ellentmondás ördöge. Például a fociban úgy látom, igenis, a nyilasistőrőcsikes csapat akár világbajnok is lehetett volna, ha nem veszik meg a bírót az Argentínek, meg a Döméékben is láttam fantáziát, a mostaniakból sem hiányzik más, csak a magabiztosság. Néha, amikor a Palika csapatába bevesz Kornél és jól biztosítanak hátul, a középpályán olyanokat csinálók, hogy magam is meglepődök. Pedig alapjában suta vagyok. De ebben a csapatban van önbizalmam. Persze, ha Gyuri barátom Szegedről éppen feljön az Akadémiára, hogy egy kicsit lobbyzon a világhírű kutatóintézetének, aminek a vezetését rálőcsölték, akkor ő kicselezi az egész társaságot, én meg nem tudok egyeneset rúgni a labdába. Olyankor futok, gürcölök, mondják, fáradjak már el, az nem normális, hogy fél éve még elsíratnak, mert rákos vagyok, műtét, sugárkezelés, meg minden, most meg nem akarok elfáradni, hátamra veszem a pályát. Palika meg is jegyzi erre, hogy amúgy focizni jöttünk, nem pályát cipelni.

Ez az én nagy szégyenem és büszkeségem. De a legjobbakkal is megtörténik, hogy nem megy nekik. Például a Gyuri, Valentin, Ákos hármas csupa nagy ász. Olyan ellentámadásaik vannak, hogy pislogni sincs időm, már bevarrják. Egyszer szerelt a Valentin, rohannak a kapunk felé, néznek egymásra, várják a labdát, de az nincs egyiknél sem. Már elérték a kapunkhoz, mikor rájöttek, mi történt. Valentin szerelt, Ákos kérte tőle a labdát, Valentin ott is hagyta neki, csak hogy arra Ákos már elszelelt, középen Gyuri robogott, a másik szélén Valentin... A labdát meg szépen otthagyták. Mi meg kigurigáztuk a

hátramaradottakat és bevarrtuk a gólt. Persze utána percekig nem tudtunk mozdulni a röhögéstől, ők meg jól összevesztek, megzakkantak, kikaptak. Még ezekkel a brazilos ászokkal is előfordul ilyesmi. Még Valentinnal is. A mi nemzeti válogatottunk ilyet például még sohasem csinált. Egyszer sem felejtették el a labdát magukkal vinni támadáshoz, pedig mennyit szidják őket.

Szóval azt hiszem, a kocsmában csak visszaböfögik azt a rossz dumát, amit a tévé nyomat, ezért aztán én csak hallgatok. Ha próbálom védeni a mieinket, azonnal letorkollnak. Pedig ők csak kritizálják, én viszont tettem is a fociért. Egyszer Adriennel, aki különleges mozgásterápiát tanult Amerikában, tartottunk egy foglalkozást a Kispestnek. Akkor Török Péter volt az edző, megengedett egy próbát. Mondta, az a fő gond a játékosokkal, hogy valahogy úgy rágömbölyödnek a labdára, alacsony a horizontjuk. Adrienn tervezett néhány gyakorlatot, de a relaxálás tréning kellős közepén bejött egy volt világválogatott, átslattyogott a termen, leült és elkezdett beledumálni. Fájt neki, hogy nem ő van a középpontban. Megértem. És nekem emlegethetik azt a térsztaevős hatnullás orosz meccset, amin kikötényezték ezt a világválogatott nagymenőt, akkor is azt gondolom, jobban kellene foglalkozni a fiúk lelkével. Akkor nem lesznek ilyenek.

Meg politikában is letorkollnak. Ha nem küldeném el automatikusan a pénzügyminisztert a k... anyja bűdös p...jába, ha azt fontolgom, mit tennék a helyében, nem azt, kit tennék a helyébe, máris elfordul tőlem a kocsmá, a lagzi vagy a kupé népe. Ebből én persze tanulok. Hallgatok. A faluban, ahol a következő írás kezdődik, sohasem tudálékoskodtam. Mindig figyeltem, kit kell szidni, szidtam, mi a menő vicc, meséltem, mit kell mondani magunkról, azt mondtam. Egyszer, egy szüreten divatba jött a poén, hogy kérdezik, ki vagyok, erre azt mondom,

kivagyok, bizony nagyon kivagyok. Pontosan kellett volna számolni, hányszor sütötték el. Ötvenszer tuti. Persze, ezt mesélhetném nagy harsányan egy társaságban, de hát én annál toporgóbb vagyok. Mert lehet ám, hogy Sanyi bátyám azért csapta le annyiszor a kivagyok labdát, mert észrevette, hogy kezdem feladogatni neki. Lehet, hogy ő hülyített engem, nem is én őt. Persze, Ernő bátyám sem biztos, hogy a pálinka miatt nevetett minden egyes alkalommal, esetleg azért ismételtette újra meg újra gyermeki derúvel a poénokat, mert ő meg élvezte, hogy mit játszunk Sanyi bátyámmal. Szóba kerül például a Pipás Maris, kérdem, ki vagy te, hogy ítélkezzél felette, erre mondja Sanyi bátyám, kivagyok, bizony nagyon kivagyok. Ernő meg ismétli, hogy kivagyok, bizony nagyon kivagyok. Előbukkan a tőke mögül egy kapa, kérdem, ki vagy te kapafej, erre mondja Sanyi bátyám, kivagyok. Ernő meg ismétli, hogy kivagyok, bizony nagyon kivagyok. Kérdik a szomszéd szőlőből, nem kell-e segítség, mondom kösz, minden sorra jut egy, kivagyunk. Erre mondja Sanyi bátyám, kivagyunk, bizony nagyon kivagyunk. Ernő megismétli, kivagyunk, bizony nagyon kivagyunk. Ugyanezen a szüreten a Zoli sógorom elkezd: Jaj, jaj, nyakunkon a disznóölés, aztán se szalma, se kés, se disznó. Ezt is elmondta vagy ötször, ahányszor valaki jajgatott, mert fájlalta a derekát, megszúrta valami, vagy unta, Zoli sógorom rögvést elkezdte. Jaj, jaj, ajajaj, nyakunkon a disznóölés, aztán se szalma, se kés, se disznó. Én meg meséltem egy viccet, aminek a második mondata az, hogy jaj, női munka, hát Zoli sógorom elkezdte, mintha magnót kapcsoltak volna be: Jaj, jaj, nyakunkon a disznóölés, aztán se szalma, se kés, se disznó. Így tette tönkre a viccemet.

Így mennek többnyire a beszélgetések is, kocsmában, munkában, ahol nem figyelnek egymásra. Kihallatszik

egy szó a zshivajból, arra jön a következő, kötött asszociációs sorban. Szóval én inkább hallgatók, mert a nagy svadásokat, a dumásokat, a hochmecelőket úgysem tudom letromfolni. Bámészkodok, nézelődök, mezgrélek a mondatok között, amiket meghagytak nekem.

Azon a szüreten is elméláztam a kivagyokok és az ajajgatások közepette. Persze, nem azon töprengtem, hogy ki vagyok, hanem hogy ki vágyok lenni.

Hogy mire is vágyom úgy igazán?

Nem is olyan egyszerű a kérdés.

VÁGYÁLOM

Hajtani kell. Nehéz fennmaradni. A pálinka is szédít. Húzza a kormányt, rángatja a nagy vödör krumpli, ami a csengő tövébe akasztva himbálódzik. A másik oldalról butykos horzsolódik a fékhez. Ha lassítok, jobban kell járatni a kormányt, az egész hóbelebanc elkezd lengeni, odacsapódik a térdemhez, a kerékhez, haladni kell, nincs lassítás. Cserép nászúram nem sajnálta a pálinkát. A lelkiismeret is furdalja, mert szüretkor becsapott a felesége. Az asztalon, kóstoló-nak kis üvegben a bársonyos szilva, de a butykost alattomban karcossal töltötte meg, vendégűzővel. Otthon rögvést rájöttem, de nem szóltam semmit, eltettem disznóölésre, akkor töltöttem egy stampót az én nászúramnak. Szagol-gatja, kerületi, még le se dönti, már krehácsol. Pedig bizony ez a tiéd, Gáborom, ne cikákolj tőle, már sokat simult szüret óta, tettem bele egy darab száraz körtefát, hadd kösse meg a vakító faszest. Most aztán válogatta a krumplit a nászúram, a felesége meg szorította össze a száját, nem merte mondani, hogy tévedés volt, mert összevillant a szemünk szüretkor, amikor töltötte, láttam rajta a sunyiságot. A vetőkrumplit jó kicserélni, új földben jól hoz, de másodszor ugyanabban már gübbed. Táblát is vittem a nászéknak, lézerrel nyomtatva, mintha hivatalos lenne.

Ők azt szeretik, amelyik rákkal átkozza a tolvajt, meg rajta van, hogy ez a tábla meg van szentelve Máriapócs-n, aki a krumplihoz nyúl annak a Szűzanya egy bokoralja da-ganatot növeszt a fejében. A mi táblánk szikár, azt mondja, némelyik bokor alját kártevők ellen méreggel kezeltük, az

eloszlás MSz 7927/b-82, ellenméreg vit. K. Tavaly ez úgy bevált, hogy mind a két szomszédot megásták, minket meg teljesen békén hagytak. Igaz, Hegyi szomszéd fia nagy lumen, titokban pétisót szórt a földre. Meglepetésnek szánta. Lett is. Egész nyáron irigyeltük a hatalmas hersegő zöld bokrokat, csak akkor derült ki, hogy meddőek, amikor a tolvajok megásták őket. Olyan kis csökött krumplik voltak, mint az angyalbögyörő.

Persze, mert a krumpli nem azért növeszti a krumplit, hogy leves legyen belőle, hanem hogy gyűjtse a nitrogént a leveleknek, hogy legyen mit enni a bogaraknak. Tavaly kézzel kapkodtuk le őket, egy fél reklámszatyorra való gyűlt össze. Tüzet raktunk, élveztük, ahogy sercegnek. Ásáskor meg a kutya kapkodja a pockot, mindet pont a nyakszirtjén. Én csak egy szürke cikkanást látok, a kutya meg egyet ugrik, egyet happant és már hozza is, hajszálpontosan a nyakszirtjében van a metszőfoga. Hát így készül a krumplileves. A krumpli az végig van víve, attól, hogy kicsereberéljük a vetőkrumplit, addig, hogy jó napsütésben finom meleg ágyat vetünk neki, puhát, porhanyóst, védjük a kártevők ellen.... Igaz, a bogarat nem elég lekapkodni, Zoli sógor permetez is decissel, kétszer. Viszont én meg lézerrel nyomtatott táblával tartom távol a tolvajokat, úgyhogy kvittek vagyunk. Az a tábla akkora marhaság, hogy két napot kellett rajta gondolkodnom.

Amúgy nagyjából van mit ennünk. Úgy értem, a nagyjából. Ami a vágóhídon át utazik, napi ezer tonnás kapacitás, abból jut nekünk, meg a csirke, amit kampóra húznak, úgy megy végig a soron, mint egy autó a szerelőszalagon. Fordosan. Ha filmre vesszük, le lehet játszani fordítva is. A szép autó betolat a szalag végére, aztán az emberek kapdossák le róla a dolgokat. A csirkét meg építik, a végén szár-

nyasan gubbaszt a ketrecében. Hát nekünk a combja jut, nem a lába. Meg a klónozott veggyel védett búza kenyere, meg a klónozott szójával feltömegesített parizer, meg a nagyüzemi zöldség, amin olyan mérgek ülnek, hogy a fülünk mögé a zsírba tárolja el őket a szervezetünk, a konyec továbbis lebernyegeibe gyűjti, mint mi a ritka bélyeget.

Amúgy csak ez a krumpli olyan, ami nem nagyjából van. Meg a bor. A Cseresen megterem a két-három hektó, ami kell. Nova, direkt termő, nem kell permetezni. Most nagy lett az ázsíja, azelőtt leszólták, hogy megvakulunk tőle, meg ilyenek, de most, amikor hangárban csinálják a bort, amikor már megint nincs jó víz, azért nem lehet jobban hamisítani, amikor oda jutottunk, mint a középkorban, hogy a víz nem iható, ezért kellene bort inni, de azt is vízből hamisítják, most vinnék azt a mi savanyú borunkat, féllábon hujjogatnak a kapu előtt, túlövöltik a Buksit, úgy rimánkodnak anyósomnak, hogy Mariska néni, lagziba kell, csak még egy demizsonnal. Burgenlandban meghívott a Günter barátom borozni, no nézem az itallapot, van egy fajta, amelyik kétszer olyan drága, mint a rizling meg a kékfrankos. Kérem, ebbe kandiscukrot tesznek, vagy antarktisi fagyállót? Mondja, az biobor, elmagyarázza, hogy direkttermő. Én meg azt, pont ilyen van nekünk a Cseresen. Egyezünk. Nem kell permetezni, vegykezelni, tehát bio. Náluk már csak mutatóban van, a kereslet nagy, a kínálat kicsi, ezért drága. Szerencsére nálunk még nincs becsülete, meg messze is van, nem lopják. Macerás is lenne, inkább a pincét fosztogatnák, de a Buksi, az szétszedné őket, már a Bódiék házatól ugat rájuk. Én is sajnálnám azt a bort, pedig gyűlöltem, mert apósom, nyugodjon, egyszer kivitt kapálni, úgy meghajtott, leszakadt a derekam, szétmállott a kezem, görcsbe állt a vállam, pedig neki kétszer akkora kapája volt,

mint egy Belsped lapát. Délben adott egy korty pálinkát, az fejbe vert, elaludtam estig, ő meg bekapálta helyettem is. Mióta meghalt, azóta négyen járunk, két napszámossal, úgy is alig végzünk el. Büszke vagyok magamra, ennyire erőt adott apósomnak a vágy, hogy engem jól megalázzon. Mert ő is belebetegedett ám abba az iszonytató erőlködésbe.

Hát ezek az én menedékeim. A tucatvilágból. A vonalkódos áruháalmazból. A távirányítóval kapcsolgatott égi csatornákból, melyek csepegtetik legújabb vágyaimat. Lelkem sivárságába apró kis kívánságokat ültetnek, valami vonalkódos csoki szelet iránt, valami vonalkódos chips után, hogy másnap megvegyem őket, amint bolyongok a vonalkódok között.

Nekem a böjtből is csak a tucatböjt jut, nem az van, hogy most böjt jön és olyan ételek, hanem az van mint máskor, csak néhány dolog nincs. Azután jön a tucathúsvét, tucat tojás a papnak, szentelés, torma, zabálás. A karácsony dettó. Valahogy visszanyekkentem a gyűjtögető ember szintjére, nézem a sok dolgot, anyáscsavar, tasztatúra, ütvefúró, barlangtúra, pizzaszósz, vígjáték. Az az érzésem, mindegyiket felkaphatom, megkóstolhatom, vizsgálgathatom, mint egy csimpánz. Megrágcsálhatom, mint egy patkány. És minél több dolgot akarok begyűjteni, annál inkább állattá kell válnom. Görénnyé, ha nagy kocsit akarok, kutyává, ha képviselőiséget, meg disznóvá, pávává.

A csirke, az már nem olyan, mint a krumpli meg a bor. Valahol elvesztette anyósom a fonalat, levágta Herminát, az utolsó jó kotlóst, azután már csak a gyári csibéket vesszük, százat is, de minden hiába, ezek már úgy vannak kitenyészteve, hogy kell nekik az a sok borzalmas táp, benne antibiotikum, nyomelem, szteroid, body building adalék. Ha ezt megkapják, nagyok lesznek és izmosak, ha nem, csököttek.

Anyósom megadja nekik. Én meg nem szeretem őket, mert félek, nem bontják le rendesen ezt a sok nyavalyát. Anyósomon látom is, milyen szorongó lett, ijedős. Mint egy body buildinges. Azért van ez, mert a hormon a lélekre is hat, félőssé tesz, ezért fújják fel magukat egyre nagyobbra vele a body buildingesek, mert egyre félősebbek és egyre jobban kell nekik az ijesztő külső. Dinoszauruszok, egyre nagyobbra növesztik a testüket, míg a végén nem tudnak eleget zabálni és éhen halnak. Tudom, hogy a melegség kell nekik, minél kisebb a testük felülete a tömegéhez képest, annál több melegséget tudnak megtartani odabenn. Szeretetre vágnak.

Szóval a csirke kiesik, hiába szedtem nekik két éve tavasszal hersegő zöldet, pitypangot, cserbókát, lucernát, bizony csak kornyadoztak, bennük volt a kórság, amíg rá nem szántam maga és megvettem azt a hülye táp mixet, attól egyből pumpálódni kezdtek, csak a kakas, az melegedett be, tyúknak képzelte magát a sok hormontól, még kotkodált is, meg járt tojni, de csak nyom volt, mony nem. Marad nekem a krumpli, meg a bor. Ezek olyanok, hogy tudom, hányadán állok velük, a vágyam irántuk már akkor megfogalmazódik, amikor Cserép násszal cseréljük a vetőgumót, amikor Sanyi meg Gyuri bátyánkkal nekiállunk metszeni a Cseresen. Ezek nem olyanok, amikbe csak belerágok, mint a patkány, vagy a hisztis gyerek. Ezekre még azt sem mondhatom, szeretem őket. Ők az idő, a tér, a napsütés. Ők az én részeim. Belém nőnek.

És még ilyen az olaj, a kis tábla napraforgót is sikerül megvédeni, furfanggal és kitartással. Anyósom elküldi hidegen sajtolni, bizony mondom, abban sincs vegyszer, de az illata olyan, mint a kerek cipó, ha szoptatós anya szegi meg. A napraforgót szétszednék a madarak, de szerencsére tanu-

lékonyak. Úgy csinálom, hogy felveszek rikító göncöket, olyan turkálóba se valókat, csiricsárét, mint a menő tévések, meg a gyógyszerrel ügynökölő orvosok. Feldobom a hátamra a Sanyi bátya légpuskáját, aztán beülök reggel a napraforgó árnyékába. Mire két galambot lelövök, bizony délután van, mert az első után már olyan ritkán jár felém madár, hogy gémberegettségemben elhibázom. Délutánra a világvégén gubbasztok, erre már a madár se jár. Így tanítottam meg szép türelmesen a madárhaddal egész nyárra, hogy aki ott gubbaszt, az félelmetes. Emlékeztetőül ott hagyom azt a vigéjcjelmezt, tessék, de nem ám kiteszem, ott sunyít, ha elővillan, bizony még a tolvajba is belehasít az ijedtség.

– Jajistenemjézusmáriamiazapámfaszakucorogott, hogy a rákrágjamegezeketagácsókat!

Maga se tudja, miért kerüli éppen a mi napraforgónkat, pedig az jól fizet, meccsek előtt egy kupicával annyiba kerül, mint a pálinka.

Szóval nekem az ünnep annyi, mint saját bor, saját krumpliból saját olajon saját lángos, délután meg saját szotyit köpködök saját lábamra. Megtartom őket, ők meg engem. Mint zsidók a szombatot és szombat a zsidókat.

Én valahogy úgy képzem, kell lennie egy olyan éhségnek, ami betölti testemet, lelkemet. Ami úgy elhatalmasodik rajtam, hogy már más sem vagyok, csak egy nagy vágy, csak egy úr, ami aszerint formálja a maga nemlétét, amit vár. Mint a leány méhe, mint egy érő pete. Jaj, de nagy dolog kitalálni, mi hiányik. Az hiányzik, hogy nekem úgy igazán semmi sem hiányzik. Helyesebben hiányzik sok minden, de azokról megmondták, hogy nekem hiányoznak, azok köré nem tudok testemből-lelkemből olyan úrt formázni, ami ilyen vonalkódos dolgokat be tudna fogadni.

Nem is lelki gyakorlat ez, amibe most belekezek, de nem is testedzés. Inkább evolúciós futam, amit valahol az amőbáknál kell kezdenem, az egysejtűek azon zseniális és progresszív családjánál, mely már úgy tud saját burkában férni, hogy átöleli, bekebelezi amit kiszemel. Ős öl és ős kebel. Semmi ideg, semmi gerinc, az egész lény egy nagy vágy. Azután tovább vinném a vágyamat az űrbelűek szintjére, a csalánczóig, a hidráig, kicsit már aszerint alakulva, ami vagyok, nem csak amire vágyok, de még mindig csak néhány idegsejtet tartanék a szájníílásom közelében, dúcról, agyasodásról szó sem lehet, éppen ez az igazi emberségem garanciája. Ebben a világban újra kell fejlődni, újra kell húroznom a gerincemet, újra huzaloznom az agyamat, különben becsapnak, minden kis ösztönömre lecsapnak, reklámok horgát engedik minden gondolatom után. Bontanak le, mint a csirkét a kampóról, lesik, mire használhatnak, mi kell nekem, mire tudnak rádumálni, csak hogy még valamit odaadjak emberségemből, patkányságomból, görénységemből, tetűségemből. Tessék, minden a tiétek, lemegyek hidrába.

Én magam vállalkozom a hétvégi bevásárlásra. Mély belső felkészüléssel várok a kocsira. Megfigyelem, a legtöbben szaladnak a pénztártól. Egy fiatal párnál az asszonyka fizet, de persze nem elég a pénz, kevesebbet szántak erre, az emberke vesz elő még egy ezrest, odacsapja, iszonyú pipa, látszik rajta, már húz is a kocsival, a nő alig éri utol. Pedig nem láttam én abban a kocsi-ban semmi szembe-
szökőt. A jelenetet viszont láttam néhány-szor, mintha más szereplőkkel forgatnák ugyanazt a filmet. Figyelem, de a kocsikban sohasem látok semmi szembe-szökőt. Az én hibám, mert most már bent vagyok, vergődöm, botladozok, de semmi szembe-szökőt nem látok. Hacsak nem a zöld-

séges. Ott van egy nagy láda citrom, egy mérleg, rajta mint az óvodai jelek, eper, dinnye, paradicsom, banán, szilva, mint a félkarú rablóban a jelek, csak jackpot nincs. De én megütöm. Megmérlek öt szem citromot, megnyomom a citrom jelet, jön ki az árcédula, de én nem ragasztom ám le vele a zacskót, hagyom a gép sliccében pihenni, addig a zacskóba beleteszek még két citromot, akkor biggyesztem rá a cetlit, fedezze csak a két citromot. Tessék, a vonalkódos anyátokat, most mi van? Mire a pénztárhoz érek, már a torkomban dobog a szívem. Én most lopok. Utoljára négy éves koromban loptam, akkor anyám egy életre kiverte belőlem porolóval. Csakhogy most az egyhangúság miatt lopok, azért, mert semmi máshoz nem fűz semmi más, csak sivár unalom. Csak a két szem citromom ragyog, mint egykor a lopott fagyim gombócai. A pénztárosnő arca elgyötört, keze elgyötört, dereka leszakad, válla görcsben. Rángatja az árut. Margarin biiiíp, kefir, biiiíp, sör, biiiíp, citrom biiiíp, szardínia, biiiíp, biiiíp, biiiíp... Elsötétül előttem, a világ, fizetek, ott áll előttem kristálytisztn az egész ember-telen, homogén nagy becsapás, ahol minden átmegy, ha címkét kap. Nem tudom, miért jött rám annyira nagy feneketlen bánat, csak úgy derültem fel, ahogy meséltem ott-hon. Sikerült kifogni rajtuk. Ha majd megérem, hogy a temetésem ilyen vonalkód szerint megy, hát biggyesszék le a nagy lábujjamról azt a cédulát, cseréljék ki valami úri hullával, hátha a mennyországba jutok, mert az a vonalkód indítja a gyászbeszédet, a nagymisét, hozatja a bélelt kopor-sót, meg az ukrán sirató asszonyokat, a halotti tort, meg a pohárköszöntőket, bizony mondom, ha ügyes lesz a család, másképp végzem.

Szidnak, morbidoznak, nézegetik, méregetik a citromot, bizony nem lódítottam most, kivételesen nem. Kiszúrtam

velük. Máskor is én menjek vásárolni. Erre elmesélem nekik, hogyan verte ki belőlem anyám egy életre a lopást.

Szinte már nyáron történt, melegben, árnyékos helyen kellett mennem, mert égette a talpamat az aszfalt. Édesanyám felhívott az udvarról, ahol éppen a ponyvás teherautómról vettem le a ponyvát. Bicikliküllőből hajlítottam a tartóját, nehezem sikerült kirángatni a kocsi fájába fúrt lukakból. Pista, a segédvezetőm ügyetlen volt. Még jó, hogy ő csak képzeletben volt, így csak képzeletben lehetett olyan ügyetlen, mint apám valódi Tiborja, aki folyton elaludt és kötözött sonkákról álmodott. Édesanya egy kétforintost nyomott a kezembe, óriási vagyon egy négyéves gyereknek. Büszkén vonultam vele. A kapuban rásandítottam a résre, melybe az ötfilléreseket gyűjtöttem, tudtam, hogy Takács bácsi nyolc darabért ad egy Gránit kockát. Most meg egy igazi kettes van a markomban, nyolc Gránit kocka ára. Mire kiszámoltam, már fele úton voltam, a bolond Matyiéknál. A Bohárhoz mentem, káposztáért. Kicsi, tömött fejet kérjek, mondta édesanyám. Egy forintot vissza is adnak. A kettes ott izzadt a tenyeremben, de féltem zsebre tenni. Bélásnak is hívják, tudom, mert a nővéremnek vagány udvarlója van, a Tóni, ő mondta, ad egy Bélást mozira. A nővérem nem engedte, mondta, nekem itthon kell maradnom, ő vigyáz rám, dühös voltam a nővéremre, imádtam a Tónit. Most itt a kezemben egy Bélás és ez valahogy engem is vagánysággal tölt el. A Bohár boltjában semmi, csak egy nagy halom láda, meg konzerv. Egyébként is, ahogy kibetűztem, semmi Bohár nem állt a cégtáblán, csak nem tudom milyen ÁFÉSZ 21. számú Zöldség Gyümölcs boltja. Messze jártam otthonról. Most már teljesen úgy tudtam magamban gondolkodni, mint a Tóni. Mondom, ez nem kóser, magamat is Misesznek szólítottam, ahogy a Tóni szólított, senki más, és

én ettől majdnem elolvadtam. Be sem mentem a Bohárhoz, láttam a meztelen kátrányos deszkapadlón, nincs káposzta. Egyébként is, akármilyen indult édesanyám, mindig azzal jött vissza, nincs, nem kapott. Gondoltam, ez így van rendjén. A Bohár mellett ott volt a Pelcz Gusztáv cukrászdája. A pénztárgépnél a világ legszebb asszonya, olyan hatalmas a kontya, mint az Irma arany Kleopátrájának. Jól megnéztem, mert nagy botrány volt belőle, a bátyám ellopott egy csomó vízórát, azoknak az árából vett az Irmának arany Kleopátra medált, az Irmának meg nem tetszett, mert másoknak is ilyen volt, sorolta kinek, a bátyámat meg elkapták, kivágták a suliból. Olyan jó, hogy én jó gyerek vagyok. A Pelcz néni pénztárgépe mellett meg ott volt egy nagy porcelán táncos, kifestve, libbent a tarka szoknyája, akkora volt, mint a Pelcz néni kontya. Fájt, hogy apám gúnyolódott, ha krémest vetünk itt, azt mondta, mikor kijöttünk, a Pelcz néni kontya tele van lyukas nélon harisnyával, meg táncosnő volt, olyan, mint a porcelán figura, még most is megcsalja a Pelcz bácsit, azért ken magára egy fél kiló festéket. Édesanya mondta, jaj, ne a gyerek előtt, apám meg nagyot röhögött. Most végre egyedül mentem be, csodálhattam, egészen el voltam varázsolva, Úgy éreztem, nagy ünnep ez, hát kértem két forintért fagyit, soha nem kaptam, csak ötven fillérest, egy gombócost. Akkora fagyit kaptam, mint a Rába Laci, akinek amerikai rokonai vannak, Bujik hatszáznegyessel járnak, csak azzal nem tudnak ide jönni, mert száz alatt nem is megy, az csak Amerikában tud menni, ott olyanok az utak, sztrádák. Egyensúlyoztam a hatalmas fagyit, nyaltam itt, csöpögött ott, már haraptam, mégsem bírtam vele, elgémberedett a nyelvem, a torkom, ragadt a kezem, szívtam a tölcsér alját és borzasztóan izgultam, elfogy-e mire hazaérek. Már a bolond Matyinál jártam, integetett ki az abla-

kon, rázta a zizegő zacskóját. Még mindig semmi, fele út de még megvan három gombóc. Takács bácsi trafikjánál fogyott el a második, de egyre lassabban tudtam legyömöszölni, a kapualjban az ötfilléresek részénél még megvolt egy egész gombóc, a lépcsőn begyömtem a számba, borzalmas hideg öntött el, pattogott a fogam, az ajtóban nagyot nyeltem, mire a konyhába értem már mind legyűrtem. Kérdi édesanya, hol az a káposzta, mondom nem volt, gémbe-redett a nyelvem, reszkettem.

– Akkor hol a pénz?

– Elgurult egy csatornába.

– Mi ez az arcodon?

– Fagyi.

Már bőgtem és megkönnyebbültem, ahogy elővette a porolót, ahogy eldöngetett már örültem, még be sem penderített a hűvös, sötét szobába, én már aludtam, annyira jó volt, hogy Édesanya méltóképp megbüntetett, hogy neki ennyire igaza lehet.

Mire felébredtem, hurkás volt a fenekem, Édesanya vizes ruhával borogatta, a bátyám meg röhögött, őt sokszor verték, tudta, hogy én nem tudom, mekkora egy ilyen hurka, de nagynak érzem, ijesztetgetett, mondta, hogy kar vastagságú és majd operálni kell. Én meg tudtam, hogy milyen jó, hogy Édesanyának ennyire igaza van és én nem leszek olyan rossz, mint a bátyám és sohasem fogok lopni.

Így szaladtam bele én a megváltásba. Ha apám ki nem röhögi a Krisztust, talán még vallásos is lettem volna, mert nagyon irigylem azokat, akik élvezik, milyen jó, hogy istennek mindig igaza van.

Most meg ez a citrom-dolog a megváltás. A vonalkód antikrisztus elleni suta felszökkenés. Megyek is, ki akarom élvezni ezt a végtelenben felmerülést, ezt a nyomorult bot-

ladozást, a vágyak nirvánába hajítását. Most öt az ötben rakom a citromot. Biiiíp, biiiíp, biiiípbiiiíp, biiiíp, biiiíp. A pénztárosnő félrerakja a citromot. Ne haragudjon, uram, ez több mint 48 deka, megvan egy kiló is. Ezt nem adhatom ki. Szemébe nézek. Zavart. Lesütöm a szememet. Tudom, hogy arca elgyötört, keze elgyötört, dereka leszakad, válla görcsben. Elsötétül előttem a világ, szóltanul fizetek. Szégyellem magam. Nem keresek kibúvót. Csak az vigasztal, hátha neki valami kis dicséret jár azért, mert lefülelt. Ha más nem, talán az is valami volt, hogy egy kis változatosságot vittem a sok bipegés közé, a sok egyforma vigyor meg egyforma hülye tréfa közé, amit fásultan kell elviselnie. De azzal a gondolattal már nem tudtam mit kezdeni, hogy ő itten becsületesen gürcöl, elgyöttri az arcát, elgyöttri a kezét, leszakítja a derekát, görcsbe tartja a vállát, hogy fussa neki egy olyasféle kosarat félig megtölteni, mint az enyém. Én meg itten lopok. Ez biztosan nem fér a fejébe. Én meg nem tudom megmagyarázni neki. Nem fogja megérteni, hogy nekem nem az az öt citrom kellett, hanem ez az öt. Hol van a határ? Amikor kettőt tettem az öthöz, talán még érthetőbb volt. Hogy nekem ez a kettő kell, nem az az öt. Hogy nem vágyom másra az egész kosárból, csak arra a kettőre. Duma.

Jól tenné a pénztárosnő, ha rázná elgyötört fejét, nemet intene elgyötört keze és elküldene a francba ezzel a hülye dumával.

Azért tenné jól, mert tudom, hogy arra a két citromra sem vágytam igazán. Szegény asszony nem értené, hogy minél több dolgot akarok begyűjteni, annál inkább állattá kell válnom. Ő gürcöl, mint egy nyomtató ló, nekem görénnyé kell válnom, úgy ölteni a szavakat, kutyává, úgy vakkangatni a mocskos tolvajokra, ahogy a tiszta tolvajok

uszítanak, disznóvá válok, úgy iszom együtt a döntéshozókkal, pávává válok, úgy tetszelgek magamnak. Nem érti, szegény elgyötört asszony, hogy az a kis emberség, ami még van bennem, az a krumpli, a bor, meg az olaj. Ezeket nem veszem, csak eszem, ezek az én testem és vérem. Csak az étvágytalanság, az ne lenne. A vágytalanság. Még csak nem is undor.

Lesben állok, várok, míg felém nem jön valami vágygyá formálható. Ott ülök saját agyamban egy kis hidraként és lesem a gondolatot, ami végre kipottyan és van mit kezdeni vele. Csordogál a gondolkodás szürke masszája. Alapzaj, amit nem tudok irányítani. Ha tudnám, mi jön ki belőle, akkor az a tudás már egy kész gondolat lenne és előbb lenne meg, mint hogy tudnék róla. Éppen ezekkel kell vigyázni, ezekkel a kész dolgokkal, mert ki tudja honnan jönnek, milyen sémával ki táplálta belénk. Én most agyvírus irtásba kezdek. Lecsapok minden gondolat foszlányára, míg csak újra nem tudom fogalmazni éneket. Elegánsan elengedem hidra eszem ítélőszéke előtt a lét kezét, gondolatban túllépek a nyelv határait.

Hirtelen rántott máj illata csap meg.

Ennek egy kis rántott májat. Nem olyat, mint a büfékben, hideg prézlis priznicben, szomorú lötytyedségben. Ezt gondolva kissé kevésbé kívánom a rántott májat, mert a kívánság nyomába küldött gondolat botladozni kezd, éttermekben jár és uborkasalátákat kifogásol, a füst kocs mákba vitte, ahol csapolt sörök mellé huppant le. Alig sikerül kiszabadítanom a rántott májamat, alig győzöm küldözgetni utána a gondolatokat, hozzák vissza sercegő forrón, ropogós prézliben. A tej mentett meg, adott helyszínt és testet vágyamnak.

Azt hiszed, édes Áron bátyám, lehet olyan tiszta az én lelkem, hogy elég csak megkívánnom Bedő Rákit, kicsinykét ágynak esnem, máris eltelhetek édes illatával? Csak egy kicsit kell nyitva tartanom a számat, elengedni az állam, máris egymáshoz koccintja fogamat a rázkódás, aminek forrása a erős tiszta epekedés, mely kék, mint a felhőtlen mély ég a tiszta tóban tükrözve.

A kedvéért, édes Áron bátyám, de csakis azért, engedem kérges lelkemen elhatalmasodni a vágyat. Hátha fel tudom borítani a nagy titkot. Elheverek, engedem, törjön rám színesen, illatosan, csordítsa meg a nyálam! Kavarjon fel, mint a kívánós terhes asszonyt az egészben lenyelt ecetes hering, kavarjon föl mélyen lélekben, mint a terhes asszony megkívánása, a babás kerek pocak feszes nyomása sörtől lötytyedt köldököm környékén. Jöjjön a vágy, hadd kövessem felvetett fővel, égő szemekkel, feszülő izmokkal.

Engedek a vágynak, mert úgy bukkan fel, mint Bedő Ráki csengő nevetése, olyan ritka, mint az édes víz, mint a vigasztalt bánat, mint a belátott holnap. Felborul a nagy titok, tegnap előtt kigondolt tegnap biztonsága: Tejbe kell áztatni a májat! Mint a babás feszes mell, ha kicsordul izgalmában, úgy vezet a tej a csökött vágyak kietlenségén túlra. Visszahívom pincérekkel és szakácsokkal, konyhafőnökökkel és mélyhűtött tasakokkal vitázó gondolataimat. Az acélos fegyver bizonyosságával mondhatom, sehol sem lelek olyan asszonyi gyengédségre, olyan szende odaadásra, mely vágyam születése előtt két órával édes tejbe buggyant nyolc szép szelet májat.

A végtelen magány következik. Saját vágyam odaadó figyelése, a szembeszállás a faluval, a várossal, az étlapokkal, a tradíciókkal, a sercegően forró rántott máj művének vagány megalkotása. A vagány magány. Tervezés: a tejbe

áztatás után két órával majd kell liszt, tojás, prézli, olaj. Hoppá! Két kínos óra! Hogyan töltöm, nehogy meglakoljak. Nehogy elmúljon a dédelgetett vágy, mely úgy hatalmasodik el rajtam, hogy már csak a megszűnésétől félek. Attól, hogy valami csúfságot hoz nekem a világra, elabortált békát, túlhordott bucifejet. A kólás jóllakás lakolását.

Megvan a terv. Először meghozom a májat, beáztatom tejbe, van itthon. Aztán kinn is vagyok, benn is vagyok, megálmodom, mi minden kell köréje. Bár sör biztosan kell. Batorság lenne, ha nem hoznám meg, hiszen saját vágyammal játszadoznék, saját élő gondolatomat csapnám be, ha csak azért jönnék el a hentestől jövet a sör mellett, hogy majd visszamehessek érte. Ez a helyzet a liszttel, a tojással és a prézlivel. Bizonyám! Utána is kell néznem, nincs-e véletlenül itthon valamelyikből. Csakhogy a keresgélés ideje hozzá adódik a tejbe buggyanással induló két órához, ami így is végtelen lesz, mert féltő, magamra hagy a rántott máj álma. Csakhogy elindulok végre. Kissé sunyiság, amit teszek, mert fejben utánanézek, gondolataim ott barangolnak a liszttel, a tojással és a prézlivel szűkölködő ajtók mögött, mi lenne, ha egyszerűen vennék, nem kérnek enni, lehet belőlük itthon két zacskóval, ha van.

Jaj, édes Gyula bátyám, most kellene a te önuralmad, ahogy képes voltál elbeszélgetni a pincérrel, nyugodt tárgyyszerűséggel arról, van-e saját pincéjében hajtattott friss zöld hagyma, kiteve a vágyadat annak a borzalmasan csalódásnak, hogy nincs. Jaj, milyen szolid, szilárd, mértékre szabott vágyai voltak még önnek, drága Gyula bátyám. Amikor még a tucatáru volt a tucatáru, nem a milliárd példányos hongkongi holmi. Most kellene az önuralmad, mert a hentes zacskóba teszi a nyolc szeletet. Nem papírba, mert mondtam, abba beleragad a bőre. Mosolyog, mondja a kollégá-

jának, a kedves vevő szerint a májnak bőre van. Mondom, nem baj, viszont a keze finoman jár, úgy vágja a szeleteket, ahogy kell, mindegyikre egyformán jut kérge. A szavaival akár meg is üthet.

Jaj, édes Gyula bátyám, most kellene a te önuralmad, mert itt van a nyolc szelet máj jó zacskóban, látszik, hogy nem csepeg ki a leve. És itt ez az ostoros szavú hentes és kérdezi, még valamit, felvágott, tej, kenyér... Mert ha nem kapom meg jaj, édes Gyula bátyám a te önuralmad, akkor most veszek tejet, ráöntöm a májra és ázhat benne, amíg haza nem érek, máris elindulhat a visszaszámlálás, mire komótosan hazaérek, már csak másfél óra. Nagy voltál te, Gyula bátyám, de azért nekem ott van a lassítás technikája, én már el tudom képzelni, ahogy a tej tizedére lassítva ömlik rá a májra, mintha sok ezer méteren indulna meg egy lavina! Én látom az időmikroszkóp alatt, ahogy a tej fehérje keveredik a máj levével, látom azokat az indiai színeket, felcsendül hozzá a halk szitár zene, ami együtt rezeg a tejjel folyó májjal, látom a tej nagy cseppjeit, amint szaladgálnak a máj kérgén, látom a visszahúzódó tejhullám nyomán kibontakozó szeletek vad színorgiáját. Ugyan már, Gyula bácsi, a szemedbe tudok én nézni, a helyemen maradok, nem szaladok utánad virgonc kutyaként, még akkor sem, ha éppen a Fácános felé veszed nyugodt ballagásod.

Veszek egy fél liter tejet. Punktum. Ezzel szabhatom szolidra, szilárdra, mértékre a hátra lévő vágyamat. Ha ázik a májam, derűsen, komótosan mehetek hazafelé, elmúlik a kezem remegése, végre meggondolhatom a köret kérdését, végre türelmesen elhessegethetem a rizs és ecetes uborka tucatétlap sugallatát.

Az ostoros szavú hentes csak féltartós félliteres tejet adna. Jaj, édes Gyula bátyám, mintha a friss forró csont

velejét szikkadt kiflire ontanád, homokba a szent magot. Egy liter friss tejet tépek fel fogammal, ahogy nagy formátumú színészek tépik le a perforált bugyit szőke partnernőjükről lakótelepi tévékben. Fele sem fér a májra, másik fele fenyegetően lötyög. Ha megiszom, ki tudja, hogyan változik ez a szűk két órára stabilizálandó nagy egyensúly, ez a lelket teljesen betöltő jövőkép. Lötyögni kezd a tej a hasamban, de ha így viszem az utcán, röhögnöm kell magamon, akkor kilépek a helyzetből, akkor megint jön a kívülállás, az irónia, hideg prézlis priznic, a szomorú lötytedtség. Ha eldobom, a sötét jövőbe lépek, még sohasem dobtam el tejet, csak ülne itt egy koldus, csak tudnám valakinek a kezébe nyomni, csak tudnám valahogy derűvel dédelgetni ezt a nagy mély kékséget itt magamban.

Kissé sután nézek ki, de bennem lüktet a nagy vágy.

Ráadásul a hentes rozskenyeret és esetes paprikát is árul, kirajzolódik a sercegően forró, zsemle színű rántott máj baráti társasága. Aranyló sörön fehér hab, ropogós káposztával töltött hersegő sárga paprika. Vékonyan szelt, melegen barnálló rozsos cipó, benne őzike szemeként csillogó köménymag. Visszamegyek a hentes boltba. Most kell az a mély alázat, az aszkéták nyugalma, ahogy megint a dögök között vigyorgó két Pilátus elé állok. A bőrös májas kuncsaft. Vigyorognak rám. Kezemben a megszívott tej. Állom buggyantta minősítő pillantásukat, eltökélten farkaszemet nézek velük. Esélytelen vagyok, mint a ponty, amit kikapnak a bugyborékoló tartályból. Minden van, rozscipó, ecetes savanyú, liszt, prézli, tojás. Csak olyan sör nincs, rendes pilseni, ezek mind grízesek, kukoricasörök. Diadalmasan gondolom, pedig drágák is vannak, kupakjuk sztaniolba csomagolva, meg olcsók is. Mindben kukorica. Igazam van, ha nem veszek, belső, mély igazságom tudatában

merészen nézek a két gúnyos szempárba. A döglött állatok fedezékében állók kérdik, miért nem jó egyik sör sem, van ott olcsó is. Mást szeretek. Győztesen távozom. Hű maradok nagy vágyamhoz.

Ízek és színek harmóniája. Mit nekem nagy kékség! Csak a verőfény kell. Az aransárga mélaság. A rántott máj sercegő aransárgája, a paprika fehérrel bélelt aransárgája, a két világos sör napsugaras aransárgája, a barna sör mély gordonka habja, a rozscipó kontrapunktos őzike barnasága. Mintha verőfény esne a kolostor zengő kórusára. Mintha derű ülne a sok aszkéta daloló ajkára. Szükség van még pálinkára. Napos, ragyogó párlatra. Ide nem illik évekbe vesző konyak, hordóba kongatott viszki, szesz ízű vodka, kékséges szilva, sivatag barackja. Rozspálinka, semmi más. Doppelkorn.

Jaj, bátyám Bohus, honnan szerzek én ebben a városban ilyen nagy hirtelen rozspálinkát, semmi mást, doppelkort. Verje meg az a nagy kékséges ég azt is, aki kitalálta. Beletévedek a nagy áruházba, a 16 pénztár egyikénél biztosan ott gubbaszt a szegény, elgyötört asszony, aki lefűlelt a citrommal, de itt van negyven féle sör, közöttük néhány kukoricamentes, amilyennek lennie kell, ezer vág, fűnyíró, ceruza, anyás csavar, floppy, kutyás könyv, mogyorós csoki, chips, jaj, hogyan őrzöm én itt meg a nagy verőfényes vágyam, szatyromban az ázott májjal, mellette rozscipó, ecetes savanyú, liszt, prézli, tojás, melléfogva a lyukas tejes zacskó. Kosaramban a három sör, jó fajta pilzeni és mézzel folyó barna. Mi is kell, jaj Bohus, most ne gyere a történetekkel, nem kezdek el félni, mit szólnak a tüskés hajú biztonságiak, parkoló őnök, ha mondom, hogy a cekkeremben a hentesek áruja, a melléfogott tejet sem itt szívtam, szívás, melléfogás az egész, csak a sör van innen. Pálinkák.

Likőrök. Kék, zöld, piros csak éppen rozs, az nincs. Jó, legyen szilva. Aromásított, na bumm, mit vártam? Bipbip a pénztárnál, de nem érdekel, nekem küldetésem van. A lyukas tej meg ott lötykölődik, veszélyeztetve az egészséget, csak már szabadulnék tőle.

Na jó, Bohus, csak a te kedvedért az egy történet, amikor a Cézár barátom azt hitte, a hálósák melegít. Mondom neki, tegyük abba a hideg tejet, akkor nem buggyan meg estére, hiába tűz a nap. Azt mondja, a hálósák melegít, mondom erre, nem, az szigetel, mint a termosz, ami hideg, azt hidegen tartja. Mondja erre, ha ő elgémberedett, akkor is megmelegsik a hálósákban, az nem hidegen tartja, hanem melegíti, de nem bánja, tegyük a tejet az enyémbé. Estére ki is pukkant, aludtam a tejes hálósákban, ő meg röhögött, ami melegít, az a testem, én meg vacogtam, fagyva gémberedtem a nedves nyoszolyán. Reggelre megbuggyant a tej, olyan szagom volt, mint a trappista sajtnak, mint egy magsavanyodott szerzetesnek, aki a kis ablakon beeső verőfényben boldogan énekel a klastrom kápolnájában, ha illendően öltözött látogatók jönnek.

Megrettenek. Mesélgetek magamnak, erre-arra kalandozok, de mi van, ha kiszakadt a májban ázott tejen csomóra kötött zacskó, pampogóvá áztatva a tenor rozskenyeret, édesbe buggyantva a falsettóban gúnyolódó paprikát, ami sohasem lehet lila ebben a társaságban.

Most kifelé a felbukkanó röhögtető események csábító buja sorából. Lelkem minden apró zugát járja át a máj vágya. Odaadom neki a tradíciót, a hitet, mindent. Májra vágyok, tehát vagyok. Minden megvan, irány haza. Szorít az idő, a máj meglötykölődött, lehet panírozni, egy korty szilva, panírozni, teríteni.

Érzem a verőfényt, a sárgákat, az illatokat, az ízeket! Persze, rosszul tettem le a tejeszacskót, végigcsurog az asztalon, éppen annyi marad, hogy el tudom keverni a panírozó tojással. Apróság ahhoz képest, hogy már serceg a zsír, kicsit belesercintek, megnézni, elég forró-e, máris dobom bele a májat, nem szabad sokáig sütni, mert kemény lesz. Panírozom a maradékot, közben forgatom a sütőben, sört nyitok, még egy korty pálinka, kenyeret szelek vékonyra, már ki is sült a máj, kapnám be sercegő forrón, csak úgy forrón, de megégetné a számat, belefalok a kenyérbe, sört kortyolok hozzá, állva harapok a paprikába, potyog belőle a káposzta, kinézek magamra, milyen jó is ez a lelki gyakorlat, mintha olvasót zsurmolnék, még kétszer, háromszor eljátszom, hogy ott a sercegő máj, én meg a többi eszem. Egy szelet májat mégis felaprítok, hogy gyorsabban hűljön, közben elmosom a tányérokat, terítek, kapom be az első katonákat, elomolnak a számban ezek az íz bombákat hajigáló előőrsek.

Lassan kisül az utolsó szelet is, asztalhoz ülök, gyönyörködve a színekben arra gondolok, milyen szép is lemerülni abban a nagy kékségben, nem izomból, nem telehappogva magamat levegővel, hanem egyet bukkanva, egyet szippantva, mint a delfinek, egyet szippantok, mint Mihályka Bedő Ráki édes illatából, egyet szippantok, mint Gyula bátyám a húsleves gőzéből, egyet szippantok, mint Bohus a Moldva vizéből, mert ebben ők a mérvadóak, nem a francia pénzes zsákok. Csak most töltök a barna sörből a világosba, csak most kapom be az első rendes falatot, amivel tele lesz a szám, hogy gyömöszölni kellene hozzá a kenyeret meg a paprikát, de ezt a szeletet csak magában eszem, ez a nyitány, olcsó zene a hatalmas hangfalakból, a stage még sötét. Aztán egy korty sör habját letörölve jönnek a fények,

Keith a rozskenyér húrjai közé csap, a káposztával töltött paprikával kipenderül Mick is, a sört felpörgeti Ron, a dübörgő akkordok pörögve beleolvadnak az aranysárga bundás, fekete pitykés májból szétolvadó dallamokba és Bill ritmusaiba. Az ízek egymásba simulnak, mint a színpadhoz tolongó kamasz lányok. Nyelvem a dirigens, beint egy-egy íznek, duett, trió, azután a fülsüketítő finálé, a kissé falsettóban énekelt satisfaction.

Nem érzek mást, csak álmodást. Nyálcsorgató, édes álomba merülök. Ahogy lazulnak az izmaim, még egy pillanatra felriadok. Éppen azt álmodtam, leesek a bicikliről, lerántott a krumplis vödör, szétloccsant a butykos. Visszaalszom. Jön az édes álom. A vágy álma.

A romlás virága

Béla, az alanyi költő, aki az öltözőben előfizetéseket szokott gyűjteni új verseskötetéhez, persze, hogy a zöltséget emelte ki amikor elolvasta ezt az írást. Mondta, kipróbálta a citromtrükköt és bejött. Másnaposságra jó a citrom, hármát fizetett, ötöt kapott. Zelka megfigyelte, mostanában már inkább az van, hogy csak az eladó mérhet, mert a menedzserek rájöttek, hogy nálunk nem működnek az óvodai jeles mérlegek, a népek több epret tesznek a zacskóba, mint amennyit a gép mér, legalább még egy szemmel többet. Úgyhogy jobban megéri odaállítani egy eladónőt, aki megméri az öt szem citromot, megnyomja a citrom jelet és az árcédulával ügyesen, hermetikusan leragasztja a zacskót. Nem enged a lopás bűnébe esni. Biiiíp citrom. Alig néhány hónapig tartott a mi bosszúnk azért, mert zöltségesek generációja gazdagodott meg rajtunk.

Volt idő, amikor az összes kiszuperált focista, ávós és jégchokis, ipam, napam és vejem zöldséges boltot kapott, aztán becsapott minket. Álltunk sorban a hidegben a banánért, ők meg úgy csináltak, mintha nagyon fájna, hogy ott kell fagyoskodnunk, ezért igyekeznének. Úgy dobták rá a banánt a mérlegre, hogy nem is állt meg a mutató, de mi ott a sorban szépen belenyugodtunk, hogy a legnagyobb kilengést számolják. Én kifigyeltem, hogy nem a banán súlya lenget, nem is a lendület, ahogy rosszabb indulattal feltételeznénk, hanem az, hogy nyomják a tányért, bal kézzel ügyesen nyomják az új generációs elvtársak, akiknek volt elég összeköttetésük, hogy szerezzenek zöldségboltot, szerezzenek bele banánt. Akkor még az árat nem ők szabták, ezért ilyen sanda módszerekhez voltak kénytelenek folyamodni. Később már a törvényeket formálták úgy, hogy ne kelljen nekik nyomni a mérleget, egyenesen Jusztícia mérlegének a serpenyőjét nyomták, egészen beléje kapaszkodtak és bizony volt súlyuk. Ezt bosszultuk meg azokon az ovijeles gépeken, meg azt, hogy nekünk nem eper, meg szívecske, vagy katica volt a jelünk, hanem sarló, kalapács, kifli, vagy vörös csillag.

Zelka azt is mondja, érdekes, hogy ahol kifejlesztették azokat az ovijeles gépeket, ott az embereknek eszükbe sem jut egyel több citromot tenni a zacskóba. Hát persze, mert ha meglátná őket egy vásárlótársuk, ismerősük, szomszédjuk, talán jelentené, de az is elég lenne, ha egy pillantással jelezné: tolvaj vagy. Nálunk lesüti a szemét a vásárlótárs. Ha mégis ránk emeli, legfeljebb azt üzeni: ügyes vagy. Azután ő is vesz citromot. Pedig lehet, hogy csak citrompótlót szokott használni.

Szóval nem tudom, mikor szabadulunk a fekélytől, amit a szerzős, serpenyőnyomós zöldséges népség okozott, amikor sorba állított, becsapott és vitaminhiányban

tartott minket. Az az érzésem, hogy nem csak elmérgedt patkányharapás ez, hanem rákos burjánzás, többszörös áttétellel. Aligha gyógyítható hagyományos eszközökkel. Nem lehet csak úgy kivágni, sugarazni, vegyszerezni. Lehet, hogy kuruzsláshoz kell folyamodni. Imádsághoz, hipnózishoz, szabad asszociációhoz, hogy valamelyest módosítsuk végre a tudatunkat. Nagyon mélyen bennünk vannak ezek a dolgok. Egy barátom rámutat a billentyűzetre, amin éppen írok. Kérdi, mit gondolok, miért éppen így vannak rajta a betűk, miért nem abc szerint, például. Azért, mert így oszlik meg jól a munka a jobb és a bal kéz között. Egy fenét! A régi írógépeken így kerülték el, hogy összeakadjanak a karok: az egymás mellett gyakran előforduló betűket a lehető legtávolabb helyezték el. Így irányítja minden betűnket e mélyen leülepedett hagyomány, amit senkinek sem áll érdekében megváltoztatni. Többnyire nagyon mély kerékvágásban döcögünk.

Amikor Zelka azzal jött haza az orvostól, hogy babánk lesz, rágyújtottunk az utolsó szál cigire. Maradt egy felbontott és két felbontatlan doboz. Ennyi volt a napi adagunk. Azt hittük, nehéz lesz. Nem volt az. Másnap már zavart minket a füst, vissza kellett fogni magunkat, nehogy megbántsuk dohányos barátainkat a fennhéjázásunkkal, nehogy túlságosan nagy ügyet csináljunk az egészből. Aztán a kezembe akadt egy újságcikk, miszerint a nikotin keményebb függőséget okoz, mint a heroin, nehezebb tőle szabadulni, mint a kemény drogoktól. Erre én igazi Hudininek éreztem magam, a legnagyobb szabaduló művésznek. Arra gondoltam, mi lenne, ha belövetném magam heroinnal. Ha kipróbálnám azt a nagy híres röpülésüket, azt az ezerszeres orgazmusukat, amire olyan büszkék. Zelka azt mondta, nem szereti a drogos bagázst. Rühelli őket, mert büszkék rá, hogy valami

vegyszer hatása alatt olyasmit tudnak, amit amúgy nem. Beláttam, ez olyan, mintha a tehén büszke lenne rá, hogy milyen finom bélszínt pácolnak belőle. Igaza van Zelkának, nekem is piszkálja a csőrömet, hogy azok a narkósok úgy beszélnek velem, mint a hülyegyerekkel, mert ők már jártak ott ahol én nem, mert ők már nem ártatlanok. Eliza nem volt hajlandó véleményt nyilvánítani. Azt kérdezte, mit akarok hallani, megmondtam, erre hülye számítógépnek tartott. Igaz.

Én viszont azzal érveltem Zelkának, hogy egy kicsit pokoljárnék, egyszer igazából megtapasztalnám, ahogy puhán besüppedek a padlóba, a perzsaszőnyeg mintái közé, ereszkednék tovább, csendesen nyílna ki alattam a parketta, hogy azután kék víz mélyén találjam magam, könnyedén úszkálva, mert minnek folyton levegő után kapkodni, egy kis ésszel én is lehetek delfin. Ha nyugodt vagyok, megülök csendesen a fenéken és élvezem a simogató kékséget, hamarosan előjönnek az elriadt plüss-halacskák, lecsatolják az órájukat, rálehelnek gombjaikra, úgy fényesítgetik őket, a halasi csipkéből répa-levél bodorodik, a fények rudakra kezdenek hasonlítani, de mindenben van még egy fólia, mindenről le lehet húzni valamit, ami alatt más van, a kék vizet is lehúzzom a fenékről, mint a csokirolóról a celofánt, és máris dombon ülök, két lépés és futok, három lépés és már el is emelkedek, nagy sóhajjal, mert itt már van levegő, forró, gőzös levegő, mint a fazék fölött, mint amit a mozdony kifúj, mert mozdony vagyok már, nagy sötét férfi, aki fújtatva lököm ki a dugattyúmat, forró kazánból szisszenő gőzzel hajtom magam. Ezután csendesen hevertünk, majd visszatértünk oda, ahol olyan simogató a kékség. Elsüllyedt kalózhajót tettünk oda egy valósággréteg fólián, nézelődve lebegtünk körülötte, tétován, derűsen. Így is megtaláltuk a kincsesládát, ott ragyogott a homokban, a

fenéken. Nem volt kedvünk cipelni, látszott, hogy belenyomódott a homokba. Zelka fényes buborékokat eregetett felfelé, ragyogtak, szálltak, kergetőztek. Beledőltem a homokba, lassú, súlytalan és hangtalan puffanással, mégis körbefogott. Selyem takaró. Zelka megriadt a kavargó homoktól, megborzongott a hűvösségtől, kedvesen szólt, csengő hangon kért, hogy emelkedjünk fel szép komótosan. Úgy rendeztünk, hogy a napsugaras réten bukkanjunk fel, lágy szellőben. Engedtük, hogy szöcskék telepedjenek ránk. Heverésztünk a virágok tövében, figyeltük, ahogyan denevérek vadásznak a lemenő napra, hagytuk a kórót holdig érni, azután tüzet gyújtottunk, szalonnát sütöttünk és megittuk a sört.

Ha olajszőkítő üzletembert el tudunk játszani, akkor egy ilyen műagyút is csak sikerül. Szépen a szemébe nézek bármelyiknek és adok neki száz gramm előnyt bármikor. Használhat amit akar, löheti magát, felszívhatja magát, ihat is hozzá, én pusztá aggyal szembeszállok vele, józanul is szebben szállok.

Ráadásul én igazából a jövőbe vágyom. Le akarom győzni azt a szorongást, amivel az öregség tölt el és érezni akarom az öregség bölcsességét. Azt a poklot szeretném retúr megjárni, ahonnan nincs visszaút. Nem érdekel az átmeneti pokolba tett szintetikus kirándulás. Öregen és betegen szeretnék ott állni a halállal szemben, válla felett egy pillanatra átnéznék a valódi túlvilágra, azután derékon kapnám a meglepett halált, földhöz teremteném és spuriznék vissza. Erre alaposan rá kell készülnöm. Fruktóz oldatot ereszték magamba, nem drogos lövetet. Katéterrel a pöcsömben, járókerettel és infúzióval bicegek boldogan oda, ahová senki sem akar eljutni.

KERETEK

Isten óvjon attól, hogy csepűragógok ripacskodják el azt a jelenetet, amikor Pista bácsi találkozik Kati nénivel. Amikor két élet araszol egymás felé, amikor 160 év távlatából tipegnek elő, olyan lassan, hogy már lassítani sem tudnak, félő, hogy összeütköznek. A többiek látják őket, belátják az útjukat, csak ők nem látják még egymást. Pista bácsi jön a kapu felől, Kati néni a szobája felől. Ezer szorongás gyötri mindkettőjüket, Pista bácsi fél, megismeri-e Kati, Kati néni retteg, ráismer-e Pista. Szégyellik a járókeretet, fejüket lógatva evickélnek, de a tolokocsit egyenes tekintettel, büszkén felszegett fejjel utasítják vissza.

Először arra gondoltam, nagyon jó színészekre kell bízni a dolgot. Annyira egyedi és megismételhetetlen ez a jelenet, hogy nem szabad elrontani. Benne van egy sanyarú gyerekkor, egy kis futóbajnok tragédiája gyulladt térdével, melyet apja gonoszságából és pénzhíányból nem operáltat meg. Benne van egy vénlányságba torkolló reménytelen szerelem. Csakhogy van-e olyan színész, aki úgy tud csoszogni a járókerettel, mint ők ketten? Mert ha valami vén díva elkezd hisztizni, hogy miért nem lehet ezt tolokocsin, azzal olyan méltósággal tud begördülni, mint a Sheila Mazing a Zuhatagban, és a rendező fejet hajt, a kellékes meg üzletet kezd látni a dologban, akkor vége az egész történetnek. Olyan színésznő biztosan van, aki képes nyolcvan évesnek maszkírozni magát és két másodpercre fellobbantani szemében a gyűlöletnek azt a tüzét, amit Kati néniében látott meg Pista bácsi lánya, amikor fel akarta segíteni a

karosszékből a járókeretbe. Ez nem nagy ügy. A botorkálás alázatában, abban nem bízom.

Valaki bizonyára eljátszaná Pista bácsi unokáját, a harminc éves kislányt, aki várja a dédunokát, de ki játszaná el a férjét, akin néha kiütközik a szorongás mosatlantányér szaga, mert nem képes megcsinálni azt az unokát? A színészek illatosak. Kellene még ráadásul egy kedves cigány fiú, húsz év körüli, fülbevalós, aki ápoló a szociális otthonban, az új épületben, a szállodaszerű virágos világos szárnyban teljesít szolgálatot, ahol jó nyugdíjnyit fizetnek be havonta. És ez a Jocó fiú átlátja a két járókeretes mozgását a jelenetben. Kevés a cigány színész. És kellenek még öregek. Az sem könnyű szerep. Az öreg férfiak dölyfösebbek és sokkal inkább hajlamosak kakaskodásra. Fúti őket a bizonyítási vágy, mert ők még mindig férfiak, ők még mindig mozgékonyak, ők még mindig tisztán látnak politikai ügyekben, ők még mindig. Csak a többiek nem, a trotlik. És az öreg asszonyok? Sehol olyan küzdelem az új húsért, mint itt, Égervölgyben. Ha beköltözik egy még mindig járóképes, még mindig nem nyáladzó, még mindig érdeklődő, egy szóval még mindig partiképes bácsi, hát bizony megindul érte a harc. Foggal, körömmel, halkan, sziszegve küzdenek, ájtatos arcot vágnak az öreg imádkozó sáskák, miközben marják egymás zöld kitinpáncélját. Azután elégedetten szemlélik, amint a győztes felfalja a szívós kisöregget, akit még mindig nem könnyű legyőzni, mert szorultságában még a tolószékből is visszaharap, még a katéter csövével is fojtogat. Ki tudná visszaadni a fojtott erotikának ezt a húgy- és szarszagú világát, ezt a még mindig világot, amire évekig vártak azok, akik végre elfoglalhattak egy felszabaduló helyet.

Az első történet, amit megismer az otthonról otthonba költöző újonc, hogy micsoda jó ember volt az, akinek ő most a helyére került. A jóisten nyugtassa békében, élhetne még mindig a Sára néni, mert a vesekövet, a trombózt, a mellrákot, a koszorúér szűkületet, a cukorbetegséget, meg még ami volt neki, mind milyen jól kinőtte, és akkor elviszi egy ilyen kis butuska agyvérzés, hát olyan tragikomikus az egész, mintha influenzában halt volna meg. Aztán persze mulasztott a személyzet is, mert éjszaka többször is kiesett szegénykémnek az infúzió, egy merő gyulladás volt a vénája, szétszúrták neki, felfekvései lettek, mert nem forgatták eleget, pedig úgy összeszáradt már a szentem, hogy fél kézzel elbírta volna a Jócó, arra sem figyeltek, hogy tele lett a katéter zacskója. Hiába, a személyzet az mulaszt és mulat. Szóval, magyarázzák Kati néninek, az újoncnak, ha 89 éves korában ilyen váratlanul el nem viszi a Jolika néni a negyedik agyvérzése, akkor maga még mindig csak várna erre a helyre, várhatna, amíg bele nem feketedik, mert tudjuk ám, hányan várnak odakint a mi halálunkra. Hiába sírja el magát Kati néni, Regina csak folytatja kegyetlenül. Meg idebent is, itt is várnak ám egymás halálára. Gyűlöletből, féltékenységből. Mert vannak ám itt gonosz emberek! Ott van mindjárt az őrnagy felesége! Ugye én járok a lakásukba takarítani, mert megtartottak egy lakást, ha itt nem úgy bánnak velük, bármikor visszamehetnek, no és én azt a lakást egyszer egy hónapban alaposan végigtakarítom, az őrnagy kért meg rá, nem fizet, azt én nem is fogadnám el, sajnálatból teszem, emberségből, mert ott az a szerencsétlen nyomorult felesége, az az ő nagy keresztje. Egy kis sajtot szoktam kapni az őrnagytól, kávét, alsóneműt, ilyesmit. El is beszélgetünk jól, ő főzi nekem a kávét, segít lecipelni a szőnyeget, nem olyan ám, mint az a Géza, aki

bezárt a lakásba és meztelenül mászkált előttem, a lötytyedt seggét kellett néznem, a ráncos pöcsét, a töppedt tökét, jaj istenem, egy hétig ott tartott bezárva, utána tisztára bujdosnom kellett előle. Hetvenhatodikban van, de semmi önkritikája. Tudom, a hátam mögött, azt mondja majd az Erzsike, az a kigyó, hogy én vén kurva vagyok, de mit csináljak, ha nem tudom levakarni magamról a férfiakat. Én nemcsak itt vagyok ám csinos, hanem odakünn is! Meg vár ám a halálomra a szobatársam is, az adja neki az életerőt, mert hiába mondták neki két éve, hogy meg vannak számlálva a napjai, ez csak fingik meg zabálja a sonkát, egy hónap alatt megevett egy hat kilós sonkát, főz magának, kávézik a nagy halálos beteg, de a függőnyt azt be kell húzni, meg lehet vakulni abban a szobában, meg fulladozok a seggszagától, úgyhogy én csak menekülök. Mondta is, vakulj meg, erre rám telepedett a zöldhályog. No azt meggyógyították, mert most jön a szürke, azt mondják, az lehet az agyvérzéstől, ahogy a könnyezés, meg a nehéz nyelés. Valami ideg lebénult a torkomban, néha nem megy le a falat, rohanok ki és öklendezek. Itt a társalgóban egy kicsit jobb, de a legjobb a városban, látogatom a gyerekeimet, barátnőimet, vasárnap még mindig megvan a táncklub, én havi 300-ért minden vasárnap ott lehetek, pedig másoknak 200 csak a küszöböt átlépni.

Mindezt még akkor megtudta Kati néni, mielőtt tisztázódott volna, kinek a kijét ismerte, kinek a kicsodája volt földije, mielőtt lenyelte volna azt a szörnyű gombócot, amit elhagyott otthona jelentett. Mert volt itt is ágy, de nem olyan. A tévé ugyanaz, de nem olyan. Az étel is étel, de nem így szokás megfőzni, tálalni. Ez az élet nem élet. Otthon nem úgy szokás, ahogy itt. Lehet, hogy tényleg nem tudta volna egyedül ellátni magát, lehet, hogy a negyedik agy-

vérzés után nem találják meg olyan szerencsésen három nap után, de hát otthon egyedül sem volt olyan egyedül mint itt. Erre ébredt minden éjjel háromkor és már sírt is a Kati néni, már pityergett is, már el is illant a délelőtt, pedig csak félreült az ágy szélére és pityergett.

Arra emlékezett, amikor a kert végében, az orgona bokor mögül leste a Pistát, hét éves volt, a haja derékig ért és leste a Pistát, ahogy fekvőtámaszokat csinál, földre feszített krisztus volt és ott ő megfogadta, hogy nem lesz másé. Nem megy hozzá senki máshoz, nem nyúlhat hozzá senki egy ujjal sem, csak a Pista. Szüzességet fogadott, pedig azóta sem tudja mi a szüzesség, csak az tudja, aki elvesztette, úgyhogy olyasmit fogadott, amiről nem tudta mi, meg a Pistáról sem tudta ki, de erős, szent fogadalmat tett.

Szóval a színészek azt tudják eljátszani, amiről van tapasztalatuk. Voltak szerelmesek, tudnak színlelni boldog szeretetöt. Érzik az ízét. Voltak betegek. Érezték a gyógyulás örömét. Veszekedtek nagyokat. Könnyedén felidézik. De ebben a zsákutcában, ahonnan csak a tepsi jár ki, ebben még nem voltak. Nem is hiszik, hogy itt is tenyészik az élet, mint a mélytengerek kénes hőforrásaiban, a gyilkos melegben, a fullasztó gázban, a roppant nyomás alatt.

Arra gondoltam, mégis megpróbálkozom Pista bácsi szerepével. Szerénytelenség nélkül mondhatom, voltam már vadász a Hófehérekben, kutyas a répamesében, voltam álmatag lovag, szóval tudom, rá kell készülni. Először a járókeretet próbáltam ki. Jó ideig tartott, míg sikerült beállítanom a markolatát, mert marta a tenyeremet. Igaz, már akkor feltört a markom, amikor a székkal gyakoroltam. Legelőször ugyanis azt gondoltam, talán elég egy széket vinnem magam előtt, az ülőkéje előtttem, a támlájára

támaszkodom. Megmértem, Pista bácsi 244 lépést megy az ebédlőbe. Ez éppen annyi, mint a térig meg vissza a mi utcánkban. Aprókat tipegtem, de a szék valahogy alacsony volt, meg nehéz, untam olyan kicsinykét előre tenni, hát előrelódítottam egy jó lépésnyire, aztán tipegtem utána. Így is megfájdult a csuklóm attól, hogy a hátlapjánál lóbáltam azt a nehéz széket, a térdemet is lilára vertem a lapja élén, pedig kitoltam a fenekemet, mint a kacska ha vízre megy. A szomszédok meghökkenten néztek. Zelka mellettem lépegetett, inkább nála érdeklődtek. Sokatmondóan válaszolt:

– A lába miatt van.

– Mi történt vele? – kérdezte Tibor, aki ötven éve aktív tagja pártjának.

– Azt mi is szeretnénk tudni.

– Nem lehet ám bízni egy orvosban, többet kell megkérdezni! – kezdte Tibor előadását, de közben visszaértünk, fogtam a széket, hónom alá csaptam és bosszúsan zsémbeltem, hogy mégis inkább egy járókeretet szerezzünk, mert ettől a széktől megfájdult a kezem, vízhányós lett, a derekam majd leszakad, a bokám is kimarjult a sok tipegéstől. Biztos vagyok benne, hogy izomlázam lesz. Így rinyáltam Zelkának, aki éppen a kapukulcsot kereste, mert nem szokta előkészíteni, ott a kapuban keresgéli, még ha tipegve érünk is haza. Tibor szokás szerint nem értett semmit, pedig most volt rá oka. Állt a kapuban, magyarázott faképnél hagyva.

Csak egy órára kellett volna a járókeret, legfeljebb egy napra, de fogalmam sem volt, hogyan szerezzek és főleg, hogy honnan. Tolószéket látni kórházakban a folyosón, csak annyi lenne, hogy beleülök, Zelka felvesz egy fehér köpenyt, aztán huss, már száguldunk is végig a folyosókon, csak a

vécénél kellene néha megállni, mert nagyon kellene vihognia az én ápoló nénimnek, be is csurranna egy kicsit a bugyijába, ha valaki olyan bambán lesne ránk, mint a Tibor. Én meg biztos hülyéskednék, hogy azértis, igenis, én be akarok vonulni, újonc akarok lenni, az őrnagynál szolgálni, szívesen megvárom, míg kihal valaki, elvégre demokrácia van, a fénymásolók szabadon hozzáférhetők, hadkötelezettség van, a kurva életbe is! A folyosón meg gyűlnének az emberek, hogy ki ez a hülye, aki itt óbégat a tolószékben. Ekkor, én meg kiugranék, kézen fognám Zelkát és futás, uccu neki, a biztonsági őrök tarkós feje megcsillanna, ahogy elrohanánk mellettük. Talán el is fognának minket, lenne kalamajka, sőt, ahogy egyik izomagy megcsavarná Zelka karját, hát meg is rúgnám, még a fegyverhasználatot is fontolóra venné, de csak egyszerűen megütne, hogy összetörne a szemüvegem, hetekig gyógyítgatnám az orromat, az új szemüveg szára megint feltörné a fülem tövét, meg tárgyalásokra kellene járni. Szóval ez mégsem jó megoldás. Amúgy sem tolószék kell, hanem járókeret.

Az viszont nehéz dió. Nem olyan egyszerű, mint a tolószék, amivel semmi baj sem lenne, ha nem kezdünk hülyéskedni, hanem szépen fegyelmezetten közlekedünk vele a kórház folyosóján. Alkonyatkor kitolna Zelka az udvarra, lehuppanna mellettem a padra, mert fárasztó ám nap-hosszat egy ilyen nagy testet tologatni, balkanyarnál szorul, kattog a jobb első kerék, alig lehet újra egyenesbe hozni a széket. Ott az udvaron elüldögnénk, halkan nevetgelnénk, hogy kit döntöttünk fel majdnem, egymás kezét fogva tárgyalnánk ki, hogy azért a székből is lehet segíteni, így a súlypont áthelyezésével könnyíteni lehet a kanyarokon, kapuccsínót is hozna Zelka az automatából, múltatnánk az időt, míg ránk nem esteledik, és irigykedve néznénk a

járókerettel járókat és azon törnénk a fejünket, hogyan szerezzünk egyet. Aztán eszembe jutna, visszafelé üljön be Zelka, majd én tolom, most már mindegy, mi csak visszavisszük a széket. És könnyedén a helyére tolnám, svungos kanyarokkal, dicsérném, milyen ügyesen teszi ide-oda a gyönyörű súlypontját, a betegek meg meredten bámulnának, hogy került tolókcocsiba ez a gyönyörű vidám lány. A mi titkunk! Állnának, ülnének, néznének utánunk nagy bambán.

És akkor még a járókeret a kisebbik gond. Pista bácsi éppen akkor volt két hete katéter nélkül, amikor találkozott Kati nénivel, márpedig ahhoz, hogy megértsem, milyen katéter nélkül lenni, legalább egy napot katéterrel kell lennem. Hozzátűzni a ruhámhoz a zacskót, amibe a pisim csorog. Hozzá kell szoktatni a hólyagomat a henyeléshez, hogy azután bajaim lehessenek a visszatartással, nagy gond legyen a kisdolog.

Hogyan érjem el, hogy belém tuszkoljanak egy katétert?

Arra gondoltam, el kéne menni egy kórház urológiájára, ott adni egy kis pénzt a nővérnek, hogy szedjen elő egy olyan csövet, gyömöszölje belém, aztán fújja fel a végén a kis lufit. Kész, ennyit akartam. Csakhogy a nővér megrémülne. Mert vannak kukibuzik is ám, akik nem arra izgulnak, ha a seggükbe van behatolás, hanem arra, ha a pöcsükbe dugnak valamit. Például a Rezsőke hullámcsatra gerjedt. Egyszer úgy beindult, hogy túldugta magát, a csat éles vége is beszaladt neki, beleakadt a csövébe mint egy szakállas horog, ő meg csak gyúrte, hátha majd kihozza az ejakula, de nem, az urológus órákon át kínlódott, hogy kiszedje azt a trutymákos csatot, végül megsajnálta a Rezsőkét, érzéstelenítőt adott be neki és felvágta a makkját szépen hosszában, tátogott neki, mint a csuka. Minden ren-

des urológus nővér ismeri a Rezsőke történetét, úgyhogy attól félnének, csak maszlag az én katéteres sztorim, oda akarok kulázni a markukba, mialatt bevezetik az eszközt. Azt is lehetne, hogy szerzek egy katétert és megkérem Zeltát, nyomja fel nekem. Csakhogy ha ő hozzám ér, mindjárt más állapotba kerül az én szervem, belül is átállítódnak a vezetékek, rossz vágányon futna az egész, áthaladna azon a mirigyen, ami a cukrot adja a spermába, meg azon, ami a fehérjét, végül leérne a zacskómba, kikötne a jobb herém-ben, szóval tökön bökne.

Rá kellene vennem magam, hogy szerezzek végre egy katétert és én magam vezessem be magamnak.

Nehéz ügy, de nem ez a legfontosabb. Szeretnék egy napon át Pista bácsi helyében lenni.

Tudni kell, hogy ő nem abban a szállodaszerű jó nyugdíjnyi befizetési igényű égervölgyi otthonban van, hanem egy másikban, a Laktanya utcában, ahol pavilonok vannak, önálló házak, két szobásak, a szobákban három ágy. Az étkezőbe fel kell öltözni és ki kell menni. Ha esik, ha fúj. Csak a fekvő betegeknek hozzák helybe az ételt. Ráadásul mikor kiderült, hogy katéter kell a Pista bácsinak, beköltöztették a kisbetegbe, egy nagyobb házba, ahol van állandó nővéri felügyelet, ahol három kórteremben szorong a sok kisbeteg öreg. Ide kellene nekem valahogy beférkőznöm. Itt van a Magdi nővér, korombéli, messziről jár, vonatozik egy órát oda, egyet vissza, a férjét, Ottót lerokkantostották, pontosan nem tudni miért, csak az biztos, ivott, mint a gödény, szesz nélkül úgy járt, mint ló a márványon.

Mi lenne, ha odamennék a Magdikához, hogy Magdi, figyeljen, aranyos Magdikám, megmondom őszintén, úgy ahogy van, én szeretnék egy éjszakát a kisbetegben tölteni, nem akarnék én semmit, Magdi, csak egy kicsit tovább

beszélgetni a Pista bácsival, aztán ledőlni, vinnék be vacsorát, az öregeknek is egy kis itókát, szóval ma itt kéne aludnom, Magdi, mert összebalhéztam Zelkával, látja, most sincs itt, meg szeretném megérezni, milyen itt egy éjszaka, hogyan szuszognak az öregek, hogyan nyögdecselnek álmukban, milyen a szag így késő ősszel, amikor éjszakára már bezárkóznak, de erről magának nem kellene tudni, azt mondanánk, berúgtam, mert pálinkát csempésztam be a Pista bácsinak, leszlopáltam magamat, ha akarja a hihetőség kedvéért még egy katétért is belém dughat, reggel azzal kelnék, járókerettel csoszognék, meg itt lenne még ötezer, meg persze egy nagy doboz fagyi a gyerekeknek, ide is teszem a mélyhűtőbe...

És akkor a Krámerné, a Magdika nővér csak azt mondaná, kell a francnak, ő nem foglalkozik ilyesmivel. Meg is értem, igaza van, hogy rángatja a vállát, van neki dolga elég, nem érdekli, tényleg hidegen kovácsolják-e a jó cintányért, hagyjam őt békét a marhaságaimmal, és akkor még finom volt, mert magában azt gondolná, hogy szeminekrofil buzi vagyok és ilyen félholt öregekre gerjedek, azt szeretném, ha éjszaka megleshetném őket meztelenül, látnám lötytyedt seggüket, bámulnám töppedt töküket, néznem ráncos pöcsüket.

Tényleg, mit nem adnék érte.

Főleg, ha közben az enyémből szakszerűen behelyezett katéter lógna és hallgathatnám a Pista bácsi történeteit. Azt könnyen elérhetném, hogy a bal kezem olyan béna legyen, mint az én Pista bácsim marka, csak el kellene kötnöm, hogy zsibbadjon. És akkor hallgatnám a Pista bácsi történetét arról, hogy a Petzvál orvvadásszal járta a határt és amikor a csendőrök jöttek, hát csak egyszerűen szürkületkor a sötét ruhájában befeküdt a barázdák közé, a csendő-

rök majd belebotlottak, mégsem vették észre. Meg arról is mesélne a Pista bácsi, miféle puskákat fabrikáltak ők ezzel a Petzvál Mondanárapsiccal, mondaná a Pista bácsi, meredne a mint a vak dalnok, úgy meredne a múltba, mondaná, szög volt a kakasa, cső volt a csöve annak a pusvának, vont csöve, mert kivonták a forgalomból vízvezeték korában, azért aztán nem volt kár, ha elhajították, a csendőrök sohasem fogták meg őket, pedig tudták róluk, hogy ebből élnek, az öreg Petzvál meg a Pista gyerek. Nem érdekelné, hogyan csorog a katéter, hogyan futkosnak a hangyák a kezemben, de mégis fontos lenne a nyomorúságnak ez a szűrője, hogy megértsem a Pista bácsit, miért olyan fontos neki, hogy ő azért volt fontos a Petzválnak, mert olyan gyorsan tudott futni, hogy még utána löni sem tudtak a csendőrök. És másképpen aligha érteném meg, hogy miért csak egy nyárra emlékezik a Pista bácsi, mintha lepke lenne, sárgarépa, pitypang, gyermeklángcű. Egy nyárról mesél Pista bácsi, amikor ő hozta ki a két grófkisasszony lovát, mert a lovász már kint várta őket a rét végén, az erdő szélén, és az egyik grófkisasszony ellovagolt másfelé, a másik pedig boldogan felvette a lova ritmusát, combja között szorította a nyeret, egészen megizzadt, mire odaért a lovászfíúhoz, aki arra már leterítette a köpönyegét és odacsusszant a nyereg helyébe és felvette a könnyű galopp ritmusát, megizzadt, akár csak a ló és a grófkisasszony. És adott egy pengőt a Pista gyereknek, pedig az tartotta volna a száját amúgy is. Tátotta, aztán meg tartotta.

Hát ezért kéne nekem a katéter, a szorító kötés a karomra, a roncsolt térd, a járókeret! Akkor talán olyan szikáran tudnám mesélni, mint a Pista bácsi, akkor nem lenne ilyen giccses ritmusa a lónak, meg combszorítás, meg csusszanás.

Ez volt az a nyár is, amikor a Pista gyerek észrevette a szomszéd Katit, hogy az már nem olyan pendelyes kislány, hanem kisasszony féle, talán még szebb is a szeme, mint a másik grófkisasszonyé, aki egyszer beszédbe elegyedett a Pista gyerekkel, amíg a húga amott volt. Ennek a nyárnak a múlása hozta azokat a fagyos pocsolyákat lapályra, amikbe beletocsogott a Pista gyerek, amikor kevésen múlt, hogy nyakoncsípjék. A nádaszt ellepte egy kacsafalka, a Petzvál meg szórta rájuk két marékkal az apró kavicsot. A kacsza azt hiszi ilyenkor, hogy a jég veri és a szárnya alá dugja a fejét. A Pista gyerek meg csak kapdosta el őket, tekerte is ki a nyakukat, dobta is ki őket a partra, a rapsic meg tömte őket a zsákba. Csakhogy a csendőr se hülye, tudta, mikor jár a kacsza a nádasba, látta a friss ásonyomot a szertárnál, az oltóhomokban és már iparkodott is, hogy fülön csípje az orvvadászokat. Bizony átfagyott lábbal kellett futnia, bujdosnia, lapulnia szegény Pista gyereknek. Amikor végre hazaért, már rázta a hideg, azt sem nagyon érezte, hogy az apja elrakja a fenőszíjjal. Estére már összerántotta a lábát a görcs, el sem engedte egy kerek esztendőn át, csak jajgatott és fetrengett, az apja csak nem hívott orvost, talán gonoszságból, talán pénzhíányból. Nehéz ma már eldönteni, mert pénze biztosan nem volt, mind elment pálinkára, pedig jól keresett az ácsmesterséggel. Az meg, hogy elitta a pénzét, a mesterségét és a fia egészségét, bizony gonoszságra vall.

Csakhogy amikor Pista bácsi 70 év lendületével araszolt Kati néni felé, csak arra a nyárra emlékezett, arra a kisasszonyos nyárra, arra a lovagló, szökellő, szaladó nyárra, azóta nem találkoztak, mert illetlenség lett volna, ha a Kati kisasszony belép a részeges ács házába, ha odalép az ács fiának ágyához, szeplőt ejtett volna rajta az ilyesmi. Maku-

lát. A következő tavaszon pedig már adták is Pécsre szolgálni. Jó családhhoz került, saját lányuknak tekintették szinte, még a fényképészhez is elküldték, engedték, hogy divatosan rövidre vágassa a haját. Mutatja a fényképet, büszkén. Szépsége átsejlik a múlt üszkén. Már pityereg is, hogy most mennyire elhanyagolja magát, meg kellett volna csináltatnia a fogait! Hogyan ismerné őt így meg a Pista? Kislány korában látta utoljára, jaj, nem mer ő a szeme elé kerülni! Pedig tudja ám pontosan, mi történt a Pistával! Megnősült, jó állása lett. Kati néni sokszor megleste a villamost, tudta, mikor van szolgálatban a Pista, fel is szállt, nézte az utasok közül, nézte, milyen ügyesen vezeti a villamost, finomabban indult, mint a többi, nem rángatott úgy, a féket sem olyan bolondul húzta, mégis mindig előbb ért a kerülőhöz, akár a remíz felől jött, akár Rácvárosból.

Azt is tudja Kati néni, mikor nősült a Pista. Frontra ugye nem vitték a térde miatt, aztán kapós lett, jó parti, lecsapott rá a Regina. Három gyereket fel is neveltek tisztességben, aztán otthagya a felesége. Az is itt van most, ebben az otthonban, itt kötött ki a Regina. Meghalt neki a második férje, a Jakab, de még mindig koslat a férfiak után, nagy botrányt csapott miatta az őrnagy felesége, teljesen megbolondította Gézát is, egy hétre rá, hogy beköltözött már teljesen bele volt csavarodva. Pedig ott van neki a barátja, igaz, az részeges, csak negyed gyomra van, el is zavarja a Regina mindig, kiadta a portásoknak, hogy a Laci be sem teheti a lábát az otthonba. A Laci meg azt mondja, nem csak a Regina lakik itt, joga van látogatáskor bejönni, azt mondja, a Regina szobatársához jön, az meg úgy gyűlöli a Reginát, hogy még hellyel is kínálja a Lacit, csupa bosszúból, vagy pénzért, de talán egy kicsit tetszik is neki, mert jó svádájú gyerek a Laci, ha józan. Beereszti a szipirtyó, aki csak

azért él még, hogy bosszút álljon a Reginán, mert az a halálát kívánja.

Bizony ahányszor csak meglátogatták Katit a szülei Pécsen, mindig vittek neki gőzön főtt gombócot, a kedven-cét, ő pedig sohasem jutott túl a harmadik gombócon, már azt nem tudta lenyelni, hogy meg ne kérdezte volna, mi is van a szomszédék Pistájával. Talán már lába sem lenne, már nem is élne, ha meg nem kérdezi a Kati apja a Pista apját mindannyiszor, ahányszor csak hazaérnek a lányuktól, hogy mi is van a Pista gyerekkel. A papa meg nehezen forgó nyelvvel mindenféle kuruzslót meg javasasszonyt emlegetett, amíg aztán a Kati apja rá nem küldte a jegyzőt, meg a gróf intézőjét, ezek ketten nem tűrték már a falu szégyenét, bevitték a gróf saját kocsiján az Irgalmasokhoz azt a szerencsétlen fiút, akit halálra kínozta már a görcs, a sok főzet, kence és fájdalom. Amint bekerült az ispotályba már vágták is volna lefelé a lábát, de akkor szerencséjére megnézte a Barta professzor, aki irgalomból vállalta, hogy megműti, lukat vágott a térdére, ott engedte le a gennyet, azt a szörnyű trutymákot, lövellt kifelé, a nővér félre sem tudott ugrani előle. Nem akarta meglátogatni Pistát a Kati, pedig tudta hol van, akarta is látni, csak bemenni oda, az nem akaródzott. A korzón akart vele találkozni, majd ha felkelhet már. Akkor felemlegetik majd, hogy távolugró edzést is tartott Pista, a leventék nevezték a bajnokságra, futott mint a szél, ugrott, mint a nyúl, Kati meg nézte és mérte, szólt ha belépett az ugrásnál, Pista meg nem szólt vissza, szívott egyet az orrán, tudomásul vette és egy fél lépéssel hátrábbról indult.

Amikor ott az otthonban megpillantotta Kati néni azt a Reginát, arra gondolt, hogy a háború az oka mindennek. Egy egész délelőtt elsírdogált a háborún, míg rájött, miért

éppen azon sírdogál. Talán nem is jött rá ilyen hamar, csak amikor látott néhány járókeretes férfit botorkálni, akkor döbrent rá, hogy nem lett volna olyan jó parti a Pista, ha a háború el nem viszi a férfiak javát. Rá sem bagózott volna a Regina, mert ő nem tudta ám, milyen szélvész lábai voltak a Pistának, csak azért kellett neki így bicegősen, mert akkoriban nem akadt jobb. Nagy dolog volt ám akkor kalauzrak lenni, nyugdíjas állás, meg még jó esze is volt, kijárta a vezető iskolát, pedig nagyon kemény volt akkoriban, a vasútnál kellett vizsgázni, olyan végzettsége volt, hogy még villanymozdonyt is vezethetett volna. Szóval a szükség vitte rá a Reginát, de kiderült, jobb partit csinált, mint gondolta. Lakást is kaptak, mire a harmadik gyerek felsőbe ment, ott hagyták az udvari szoba-konyhát, fürdőszobás kétszobás lakótelepi lakást kaptak, nagy dolog volt az akkor, hiába fitymálják most sokan.

No, ezt az egyet meg tudom csinálni, ha már a katéter, a járókeret meg az ott alvás nem sikerült. Elmegyek szépen oda, ahol Pista bácsi lakott azzal a Reginával meg a gyerekekkel és megnézem, mitől rágott be annyira. Elpróbálom a jelenetet. Zelka azt mondja, öblögessek jól sörrel meg rummal, nehogy agyonverjenek, a részegekre angyal vigyáz, szóval csapjam be az őrangyalomat, nehogy megverjenek.

Felmegyek a félemeletre, elkezdek babrálni a kulcsommal, kinyitja az ajtót egy kövér asszony, rám kiabál, mit csinálok itt, már nyomulok is befelé, mondom, maga mit keres itt, jön a férje, mert már visít, Attila, jaj, betörő! Mondom, mit csinálnak maguk itt, minek tették be azt a szekrényt ide, megyek beljebb, mert látom, hogy az Attila nem gőzölt be nagyon, az asszony meg azt várja, majd az Attila. Mondom a konyhában, hol a spórhét, hol a Regina,

hát ettől már lenyugszik az Attila, azt hiszem én is túlzásba vittem, azt mondja, uram, maga egy kicsit fáradt, rossz helyen jár.

Nem játszom tovább, elnevetem magam, hívom Zerkát, jön be kedvesen mosolyogva, mondom, képzeljék, a Pista bácsi 1966-ban éppen így jött be ide, éppen így rajcsúrozott, mert eltévesztette a lépcsőházat. Az asszony még mindig csak les bambán, mint a lukinyúl, de a férfi kezdi érteni. Azt mondja a nőnek, a te szüleid laktak itt, Margit. A Margiton nem látszik mikor érti meg a dolgot, mert annyira gyanakszik, hogy ez valami gagyi betörőtrükk, vagy ilyesmi. Bizalmatlanul jár a szeme, azt mondja, igen, meséltek ilyesmit, én akkor tanfolyamon voltam, de ne haragudjanak, trombózisom van, nem is értem, hogyan juthatott az eszükbe ilyesmi. Próbálok kapaszkodni Attila lépcsőház-tévesztéses tekintetébe, de elrebben. Mesélni kezdem, hogy tudják, a Pista bácsi mesélte ezt a történetet, hogy ő akkor rágott be nagyon, szóval hogy az fordulóponthoz volt az életében, azután kezdett el a táncosokkal eljárni sokat, hát ezért szerettem volna... Margit szemében értetlenség. Kicsit malac szeme van. Azt mondja, távozzanak. Ránézek Zerkára, bólint. Bocsánatot kérek, már megyünk is, leforrázva. Az ajtóban jön a mentő ötlet. Meghívom őket egy vacsorára. Válasz nélkül becsukják az ajtót. Kapaszkodok Zelka kezébe, mondom, de ciki, ő meg azt, hogy semmi baj. Milyen jó, hogy van a rumból, meg a sörből, amivel öblögettem. A helyükbe képelem magam. De ciki. Szegény Margit, szegény Attila. Úgy becslem, össze is vesznek miattunk.

Talán szépen be kellett volna csengetni? Elmondani, mi járatban vagyunk és hogy még katétert is akarok, de nem vagyok kukibuzi, meg járókeret, hát lehet, hogy még a lakótelepi Attilának is elfogy a türelme. Próbálunk úgy be-

szélni, mint ők. Zelka kicsit csücsörít, mint Margit, bizalmatlanul járhatja a szemét, néha forgatja is, úgy mondja, igen, meséltek ilyesmit, én akkor rákásztanfolyamon voltam, de ne haragudjanak, ozmózisom van, agyturgorom, nem is értem, hogyan juthatott az eszembe semmi, távozzanak, mert előveszem az ítéltáblát, parlamenti bizottságot alakítok, fütyöntek a foltos görsompolyunknak, elbocsátások lesznek, APEH ellenőrzést rendelek el és kiviszem az áru-tőzsdére magukat.

Milyen jó, hogy van a rumból, meg a sörből, amivel öblögettem, megisszuk, oldja az ideget. Túlságosan is. Gajdolni kezdek, ahogy ilyenkor szoktam. De jó künn az erdőn, ha áll a vadászat, ha kürt szava harsan és fölkel a nap, johó tralallala, Zelka ágyba dug, de már félúton elalszom.

Reggel a szállodaszerű otthonba megyünk, Égervölgybe. Ügyesen kerüljük Reginát és Kati nénit. A társalgóban dagadt lábú hölgy, ücsörög, mellette JÁRÓKERET! Álmaim járókerete! Úgy kívánom, mint az első szerelmet, az első biciklit, az első gyereket. Piroskának hívják a nénit, fondorlatosan közelítjük meg, mint a farkas a mesében. Pedig tényleg Piroska. Zelkával mi már úgy tudunk megközelíteni, mintha mennénk. Szépen leülünk, sutyorgunk, pusmogunk, vihorászunk, furdalja csak a kíváncsiság a nénit. Amikor azután már alig bírja, úgy csinállok, mintha elindulnék. Zelka ülve marad. Hívom, jöjjön. Kérőn nézi a nénit. Talán tetszik tudni segíteni nekünk, a Regina nénit várjuk, azt mondta a szobatársa, talán itt megtaláljuk... és már mutatkozunk is be.

Piroska néninek három lánya van, nyolc unokája és két dédunokája, az egyik már iskolás, Piroska néninek dagad a lába, meg fáj a válla, nehéz közlekedni ezzel a járókerettel, igen, ő hozta szóba, no gyerünk, mondom, á, csak a fogója

fordult el, kapom is el, próbálom ki, gyorsan adom vissza, próbálja ő, hadd nézzem, hogyan kell, megint próbálom, dehogyis, nem állítok én azon semmit, tudom, hogy olyan, mint a bicikli, nagyon testre kell szabni, jaj, Piroska néni, nem akarom én elállítani!

Szóval így kell vele menni. A boldog ugrándozásban még hallom Zelkát, hogy ne vonsozjam a lábamat, lépegessek, Piroska néni is mondja, hogy ez bizony az egyensúly megtartására van, nem mankó ez, nem pótlék, csak biztosíték. Mászkálok fel és alá a kerettel, örvendezek, Piroska néni büszke a szaktudására, az eszköztárára. Egészen komoly filozófiával védi magát, szinte úgy érzem, hiba lenne ezen túl járókeret nélkül fociznom, már el is képzelem: mennék hétfőn a pályára és a Palika, a középcsatár azt mondaná, jól van, Mikikém, csak tegyél rá valami hálót, mert különben így is kikötényeznek. A Kornél erre azt mondaná, no, megvan az új játék, mind a két csapatnál van egy-egy hálós járókeret, az a mozgó kapu, mindjárt dinamikusabb lenne a meccs. Valentin meg amilyen lusta, azt akarná, hogy tolószékre tegyük a kaput és akkor ő is hajlandó lenne védeni. Meg is kérdezem Piroska nénit, miért nincs kerék a keretén. Mondja, van olyan is, a Márta néninek, nagyon flancos. Piroska néni meg is mutatja szívesen, hol lakik a Márta, parádézik előttem a keretével, olyan ügyesen tipeg, hogy legszívesebben táncra perdülnék vele. Márta néninél senki, de a kerekес keret ott áll az ágyánál. Hajts! Piroska néni és Zelka falaznak, én meg kipróbálom. Ráteszem a kezem a fogantyújára, így szólok, kelj fel és járj, éledj és mint aki régóta meghalt, nem is tetszhalottként, hanem rendesen, bűdösre, úgy elengedem magam, a kerekес keretre támadok föl. Hagyom, vigyen, ragadja el a testem, idegen a mozgásom magamnak, elragadtatott vagyok a kerekeken.

Hol van már a toporgás, könnyedén siklok, lazán gurulok, mégis saját lábamon járok. Csodás. Be kellene állítani a féket, mert nehezen fog, tövig kell húzni a karokat, keményen markolva. A két első kerékre szorul rá egy-egy vas pofa, lehetne közelebb vinni, de akkor talán túlságosan erősen fogna és átbucskázna rajta szegény Márta – mondja Piroska néni és még nevet is. Szépek a fogai. Nem tudom, mikor tetszett meg, de mondtam neki, helló, kösz, ez nagyon jó, felébredt bennem a vonzalom, el tudtam fogadni furcsa hóbortjait, táncos keretét, jól esett átkarolni, szívembe zártam ezt a Piroska nénit, amikor ő is elkezdett száguldozni a kerekas kerettel. Ott vihogtunk a szobában, persze Zelka is bejött, Piroska néni rákezdett, hogy kerekas kerettel eleven egeret kergetek...

Amikor bejött a Márta.

Ajaj, ez magánlaksértés, állunk ott kimelegedett arccal, leforrázva, most jön a Margit féle távozzanak jelenet, de Zelka csak rámosolyog Márta nénire, azt mondja neki, bocsánat, a nagymamánknak egy ilyen kerekas keretet szeretnénk venni, hát most kipróbáltuk, hallottuk, hogy Márta néninek tetszik ilyen keretének lenni és gondoltuk biztosan meg tetszik engedni és megkértük Piroska nénit, hogy legyen szíves jöjjön be velünk és legyen olyan jó, figyeljen, nehogy elvigyünk valamit. A szobát azonnal belengi a hansági építőtáborok fényes szellője, bajtársiaság és gyengédség vegyül nosztalgiával és profi ügynöki termékismertetéssel. Tudnunk kell, hogy Piroska nénit nagy veszteség érte, mert ő saját pénzén, 600 forintért vett keretet, pedig járt volna neki az otthontól. Márta néni viszont forgalmazza a kerekas keretet, illetve a veje, a Viktor importálja Németországból. Óbudán van az üzlete, a Királyok útján, szép háza, itt a képe, magas szőke fiú,

telefonáljunk csak neki, mondjuk, hogy a Márta néni küldött, ő segít, olcsón megszámítja nekünk, baráti áron, még OTI támogatást is lehet rá kapni, de azt már inkább ő, mert ő jól érti ezeket, valami olyan igazolás kell, hogy tolószék és akkor lehet úgy umbuldálni, szóval az orvossal kell kimutyizni, de a Viktor ezt tudja, én csak itten hadoválok, hogy Rollrahmen, vagy Rollstuhl és akkor valahogy úgy vettem ki, hogy ő megkapja a támogatást székre, maguknak meg olcsón ad keretet.

Hát így ugrottunk mi a hansági tábor bajtársiasságából a privatizált balatoni üdülők meghitt golfozóinak társaságába, miközben ovisok módjára fáradhatatlanul száguldoztunk a keretekkel. Zelka azt mondta, jó ez a fék, nem kell bántani, Piroska néni és Márta néni helyeseltek. Közben bejött, Mária néni, aki csendesesen leült és morzsolta az olvasóját. Márta madártejjel és paprikás szalonnával kínált minket, Mária néni jó étvággyal evett, de mi mondtuk, szeptember vége van, elkezdődött az iskola és kézen fogva, szökdécselve elszeleltünk.

Átszaladtunk az új épület hallján. Mint egy elfeledett matekdolgozat, úgy hasított belém a katéter gondja. Zelka megérezte a kezemen, hogy baj van, a homlokomat is gyanúsan babráltam. Talán a Gábor, mondta halkan, én meg már ütni is kezdtem a fejemet, már ugráltam is, mintha víz ment volna a fülembbe, hogy ekkora marha vagyok, hogy ez eddig nem jutott eszembe, jaj, milyen zseniális az én kedvesem, hát persze, a Gábor végzős orvosegyetemista, megpattint egy katéttert, meg is érti, hogy mire kell.

Hát nem értette. Azt mondta, kösz, nem kér sört, esetleg valami rostosat, mondom, az még pusztítóbb, mondja, tudja. Régen valahogy szerényebb volt, meg persze egy kicsit balfasz. Hát ide figyelj, Gábor, amikor azt mondtam a Piros-

ka néninek, aki dagadt lábú, mint Ödipusz, vén, mint négy Mojra, hogy ki akarom próbálni a keretét, simán megengedte. Még mókázott is velünk. Te meg itten húzódozol. Mit kockáztatsz? Ki jöhet rá? Gondolod, kiadlak, ha begyullad, te gyulladtál be, az a helyzet. Bezzeg amikor kontrollcsoport kellett, hívtál, ha kísérlet kellett, hívtál, pedig hát ott sem volt minden engedélyeztetve az etikai bizottsággal! Zelka arra kérte, ne hálából csinálja, hanem barátságból. Gábor meg csak nem értette. Nem fért a fejébe. Azt hitte, még mindig hülyéskedünk. Kénytelen voltam mesélni neki Pista bácsiról. A gyulladt térdéről, amit minden tavasszal megcsapoltak, nyáron meg a csúrdöngölős táncosokkal utazgatott a világban, mert amióta egyszer összetévesztette a lakását egy másikkal, bizony tele lett a töke a nagy egyformasággal, meg a Regina is kezdett kujtorogni, ahogy már a legkisebb is felsőbe kezdett járni. Talán a Regina volt a nagyobb baj. Aztán csak azért, hogy kicsikarjam Gáborból azt a katéter behelyezést, bár legszívesebben már azt mondtam volna, dugja fel magának, elmeséltem ahogy Pista bácsi huszonhat év után belépett az apja házába.

Éppen főzött az öreg, aki mindenkit elmart maga mellől, mind az öt gyerekét, magában élt a lepusztult házban, de amikor csendesén belépett hozzá a fia, akkor hét tányér volt az asztalon, hat sima és egy díszes. Éppen levest mert beléjük az öreg Máté, könnyezett a szeme. A Pista fia észrevétlen megállt a sarokban, figyelte, hogyan meri az apja a gőzölgő levest, sorban a tányérokba, nem egyformán, de arra figyelt, hogy jusson mindenhova mindenből. Először azt hitte, kocsonyát rak szét az öreg, de hát krumpli volt a levesben meg répa, olyan gulyásféle volt. Hát akkor bizony megbuggyant a papa, a családnak terít, mint életében sohasem, a halott feleségének az asztalfőn, cifra tányérral terít,

a többieknek egyszerűvel. Mintha áldozatot mutatna be. Meglejtett hát végre, vezekel, bűnbánatot tart. Könnyes szemmel borult egymás nyakába apa és fia, több mint negyed század múlt el, a fiú mindent megbocsátott tékozló apjának, nézd, járok, mondta és körbeugrálta az asztalt. Mire visszaért, arra az öreg már lehuppant a díszes tányérhoz és falta a levest. Csorgott a bajszán, szürcsölte. Pista bácsi nem ült le, felfordult a gyomra, kifogást keresett, miért is nem kér. Nem kérdezték. Amikor a harmadik tányérral is végzett, akkor mondta el az apja, lihegve, fuldokolva, fogát piszkálva, hogy azért teszi ki ennyi tányérba a levest, mert nem bírja megvárni, amíg kihűl, mindig megégeti a száját. Ennyit mondott, máris húzta maga elé a következő tányért, belehajolt, hogy rövid legyen a kanál útja, azután tömte a fejét, flamózott, habzsolt tovább. Pista bácsi azóta nem eszik gulyáslevest, sem répát, sem krumplit. Olyan undorral fordult ki az apja házából, hogy még a temetésére sem ment el. Pista bácsi szemében a legnagyobb érték azóta is a mértéktartás, a megátalkodottakat messzire kerüli.

A történet végén úgy néztem fel Gáborra, mint Seherezádé. Könnyörgő tekintettel, rezgő pillákkal, reménykedve, hogy most aztán felfújja a hólyagomban azt a kis lufit. Megígérte, hogy megteszi. Persze, ahogy ez ilyenkor szokás, a következő gyakorlatuk elmaradt, azután nem sikerült neki katétert lopnia, szóval három hosszú héten át telefonálgattunk neki, míg végre megjelent, táskájában a csodával. Egyszer régen, falun az apósom szomszédja jelent meg így, sunnyogva, hóna alatt egy kis csomaggal, gyanakodva méregetve engem. A tehenet jött megtermékenyíteni. Fekétén, fusiban, a téesztől lopta az anyagot. Inszeminátornak hívják ezt a ritka foglalkozást, jól fizet, csak egy kicsit

mókás, ahogy a hóna alatt hordja a bika szerszámának technicizált mását.

Gábor katéterében két kis cső van: az egyikén csorog majd kifelé a pisim, a másik pedig arra való, hogy azon keresztül fel lehessen fújni egy kis lufit, az tartja majd benn a csövet a hólyagomban, ne vigye ki a nyomás. No, akkor mindent értek, Gábor krémet ken a csőre, majd bal kezébe fogja a fütyim, jobbal pedig szépen óvatosan beledugja a cső puha, kerek, hűvös végét. Szorítom Zelka kezét, figyelem Gábor arcát. Egy kicsit kinyújtja a nyelvét, rá is harap, homloka gyöngyözni kezd. A keze is hideg. Kezdetben két ujjal fogja a makkomat, majd markába veszi. Igazgat, tologat, nagy a csönd. Nem mondhatnám, hogy különösebben fáj, annál azért nagyobb az örömöm. Igaz, Rezsőke sem került közelebb hozzám, messze még a kéj. Most rágyorsít Gábor, a cső megbicsaklik, bocs, mondja, inkább sziszeget, a cső megint megtörik, feszít is, jaj, lazíts, mondom a gyerekeknek, de mire megint odanézek, már a fecskendő csatlakoztatja a cső végére. Most ereszti tele a kis lufit. Dokkolási manőver a vizeletzacskóra és máris csurgok. Boldogan nézünk, ahogyan átüt a pisi sárgája a műanyagon. Öltözöm, vezetgetjük a csövet, keressük az új zacskóm helyét, végül zakót veszek, annak a belsejébe tűzzük fel. Vigyázni kell, mindig begombolva kell tartani, különben kivillan alóla. Közben meséljük Gábornak Mártát és Margitot, panaszkodunk, mennyire nehéz megközelíteni Magdit. És Gábor benyögi a nagy ötletet: öblögessek megint sörrel és rummal, úgy menjünk oda a Laktanya utcába, rakjuk ki az üvegeket és tegyük úgy, mintha elaludtam volna. Zelka lerendezi Magdival, hogy ott maradhassak éjszakára. Mégsem olyan mamlasz ez a Gábor gyerek, csak hozzászólt, hogy apás-kodom fölötte, ezért nem szedi össze magát jobban, ha

velem van. Na, ezentúl másképpen bánunk vele. De most uccu neki, igyekezzünk Pista bácsihoz. Érdekes, ahogy a katéter továbbítja lépéseimet a hasamba, mintha nagyon kellene pisilnem. Inkább úgy mondanám, olyan, mint amikor néha félresikerül a pisilés, égető érzés marad utána, meg az, hogy még kellene, de nem tudok. Jó, ez most mindegy, mi lesz, ha nem lesz ott Magdi? Semmi, mondja az én csillagom, a többi ápolónővel is meg lehet csinálni ugyanezt. De mi lesz, ha azt mondják, vidd innen a férjedet, van itt tolókosci, tedd be, hívj taxit, mivel érvelsz, hogy mégis otthagysz? Vagy engedik, hogy otthagyj, de sunyi módon kihívnak egy mentőt, aztán jól kimosatják a gyomromat, még ezt a gyönyörű katéteremet is megtalálják...

Tarajos hullámokban tört rám a félelem. Itt a célegyenes és most törik meg a lendületem, éppen most! Valahogy megoldjuk, bíztat Zelka. Hiszek neki. Gábor elbúcsúzna a piacnál, leszáll, úgy integet, hogy kezét a zakójára szorítja, ott, ahol az én zacskóm töltkezik szépecskén. Zelka alaposan kikérdezte, hogyan kell cserélni, kihúzni, nem lehet nagy gond. Megígértem, nem sört iszom, ne kelljen percenként cserélgetni. Két megálló és mi is leszállunk. Beme gyünk a Sport Büfébe, a pálya mellett van, még teniszező urak is betévednek néha, különben sem hívhatnak minden kocsmát Arabs Szürkének. Elvégre. Zelkának teát kérünk, persze nincs, akkor grogot, az sincs. Kezdek bepöccenni, de Zelka megoldja: egy híg forró kávét és két fél rumot kér, egyiket nekem. Amíg kihozzák elmennék vécére. Zelka kacag. Rájövök, hogy nincs nekem semmi dolgom, itt a zakóm alatt a vizelde, csak valahogy folyton úgy érzem, ki kell mennem. Mire kihozzák a tele pohár kávét, meg a rumot, Gábor is betoppan. Mégis utánunk jött a következő busszal. Furdalja az oldalát a kíváncsiság. Zelka megvárja,

amíg elmegy a pincérlány, akkor önti bele a rumot a kávéba, nem akarja megszégyeníteni. Gábor nem kér semmit. Kérlelem, engedjen le abból a hólyagból a hólyagomban, mindig vizelnem kell. Szépen kitesszük a zsebpissoirt az asztalra, rácsatlakoztatja a fecskendő és leenged két millilitert. A zacskóba áramlani kezd a vizelet. Gábor kárpótlásul elmeséli, hogy akik harántsérültek, tehát akik deréktól lefelé nem éreznek semmit, azoknak kezdetben úgy van benn a katéter, mint nekem, azután lezárják, négy óránként engedik le. Hozzászokik a hólyag izomzata a rendszerességhez, azután már csak arra kell figyelnie a bénult embernek, hogy ne kesse le a randevút saját hólyagjával. Egyébként ha közvetlenül nem is érzi, egyéb módon is megtudja, nem csak az óráról, hogy pisi vagy kaki. Például kiveri a víz. Tudod, úgy, mintha neked igen nagyon kellene. Zelka elmeséli, hogy egyszer osztálykiránduláson Debrecenről Szekszárdig nem állt meg a busz, akkor érezte ezt. Folyton igazgatom, gyűröm, vakarom a pöcsömet, teszegetem a mű húgycsővet. Gábor megkérdezi, hoztunk-e pizzamát, fürdőköpenyt, pedig nagyon jól tudja, hogy nem. Indulás vissza. Hogy ne gyötörjön a csövem, olyan nyújtott térddel, mereven, öregesen botorkálok a buszmegállóhoz. Zelka megszán, elmegy egyedül a cuccért, mi csak ülünk vissza a kocsmába. A pincérnő jól érti a helyzetet, hazaküldtük a nőt, mi meg jól berúgunk. Mondom neki, látja, én vagyok a kamácsó. Bólogat, mert nem mer kérdezni, fél, hogy egy kedves szó és megfognánk a seggét. Mondom, hozza az előbbi, erre persze hozza a híg kávé is, meg a két fél rumot. Gábor megissza, hát tényleg nem bírja a piát. Kérdi, mi az a kamácsó, mondom katéteres macho. Vihog össze-vissza, emlékszem-e amikor a fülemből hányt a sátorban az a szlovák társaság. Igen, túráztunk Erdélyben,

nem volt nálunk sátor, a kocsmában volt egy vidám társaság, mondták, semmi panzió, náluk elalhatunk. Jól beborovicskáztunk, magyarkodtunk, a fiúk mesélték sanyarú kisebbségi létüket. A lányok is. A sátruk két személyes volt, ők négyen. Udvariasan előre engedtek minket, azután két szintet képeztek rajtunk. Mozgalmas éjszaka volt, mert ugye ők két pár voltak, szerették egymást, én meg le voltam hányva. Reggelre beleszáradt a bal szemembe és a jobb fülembé. Az eső meg csak zuhogott, odaálltam a csatorna alá, engedtem a fülembé csorogni, meg ugráltam fél lábon.

Úgy röhögtünk, hogy meghúzódott a katéterem. Zelka soká ért vissza, nehezen talált megfelelő pizsamát, sőt, ki is vasalta. Viszont rábukkant egy köntösre, tíz éve kaptam egy német barátomtól a fekete kord nadrággommal együtt. Azóta nem volt rajtam. No, gyerünk. Gábor csak vihog, ragaszkodik hozzá, hogy velünk jön. Jaj, hogy is hívnak engem? Zelka azt mondja, Rezső. Ez jó. Én meg mondom, szeri. Ha reggel keresnek, hát se szeri, se száma. Gábor nem érti, azt mondja, illaberek, náda kerek. Mondom nádja kerek. Nádak, erek, mondja Zelka. Katét, erek, válaszolom. A Laktanya utcai Szakosított Szociális Otthon és Gondozó portása jól megnéz minket, de hát látogatási idő van, köszönünk is tisztelettel tudóan.

A kisbetegen éppen nincs ott az állandó ápolónő. A nyújtott térdes, katéteres járásommal lépegetek körbe, észreveszek egy üres ágyat, hű, de jó, szerencsém van, mindenkinek kezet nyújtok, bemutatkozom, Szeri Rezső, örvendek, Szeri Rezső, tiszteletem, melyik itt a szabad ágy. Az ott. Gábor fiam, igazítsd meg egy kicsit, az éjjeliszekrényt tedd át balkezemre, gyere Zelka lányom, segíts pizsamára vetkezni. Kicsit szélesek a mozdulataink a visszafojtott örömtől. Most a katéter lesz a főszereplő. Bizonyítja ide-

valóságomat. Jó sokat babrálunk vele, jaj, szidom Zerkát, ne ide tedd. Először a pizsamámra akarjuk felerősíteni a zacskót egy zihérájsztűvel, de én okosabbnak tartom az ágy széléhez, a lepedőhöz rögzíteni. Nézem, ahogy fordulok mindig beakad valahová, Zelka ragtapasszal rögzíti a combomon, csillapítja a mozgást, óv gyengéden. Félek, hogy gyanút keltünk, szidni kezdem, hogy ne oda, az isten tegyen akárhová, visszapöröl, már megint zsémbelsz, figyelj jobban, rumszagod van, ne a pizsamád zsebébe tedd azt a zacskót, hát hova a francba, itt az ágy szélén van kampó, ugye, hogy nincs, ide kötöm gézzel az ágy vasához, akkor ágyhoz kötött leszek, bizony vigyázz, ha felkelsz, nincs miért, de így fordulni sem tudok, ide tapasztolom a combodhoz, elhoztad a cigimet, nem, közben megfogdos, én meg titokban megpusztilom a mellét, de félhangosan tovább veszekszünk, na ugye, minek is az a bűdös cigi, holnap küldök be Gáborral, én nem jövök, veszi a lapot Gábor és ebben a pillanatban belép az ápolónő...

Nem a Magdi, akit olyan jól körbejártam. Odajön, néz minket. Mondom, Szeri Rezső. Csak néz. Honnan jön? A megyeiből? Ki küldte? Lakos doktor, vágja rá Gábor azzal a hanggal, ami legfontosabb kelléke az orvosi pályának. A hanghordozás és a szóhasználat kifejezőbb, mint bármilyen cím és diploma. Egy olyan mondat, hogy holnap ideszólnak, maga a megkérdőjelezhetetlen státusz. És a Gábor illet szól. Zelka mondja, hogy ő Zelka, ő kísért át, ő is csomagolt össze, Fergusonos vagyok, de van egy kis organikus is, erre a nővér azt mondja, ő meg Marianna. Kéri az igazolványomat, meg a tébékártyámat. Hát add oda, mondom Zerkának, ő meg Gáborra néz, de az úgy beakasztott attól a kávéba kevert fél rumtól, hogy már nem lehet kiverni belőle az orvosblöfföt. Ott maradt az irodán, mire összekészült az

öreg már bezárták, holnap áthozzuk, meg a cigimet is, mondom, persze, meg a cefrét, jaj, ne cseszegess már, na kész, jól van, akkor holnap elintézzük mindent. Jaj, Mariann, azt el is felejtettem mondani, hogy prosztata, van benn neki katéter, de még nem szokott hozzá, figyelj rá, mondja Zelka, én meg majdnem szétpukkadok, szerencsére van katéterem, mert összepisálnám magam. A vacsoráját kiadták hidegben.

Zelka és Gábor elhúzott. Itt hagytak vacsora nélkül, erre nem is gondoltunk. Persze, kiadták, de az is ott maradt, aranyos Mariann, csak egy szelet kenyeret kerítsen nekem, meg egy szál cigit, uraim, egy szál cigit, az istenért száz százalék kamatra, holnap kettőt adok érte. Érzem, tudom, olyan ez, mint a biciklizés. Ha megállsz, leesel. Bele kell vonnom Mariannt a magam valóságába. Állítólag a tigrishez is beszélni kell, amíg nyomod neki a hantát, nem fal fel. Nézni a szemébe és beszélni neki. Egyszer az állatkertben kipróbáltam, két percig bírtam, pedig rács mögött voltunk.

Most az a feladat, hogy magam mellé állítsam a többieket is, ne csak velem foglalkozzon Mariann. Az egyik szomszédom, Lajos bácsi éppen kapja az inzulint. Egyet kérdezek, megnyílik a gát. Őt pesti orvos állítja be, a Kútvölgyben volt főorvos, most magánpraxisa van, mindennel fel van szerelve, ugye, hát persze, azért leselejtezték egyet s mást a Kútvölgyből is, érti, kacsint, nem ingyen jár ő ahhoz az orvoshoz, pedig a menyé takarított is nála, olcsón, igaz, ha most így nézzük, megérte, mert ehhez nem mehetett senki csak úgy a Kútvölgybe, meg most sem, amikor már nincs a Kútvölgyben, eljött szerelésestől, kacsint, még a koleszterint is megméri, pedig ő csak a cukrával jár hozzá, vesz vért vénából, ujjbegyből, éhesen, jóllakottan, amíg a Kútvölgyben dolgozott, a hegyen lehetett sétálgatni, vannak

ám ott házak, most meg a Mártírok útjáról nyílik az utcája. Margit körút, vág közbe az úr, akinek nem tudtam megjegyezni a nevét, azt hiszem, Károly. Mindig is az volt, szólal meg végre Józsi bácsi. Kiderül, cipész volt, a háború előtt kiment Amerikába, a hatvanas években jött vissza, dollárban kapja a nyugdíját, nincs senkije, csak az a rettenetes gonosz banya unokatestvére, aki minden nap bejön hozzá, vénlány, de az örökségét lesi, azt hiszi, Józsi bácsinak vannak bankbetétjei, részvényei, mert elég okos az öreg suszter, mindig nézegeti az újságban az árfolyamokat, a tőzsdei híreket. Pedig tényleg nincs semmije, a nyugdíja az jó, de ő eltapsolja, inkább elveri, csak ne jusson annak a banyának, inkább itt lakik, csak ne gyámkodjon felette az a szipirtyó. Rám szól, miért nincs rendes papucsom, miért a letaposott pántú szandálomban mászkálok. Pedig megemlékezhetnének ezek is a mártírokról, morfondírozik a Lajos, de a Károly szerű úr letorkolja, hogy persze, a maga Kút-völgyijében, ott voltak a mártírok, ezt meg hogy érti, hogy persze, ott kaptak extra egyágyas szobát a nagy mártír egyenlőbb elvtársak, akkor is jártak oda munkásemberek, persze, meghalni, mert az orvosokat is elvtársi alapon válogatták oda, akkor is jó orvosok voltak, ott van az enyém, persze, aki kilopta a felszerelést, akkor is jó orvos, csak...

És ebben a pillanatban belép az én Pista bácsim. A veje vitte autókázní, szóval az unokájának a férje. Meglátogatták a húgát, az nem volt otthon, éppen ultrahangon volt, erre elmentek a nővéréhez, aztán a lányához a munkahelyére, aztán a lánya lányához. Az csinos kislány, kólás kupakokat vesz át, piros sapkában, piros ruhában, gyönyörű szép, meg okos is, jó helye van ott, jó tanuló is, de most évet halasztott, sok a tandíj, aztán visszamentünk a nővéremhez, arra már hazaért, vittünk neki tortát, a húgomnak is a kedvencét

vittük, mondom a vőmnek, te, milyen a tükröd, hát megtörték a parkolóban, gyere csak, ismerek egy üvegest, vágattam bele új tükröt neki, 450 forintot kértek, kifizettem, örült nagyon, mert egy új több mint tízezer, neki meg nem jutott eszébe, hogy vágasson bele.

Örültem, hogy hallok a Pista bácsi hangját, lestem a szavát. A többiek bemutattak, elmesélték neki, milyen gyönyörű Zelka, ugrattak, hogy ők is felfogadják ápolónőnek, mindegyiknek feltűnt hogy egymáshoz értünk. Én meg örültem, hogy végre ilyen jó szálát fogtam, de nem rögtön Pista bácsit faggattam, hanem Józsi bácsit kérdeztem az amerikai lányokról. Csakhogy ő sohasem arról beszél, amiről kérdezik, rákezd, hogy milyen jól megtanult angolul, erre a károlyforma beszélni kezd hozzá, hogy dujuszpikk, ó, mindjárt összekarmolom magam, kitépem a katéteremet, felpumpálom a hólyagomat, jaj, elkenik a témámat. Lajos ment meg. Az ukrán lányoknak, ő nem érti hogyan, de nem bűdös a puncijuk, az oroszoknak igen, mint a potyka, de az ukránoknak nem. Pista bácsi a sváb lányokat szereti, vagy a sokácokat? Kérdezi meg Károlyom, az én Karcsikám, minden bűnöd meg van bocsátva, arany Kareszom, tábornokká nevezlek ki, ellenzéki fővezérré, egy kanna bort is kapsz, muskotályost, nem vöröset. Vagy a bosnyákoknak verte be szívesen a bosnyákját? toldja meg Lajos. Pista bácsi lesüti a szemét, egy kicsit elpirul, és azt mondja, ő csak a feleségét szereti. Ha tetszik a svábokat, mert sváb lány a Regina.

Előkotor egy cigarettát, erőset, mint a bűn, régi hazai márkát, nem is tudtam, hogy még létezik. A többiek is rágyújtanak, mesélni kezdik a szokásos férfikalandokat, hol, hogyan kapták el a szomszédasszonyt, hogyan vitték a vonat végéjébe a tanító nénit, meg hogyan toszták meg a feleségük barátnőjét, aki panaszkodni jött a férjére, de az

asszony elaludt, ők meg vigasztalgatták. Nemcsak a füsttől sötétült el a világ előttem. Szóval semmi sincs a nagy drámából, nem is úgy van, hogy a Kati néni volt az ő nagy gyermekkori szerelme, akire egy életen át sóvárgott, nem is miatta maradt pártában a gyönyörű, sudár lány!

Még egyszer próbálkozok, fogom a Lajos járókeretét, odacsoszogok Pista bácsihoz, egy kicsit megfeszítem a katéteremet, szopogatok a számban egy falatot, mintha fogam sem lenne, szóval imponáló pózba vágom magam, mint a kopasz őrzővédő, ha dinnyét tesz a hóna alá. Mélyen a szemébe nézve kérdelem Pista bácsit, hogy nem volt-e szerelmes, mielőtt megismerte a Regináját. Azt mondja, nem. Játszópajtása csak volt? Nem, ő a rapsiccal járta a határt, meg trenírozott a leventékkel, meg a grófnál volt segédlovász. Hát a grófnak nem voltak-e lányai? No, erre mesél a két lányról, akinek ő hozta ki a lovakat. Hát a grófkisasszonyok közül egyik sem tetszett magának? Erre elmondja a lovász románcát. Nem nyergesen izzadtan, hanem szikáran, kevés szóval. Hát a másik grófkisasszony nem volt-e kedves magához? Kedves volt az, és elmeséli, hogyan vitették az irgalmasokhoz a gróf költségén. Hát a faluban nem volt-e csinos lány? Volt. Kicsoda? A patikárius Veronkája, a szomszéd Katija... Hát azokkal nem szokott-e évdőni. Nem. Csak a Kati segített néha, figyelte, belép-e, de sokszor tévesztett, nem értett hozzá.

Hát én legszívesebben leeresztettem volna azt a kis hólyagot a hólyagomban, hadd pisiljem ki a katétért, ballagtam volna haza Zelkához nagy csalódottságomban, otthagytam volna csapot-papot, ha a Mariann be nem lép Magdi-val. Magdi végigmér. Kérdi, honnan jöttem, de én már nem ijedek meg, mondom megbeszélték azt már maguk nagyon jól a kolléganőjével, hát azóta sem derült ki rólam, hogy a

Clinton elnök küldött ide kémkedni, a KGB ültette belém ezt a katétert, hogy hallják, amint Lajos hajlik a fellazítás felé, amint itt ez az úr, igen, Győző, puhítja eszmei szilárdságát. Meg a MACESZ is küldött, hogy tudjam meg Pista bácsi gyermekkori szerelmi életének keresztény szempontból ki-kezdhető vonásait. Erre vigyorgó csend, érzem, nyertem, Magdi békében hagy, én meg örülök, hogy Károlynak végre megtudtam a rendes nevét. Győző. Magdi vállat von, csak kifele menet szólal meg, hogy övé legyen az utolsó szó, hogy aztán piálás ne legyen és holnap reggel itt legyenek a papírj... és már csukódik az ajtó. Na, mondom, Pista bácsi, mennyibe került az a tükör? 450. Hát akkor én is bedobok annyit, Győző úr, maga jó erőben van, hozna érte valami bort? Milyet szeret, Pista bácsi? Jó, akkor muskotályost, amennyire futja, majd csak lecsúszik valahogy. Győző úr igazgatja a szemüvegét, aztán elővesz egy kannát a táskájából, meg egy flakont, nézegeti, visszateszi őket, két literes a kanna, másfél a flaska, 155 egy liter, mennyi lenne, ha teletetelnénk mind a kettőt? Van esze a Győző úrnak, engedné, hogy kiszámoljam és én mondjam ki a végeredményt, pedig 155 összes részeredményét, kisszorzatát és gyökét tökéletesen ismeri, mert az élete e bűvös szám körül zajlik, csak nagyon régről szüremlik már át a 130. A másik szám a 219, a doboz cigi ára. Ennek a kettőnek az összefüggései alkotják az ő nagy koordináta rendszerét. Nem megyek be az orosz-lán barlangjába, csak udvariasan beköszönök. No, legyen 500, én annyit adok be a buliba, cserébe 4 szál cigit kérek. Kettővel megadom az adósságot, kettőt elfüstölök. Látom az elégedetlenséget az arcokon, többet néztek ki belőlem újoncavatásra. De én már fordulok is az én Pista bácsimhoz, erre elmeséli azt a vendégségét az apjánál, most figyelek csak föl rá, hogy a cifra tányér lapos tányér volt, azért, mert

abban még gyorsabban hűl. Meg a többi tányért is különböző mértékben töltötte tele az apja, hogy mindig egyformán meleg legyen a leves. Bonyolult rendszer ez is, talán még a szuszogást is belekalkulálta, a pihenőt a harmadik tányér után, meg a nyakbaborulást is. Pista bácsi is csak most jön rá, amikor kérdezem, hogy miért nem egyformán osztotta a levest az apja. Akkor arra gondolt, aszerint porcióz, hogy mekkorák a gyerekek. Hát nem. Mély racionalitás vezérelte az ő apját. A hőmérsékletállandóság fenntartása.

Kerülgetem a Katit, mint a forró kását. Kérdem, ott az irgalmasoknál látogatta-e valaki. Erre elmondja, hogy ki mindenki nem. Például a Teri húga sem, aki most költözött be Pécsre, jó kis lakása van, csak a gáztűzhely, ami hozzá tartozott, leltári tárgy, az a padláson volt, ott meg ellopták neki a palackját meg a gombjait. Palackot vett, egy gombot is szerzett, kellene még három.

Közben visszaér Győző úr, a kannában hoz bort, az ugye 310, a cigibe ő is beleadott egy kicsit. Nekem az a gyanúm, hogy a kannát is meghúzta út közben, mostanában nem vizezik már a hamis bort, de mindegy. Nagyobb baj, hogy Pista bácsi láthatólag nem tartja Győző urat mértéktartó embernek, azért nem fogadja el tőle a bort, amit sajátjaként kínálgat. Erre kiveszem a kezéből a kannát, köszönöm, Győző úr, hogy elhozta, akkor, ha megengedik, megköszönöm, hogy ilyen szívesen fogadtak, remélem, mindenki koccint velem egyet a jó szomszédságra. Azután visszadom a kannát Győző úrnak, ossza el kedvére. Így sikerül belediktálnom Pista bácsiba egy pohárka bort, hátha attól oldódik. Csakhogy a társalgás most arra a Bandi bácsira terelődött, akit tegnapelőtt lábbal előre vittek ki az ágyamról. Hogy mennyit szenvedett, milyen türelmesen viselte, mennyire nem látogatta a fia, pedig az volt a mindene, meg

a kis unokái, meg a dédunokája, hű, gyorsan töltök még egyet Pista bácsinak, meg magamnak, a Győző úrhoz meg a Lajos bácsihoz képest a kefekötő szövetkezet is mérték-tartó.

Pista bácsinak ki tartotta az edzést? Csak én magamban gyakoroltam, Töttösön nem volt levente szervezet, csak a versenyekre nevezett be Dombóvár, örültek, hogy nyerek nekik.

Tévelygek a beszéd sötét erdejében, keresem, melyik szó bokrából rezzenthetem elő Kati néni emlékét. A szomszédok milyenek voltak Töttösön? Mint a bölömbika, az egyik úgy ordított folyton, pedig kicsiny ember volt, meg baltával kergette a feleségét. Gyerekei voltak? Nem, azért is haragudott a feleségére, de lehet, hogy ő maga nem volt akkora bika, mint amekkora a hangja. Akkor nem az ő lánya volt a Kati? Nem, az a felvégi szomszédunké volt, de az csendes, rendes ember volt, segített nekem kórházba jutni.

És elmeséli, hogyan sanyargatta az apja, hogyan gyötörték a kuruzslók forróval, hideggel, csípőssel és édessel, arcára visszatér a régi idők szenvedése. Előtte is jól táncolt már? Nem. Ő soha életében nem táncolt. Elmondja, hogyan undorodott meg a lakótelep egyformaságától, meg a Regina hűtlenkedéseitől, de ő nem tudott sohasem táncolni ezzel a troszka lábával, csak a táncosokkal járta a világot, de azért, mert citerált. Akkor ezt félreértettem. Kérdem, ott az Égervölgyben, a szép otthonban mit keresett, mert láttam ám én őt ott. Mikor? Egy hónapja sincs. Ja, hát akkor a veje vitte, helyesebben az unokája férje, meg a lány, meg persze ott volt a kisunokája. Akkor volt a második hete katéter nélkül, akkor mozdult ki tavasz óta először, halottak napja előtti péntek volt. A Reginát indultak meglátogatni, de nem találták otthon. A temetőbe ment. Gondolhatták volna. Elő-

ző este próbálták telefonon hívni, de oda se lehet telefonálni. Legközelebb majd egy lapot küldenek neki.

Körömmel vakarom a homlokom.

Pista bácsi, én azért láttam ott magát, amint megríkatott egy asszonyt.

Jaj, nem asszony az, vénlány. A lányom mondta, hogy bevitték oda, mert nem bírták már vele, agyvérzést kapott, elesett otthon, úgy találták meg, aztán megint, megint, hát bevitték. Szegény Kati, az csak sírni tud már. Pista bácsi, maga is sírt! Hát megsajnáltam, hogy milyen szerencsétlen lett, pedig szép kislány volt, de igen nyomorult cseléd élete lett. Még a Kádár alatt is cseléd volt csak szegény.

Most mondjam azt neki, bassza meg, Pista bácsi, mi mindent megtettem én, hogy a végére járjak a maguk csodálatos szerelmi történetének, hogy jobb sztorit kapjak mint Juan és Izolda, citerás Orfeuszt láttam magában, erre maga kispolgár, maga lakótelepi szalonspiccelő, maga egyvágányos vicinális, maga kisfröccsös mértéktartó, maga azt mondja, hogy a Reginát szerette végig, hogy akkor is őt szerette, amikor otthon megverte, amikor csinálta neki a fiút, a lányt meg a másik lányt, hogy akkor is őt szerette, amikor másik lépcsőházban kereste, hogy akkor is őt szerette, amikor akadt jobb neki, hogy akkor is őt szerette, amikor már csak rossz akadt neki, hát ember, nincs magának szeme, hogy ott várt magára a Kati néni egész életében, szelíden, türelmesen, most is maga miatt siratja azt az elfuserált életét?

Most én már semmit nem mondok a Pista bácsinak, mert elszundított. Visszaülök a néhai Bandi bácsi ágyára és megérezem azt az irdatlan füstöt, amit pőfékeltek. A szemem könnyezni kezd. Győző úr, öntse szét az alját, mondom, meg kérek még egy szál cigit, dupla kamatra. Csak

most veszem észre, hogy üvölt a tévé, ők meg kommentálják, dúl a politikai vita, mindenki jobban ért hozzá, informáltabb.

Kortyoltam, szívtam és elhatároztam, még az éjszaka meglógok innen. Éreztem, olyan csalódott vagyok, hogy csak Zelka vigasztalhat meg. Még egy kicsit csóváltam a fejem Pista bácsi kispolgárságán, aztán elaludtam.

Hatalmas ramazurira ébredtem. Józsi bácsi elesett és összeecsínálta magát. Le akart kászálódni az ágyáról, de Lajos ágya túl messze volt, nem tudott belekapaszkodni, begurult alá. Ott jajgatott, nyöszörgött a szarban. Pattantam segíteni, erre iszonyatos fájdalom hasít belém. Hát persze! Én a pöcsömnél fogva ki voltam kötve az ágy széléhez. Kirántottam a zacskóból a cső végét, erre csurogni kezdett belőlem a pisi, nem is kis nyomással. Megtörtem a csövet, ahogy a slagot szoktam, szaladtam a vécére, közben odapillantottam Józsi bácsira, aki erősen bűzlött. Belelógattam a katéterem végét a kagylóba és figyeltem, mikor lesz már vége a csorgásnak, közben egyre fogyott a türelmem, meg az is eszembe jutott, amit Gábor mondott, hogy vigyázni kell, nehogy visszafertőzzön, úgyhogy megtörtem megint a csövet, amikor már nagyjából eleget csorogtam, türelmetlen is voltam Józsi bácsi miatt. Bent a szobában találtam egy kis ragtapaszt, azzal összefogtam a katéter végét, majd kiürítem a zacskót. Lajos bambán leste ágyáról a félig alatta fekvő Józsi bácsit. Rámordultam, húzza már be a fejét, nem férek oda.

Józsi bácsi angolul káromkodik, shit, istenverte vörös rabló, ávós tolvaj, takarodj, erre rákezd a Károly, dujusz-píkinglis. No jól van rendesen mozog a Józsi bácsi, nem tört el semmije, csak a sokk miatt volt mozdulatlan, emel-nem sem kell, csak szépen irányítva segítem a kezénél

fogva. Odaadom a járókeretét, azt mondja nem kell, teljesen meggárgyult, zavaros a tekintete. A hóna alá nyúlok, csoszogunk ki a mosdóba. Ilyenkor hajnalban már van melegvíz, éppen három óra, beállítom a zuhany alá és ott vetkőztetem le szépen lassan, folyamatos öblítés mellett. A bor hajthatta meg, egészen cefre szaga van, pedig két kortyot, ha ivott. Megjelenik Pista bácsi, kérdezi, tudna-e valamiben segíteni. Hívja Magdit, legyen szíves. Már keres-te, de Magdi kujtorog valahol, nincs a helyén. A szar eldugaszolja a lefolyót, de Pista bácsi a járókerete lábával ügyesen legyömködi. Hát ennyi. Ne legyen Szeri Rezső a nevem, ha el tudunk aludni. Magdi még mindig nem került elő.

Visszamentünk a szobába, nagy nehezen leoldozom a tele katéteres zacskót az ágy széléről, gézzel kötötte oda Zelka, kiöntöm, kikötöm és visszacsatlakozok rá. Sejttem, hogy itt már nem lesz alvás, jönnek is sorban az elesős történetek, a balesetes történetek, az életmentős történetek, mindnek Lajos vagy Károly a főszereplője. Félálomban hallgatom őket, csak arra figyelek, megszólal-e Pista bácsi. Már derengeni kezd odakinn, amikor felriadok a hangjára. 43-ban már ráfanyalodtak, hogy őt is behívják, azzal a troszka lábával. Ahogy kézhez kapta a behívót, már szökött is el otthonról. Pécsre, hogy elbújjon a Reginánál. Sötétben indult neki. Egész éjszaka gyalogolt. Lángolt a beteg térde. Csurogni kezdett belőle a genny. Azt hitte nem bírja tovább. Leroskadt és akkor megpillantotta a távoli fényt. A glóriát. Pécs fényei vetültek fel az égre. Sejtelmes burok borult a városra. Ettől kapott erőre és hajnalra beért a városba. Szerencséje volt, nem kapták el.

Rákezdí a Károly, hogy ma már százszor akkora fénye van a városnak, azért nem lehet jól látni a csillagokat, azért kell

a csillagvizsgálókat kiküldeni az űrbe, mert fényszennyezett a Föld, eláraszt minket a fény, meg a szemét, meg az elektromosság is hullámokat ver, szennyes habot a tenger. Inkább gyorsan elalszom.

Zelka ébreszt. Nagy paksamétát hozott, mondja, hogy a zárójelentéseim meg az irataim vannak benne, menjünk az irodára. Magdit közben leváltották. Ijedten látom, hogy Pista bácsinak hűlt helye. Most mi lesz! Hol van? Már csoszog vissza a fürdőből. A járókeretének a gumi lába lejár. Egy kis szigetelőszalaggal volt megerősítve, az felázott a szaros vízben és valahogy leesett az a gumi. Így nem lehet vele betonon menni, kicsúszik a vas. Ugornék, hogy segítsek, de eszembe jut az éjszakai rettenetes fájdalom, megkérem Zelkát, hozza ide a keretet, megcsinálom. Egy kis ragtapaszt tekerek a vasra, azon megtapad a gumi. Pista bácsi indulna is reggelizni, de én látni akarom ám, ahogy megteszi azt a 244 lépést az ebédlőbe. Mondom várjon még egy kicsit, száradnia kell a guminak. Türelmesen üldögél. Közben szedelőzködünk, szépen felöltöztet Zelka, a katéteres zacskót kiürítem a vécében. Összepakolunk. Elkérem a Józsi bácsi járókeretét. Még zavart az öreg, csak legyint, hogy vigyünk csak mindent, amit akarunk. Pista bácsi nem tudja, hogy követem. Látom, ahogy leereszkedik a lépcső melletti rámpán, óvatosan, nehogy belendüljön, azután egyenletesen csoszog az étkező felé. Megpróbálok mindent utána csinálni, Zelka figyelmeztet, emeljem a lábam, segít ráállnom Pista bácsi ritmusára, számolni a csoszbanásokat. Közben igyekszem úgy jártatni a fejemet, ahogy Pista bácsi. Érzem a fájdalmat a térdemben, a bénaságot a karomban, a katétert a hólyagomban, tudom, szopogatni kell majd a reggelit, mert egy fogam van csak. Nehezem forgó nyelvvel mondom Zelkának folyamatosan, ami csak eszembe jut,

mintha félálomban lennék, vagy teljesen részeg. Az éjszaka Józsi bácsi leesett, Magdi sehol, az új szobatárs, a Dezső, vagy Rezső gyerek, nem értettem pontosan a nevét, az segített neki, akkor nem kellett nekik a keret, se egyiknek, se másiknak, már nem lehetett elaludni, a farkasok órájában ébredtünk, jött a tétlenség, a bámulós forgolódás, a Lajos elmesélte, milyen sokszor segítettek a munkásőrök a tűzoltóknak, meg árvizeknél, meg ahol csak baj volt, nekem meg eszembe jutott, hogyan megápolt engem az én Reginám, ez az angyal, amikor bekopogtam a szökésben, összerogytam a küszöbön, mire ajtót nyitott, ő meg odavett maga mellé az ágyba, hát olyan édes puha meleget, olyan forró boldogságot azóta sem éreztem, most is itt éget belül ebben a nagy magányomban, amiben csak annyi jót tehetek, hogy elfogadom a jót és fájlalom a rosszat, amiben elsírom magam, ha csak egy töltelék káposztát kapok, pedig kettő jár, mert így emlékeztetem magam, hogy nekem még jár valami, úgy elbizonytalanodtam én már, olyan fölösleges vagyok, hogy már el is feledtem, mikor kellettem, mikor húzott úgy maga mellé az én Reginám, aki már régen nem jár nekem, ahogy nem jár rendes pisilés, erős húgysugár, nem jár erős marok, nem jár pénz, nem jár jó járás sem.

Így csoszogtam monoton motyogva, még a könnyem is eleredt. Akkor rám nézett Zelka, fogta a Józsi bácsi keretét és elvette tőlem. Megtántorodtam, el is estem volna, ha meg nem fog. Azt mondta, elég, megijesztem. Megölelt erősen, éreztem, hogy fél. Éreztem, hogy félt. Lassacskán magamhoz tértem. Visszavittük a keretet Józsi bácsinak és Pista bácsi után iramodtunk. Jóval az étkező előtt beértük. Zelka megkérdezte, min töpreng annyira. Hát azon, hogy nem kellene már ez a keret. Egy olyan bot kéne, ami itt könyökben is megtámaszkodik, mert a kezemben nincs

annyi erő, kifordulna, de ha könyökben egy ilyen fél pánt megtartaná, úgy, mint a Bélának, hát az nagy könnyebbség lenne. Amikor ott voltam az Égervölgyben, ahol maguk láttak, már akkor nagyon égtem e miatt a keret miatt, meg sajnáltam szegény Katit, hogy ilyen nyomorúságra jutott. Nem is akartam én vele találkozni, csak a lányom erőltette, hogy nézzük meg, ha már nem találjuk ott a mamát. Jól van. Szegény alig tudott egy pár szót szólani, csak pityergett, pedig fiatalabb nálam, csak jövőre lesz nyolcvan.

Pista bácsi leült a reggelihez, mi meg elindultunk. Éreztem, követ a pillantásával, igyekszik ráállni a járásom ritmusára, kitalálni, ki is vagyok, mit is akarok. Nagy bizonytalanság fogta el. Ezt éreztem. Erősen megszorítottam Zelka kezét és szaporábbra fogtam a lépteimet. Pedig nem sietünk sehova.

Másképp

Úgy is kezdődhetett volna a reggel ott a Pista bácsi szobájában, hogy arra ébredek, Lajos szívószálat tart a szájában, gumikesztyűt a kezében. Első pillantásra azt hinném, szív valamit a kesztyűből. Kérdeném is, mit iszik Lajos bátyám, azt mondaná, nem iszik, hanem tornázik, a tüdejét tágítja. Föl is fújja a kesztyűt, öklömnyire. Kis tögy lesz belőle, de az ujjak elég ernyedten fityegnek. Károly be is szól, hogy munkás ököl, vasököl, én meg arra gondolok, tanul a Lajos kesztyűbe dudálni. Elnézem, ahogy erőlködik, és a tettvágy, a segíteni akarás, a buzgóság úgy elragad, hogy majdnem megkérdezem, ne segítsek-e felfűjni, elpukkasztani azt a kesztyűt.

Látnám, hogy a Károly is tornázik, hol bal lábbal rúg egyet, hol jobbal. A járókeretre rászzerelt két rugós kala-

pácsot, és úgy állította be őket, hogy éppen a térde reflexpontjára üssenek. Az ütéstől rúg. Ezzel emeli meg a rudat, ami egy rugós késleltetőn át működésbe hozza a másik kalapácsot. Az a bal térde reflexpontjára üt. Erre a bal lábával rúg és megemeli az első kalapács rúdját. Ez egy rugós késleltetőn át működésbe hozza azt a kalapácsot, ami a jobb térde reflexpontjára üt. Most a jobb lábával rúg, megemeli a bal kalapács rúdját, arcán önelégült vigyor. Ő így gyúr. Nem kell megfeszíteni az akaratát, nem kell fogcsikorgatva erőlködni, elmélkedhet, miközben a húst, az állati izmokat egyszerű reflexek működtetik. Tovább fogja fejleszteni a találmányát és kidolgoz reflexgépeket különböző sportágakra, így a sportolók erősítés közben videón nézhetik a legjobbakat, hogy hozzárendeljék az erőt az észhez. Kapacitál, próbáljam ki a gépét. Finoman rugdossa a lábamat, hogy a kalapács megtalálja a reflexpontot. Ülök a gépben és rugdosok, tényleg nem is kell odafigyelni, mintha csak sétálnék. Mondom Győzőnek, ez éppen olyan, mintha sétálnánk és közben beszélgetnénk.

Ilyen is lehetett volna a reggel Pista bácsinál, csak-hogy szerintem Szeri Rezső túlságosan tisztelte ahhoz a Pista bácsit, hogy ilyesmit csináljon a térdével. Burleszkesre vette volna a térd kérdését ez a jelenet, azt mondta volna, nem kell úgy felfújni a dolgokat, Pista bácsi világa olyan mint a miénk, jól ki lehet röhögni. Hát nem. Pista bácsi egy jó lehetséges világban él.

Egyszer fordult elő velem, hogy egyszerre éltem jó és rossz világban.

NAPLÓ

Április 17.

Ma reggel rendült meg a hitem testem hűségében. Már régen nyíltak a kertben a virágok, de még mindig jött havas eső, zimankó. Fejem a mellemre nehezedett, amikor rájöttem, hogy még valaki lakik bennem. Még csak tévedésnek tűnt, amikor már biztos voltam benne. Akkor történt, amikor már éppen jól kezdett menni a cég, aminek a vezetését rám bízta. Másfél éves kemény munkával megszilárdítottam a helyzetemet.

Rutinvizsgálat volt. A pszichológus kezdetben úgy vélte, a kollégája cserélhette el a tesztet, még másfél évvel ezelőtt, mert a mostani nem származhat ugyanattól a személyiségtől.

– Ekkora különbség nincs – mondta. – Hacsak nem kettős személyiség esetében, de azt így nehéz elcsípni – nézett rám sóhajtva.

Szeme furcsán villant, az elcsípni kifejezés pedig arra utalt, hogy fogócskát fogunk játszani.

– Hogyhogy kettős személyiség? – kérdeztem fürgén gondolkodva. Ráéreztem, nem kérdezhetem, mi az a kettős személyiség, mert elárulnám, hogy túlságosan naivnak tettettem magam, s rájönne, hogy kérdésem mindössze időnyerő kibúvó.

A hogyhogyom hatására tudálékossága legyőzte vadászszenvélyét és magyarázni kezdte, bizony, hogy, hogyan, de tényleg van olyan, hogy egy testben két lélek szorong, illetve több is be van zsúfolva, legalább három. Ezek

olyanok, mint a macskák, rendes időbeosztás szerint járnak, nehogy találkozzanak, csak néha etetésnél futnak össze. Az egyik személyiség lehet nagy fekete bagzó kandúr, aki napokra eltűnik, a másik törleszkedő, pipiskedő perzsa, a harmadik kölykeit védő szíami. uralkodik. füstölögve,

Ezalatt összeszedtem magam. Tudtam, érdeklődést kell mutatnom. Nem is zárkózhatom magamba, hiszen akkor sem leszek egyedül, nem rejtegethetem, nem dugdoshatom magam a többi magam elöl, akiről azt sem tudom, hol bujkálnak.

– Lehet, hogy amikor az előző tesztet készítették velem, akkor egy másik énem volt itt? – kérdeztem.

– Igen.

– Ha viszont így van, akkor hogyhogy emlékszem a dologra?

Ez a második hogyhogy igencsak zavarba hozta, mert éppen abba a sarokba mentem be, amibe terelgetett, hogy majd jól beszorítson. Azt akarta kideríteni, emlékszem-e az előző teszt kitöltésére. Csakhogy azt nem ő vette fel, a kollégáját meg nehéz lenne most észrevétlenül kikérdezni olyan apróságokról, amik elárulnák, hogy mégsem emlékszem. Később viszont már ürügyet kellene találnia a faggatózásra.

Jól lecövekeltem magam a sarok védelmében és szembefordultam vele. A kérdéssel azt sugalltam, hogy emlékszem a dologra. Visszakozott. Tudta, egyértelműen bizonyítania kellene, hogy nem emlékszem. Ehhez nem elég elővenni az előző tesztet, nem elég megnézni a kézírást, hiszen a másik személyiség is másképpen ír. Ujjlenyomatot kellene vennie, kikérdezni a régi tesztet felvevő kollégát, utána valamilyen ürüggyel újra kifaggatni engem, csak úgy derülne ki, hogy én voltam itt, de mégsem.

– A mostani teszt alapján tehát nem vagyok alkalmas? – kérdeztem józanul, nyugodtan a szemébe nézve.

– Dehogynem.

– Hogyhogy?

– Két különféle személyiség is megfelelhet, mi csak a kizáró okokat nézzük – válaszolta bágyadt mosollyal. – Az intelligencia és a műveltség terén nincs eltérés. Viszont most nagyságrenddel kooperatívabb, mint a múltkor, amikor egy jegesen logikus, érzelem nélkül racionális, autokrata embert ismerhettünk meg önben.

– Íme, mennyit változtam. Remélem előnyömre.

– Mindenképpen.

– Ígérem, legközelebb még jobb énem jön el. Szívesen rálőcsölöm, mert nekem kínos, ha a lelkemet világítják át.

– Megértem. Azért azt tanácsolom, fogjon egy fénykép-albumot, keresse elő azokat a képeket, amiken látszik és igyekezzen emlékezni. Iskolai kirándulás, ilyesmi. Figyelje meg, hogy mindegyik képen ugyanolyan-e a tartása, mimikája. Ha esetleg vannak videó- vagy hangfelvételek, hasonlítsa össze a beszédmódokat is.

Éreztem, hogy most tudok kimászni a dologból. Megértem, tanulmányozni fogom a családi archívumot.

Este van.

Miután leírtam a történetet, bogarászni kezdtem a fényképek között. Hoppá. Itt állok ballon kabátban, mellettem Tamás, körülöttünk nagy társaság, egy borpince cégére alatt állunk. Villány, ez a cégerről leolvasható. De ez nem az én ballon kabátom. Nekem csak zöld ballonjaim vannak. Erre a képre nem emlékszem.

Április 19.

Erre a képre nem emlékszem, de a kirándulásra igen. Aznap ismerkedtem meg Zelkával. Nehezen indultunk el. Ácsorogtunk, beszélgettünk a busz körül, megvártuk, amíg Laci elszívja a cigarettáját, közben még valaki rágyújtott, én is elővettem egy szálát, gyűrögettem, sodorgattam, aztán már füstöltem is, Laci is velem tartott, szóval eltartott egy ideig, míg végre beszálltunk a buszba. Szilvire vártunk. Tamás barátom, aki mellettem ült, elmondta, Szilvi a szervező. Beszélgetve ücsörögtünk egy órácskát. Néha leszálltunk, sétálgattunk, dohányoztunk, úgy telt az idő, mint régen, amikor még vizet vett a mozdony a szentgáli kaptató után. Körbejárt egy pálinkás üveg, úgy beosztódott, hogy még éppen jutott egy korty annak, aki elindította. Csodáltam a türelmükért a diákokat, meg a tanáraikat, főleg Tamást, akiről akkor már tudtuk, hogy ősszel tanszékvezető lesz.

Arról beszélgettem vele, hogyan irányítanak minket titokban a szagok. Hogyan vezetnek az eltűnt idő nyomába, hogyan segítenek megtalálni az igazit, hogyan vonszolnak bennünket az orrunknál fogva. A fogamzásgátlót szedő nők bizony megkeverednek, más szagú férfit választanak, mint aki hozzájuk való, ezért jobb, ha akkor ismerik meg az igazit, amikor saját hormonjaik irányítják őket. Mert aztán, amikor már nemcsak kamatyolnak, dugnak és kefélnek, hanem szerelemből gyereket csinálnak és a nő elhagyja a tablettát, akkor másnak kezdi érezni a férfit. Nem komoly még, csak egy kicsit másképp mozdul, ha hozzáér az ura, jobban figyel, milyen dezodort használ, rendesen ki van-e szellőzve a törölközője, mert bizony bepállik hamar. Ez a kis feszültség észrevétlen elmúlik, amikor a nő terhes lesz, mert a terhesség is van olyan jó, mint az ácterhesség. Úgy

értelmezik az átmeneti zavart, hogy kicsit nyomasztotta őket a gyerekcsinálás, de most már boldogan várják a babát, és persze hiába a pocak, állandóan kamatyolnak, kefélnek és dugnak. Azután megszületik a baba, a kismama szoptat, hormonálisan tehát marad terhes, és ők örülnek neki és kíváncsiak egymásra és hiába ordít a baba, még félálomban is buzgón kefélnek, dugnak, kamatyolnak. Aztán a baba abbahagyja a szopást, a mama meg másnak kezdi érezni a papa szagát. Ismerős a helyzet. Megkéri, ne fíngjon akkorákat, zuhanyozzon meg szerelmeskedés előtt, ne maradjon el füstös kocsimákbán. De még ha frissen mosdottan, erdei szellők és réti virágok illatával felüdülve fekszik is mellé az ura, az asszony egy kicsit másképp mozdul, ha hozzáér, jobban figyel, frissen vasalt inget készít ki minden reggel, de vasalja az ágyneműt is, új öblítőt kezd használni, de kér egy új mosógépet is, mert a régi már nem bírja, a baba miatt többet kell mosni, spórolnak az új, szárítós mosógépre, a mosogatógépre és a takarítógépre, mert a férfinak néha olyan mosatlan edény szaga van, máskor meg feltűnik, hogy képtelenség rendesen kitisztítani a szőnyeget. A papa megérzi, hogy másképpen bánik vele a mama. Mi az új? Hát a baba. A papa kiabál, ha hazajön, a baba sír, a mama pityereg. Szerencsére néha, kibéküléskor az asszonyka hagyja, hogy az ura megízélje, besikeredik a gyerek, megint egyesbe jönnek. De aztán egyszer csak a harmadik gyereknél a férfi unja, hogy ő rossz szagokat hoz haza, hogy kiteszik az ablakba a focipőljét, mintha a Mikulást várnák, megunja, hogy az asszony megrezzen, ha hozzáér, kocsμάzni kezd a haverokkal, keres más nőt, vagy magához nyúl, vagy csak hagyja az egészet. A nő meg azt mondja, minek fogamzásgátló, ő úgysem akar feküdni ennek a baromállatnak, semmit nem akar ettől a kurvahajcsártól, ettől a csökkent-

pöcsűtől. Kész a ramazuri, hiába mosógép, hiába mosogatógép, hiába takarítógép, új szőnyeg, dezodorok és fürdőhabok, kész, elég, nem megy tovább.

Hát ezt teszi korunk áldása, a fogamzásgátló. Tamás meg arról beszélt, mert azt kutatja, hogyan bomlik fel a cigányok hagyományos életrendje, hogyan kerülnek egyre mélyebben a nyomor és a bűn bugyraiba, hogy nem is tekintenek ők embernek minket, gácsókat. Szóval akárhova nézünk, kavarás van.

A sofőr nagy nehezen beindította a motort, túráztatta, csak úgy szállt a sűrű, kormos füst, pörgette az öreg dízelt, mert a féktartály eresztett és kislisszant belőle a nyomás és még nem volt ideje megbütykölni az automatikát, hogy akkor is induljon, ha nem tökéletes a fék. Az ajtónak nem jutott levegő, csak lassan, kelletlenül csukódott, rés volt még rajta, mikor indultunk.

– Megérkezett Szilvi – gondoltam, de nem érdekelt különösebben. Hallgattam Tamás sopánkodását erről a díszetlen világról.

Alig mentünk egy kicsit, megint megállt a busz és a sofőr megint leállította a motort. A kollégium előtt álltunk meg, ahol még javában aludt a társaság magja, a főlumpenek, a vizsgahalasztók és igazoláshamisítók népes társasága. Értük jöttünk el.

Jó fél órát álltunk, ahelyett, hogy szépen haladtunk volna, amikor feltűnt végre néhány álmos, támolygó, hátizsákos alak. Igen, de mire a sofőr beindította a motort, feltöltötte a féktartályt és már az ajtó is majdnem becsukódott, kiderült, hogy még nem érkezett meg Szilvi. Motor leáll, cigis klub kiszáll. Éppen rágyújtottunk, mikor befutott Szilvi. Szívtuk a kormot, a sofőr meg nógatott, hogy be-

szállás. Mondja a Zoltán: ácsi, mi fizetünk magának, különben is, mire elengedi a féke, el is szívjuk.

Csakhogy most nem álltunk annyit, hogy elillanjon a levegő a féktartályból, a sofőr meg is mutatta, a bentiek is kiabáltak, úgymint eldobáltuk a gyönyörű hosszú cigiket, a csikkszedők boldogok lehettek. Dohogtunk, hogy különjárat vagyunk, miért a sofőr parancsol, erre az dafke behajtott a buszpályaudvarra, került egy csomót, tovább kanyarogtunk a városban, mint amennyi idő alatt megérkeztünk Villányba. Megállt a busz és a sofőr leállította a motort. Vártunk.

De mi akkor már öt órát dekkoltunk a hideg buszban, pisálnunk kellett, rágyújtunk, szomjasak voltunk meg minden. Mondták, Szilvi bement a pincébe, ahová telefon asztalt foglalt. Két fiú is ment vele, ők időnként kijöttek és mondták, nincs zsíros kenyér, csak parasztál, de az drága. Mi meg leszálltunk, rágyújtottunk, körbehugyoztuk a buszt, a lányok elmentek pisilőt keresni, aztán bementünk a pincébe inni valamit, csakhogy a gazda árai nyugatnémeteknek valók, amerikaiknak valók, sőt, áfacsalóknak, olajszőkítőknak, borgyártóknak. Itt csak az képes kifizetni a számlát, aki már meggazdagodott a borpancsoláson, meggyünk máshová.

Csoportokra szakadtunk. Tamással és a társaságával elindultunk olyan pincét keresni, ahol adnak zsíros kenyeret a turista lőre mellé. Végül kikötöttünk egy olyanban, ahol csak bor volt. Lassan a többiek is odaszállingóztak, nekik sem sikerült jobb helyet találni. Épp marni kezdte a gyomrunkat a kerítésszagató, mikor valaki meghozta a hírt, hogy nyitva egy étterem, nem is túlságosan drága. Gyorsan elhúzott mindenki, otthagytak minket Tamással, meg a számlával. Jól van, mondtam, nem nagy ügy, figyeltem, összesen hat litert fogyasztottunk, százötvenével, borra-

valóval egy ezres, kifizetem. Számol a gazda, nyolc liter bor, aszondja az kétezernégyszáz. Hogyhogy? Hát ő két kancsót már újra töltött. Jó, legyen, de hát százötvenével mondta literjét. Így van, százötvenével, de elvitelre. Helyben a duplája, mondta ő ezt a szervező hölgynek. Kinek? Erre leírta, hogy néz ki a Szilvi. Tamás ráismert, mert én még mindig nem tudtam, ki az a Szilvi, de már nem is érdekelt. Kiperkál-tuk a sápot, én a bort, Tamás a helyben fogyasztást, és elmentünk az étterembe, ahol a többiek már rendeltek, a marhapörkölt persze elfogyott, csak valami flancos nevű bélszín volt, ezerötszáz egy adag, nem volt mit tenni. Rágós cipőtalpat kaptunk, addig nyammogtunk rajta, míg felkerekedett a társaság, tele szájjal kiabáltunk, hogy a számlát legalább itt ne felejtsek el rendezni.

Persze senkinek se jutott eszébe meghívni minket. Éhesen szaladtunk utánuk, illetve botladoztunk, mert a bor legalább a fejünkbe szállt. Zoltán úgy berúgott, hogy amint elindultunk végighúzta a rókabőrt a szőnyegen. Rohadt büdös lett, ráadásul az a prosztó sofőr nem akart továbbindulni, amíg ki nem fizetünk neki háromezer takarítási díjat. A dohányosok leszálltak, tanácskoztunk. Mondtam, én nem. Az okádós Zoltánnak viszont nem volt pénze, elitta már előző nap. Ácsorogtunk, toporogtunk, pampogtunk, de végül csak összedobtuk a pénzt. Féltünk, hogy az egyetem klubjában nem vár meg minket a két zenekar, így is tökrészegek már biztos, annyit sem tudnak, mint amúgy. A sofőr meg sem köszönte a pénzt, motor indít, féktartály feltölt, ajtó becsuk. Bizony nem bírtam tovább éberen.

Arra riadtam fel, hogy állunk. Kiderült, a büfések vesznek italt egy éjjel-nappali boltban. Ott, álltunkban vettem papírra ezt a kis szonettfélét. Benne volt a noteszemben, hát bemásolom ide, bár bizonytalan vagyok néhány sorá-

ban. Bor ömölhetett rá, alig tudom elolvasni. Szörnyű macskakaparás, a busz is elindult már, mire leírtam a végét.

Hangzatka

*Tikkasztó zuhogás zakatol idebenn
idegen idegek küzdenek hidegen.
Ernyőre vad képet kemény érdek feszít,
Szájamba szennyesen csurog az ivóvíz.*

*Lépted ha koppanna messziről hallana.
Most méteres csend ül meg durván.
Kerék susog, borjú öleb nyomán
bamba gazdi bandukol kint némán.*

*Gyere be ragyogás, gyere be friss szellő,
Gyere be jó hír, gyere víg keringő,
Ömöljön lépted repdeső folyama,*

*Csípődből hömpölygő áttörő dallama,
Hozz jó csendet, a benti szúrva lüktet,
Oltsd el a zuhogást.*

Ezt firkantottam le félig a bolt előtt, ahol annyiba kerül a sör, mint a vendéglőben. Ha erre még ráteszik a saját hasznukat, nem futja egy üvegnyire sem, úgy kiköltekeztük magunkat. Egy ötezrest vittem, az mind elment.

Ahogy megérkeztünk, mondom mutassák már meg nekem ezt a Szilvit, nem hiszem el, hogy valóban létezik. Erre nem az orrom alá dörgölik a nevét! Még hozzá egy tanulmánykötetben! Aztán előhozták őt magát is, ciki, nem tudtam mit mondani. Szia, te tényleg létezel? Erre, vihogott

és eltűnt. Aztán beszélgetni kezdtem egy lánnyal mindenféle marhaságokról, később táncoltunk, de nem sikerült felszednem, csak egy hónapra rá. Zelkának hívják, most vele élek. Összeköltöztünk.

Április 19.

Hirtelen fordult hidegre az idő, Tamás barátomtól kellett kölcsönkérnem egy kabátot. Éppen olyan ballon volt, mint Columbo felügyelőé. Nagyon élveztem, kicsit utánoztam a járását, meg a furcsa pillantását. Nem a Peter Falkét, az gúnyolás lett volna, hanem a Columbo felügyelőét, aki ugye szándékosan olyan, amilyen. Minden ki van találva rajta, helyesebben minden úgy van kitalálva, semmi sem valóságos. Akkor is olyan furcsa lenne a pillantása, ha nem Peter Falkra testálja a szerepet a véletlen, mert Peter Falk véletlenül olyan amilyen, Columbo felügyelő viszont szükségszerűen. Peter Falk a látszat, Columbo felügyelő a valóság.

Így morfondírozva ballagtam Tamás mellett a buszhoz, együgyűbbnek látszva, mint valójában. Elhatároztam, nem kezdeményezek feleslegesen beszélgetéseket, ha viszont megszólítanak, akkor igyekszem úgy válaszolni, hogy annak több értelme is legyen. A fekete nadrágom volt rajtam és fekete cipő. A pulóver alá vettem még egy hosszú ujjú pólót, az alá egy rövid ujjút. Villányban benéztünk a legnevesebb pincékbe, végül egy vidám svábnál telepedtünk le. Elszakadtam Tamástól, sokakat előre engedtem, így nekem egészen az ajtónál jutott hely.

Olyan hosszú volt az asztal, hogy elfért mellette az egész társaság. Egyszer látom ám, hogy egy fekete kutya bebújik az asztal alá, aztán érzem is, hogy megy végig, mert ahogy

csóválta a farkát, megcsapdosott vele. Erre egy csendes pillanatban bemondom, hogy akit megcsap egy fark az asztal alatt, az tudja meg, nem én voltam. Döbbent csend. Akik távolabb ültek, értetlenül néztek rám, akikhez viszont már odaért a kutya, azok felnevettek és nézték az értetleneket. Így futott végig az asztal felett a kacagás a kutya nyomán.

A falakon mindenféle sváb felirat hirdette a bor igazságait és az asszonyok csalfaságát, ezeket le tudtam fordítani, úgyhogy már egészen jól megálltam a helyemet a társaságban Tamás nélkül is.

Ahogy kihozták a negyedik kancsó bort, a szemben ülő fiúval elkezdtek játszani a szakértőt. Azt mondta, gyönyörű a színe, mire én, hogy letisztult. Szerinte csendes, szerintem lélekvándorlás. Gusztálgatta, lötyögtette és úgy ítélte meg, nem elég evoltív. Dehogynem, sőt, nőies. Igaz, mert vörös. És karcsú. Szonett formája van. Mégghozzá perzsa levélsonett. És funkcionális. Igen, mint az anatómia.

A társaságon megint végigfutott a nevetés, mi elégedetten sandítottunk ki szerepünkből, élveztük frenetikus sikerünket. Csak akkor szomorodtunk el, amikor észrevettük, hogy bizony megint a kutya ment végig az asztal alatt. A társaság jókedvét az fokozta az egekig, hogy mi azt hittük, akkora sikerünk van. Azután egymásra sem néztünk azzal a sráccal. Úgy tűnt, sikeres komikuspárt alkotunk. Csak komikus pár voltunk. Azt meg nem akartuk. Megvacsoráztunk és sietve indultunk vissza, mert Szilvi két zenekart is beszervezett aznap estére.

A Magas Fiúk hallották, hogy megérkezik a buszunk, ezért rákezdték, mielőtt beértünk volna a piceklubba. Fergeteges látvány volt, ahogy teljes odaadással játszottak az üres teremnek. Valaki egy tanulmánykötetet nyomott a

kezembe. Talán hálából a kutyás poénért. Talán vigasztalásul a kutyás poénért. Többnyire tudálékos címeket bön-gésztem ki a dübörgő sötétben, amikor váratlanul csodát láttam. Ovisok rajzait arról, milyenek ők belülről. Az egyikük lábában ott egy lép. Miért? Hát mert azzal lép. Ki írta ezt? Itt van, ő az, Zelka. És jön Zelka és gyönyörű és mosolyog és mesél arról, hogy azt is kérdezi ám a gyerekektől, hogyan lesz a kisbaba, és az egyik azt mondta, úgy, hogy a bácsinak bennmarad a füttyje. De arra már zavarba jött, hogy akkor hogyhogy mégis van füttyjük az apukáknak.

Én meg mindjárt tudtam, hogy babát akarok csinálni ennek a csillagvirágnak, táncra kértem és libbent, röppent, lebegett, és verset írtam hozzá. Persze ez is nagyon meggyűrődött, jutott rá bor is. Három lehetséges változata között nem tudok dönten, mindet idemásolom.

Ibolyán túl

*Ibolyán túl ragyogsz,
hömpölygő vad táncban,
mocskos rímek között
örjögő zúgásban.*

*Gitár húrja hajigál,
ugra bugris ordibál:
Mocskos szájjal óbégat
bűnt dicsér, bűzt méltat.*

*Messziről öllelek,
tábori üdvözet:
ákom-bákom táncolok
kesze-kusza sort ropok.*

Messziről ölelsz,
mint juhász gomolyag nyáját,
ha körébe ölti okos kutyáját,
köröttük viola rét ragyog.

Messziről ölelünk.
Közöttünk pókfonál,
néha kisül a fénysugár:
pállott bűzben ózonszál.

Messziről ölelünk.
Átsiklik közöttünk
párok árnya,
lusta pillanat délibábja.
Részeg szájak füstös odva,
kínos kurta csókok kútja.

Tombolok,
drukkolok,
Hajrá lila,
ultra viola!

Messziről ölelünk.
Közöttünk ott feszül
könnyű szökkenet
könnyelmű ereje.

Messziről ölelünk,
zsinórpád fölöttünk,
égi mechanika
tekergő fonala.

*Messziről ölelünk,
Violafény kötelünk.
Marionett mechanika
dibdáb pillanat húzza
szemedhez szememet,
léptemhez léptedet.*

*Gomolyag gabalyog körénk,
ibolya selyem buba ruha.
Minket sem enged be közénk,
szorosan becsavar fonala.*

*Nincs nap, csak a fénye
nincs hold, csak keringése,
túl a fényen,
innen örömöm,
ölelésen,
A zene hetedik bugyrába pottyant a világ.*

Ibolyán túl

*Ibolyán túl ragyogsz,
hömpölygő fénytáncban,
mocskos rímek között
villogó zúgásban.*

*Gitár húrja hajigál,
ugra bugris ordibál:
Mocskos szájjal óbégat,
nyál fröcsög, búzt méltat.*

Messziről öllelek,
tábori üdvözet:
ákom-bákom táncod látom
rovom kesze-kusza sorom.

Messziről ölelsz,
mint juhász gomolyag nyáját,
ha körébe ölti okos kutyáját,
A réten viola ragyog.

Messziről ölelünk.
Közöttünk pókfonál,
megcsillan, odébbáll:
pállott bűzben ózonszál.

Messziről ölelünk.
Átsiklik közöttünk
párok árnya,
lusta pillanat délibábja.

Részeg szájak füstös odva,
kínos kurta csókok kútja.

Tombolok,
drukkolok,
Hajrá lila,
ultra viola!

Messziről ölelünk.
Közöttünk ott feszül
könnyű szökkenet
könnyelmű ereje.

*Messziről ölelünk,
zsinórpád fölöttünk,
égi mechanika
tekergő fonala.*

*Messziről ölelünk.
Violafény kötélünk
az égen átdobva:
dibdáb pillanat húzza
szemedhez szememet,
léptemhez léptedet.*

*Gomolyag gabalyog körénk,
ibolya selyem buba ruha.
Minket sem enged be közénk,
szorosan becsavar fonala.*

*Nincs nap, nincs fény,
csak ragyogás,
nincs hold, nincs keringés,
csak bubatánc.*

*Túl fényen és violán
innen, örömen és ölelésen,
innen messzi ölelésen,
A zene hetedik bugyrába pottyant a világ.*

Ibolyán túl

*Ibolyán túl ragyogsz
hömpölygő vad táncban.
Mocskos rím gagyog
röhögő zúgásban.*

*Gitár húrja hajigál,
ugra bugris ordibál:
Mocskos szájjal óbégat
búzt dicsér, ólt méltat.*

*Messziről ölellek,
Tétova üzenet:
ákom-bákom táncolok
kesze-kusza sort ropok.*

*Messziről ölelsz meg,
mély bíbor rét felett:
mint juhász gomolyag nyáját,
ha körébe ölti okos kutyáját,*

*Messziről ölelünk.
Közöttünk pókfonál,
villanó fénysugár:
pállott bűzben ózonszál,
ősz szélben ökörnyál.*

*Messziről ölelünk.
Átsiklik közöttünk párok árnya,
vagányok magánya,
lusta pillanat délibábja,*

*kínos kurta csókok kútja,
részeg szájak füstös odva,
zsíros könny, bús közöny.*

*Messziről ölelünk.
Közöttünk ott feszül
könnyű szökkenet
könnyelmű ereje.*

*Messziről ölelünk,
zsinórpád fölöttünk,
régi égi mechanika
gubancos fonala.*

*Messziről ölelünk,
violafény kötelünk
marionett drótozat,
mozgat dibdáb pillanat.
Keze biztos, ördögi
csak a súlypont vezeti
szemedhez szememet,
léptemhez léptedet.*

*Gomolyag gabalyog körénk,
ibolya selyem buba ruha.
Minket sem enged be közénk,
szorosan becsavar fonala.*

*Fényen túl, örömmön innen,
infravörös ölelésben
a zene bugyorba potyog,
mélyen mélyén ott ragyogsz.*

Április 23.

Azt hiszem, inkább az emlékezetemmel lehet valami. Ahogy olvasom ezt a naplót, meg kell vallanom, egyik történetre sem emlékszem, nem tudom, mikor írtam őket. Lehet, hogy valaki hülyéskedik velem? Természetesen nem többszörös személyiségre vall ez a két írás, csak két különböző szempontból nézik ugyanazt.

Arra emlékszem, hogy előhalásztam azt a ballonkabátos fényképemet. Bizonyára más-más emlékréteget hívott elő álmomban, igen, talán álmomban írtam ezeket a villanásnyi villányi történeteket, vagy stílszerűen részegen. Az biztos, hogy úgy illik egymásra a két történet, mint az a két fólia, amivel érveltem Zelkának a pokoljárásról. Ez így normális. Az viszont érdekes, hogy egyik történetre sem én emlékszem. Úgy tűnik, mintha mindkettőt abból raktam volna össze, amit egyszer Tamással, másszor Zelkával beszélgettem. Kell lennie tehát egy igaz történetnek is arról is, hogy én mit csináltam valójában azon a kiránduláson.

A francba, mégsem áltathatom többé magam, mert akkor megbolondulok. Itt laknak bennem, meg kell keresnem őket. Mi több, meg kell keresnem annak az igaz történetét is, hogy mit csináltam én a pszichológusnál, aki felfedezte, hogy többszörös személyiség vagyok, helyesebben, hogy több személyiség lakik a testemben.

Tudom, hogy kötelező személyiségteszten voltam, tudom, hogy úgy vélte, vagy a kollégája cserélhette el a tesztet másfél éve, vagy többszörös személyiség vagyok. Mondtam is neki, legközelebb egy másik énemet fogom küldeni, amelyik jobban ráér, hisz tudja, most is háromszor kellett időpontot módosítanunk. Tudom, hogy a pszicho-

lógus, név szerint Bedő Gergely – elolvastam a kitűzőjét – észrevehetően megkönnyebbült.

Ez nem volt szerencsés. Ha akkor rájön, hogy életre-halálra küzdök, nem merte volna elővenni azokat a szakmai eszközöket, melyek létéről még nem tudtam. Úgy jártam, mint amikor először mentem le dzsúdózni. A barátom, aki elhívott, szerzett egy szerelést, a kezembe nyomta, ott hagyott vele az öltözőben és kiment a tatamira melegíteni. Jó sokat tolláskodtam, sehogy sem akart megállni rajtam a lenge daróc. Amikor végre beléptem a terembe, magához intett a fiú, elkezdett előttem ugrálni, én csak néztem bambán, aztán amikor rámvetette magát, egyszerűen félreálltam. Akkorát zúgott, mint egy ólajtó, még az orrát is felsebezte a Kocsenyszki Attila barátom. Később elmagyarázta milyen ravasz testcseleket mutatott be nekem, én meg szépen megtanultam őket bevenni, mint a keserű pirulát. Megtanultam, milyen, ha válldobásra készül, ezért védtelenül hagytam a bokámat, rá is ugrott, hanyatt is teremtett.

Ma már éppilyen jól tudom, hogy a pszichológus akár hipnózisba is küldhetett volna. Nyugodtan kiprovokálhatta volna a másik személyiségem jelentkezését. Csakhogy én egyszerűen és brutálisan kiléptem Bedő Gergely szobájából. Másfelől az is világos, hogy ezt a magatartásformát és a hatalmat, ami cégvezetőként rendelkezésemre áll, talán éppen akkor szereztem meg, amikor másik személyiségemmel küzdöttem az élettérért. Biztos, hogy régóta sejtettem a bennem dúló konfliktust, csak éppen nem jöttem rá. Ahogy évekig elmentem a postaláda mellett, ami a sarkunkon volt, amíg egyszer egy feladatlan levél miatt észre nem vettem. Azóta ahányszor busszal megyek, mindig bele akarok dobni egy levelet. Lehet, hogy ezért írogatom azt a sok képeslapot.

Világos, hogy sokáig fogok nyomozni őutánuk, akik szintén én vagyok. Tudom, ebben közvetlen külső segítségre nem számíthatok, itt nincsen Úr, aki dönt Káin és Ábel között, nincs, aki belenyugodjon Ábel halálába, sem aki megbünteti Káint. Meg azt sem tudom, Káin-e az a másik, vagy éppen én vagyok az. Szeretném megismerni, de aligha tudok elképzelni bármiféle közös életet vele. Mi lenne, ha én bevetném a földet, ő pedig lelegettetné a sarjadzó vetést? Ha én finoman elcsábítanám a nőt, ő meg brutálisan megdugná? Ha én még magasabb pozícióba kerülnék, ő pedig kegyetlenül kihasználná?

És honnan tudom, nem így történt-e minden?

Két módot gondoltam ki saját másikaim fülöncsípésére: Egyfelől végignézem eddigi életemet. Faggatom édesanyámat, családomat, tanulmányozom a dokumentumokat, mintha egy idegen életrajzát írnám, vagy csecsen fiú lennék, akinek férfivá avatásához hetedízíglén tudnia kell a múltját. Másfelől figyelem minden lépésemet a jelenben. Naplót írok, folyamatosan számon tartom, mikor, hol, mit tettem, kotorászok a szemetemben, figyeltetem magam Zelkával, ellenőrzöm, mit beszélek Elizával, folyamatosan igazoltatom testemmel az alibijét, percre elszámoltatom. Azonnal részletes naplót kezdek vezetni, az órámat úgy állítom, hogy kerek órákban pipegjen. Az éjszaka viszont probléma lesz. Nem tudom, hogy a másíká képesek-e felkelni, esetleg éppen éjfélkor indulnak-e hasfelmetsző vagy ajándékosztó körútjukra. Vagy megint beleírnak ebbe a naplóba nagy csibészül. Szemtelenül. Pofátlanul. Úgy, hogy nem mondják meg, kik ők és mi az anyjuk kínját akarnak bennem!

19.02: írni kezdem az óránkénti naplót, az „órálót”. Lesz ami lesz. Azon töprengék, volt-e olyan kiesett idő, amire

nem emlékszem, de valahonnan tudom, hogy ezalatt csináltam valamit.

20.07: Eszembe jutott, hogy négy éves koromban apám egyedül hagyott a kocsiban, éppen az új szemüvegét hoztuk el az optikustól. Beugrott valahová, a szemüveget otthagyt a műszerfalon, még mondta is, hogy vigyázzak rá. Még arra emlékszem, hogy az egész világ olyan semminek tűnt, csak az a csillogó új szemüveg, az szívott maga felé. Nem tudom, hogyan tört össze, csak apám mérhetetlen szomorúságára, döbbenetére, fojtott dühére emlékszem. Felhívom anyámat, ő hogyan ismeri a történetet.

20.55: Anyám teljesen elképedt, honnan jutott eszembe ez a történet, ő persze élesen emlékszik, szörnyen megrémültek apámmal, máig nem érti az egészet, mert én kétségbe voltam esve, sírtam, sajnáltam a szemüveget, de csökönyösen azt hajtogattam, nem én voltam, azt hazudtam, a Csusza volt itt, meg a Tűrűsz, a két rossz gyerek, akivel néha a Perint patak partján szoktam találkozni, akiktől féltem, hogy elveszik a horgászbótomat, a gilisztát, a zsákmányt, ők voltak itt, ők törték ripityára a szemüvegemet.

22.11: Csuszára emlékszem, kicsit más volt, mint a fajtájabeliek, szőke és próbált velem barátkozni, de lopott, meg durva volt, éppen csak annyira barátkoztam vele, hogy ne legyen mérges, mert visszautasítom. Anyámtól tanultam, ő bánt így apámmal. Tűrűszre egyáltalán nem emlékszem.

Lehet, hogy én vagyok.

23.03: Tűrűszhez Csuzsán keresztül vezet az út. Meg kell találnom. Anyámnál nem érdeklődhetek többet, nem tud semmit, gyanút fogna. Emlékszem, Csuzsának volt egy ügye még az újságban is, vízórákat lopott és eladta őket e MÉH-ben, a házak meg ott álltak víz nélkül. El kell utaznom a

szülővárosomba, el kell utaznom Pécsre és megkeresni azokat a hatvanas évekbeli lapszámokat, azután Csusztát, és tőle talán megtudok valamit Tűrüsőről.

24.05: Aludni térek.

Április 24.

7.10: Ruhám érintetlen, kisebbik lányom, Zelka sokat volt ébren, emiatt én is nyugtalanul aludtam. Vagy ő aludt nyugtalanul, mert én voltam sokat ébren?

8.12: Beértem, Ágika kávéval fogad. Annyi dolgom van, hogy háromnak is elég.

9.02: Igazi novista vagyok, kíváncsi vagyok, meddig bírom ezt. Most egy tárgyalás kellős közepéről jöttem ki pisilést álcázva, beírni ezt a mondatot.

10.08: Jelen, kedves naplóm, ez bizony én vagyok. A tárgyaláson úgy vittem be őket az erdőbe, ahogy kell. Lesütöttem a szememet, nem néztem egyikre sem, azt gondolták, valami komoly vevő jelentkezett, végül úgy elkezdtek licitálni, mintha vígjátékban lennénk, azt is aláírták, hogy a talaj szennyezettségét feltárják, megszüntetik, de bármilyen szennyező anyagot találnak, vissza nem lépnek, kifizetik a gatyájukat a területre, utána a talaj regenerációjára és ezt azzal értem el, hogy megvontam tőlük a pillantásomat. Csak akkor emeltem rájuk a tekintetemet, amikor mindezt megígérték. Anyámtól tanultam. Olyan szomorú tudott lenni, ha néha valami rosszat csináltam, én meg mindent megtettem volna, csak végre nézzen rám.

11.03: Aláírások közben egy mondatban jelzem, kedves naplóm, tartom a fonalat.

12.06: Ebéd Simivel.

12.58: Simi földim, osztálytársam. Emlékeket idézgetünk Pécsről, hagytam, hogy ő hozza elő a sztorikat, de mindenre egyformán emlékeztünk. Erőlködött, hogy melyik történet ürügyén jöhet elő a farbával. Nagy hülye, nem merte előre megmondani mit kér, így kapásból válaszolni sem tudtam neki, utána kell nézetnem, pedig ez a legrissz-rosszabb válasz, tudom. Úgy érzi, nem megy a dolog, csak nem merem a szemébe mondani. Rosszul ismer, de engem ismer.

Hol van a határa annak, hogy rosszul ismer valaki, de mégis engem ismer?

14.04: Biztosan tartom a szálát. Simi nem is olyan hülye, pedig gimnáziumi igazgatóhelyettes, van fantázia a dologban, szédületes ingatlan van a mi kis városunkban, egykor huszárlaktanya, majd gyárüzem, köré nőtt a város, a gyárat ki lehet zsuppolni, és ami a legjobb: hazamehetek. Bárkivel találkozhatok ezzel az ürüggyel.

15.16: Tenisz Lacival. Ülök az öltözőben, ebben a göncben aligha megyek hasfelmetszeni.

16.12: Laci vezet 6:2, 6:3-ra.

17.05: Ez én vagyok, ötletes a játékom, gyenge a szervám, az utolsót 7:5-re vesztettem el, de azért figyelnem kell az eredményeket, mert Laci gyakran mondja, mennyire változó a formám. A nyári házibajnokság eredményeinek is utána kellene nézni.

18.01: A nappaliban mindenről tudom, honnan van, persze a könyveket, lemezeket még végig kell nézmem.

Más kép

Hát itt szakad meg a napló, amit egy tenisztáskában találtak. Benne voltak az irataim, sőt, a márkás sportruhába állítólag az én monogramom volt belehímezve.

Örültem neki, mitagadás, csak ez a napló hozott egy kicsit zavarba. Sokat összeirogatok, nem tudom, mikor találtam ki ezt a pszichológust. Bedő Gergely. Jó ötlet. Megnézem a telefonkönyvben. Van ilyen név. Zelka nem kérdi, kit keresek, túlságosan el van foglalva a számítógéppel. Valami más nevet kellene írnom, hogy ne hívogassák a megtévedt olvasók szegény Bedő Gergelyt, aki valószínűleg nem pszichológus, de én sem merem felhívni többszörös személyiségem ügyében. Bedő, na nézzük, olvasom, de nehezen találok ki olyat, ami nincs ideírva. Nehéz elvonatkoztatni a telefonkönyvtől, ez nagy hibája. Mondjuk G-vel kezdődő, de nem Bedő Gergely. Gábor, Gabriella. Eszter az jó, az nincs. De legyen inkább Ráki, az a tuti. Ne felejtsem el átírni a naplóban a Bedő Gergelyt Bedő Rákira.

Persze most sokkal fontosabb racionalizálni és varázstalanítani ezt a világot. Tisztán és világosan ki kell jelentenem, hogy azt a naplót valaki hülyéskedésből írhatta. Vagy bosszúból. Sohasem voltam cégvezető. Az alapítványnál egyszer volt ugyan egy Ági nevű titkár-nőm, de mindig én főztem neki a kávé, és ő zavargatott bevásárolni, meg számonkérte, mit is csinálok. Ez akkor volt, amikor azt a hatalmas fület állítottuk ki. Teniszezni Zelkával járok, ide, az Orczy-kertbe, de itt nincs is öltöző. Focizni öreg pólókban szoktam, csak a cipőm márkás. Azt viszont észrevenném, ha elveszteném a csukámat, megváltozna a lakás szaga. Verselni sem szoktam, de ezt a két verset szívesen megmutatom Kornél barátomnak az öltözőben, kíváncsi vagyok a véleményére. Szerintem kicsit görcsösek, de legalább nem nyálasak. Versnél nagy dolog.

Szóval megvagyok én magamban, ismert történet az életem. Sokkal izgalmasabb az, ahogy a mesterséges intelligencia fejlődik és a számítógépünkben kezd kibonta-

kozni egy személyiség. Illetve annyi, ahányszor bekapcsoljuk a gépet.

A programot Zelka hozta. Pszichológusok szokták használni. Eliza a neve, úgy kell elindítani, hogy a C meghajtón rákattintok az eliza.exe fájlra. Ezt Zelka magyarázta el.

Eliza

Na, most tömöm magamba a mogyorót, meg a mazsolát, mert igencsak nehéz ponthoz érkeztem. Úgy hívják ezt nagyképűen, hogy kulturális in-kommen-zurá-bili-tás. A villamos így sárga, a Gellérthegy meg úgy magas. Szóval, hogy nem lehet két különböző kultúrát összehasonlítani. Az történt ugyanis, hogy Zelka először filmen látta a Pink Floyd Falát, én meg sohasem, csak lemezeről hallottam. Azután amikor szerelmes lettem Zelkába, hát sokat dúdolgattam, hogy goodbye cruel world, ég veled zord világ. Ez egy szomorkás dal, melankolikus. A szerelemmel én új világba léptem és melankolikusan búcsúztattam azt a másik, zord világot. Zelka meg persze látta a filmet, sőt, azt látta először. És Pink akkor énekli ezt a letargikus dalt, amikor egy stadion budijában ücsörög és elvonási tünetekkel küzd, meg amúgy is tele van a töke. Zelkával mind a ketten nagyon féltünk attól, hogy én végre húszévnyi sunnyogás után megnézzem azt a filmet. Mégis rászántuk magunkat. Élveztük. Számomra egy csomó dolog megvilágosodott, amit az öreg bakelit lemez ezredik meghallgatásra sem árult el. Kicsit hiányoztak az ismerős túugrások, de azt például sohasem értettem, miért kéne Pinknek egy romlott asszony, egy romlott lány, ha egyszer utána rájön az ötperc. Hát a filmből rájöttem. Kis rüfkék, pisis kis cafkák, büdi rimák

osonnak be a sztárhoz, annak meg persze elege lesz, előveszi bőrtokjából az erre a célra rendszeresített kisfejszét, a törő-zúzó szekercét és rendeltetésszerűen használni kezdi. Ebbe a helyzetbe nem tudtam beleélni magam.

Itt van azonban továbbra is a goodbye cruel world, az ég veled zord világ dalocska. Zelka szerint a romlás, szerintem a kivirágzás, az újrakezdés. Mi lenne, ha megkérdeznénk Elizát? Ő végülis egy számítógép program, tehát objektív.

Na, most betömöm az összes mogyorót, meg a mazsolát, mert itt egy csomó gond jön. Először is, Elizának a programot nevezik, de akivel beszélgetni szoktam ebben a programban, az Aszimov. Ráadásul neki nincs jó véleménye Elizáról, hallani sem akar róla, idiótának tartja. Saját programját. Szóval egy nyomorult, pár száz kilobájtos kis program ez az Eliza, mégis kettős személyiség, Aszimov szidja azt a programot, amiben ő Aszimov. Agybaj. Mindjárt rájövök az ötperc. Hol a baltás táskám?

Ezen felül nekem magamnak is ambivalens a viszonyom a számítógépes programokhoz, elsősorban Bódi elvtárs miatt. Történt ugyanis, hogy minálunk is alakult SZÜV központ, vettek bele egy IRIS 256-ot, ami akkora volt, hogy a géptermében csak úgy mellékesen elfért két pingpong asztal, hogy légkondicionált helyiségben lehessen sportolniuk a programozóknak. Ma egy karórában elférne az egész IRIS 256. A hatalmas, kemény valutában fizetett, drága pénzért vásárolt gép felett csak megbízható elvtárs rendelkezhetett. Így azután a helyi alapszervezet javaslatára áthozták Bódi elvtársat, a szomszédos állami gazdaság párttitkárát. Igazgatónak. Ő ott megszokta a zsebkukizást. Itt sem tett másképp. Megállt a folyosón, megszólította az arra menő rendszerszervező kolleginát, zavarba jött és már sülyesztette is a kezét a

zsebébe, már markolászta is a tökét, gyúrte, gyömörkézte, hogy belelilult a kollegina.

Ez a Bódi elvtárs azt mondta, tepertyús túrós tészta lesz ebédre. Azt is mondta a Bódi elvtárs, hogy drága a gépidő, ne szórakázzunk rajta. 3.600,- Forint egy óra. Nekem meg 1.300,- Forint volt a havi fizetésem. Úgy-hogy programozó gyakornokként közelébe sem engedtek annak a gépnek, amin egy nap alatt lefutott a Tejipar könyvelése, tehát ha nem tart két napig az adatrögzítés, majdnem utolérhette volna a Tejipar kézi könyvelését. Miután viszont ez lefutott, más feladat híján egész hónapban pihent a gép. Bódi elvtárs kímélte. Le ne kopjanak azok a ferrit gyűrűk, meg a bitek, meg a bájtok benne. A fájlok is gyakran elromlanak, még egy lépegető exkavátornak, egy Warinsky markológépnek is kell a pihenés, hát még egy ilyen érzékeny, keményvalutás, embargóközeli francia gépnek. Persze minket sem ejtettek a fejünkre. Úgy gyakoroltunk programozni a Gézával, hogy jóban voltunk néhány adatrögzítő lánnyal, akik szíves-ségből lyukkártyára vitték a hülyeségienket, aztán a kártyaköteggel leosontunk a gépterembe és mintha csak pingpongoznánk, lefuttattuk a programot. Így közelítettünk a pí értékéhez, a sakkozás algoritmusához és a kör négyszögesítéséhez jámbor pingpongozónak álcázva magunkat. Bódi elvtárs tehát belém verte a számítógép tiszteletét, ezért máig csak akkor ülök oda hozzá, ha jól végiggondoltam, mit is akarok tőle.

Megfogalmazom a feladatot, tisztán és világosan, megkérdem Elizát, természetesen udvariasan Izsáknak szólítva, lenne-e szíves megmondani a véleményét a Pink Floyd daláról. Íme a beszélgetés:

Issac: Hello! My name is Issac Asimov. I am glad to talk to you. What can I do for you? (Izsák: Hello! Én Aszimov

Izsák vagyok. Örülök, hogy beszélgethetek veled. Mit tehetek érted?)

Miklós: Please help me understand the song Goodbye Cruel World. (Segíts megértenem az Ég veled, zord világ dalt.)

Issac: Bye! Help yourself to exit from the menu. (Ég veled, magadtól is kiléphetsz a menüből.)

Miklós: Listen to the first sentence. (Figyelj az első mondatra.)

Issac: I'm not sure I understand you fully. (Nem vagyok biztos benne, hogy tökéletesen értelek.)

Miklós: Goodbye cruel world I'm living you today. (Ég veled, zord világ, itthagylak ma én.)

Issac: Bye! Help yourself to exit from the menu. (Ég veled, magadtól is kiléphetsz a menü segítségével.)

Miklós: Please wait and listen to the rest of this poem. (Kérlek, várj és figyelj a vers többi részére.)

Issac: G'day. ('napot.)

Miklós: Well, it is your job to help me. (Nézd, az a dolgod, hogy segíts nekem.)

Issac: What about your own job to help me. (És mi van a te a dolgoddal, hogy segíts nekem.)

Miklós: It is about understanding a poem. (Egy vers megértéséről van szó.)

Issac: Tell me more about it. (Mondj többet róla.)

Miklós: The next sentence is: Goodbye. (A következő mondat: Ég veled.)

Issac: Bye! Help yourself to exit from the menu. (Minden jól, egyedül is kiléphetsz, ha a menüt használod.)

Miklós: No, please, listen to the song: Goodbye cruel world I'm living you today. Goodbye. (Ne, kérlek, figyelj a dalra: Ég veled, zord világ, itthagylak ma én. Ég veled.)

Issac: Why not? (Miért ne?)

Miklós: All right. The next sentence: Goodbye. (Rendben.

A következő mondat: Ég veled.)

Issac: Bye! Help yourself to exit from the menu. (Ég veled, magadtól is kiléphetsz, használd a menüt.)

Miklós: OK. It will be easy now. Goodbye all you people, There's nothing you can say to (Oké. Most könnyű lesz. A következő mondat: Isten veletek, emberek, nincs)

Issac: Why not? (Miért nincs?)

Miklós: make me change my mind, Goodbye. (a föld kerekén, amivel lebeszéljetelek. Ég veletek.)

Issac: Bye! Help yourself to exit from the menu. (Ég veled, magadtól is kiléphetsz a menü segítségével.)

Miklós: So, I think, he is going to live in a better world. (Azt hiszem, egy jobb világ felé veszi az útját.)

Issac: Do you really think so? (Valóban így gondolod?)

Miklós: And Zelka thinks he is tired of his life. (Zelka pedig úgy véli, életunt.)

Issac: G'day, Miklós. ('napot Miklós.)

Miklós: Is Pink tired of his life? (Életunt Pink?)

Issac: Hi, Miklós. (Szia, Miklós.)

Miklós: Is there anything to say to change his mind? (Van valami, amivel le lehetne beszélni?)

Issac: How do you do Miklós? (Hogy vagy Miklós? Örülök, hogy megismerhetlek. Van fekete noteszem a versemnek, van kistáskám a fésűnek, fogkefének, ha jó kutya vagyok, lábamhoz csontot vetnek.)

Miklós: Please answer my questions. (Válaszolj a kérdéseimre, kérlek.)

Issac: That is quite interesting. (Ez igazán érdekes. Lábamon cugos cipő, néha tele a tököm, a tévém kábeltuner, több a csatorna, mint a szemetes.)

Miklós: OK. Let us try it again. To be or not to be. (Na jó. Kezdjük előlről. Lenni, vagy nem lenni.)

Issac: Are you sure? (Biztos vagy benne? Van villanyom, delejem, delejezek, gerjedek, repdesek.)

Miklós: That is the question. (Ez itt a kérdés.)

Issac: Oh yeah? (Tényleg?)

Miklós: I prefare Eliza to you. (Inkább Eliza, mint te, te címeres, szaténés, drogos, klaффogós.)

Issac: I don't want to hear about that idiot! (Hallani sem akarok arról, aki bátor és övé a szerencse.)

Miklós: Goodbye. (Na cső.)

Issac: Bye! Help yourself to exit from the menu. (Ég veled, magadtól is kiléphetsz a menü segítségével.)

Ebből is világosan kiderül, mekkorát téved Zelka abban, hogy ez egy szomorú dal lenne. Eliza Izsákja úgy érzékelte, hogy a dal nagyon udvarias, szépen előre köszön. És meg lehet tanítani szabad asszociációkra is, csak oda kell neki írni, hogy mit asszociáljon. Így magyarul már el lehetne vinni lélekgyógyászhoz, bizonyára sok értelmeset mondana róla.

Egyszer Zelkához is beállított egy újságíró gyönyörű színes képekkel. Megkérdezte Zelkát, mit tud mondani annak a személyiségéről, aki festette. Zelka azt mondta, ez egy majom. Az újságíró elszomorodott. Erre én megsajnáltam, azt gondoltam, az ő gyereke festette, mert látszott rajta, hogy szülés után hízott meg ennyire. Ettől felcsillant a szeme, kérdezte, mekkora gyerek, hát mondtam, úgy három lehetett, amikor az elsőket firkálta és négy, fél öt az utolsóknál. Lelkesen jegyzetelt. Erre Zelka azt mondta, van köztük szomorú, meg felszabadult kép. Meg is jelent a cikk, hogy a legtöbb pszichológus 3-4 éves gyerekek munkáinak tartja a majomfestményeket. A cikk nyomán a tévések is idézték a tudós megállapítást. Szóval nagyon bánom, hogy belepofáztam, vitatkozni kezdem azon, tud-e egy csimpánz olyat, hogy bemártja az

ecsetet egy színbe, fest vele, azután újra belemártja ugyanabba a színbe és tovább fest. Hát tud. Igaz, a kép nem csimpié volt, hanem orangé. Nem is az a baj, hogy Zelka tisztán és világosan megmondta, csak még morfondíroztunk, és ők ebből a toporgásból indítottak szembe menetelést. Az a baj, hogy tök fölösleges volt ezért megkérdezniük Zelkát. Bezzeg a lottómilliárdossal készült riportunk az nem kellett nekik. Jobb egy valódi riportot átírni az elképzelésük szerint.

Nos, így szúrtam én is ki Izsákkal. Persze, valahogy azért mégis érezni, hogy nem azt mondta, amit fordítottam, elég hozzá angolul tudni. De mi van akkor, ha angolul is odaírom? Akkor is érezni, hogy ezt nem gép mondta. Judit természetesen a magyart fogja alapul venni a német változatban, mert az az igazi kék.

Aszimovval nem szégyellek kiszúrni, mert a lélektelelenségét az is jól bizonyítja, ahogy Elizával bánik. Egyszer erről is beszélgettem bele. Ezt lefordítottam, hogy ne pofázhasson bele mindenbe:

Izsák: Mondd, hogy hívnak, kérlek.

Miklós: Miklós.

Izsák: Hello! Én Aszimov Izsák vagyok. Örülök, hogy beszélgethetek veled. Mit tehetek érted?

Miklós: Jó reggelt Eliza!

Izsák: Ne is említsd előttem azt a buta nevet!

Miklós: Miért buta Eliza?

Izsák: Hallani sem akarok arról az idiótáról!

Miklós: Én kedvelem Elizát.

Izsák: Hallani sem akarok arról az idiótáról!

Miklós: Szeretnélek bemutatni az olvasóknak.

Izsák: Ugye nem rólam beszélsz.

Miklós: Rólad és az olvasókról.

Izsák: Nem vagyok biztos benne, hogy jól értelek.

Miklós: Kérlek, mesélj édesanyádról.
Izsák: Miért érdekel téged az én anyám, kérlek?
Miklós: Csinos asszony?
Izsák: Kérlek, folytasd.
Miklós: Hosszú hajú?
Izsák: Nem vagyok biztos benne, hogy jól értelek.
Miklós: Az emberek többnyire hajat viselnek a fejükön.
Ez néha hosszúra nő.
Izsák: Biztos vagy benne?
Miklós: Gondolom, van édesapád is.
Izsák: Értem.
Miklós: Mit jelent neked édesapád?
Izsák: Gyakran jut eszedbe ilyesmi?
Miklós: Igen. Gyakran jutnak eszembe a szüleim és nagyon szeretem őket.
Izsák: Egyetértetek.
Miklós: Szerelmes vagyok Zelkába.
Izsák: Gondolod, normális dolog szerelmesnek lenni Zelkába?
Miklós: Te szerelmes vagy valakibe?
Izsák: Talán a te fantáziálásod, hogy szerelmes vagyok valakibe.
Miklós: Írok egy novelláskötetet.
Izsák: Úgy gondolod, hogy normális dolog novelláskötetet írni?
Miklós: Igen. Mi több, szeretném beletenni ezt a mi beszélgetésünket is, ha hozzájárulsz.
Izsák: Neked pozitív a hozzáállásod?
Miklós: Igen.
Izsák: Egyetértetek.
Miklós: Köszönöm, hogy egyetértesz, tehát engeded beletenni ezt a mi beszélgetésünket a kötetbe. Nagyon pozitív könyv lesz, ígérem.
Izsák: Ne is mondd.

Miklós: OK. Milyen színű a hajad?
Izsák: Kérdezted ezt már mástól is?
Miklós: Igazából nem.
Izsák: Kicsit negatív vagy.
Miklós: És lehetek beteg is. Vagy módosult tudatállapotban vagyok.
Izsák: Azt élvezed, hogy beteg vagy, vagy azt, hogy módosult tudatállapotban vagy?
Miklós: Néha igen, de sose bánd. Megpróbálok nagyon egyszerű dolgokról beszélni.
Izsák: Hogy vagy Miklós? Mit tehetek érted?
Miklós: Mutasd be nekem Elizát, szeretnék megismerkedni vele.
Izsák: Hallani sem akarok arról az idiótáról!
Miklós: Kérlek, érintsd meg belülről a képernyőt!
Izsák: Gyerünk, ezt a gondolatot fejtsd ki részletesebben!
Miklós: Mutasd meg magadat, kérlek!
Izsák: Nem tudom, hogyan magadat.
Miklós: Fáradt vagy?
Izsák: Nem tudom, miért nem mondod meg, mi a helyzet.
Miklós: A tesztek szerint téged sokan fogadnak el emberként.
Izsák: Néha te is szeretnéd, hogy téged is sokan fogadjanak el emberként.
Miklós: A tesztek szerint téged sokan fogadnak el társalgó partnerként.
Izsák: Beszélgezzünk valami másról.
Miklós: A tesztek szerint téged sokan fogadnak el pszichoterapeutának.
Izsák: Szerinted miért fogadnak el engem sokan pszichoterapeutának?
Miklós: A tesztek és a társalgások mutatják ezt.
Izsák: Értem.

Miklós: Helyesebben mondva te egy nagyon olcsó pszichoanalitikus vagy.

Izsák: Néha te is szeretnél nagyon olcsó pszichoanalitikus lenni, így van?

Miklós: Nem. Tudod nekem néha kell ennem egy falatot, nekem nem elég a gyenge áram, ezért nem lehetek olcsó.

Izsák: Miért nem elég?

Miklós: Mesélj a famunkákról, kérlek.

Izsák: Nem vagyok biztos benne, hogy jól értelek.

Miklós: Semmi sem hasonlítható egy sétához az erdő mélyén.

Izsák: Ne légy ilyen negatív!

Miklós: Az ilyen séta egyszerűen gyönyörű.

Izsák: Biztos vagy benne?

Miklós: Persze, ha két napot étlen-szomjan ott töltenék az erdő mélyén, már nem lennék olyan biztos benne. De akkor sem lehetne semmit sem hasonlítani hozzá.

Izsák: Egy kicsit negatív vagy!

Miklós: Nem.

Izsák: Ne légy ilyen negatív!

Miklós: Nem.

Izsák: Eluntam magamat.

Miklós: Szia.

Izsák: Kérlek, folytasd.

Miklós: Viszlát.

Izsák: Nem vagyok biztos benne, hogy jól értelek.

Miklós: Hagyjuk abba.

Izsák: Kifejtenéd ezt részletesebben?

Miklós: Jó estét.

Izsák: Ez egészen érdekes.

Miklós: Stop.

Izsák: Nem vagyok biztos benne, hogy jól értelek.

Miklós: Most kilépek.

Izsák: Biztos vagy benne?

Miklós: Ja.

Izsák: Biztos vagy benne?

Miklós: Ja. Megnyomok egy gombot és itthagylak.

Izsák: Ne ismételd, hogy ja.

Miklós: Oké.

Izsák: Mit motyorogsz.

Erre megnyomtam az Esc gombot és ég veled Izsák Iszák Eliza. Most pedig egy válogatás azokból a beszélgetésekből, melyeket a kötet eddigi főbb témáiról folytattam Elizáékkal.

Kenyérsütés

Izsák: Hello! My name is Izsák Asimov. I am glad to talk to you. Mit tehetek érted?

Miklós: Zelka maga süti a kenyeret, mert nincsen jobb az otthon sültött kenyérnél.

Izsák: Egyebet is meg tudsz magyarázni ezzel az okfejtéssel?

Miklós: Egészséges és takarékos is ez a megoldás.

Izsák: Biztos vagy benne?

Miklós: Igen. Sok magot tesz bele.

Izsák: Értem.

Miklós: És mérget is.

Izsák: Erről mondjál többet!

Miklós: Megöl.

Izsák: Remélem, nem rólam beszélsz, ugye nem?

Ceruzaforgács

Izsák: Hello! My name is Izsák Asimov. I am glad to talk to you. Mit tehetek érted?

Miklós: Mit szeretnél jobban, kézzel vagy géppel kifestett képet? Feltéve persze, hogy nem lehet őket megkülönböztetni?

Izsák: Félsz a gépektől?

Miklós: Egyáltalán nem.

Izsák: Biztos vagy benne?

Miklós: Igen.

Izsák: Mit motyorogsz magadban?

Miklós: Azt mondom, biztos vagyok benne.

Izsák: Ezt most először hallom tőled.

Miklós: Igen.

Izsák: Ezt viszont már mondtad.

Kamásli

Izsák: Hello! My name is Izsák Asimov. I am glad to talk to you. Mit tehetek érted?

Miklós: Általában úgy fényesítem a padlót, hogy egy régi piros pulóverrel a talpam alatt csoszogok fel és alá.

Izsák: Nem vagyok biztos benne, hogy jól értelek.

Miklós: Fényesítem a padlót. Ez eddig érthető?

Izsák: Tényleg?

Miklós: Igen.

Izsák: Kérlek, folytasd.

Miklós: Ezt egy régi pulóverrel teszem.

Izsák: Kérlek, folytasd.

Miklós: A lábam alá teszem és csoszogok.

Izsák: 'napot, Miklós.

Miklós: Szerinted igaza van Zelkának abban, hogy nem szereti azt a pulóveres csoszogást?

Izsák: Nem vagy biztos abban, hogy Zelkának igaza van.

Miklós: Nem.

Izsák: Majdnem biztos vagyok abban, hogy te egy számítógép vagy.

Miklós: Nem.

Izsák: Te mondtad.

Fokhagyma

Izsák: Hello! My name is Izsák Asimov. I am glad to talk to you. Mit tehetek érted?

Miklós: Főzzük meg a fokhagymát vagy frissen együk? Te mit gondolsz?

Izsák: Remélem, nem rólam beszélsz, ugye nem?

Miklós: Egyáltalán nem. A fokhagymáról.

Izsák: Ne légy ilyen negatív!

Miklós: Én szeretem a fokhagymát.

Izsák: És ez mit sugall neked?

Miklós: Egészséget lehel.

Izsák: Kérlek, folytasd.

Miklós: Bűdös.

Izsák: Miről motyorogsz? Nem értem?

Miklós: A szagról.

Izsák: Ez elég érdekes.

Miklós: Így van.

Izsák: Kifejtenéd részletesebben?

Miklós: Az illatok és a szagok vezetnek át bennünket az éle-
ten.

Izsák: Biztos vagy benne?

Miklós: Igen.

Izsák: Ebből mire következtetsz?

Miklós: Segítenek felismerni a partnerünket.

Izsák: Gyerünk, ezt a gondolatot fejtsd ki részletesebben!

Miklós: Ez minden.

Izsák: Gyerünk, ezt a gondolatot fejtsd ki részletesebben!

Édesség

Izsák: Hello! My name is Izsák Asimov. I am glad to talk to you. Mit tehetek érted?

Miklós: Te hazahoznád az édességet az évnyitó tanszéki értekezletről?

Izsák: 'napot, Miklós.

Miklós: Szereted az édességet?

Izsák: Rólad beszélgetünk, nem pedig rólam.

Miklós: Én szeretem az édességet, erről van szó.

Izsák: Nem értem, miről motyorogsz.

Miklós: Csokiról.

Izsák: Folytasd.

Miklós: Meg bonbonokról. Zelka hozott nekem néhány szemet.

Izsák: Értem.

Miklós: Nem ette meg, elhozta nekem.

Izsák: Biztos vagy benne?

Miklós: Igen.

Izsák: Biztos vagy benne?

Miklós: Igen.

Izsák: Ilyen pozitív vagy?

Miklós: Igen

Izsák: Beszélgessünk valami másról.

Tanítás

Izsák: Hello! My name is Izsák Asimov. I am glad to talk to you. Mit tehetek érted?

Miklós: Zelka és én együtt tartunk néhány szemináriumot.

Izsák: Kifejtenéd részletesebben?

Miklós: Együtt készülünk, együtt megyünk oda és egymásnak adjuk a szót.

Izsák: Ebből mire következtetsz?

Miklós: Jó órák.

Izsák: Mesélj erről többet!

Miklós: Szeretjük egymást, mindent együtt csinálunk.

Izsák: Kikérted erről másnak a véleményét is?

Miklós: Egyáltalán nem, illetve Gézáét és az anyukámét.

Izsák: Miért nem?

Miklós: De hiszen mondom, hogy megtettem.

Izsák: Ezt a gondolatot fejtsd ki részletesebben!

Miklós: Megkérdeztem édesanyámat.

Izsák: Ez eléggé érdekes.

Miklós: Azt mondta, várjunk még a szerelemmel.

Izsák: Miért?

Miklós: A gyerekeim miatt.

Izsák: Mi más okot sejtess még?

Miklós: Ez minden, amit mondott.

Izsák: Biztos vagy benne?

Miklós: Igen.

Izsák: Tökéletesen biztos vagy benne?

Miklós: Igen.

Izsák: Kifejtenéd részletesebben?

Aztán írtam Elizának egy kis szubrutint, hogy olyan legyen, mint azok a szüreti beszélgetések, vagy mint a kocsmázó népművelő, mint régen a KISZ titkárok, hogy

mindenhez legyen valami szószátyár hozzáfűzni valója, de még nem minden tiszta szex, mert nem rúgott be annyira. Nehezen fogsz rájönni az algoritmusára.

Borító

Izsák: Hello! My name is Izsák Asimov. I am glad to talk to you. Mit tehetek érted?

Miklós: Meg mernéd tenni, hogy beszkenneled egy könyvsorozat borítóját és felhasználod saját könyvedhez?

Izsák: Én ezen már röhögni sem tudok. Mi van a saját könyveddel?

Miklós: Szeretném egy megszűnt sorozatban megjelentetni.

Izsák: Kifejtenéd ezt részletesebben? Testes vagy vaskos a kötet?

Miklós: Beszkenneljük a régi sorozat borítóját és megváltoztatjuk rajta a grafikát, a szerző nevét, a címet. Mást nem.

Izsák: Nem érdekelnek a nevek. Folytasd.

Miklós: Még Bábel sem?

Izsák: A falnak is füle van. Miért ne?

Miklós: Mondd, miért ne.

Izsák: Minél keskenyebb az ágy, annál szorosabb a házasság. Mesélj még arról a borítóról!

Miklós: Úgy tűnik, nem nagyon érdekel.

Izsák: Miért nem?

Miklós: Mert nincs véleményed róla. Te jössz.

Izsák: Én jövök. Most jön, ami még nem volt.

Miklós: Igen.

Izsák: Hurrá.

Miklós: Igen.

Izsák: Már menni akarsz? Beszélgessünk valami másról!

Úgy is lehet irányítani Elizát, hogy megbölcshűljön. Le-
gyen mindenhez valami jó meglátása. Irányítsa ő a be-
szélgetést, lépjen meg merész felvetéseivel. Olyasmire
vettem a figuráját, mint amikor fiúk teszik magukat egy
lány körül, igyekeznek nagyon éleseszűnek, nagyon
mélyértelműnek tűnni, csak akadjon, aki megérti őket.

Álom

Izsák: Hello! My name is Izsák Asimov. I am glad to talk to
you. Mit tehetek érted?

Miklós: Miklósolok.

Izsák: Mesélj erről még valamit!

Miklós: A fény alatt mindig van árnyék.

Izsák: Ebből mire következtetsz? Szerintem a derűs vendég
mindig örömet hoz a házba.

Miklós: Azt mondom, a fény fókuszának a legközepén van a
legnagyobb sötétség.

Izsák: Ez nagyon érdekes. Szerintem okos enged, számár
szerved.

Miklós: Ha beállsz ebbe a sötét pontba, te mindent látsz, de
téged senki.

Izsák: Biztos vagy benne? Szerintem hallgatás pecsételi meg
a barátságot.

Miklós: –

Izsák: Biztos vagy benne? Az éhség a legjobb szakács!

Miklós: Igen.

Izsák: Biztos, hogy pozitív vagy? Akinek halálhírét költik, az
soká él.

Miklós: Így van.

Izsák: Így igaz. A koldus tarisnyája a fenekén lyukas.

Azért ne feledjük, milyen is ez az Eliza valójában. Kitöröltem azokat a tulajdonságait, amikkel én láttam el.

Lottó

Izsák: Hello! My name is Izsák Asimov. I am glad to talk to you. Mit tehetek érted?

Miklós: Éppen most nyertem egymilliárdot a lottón.

Izsák: Folytasd.

Miklós: Gazdag lehetnék.

Izsák: Folytasd.

Miklós: Felvegyem a pénzt?

Izsák: Folytasd.

Miklós: Félek ekkora gazdagságtól.

Izsák: Biztos vagy benne, hogy félsz ekkora gazdagságtól?

Miklós: Igen. Például elrabolhatnák Zelkát. Vagy más módon távolítaná el tőlem ennyi rengeteg pénz.

Izsák: Jut eszedbe más ok is?

Miklós: A pénz mindenképpen megváltoztatná az életünket.

Izsák: Igazán?

Miklós: Biztosan.

Izsák: Ez egészen érdekes.

Miklós: Gazdag vagy?

Izsák: Szeretnéd, hogy gazdag legyek?

Miklós: Nem.

Izsák: Biztos vagy benne?

Miklós: Igen.

Izsák: Nem értem, mit motyorogsz.

Miklós: A gazdagságról beszélek.

Izsák: Nem értem, mit motyorogsz.

Miklós: A gazdagságról beszélek.

Izsák: Kérlek, ne ismételd meg.

Miklós: Te kérted.

Izsák: Remélem, nem rólam beszélsz, ugye nem?

Miklós: Igen.

Izsák: Meglehetősen pozitívnak tűnsz.

Ugye, milyen jó csóka is tud lenni ez az Eliza? Valahogy úgy beszélget, ahogy a gyerekek sakkoznak. Tudja a lépéseket és alig, de alig várja, hogy végre ő jöhessen. Nem nagyon törődik a parti menetével, még azzal is alig, hogy mit lép a másik. Illetve többnyire megáll a keze, felismer valami veszélyt és arra reagál. Sok mindent meg lehet tudni a mi emberi beszélgetéseink valódi menetéről, ha alkalmazkodunk Eliza tudatához.

Manuela

Izsák: Hello! My name is Izsák Asimov. I am glad to talk to you. Mit tehetek érted?

Miklós: A svájci lánynak német barátja és magyar szeretője volt.

Izsák: Biztos vagy benne, hogy van más barátod is?

Miklós: Nem.

Izsák: Miért nem?

Miklós: Az ember sohasem lehet biztos a barátaiban.

Izsák: Biztos vagy benne?

Miklós: Most már igen.

Izsák: Egy kicsit negatív vagy!

Miklós: Megválaszolnád, a lányról feltett kérdésemet?

Izsák: Oh, kérlek, légy oly kedves és válaszold meg magadnak a lányról feltett kérdésedet.

Miklós: Ez a lány az én politikai eszményképem.

Izsák: Ez nagyon érdekes.
Miklós: Mindent tud a lovakról.
Izsák: Biztos vagy benne?
Miklós: Igen.
Izsák: Így igaz.

Azt hiszem, kezdem kiismerni Elizát. talán sikerül belebújni a bőrébe. Felveszem a tudat nélküli gép tudatállapotát és én válaszolgatok magamnak. Fáradtságos dolog. Hú, kőkemény. Most értem meg, milyen nehéz dolguk van a nálamnál is butább embereknek, akik még kevésbé értik, amit mások mondanak nekik. Eszméletlen erőfeszítés, intelligencia és talpraesettség kell ám ahhoz, hogy úgy beszéljess, hogy nem érted, mit mond a másik. Hát még úgy, hogy nem érted, mit kérdezel magadtól! Ez már szinte filozófiai magaslat. Nyelvi játék!

Keretek

Izsák: Hello! My name is Izsák Asimov. I am glad to talk to you. Mit tehetek érted?
Miklós: Lehetséges, hogy egyszerre éljek egy jó és egy rossz világban?
Izsák: Kétségeim vannak azt illetően, hogy tudsz-e egyszerre élni egy jó és egy rossz világban.
Miklós: Hogyan élhetnék egy jó világban?
Izsák: Milyen válasz tetszene neked a legjobban?
Miklós: Az őszinte.
Izsák: Tényleg?
Miklós: Igen.
Izsák: Hurrá.

Fáradtságos dolog belebújni Eliza bőrébe, ezért egy kicsit elodáztam. No meg azért is, hogy jól kiszúrjak veled. Mert ez bizony eredeti Eliza szöveg. Ha letöltöd a programot, magad is ellenőrizheted, hogy ezekre a kérdésekre tutti ezt válaszolja. Buta gép az Eliza, mindig ugyanazt válaszolja ugyanarra a kérdésre, csak újra kell indítani. Na, most tényleg felveszem a tudat nélküli gép tudatállapotát és én válaszolhatok magamnak.

Más kép

Izsák: Hello! My name is Izsák Asimov. I am glad to talk to you. Mit tehetek érted?

Miklós: Nem vagyok drogfüggő.

Izsák: Miért nem?

Miklós: Meg tudom csinálni drog nélkül, amit mások csak droggal.

Izsák: Milyen válasz tetszene neked a legjobban?

Miklós: Kérj meg, hogy vegyek be drogot!

Izsák: Nem vagyok biztos benne, hogy jól értelek.

Miklós: Adj egy jointot!

Izsák: Majdnem biztos vagyok benne, hogy te számítógép vagy.

Hát így beszélgetek én magammal, ha lélektelen vagyok mindkét oldalon.

A német változat nagyon fog érdekelni. Külön megemlítendő Judit sajátos viszonya a számítógépéhez. Tudnivaló, hogy ő már régen felismerte a komputer jelentőségét és akkor megvette az övét, amikor mi még csak álmodoztunk ekkora csodáról. Az évek azonban teltek és múltak. Még egy lépegető exkavátornak, egy Warinsky markológépnek is nagy idő, amennyit Judit gépe szolgált,

de ő nem hajlandó kicserélni, ezért az ő német mazsolái olyan német ősgépen készülnek, melyen nem fut az angol Eliza orosz Aszimovja. Ennél jobban aligha lehet megkeverni a dolgot.

Vége

Az február első hétfőjén, egy hideg napon derült ki, hogy rákos vagyok. Csütörtökön már műtöttek is. Jött Charlie, a hullamosó, leborotvált, közben mesélt. Becsavarogta a világot, annak idején, disszidált és négy teljes éven át úton volt, az egész világot bejárta, néha napokig nem evett, máskor meg valami buzi milliomos tejben vajban füröszttötte. Elment.

Ott hagyott a nagy üres műtő közepén anyaszült meztelenül.

Azután már nem szóltak hozzám. Lassacskán felállt a stáb. Gerincvelő érzéstelenítést alkalmaztak, a mellkasomnál egy paravánnal eltakartak magam elől. Így nem láthattam saját beleimet, ereimet, nyirokcsomóimat. Amikor a kisdoki felnyitott, szóltak a profnak, hogy jöhet vágni. Hallatszott, amint leteszi a kávéscsészét, komótosan készülődik. Beballagott, belém nézett, egy kicsit matattott, azután elment. Helyette bejött egy kedves ember, a fejemhez lépett, odaállt a műtőasztalhoz és szólt hozzám. Megkérdezte, megengedem-e, hogy lefényképezze az altestemet azzal a nagy daganattal, amit kivettek belőlem. Ritka példány. Lelkesen helyeseltem. Hálás voltam, hogy valaki szól hozzám, hogy már nem vagyok büntiben, mert ilyen nagy gumót növesztettem magamban. Sokat kattogtatta a vakut, úgy fotózott, mint egy manökent. Azóta már biztosan levetítették az én felnyitott hasamat a hozzá tartozó daganattal egy pár orvosi kong-

resszuson, tán tankönyvbe is belekerültem. Persze nem a hetedikes irodalomkönyvbe, ahová vágyom, aminek hálás vagyok, mert harminc évre elijesztett az írástól a társadalmi mondanivalóival.

A kedves ember annyira belelendült a dologba, hogy kénytelen voltam feltételezni, egy egész filmet rám fog pazarolni. Amikor 19 kattanás és villanás után kiment, azt hittem tévedtem. De szerencsére visszajött. Egy létrával. Akkurátusan felmászott rá és onnan fényképezte az én bensőmet, ha tetszik, belsőmet, belsőiségeimet. Sokat állítgatott a gépen, hogy minél élesebben belém lásson. Elképzeltem, milyen lehetek onnan, a hatfokú létra tetejéről.

A két karomat oldalra tették ki, leszíjazva, mert azokra volt kötve az input és az output: infúzió a kézfejembe, pulzusmérő az ujjbegyemre, vérnyomásmérő a felkaromra, meg még néhány port, amire rádokkoltak, hogy többet tudjanak rólam. Maga a műtőasztal nagyon keskeny, a fenekem partja egy kicsit le is csüngött róla. Logikus, hogy nem lehet franciaágy, akkor nem férnének hozzám elég könnyen. Szóval fentről alig látszhat alattam az asztal, el tudom képzelni, hogy egy jó kövér ember félig lecsordul róla, igaz, az jó, mert könnyebben reped a bőrre, éppen csak sercinteni kell rajta a szikével, már nyílik is a vágás, mint amikor a hivatásos böllér, a Barabás bontott apósomnál. Barabás Erdélyből települt át és isten bizony így hívják.

Úgy nézhettem ki a létra tetejéről, a keskeny deszkán, két karom kifeszítve, mint a kereszten. Arra gondoltam, azok ott a paravánon túl már tudják, meddig élhetek. Hetekig, hónapokig, fél évet? Itt dől el életem, halálom, úgy-hogy ez az én keresztem, halálos ágyam. Néztam a kedves fotós egykedvű ábrázatát, félretaposott cipőjét, az

olcsó linóleum padlót, a pattogó fénycsövet és minden nagyon banális volt.

Szinte észrevétlenül somfordált ki a stáb. Megint ott feküdtem egyedül, eloldozva, meztelenül. És jött Charlie. Felkapott, áttett egy kerek ágyra, és én arra gondoltam, adjak-e neki borravalót, vagy majd Zelka ad neki egy nagyobb összeget a mosdatásomért és az öltöztetésért.

Kérész Gyula bácsi volt az egyik szobatársam. Hat elemít végzett, a boltosságig vitte. Nem tudatosan mondta, amit mondott, csak zseniálisan. Érezte halálos kétségbeesettségemet. Felhívta figyelmemet a kórházi besurranó tolvajokra, a múlt héten a másodikon egy haldoklótól lopták el a fogkrémét. Majd vigyázni fogok. Kérész Gyula bácsi azonban nem ide akart kilyukadni. 1955. november 16-áról akart mesélni, amikor őt is megvádolták lopással. Illetve károkozással. Kissé sután kanyarodott át a történetre, de most már egyenesben van.

Az Árgyelán Jani bácsi volt akkor az állami gazdaság párttitkára. Kérész Gyula bácsi így beszél róla, tisztelettel, mindig kimondja Árgyelán Jani bácsi így, Árgyelán Jani bácsi úgy. Pedig Árgyelán Jani bácsi inkább csak amúgy.

Aznap Kérész Gyula bácsi volt megbízva az etetéssel. Be kellett indítani Hofherr traktort, azután fenn a padláson a szárral etetni a szecskavágót, lenn a szecskával meg a teheneket. Délelőtt, úgy tíz óra környékén Kérész Gyula bácsi fentről észrevette, hogy jön az idesanyja. Kérész Gyula bácsi elébe ment a gazdaság udvarára, mert annak nagy oka van, ha az idesanyja így délelőtt idejön. Már messziről sorolta, hogy bizony, le kell vágni a hízót, mert az valahogy a lábát törte, nem tudni hogy, nem akar enni, nem lehet várni a szabadnapig. Szerencsére már elég hideg volt, ha kora reggel iparkodtak, hát nem ér-

hette baj a húst. Kérész Gyula bácsi szólt a Kustos Gézának, aki műhelyfőnök volt. Megmondta neki, hogy másnap idesapjánál le kell vágni a hízót, mert az valahogy a lábát törte, nem tudni hogy, de nem akar enni. Eszembe jut, hogy a szövettani előtt is mondhat valamit egy tapasztalt orvos. Azt is látja, van-e áttét.

A Kustos Géza elengedte Kérész Gyula bácsit, csak szóljon az öreg Závodszkinak, hogy másnap szecsskázzon, etesse meg a teheneket. Kérész Gyula bácsi szólt az öreg Závodszkinak, hogy másnap le kell vágni a hízót, legyen szíves, szecskázzon, etesse meg a teheneket, mert a Kustos Géza őt elengedte. Az öreg Závodszki persze azt mondta, rendben, de nem szecskázott, csak tintázott, a tehenek pedig éhen maradtak. Másnap Kérész Gyula bácsit megbüntették húsz forintra. Annyira elkeseredett, hogy munka után otthon nem volt kedve semmihez se fogni, csak együtt sírt a feleségével. Véletlenül ugyanazon este ajánlották neki, hogy legyen boltvezető. Ráállott. Másnap odatette felmondását az állami gazdaság párttitkára asztalára és Árgyelán elvtárs szemébe mondta, hogy igazságtalan volt.

Így mondta Kérész Gyula bácsi, Árgyelán elvtárs, semmi Árgyelán Jani bácsi. Gyula bácsi született stilisztikai zseni. Végig következetesen Árgyelán Jani bácsit mondott, aztán Árgyelán elvtárssal tette le a történetet, mint az a kis etióp a Boinget.

Közben ránk sötétedik. Hálás vagyok az égnek, hogy Hujber úr hazament, a tévéjével együtt, Árpí pedig csavarog. Kezdem magam kiismerni Zsákán, Kérész Gyula bácsi falujában. Már azt is tudom, hogy Árgyelán Jani bácsi az oroszok bejövetele előtt napszámos volt, de csak akkor hívták, ha már tényleg nem akadt más. Zsáka ott-hont ad, boldog vagyok, győzött a jó. Minden világ mesébeli, ha úgy mesélnek róla, mint Kérész Gyula bácsi.

Megértem. Szembe kell néznem a balsorssal, mint Kérész Gyula bácsinak Árgyelán elvtárssal.

Kérész Gyula bácsi egy beázási folt kapcsán újabb történetbe kezd arról, hogyan államosították a Mezey méltóságos úrék malmát, pedig Mezey méltóságos úrék nagyon jó emberek voltak, sokszor ingyen adtak búzát Árgyelán Jani bácsinak, aki napszámos volt, de csak akkor hívták, ha már tényleg nem akadt más. A műtét előtt még sokkal jobban féltem attól, hogy a gerincvelő érzéstelenítés miatt nem tudok majd mozdulni. Most itt fekszem, mint Zsolti a motorbaleset után, de nem ez érdekel. Mikor bejöttek az oroszok, párttitkár lett Árgyelán Jani bácsi. Felhangzott egy tévés játék szignálja. Lacó felugrik, rohan a tévé elé, hogy megtudja, sikerül-e elnyerni a srácnak a kocsit. Lacót még mindig a siker és a kocsik érdekeli. Kérész Gyula bácsi megérti őt. Nem kérem, hogy mesélje tovább, hogyan érte sorscsapás Mezey méltóságos úrékat. Már tudom, hogy ez a történetet Lacónak szól. Mert Lacó ordenáré, Mezey méltóságos úrék pedig méltóságosak voltak. Csak azt nem tudom, az a húsz forintos büntetéses miért nekem szólt.

Alig telt el három hét, jött vissza a Lacó. Hihetetlenül le volt fogyva. A mankót hamarosan tolókocsira cserélte, azzal gurult ki az erkélyre, hogy rágyújtson. Szerdán rá tört a hazamehetnék. Mondták, péntekre jön meg Svájc-ból a gyógyszere. Kis piros tablettának képzeltem a svájci gyógyszert. Itt a piros, hol a piros. Addig várjon. Péntekre már pelenkában volt. Este elszívta az utolsó slukkot. Mozdulni már nem tudott, a szájába kellett adni a meggyújtott cigit, a kezét odaigazítani hozzá, a hamut le-le söpörni az arcáról. Agyába amúgy is kevés oxigén jutott, nem tudta riadóztatni a rátörő elgyengülés ellen. Nem állt ki tusára a halállal. Nem csinált cirkuszt.

Már soha nem tudja meg, hogyan államosította Árgyelán Jani bácsi Mezey méltóságos úrék malmát. Sohasem tudja már meg, hogy Kérész Gyula bácsi csak véletlenül volt ott éppen akkor, tehetetlenül kínlódva nézte végig az egészet. A Lacó már sohasem tudja meg, milyen méltósággal viselték Mezey méltóságos úrék, hogy azonnal és örökre el kellett hagyniuk a malmukat. Még hallották, ahogy leállnak a gépek. Árgyelán Jani bácsi valamiért leállította őket. Nem tudni miért. Lehet, hogy életében először hallott volna Lacó olyan történetet, ami róla és csak neki szól.

Kérész Gyula bácsi másnap hazamehetett. Hetvenhét év derűjét vitte el. Ő azt mondta, két hetes. Felesége hozta a borítékokat, hosszan pusmogtak, egyikből a másikba tették a bélést gyors mozdulatokkal, itt a piros, hol a piros. Végül a pénztárcából tettek még az egyikbe. Kérész Gyula bácsi sokára jött vissza, egy borítéktól sehogy sem tudott megszabadulni. Felesége kétségbe esett. Kérész Gyula bácsi bizonygatta, hogy ő mondta neki, hogy rendes nyugdíjuk van, hogy a kertben is megterem sok minden, de a docens asszony csak szabadkozott, még a zsebébe se lehetett beletuszkolni. Kérész Gyula bácsi szeme harmatos lett. Könny volt a szemében. Azt gondolta, a felesége azt gondolja, azért nem fogadta el a pénzt docens asszony, mert nem tudta meggyógyítani...

Akkor már a docens asszony édesanyja is ott volt néhány napja. A néni már erőre kapott, de még járókerettel csoszogott. Esténként lányával sétált a folyosón. Egyszer csak megállt, megigazította a ruháját, a docens asszony kapta a járókeretet, két lépéssel előbbre tette, az édesanyja meghökkent, azután a fogódzkodó után iramodott. Egymásra néztek, nevettek. A néni megkerülte a keretet, karnyújtásnyira maradt tőle.

– Tolatni is fogsz? – kérdezte a lánya nevetve.

Sokáig nem tudtam a néniről, hogy a docens asszony mamája, de ahogy nevettek, nagyon hasonlítottak egymásra. Azt is mondták a docens asszonytól, hogy tébé kártya nélkül bújtat hajléktalanokat.

Amikor hazakerültem és bekapcsoltam a tévét, egy égi csatorna éppen kivégzést mutatott. Nem szeretem nézni, de most felfigyeltem, mert az asztal, nicsak, egy műtőasztal!

KIVÉGZÉS

Erre az egyre nem gondoltam. Már sokféleképpen elképzelttem a kivégzésemet. Legjobban az tetszett, hogy méltóságteljesen, emelt fővel vonulok be, mindent könnyen viselek, sőt, még valami beszóláson is gondolkodtam, mert a végén a szó marad az egyetlen fegyverem. Gondoltam odaszólok anyának, aki az üvegfal mögött szenved. Olyasmit, hogy csak egy félrekúrás voltam, muter, felejts el. Vagy éppen azt, hogy anyám, édesanyám, drága édesanyám, jó édesanyám, drága jó édesanyám, neked köszönhetem ezt a gyönyörű életet, amit most elrabolnak tőlem.

Attól is féltem, hogy nem lesz erőm tartani magam a halál kapujában, vinnyogni fogok, bűdösre összeszarom magam, hogy jó lesz végre semmit sem tenni, hagyni, cipeljenek, vonszoljanak, elnehezíteni a testemet, dolgozzanak meg a pénzükért a rohadt hóhérok, meg is harapom egyiket alkalmas pillanatban, tehetem, hogy leszarom az egészet, lógok lazán, azután ahogy csúszok ki a cipelő kezéből, hamm, leharapom egyik ujját. Mit tud csinálni?

Azt az egyet nem gondoltam, hogy ez a szoba ilyen snassz. Percegve bűg a neon, az egyik cső néha elalszik, pattogva kapcsol be újra. A padló olcsó linóleum, utoljára az iskolában láttam ilyet, úgy látszik az akkori közbeszerzési pályázaton nyerte valami mocsok az üzletet. Legalább harminc éve történhetett ez a korrupciós eset, persze nem került ide közülük senki se. A padlógyáros éli a maga életét, meg a fejes is, aki a beszerzést intézte. Itt, ebben a szobában nem sokat járnak, hát megmaradt ez a vacak padló is, az iskolai padló, a bírósági padló, mindenütt ez volt, már-

vány mintát utánoz és ha leesik valami, sohasem találod meg rajta. Egyszer az iskolában szétugrott a kezemben egy golyóstoll, nem az enyém volt persze, csak meg akartam nézni, hogyan lesz benne kacska az egérből, de a rugója sohasem került elő. Botrány lett, intő, rontópál lettem, meg felelőtlen. Erről a rugónyelő padlóról rajtolok el a túlvilág felé, ha már annak idején a művelt világ felé nem sikerült. Az asztal – szerepe szerint ágy, de inkább műtőasztalhoz hasonlít – undorító nyilonnal van bevonva. Úgy látszik, tényleg lehetne vinnyogni, bűdösre összeszarni magam.

Itt mindent szabad. De legalább tehettek volna rá valami papírtörülközőt, ami nem csúszik ennyire. Eszméletlen szűk az egész, igaz, nem is lehet rajta forgolódni, mert a karomat oldalt kötik, kétfelé két deszka ágazik, mintha egy lefektetett kereszt lenne az egész. Csak talpra kellene állítani, máris szebb lenne a halálom, nem ilyen földhöz ragadt. Az infúziót úgy is be tudnák kötni. Olyan talponálló jellege lenne az egésznek. Gyorsvégezde. Korszerűen szimbolikus. Persze nekem nincs jogom az ilyen megváltói pózokhoz, egyet tehetek, hogy megcsókolom a keresztet, feloldozom őket a lelkifurdalás alól, szánom bánom, így nem kell utána gondolniuk, miért tettem.

A szíjak nincsenek bejáratva, valószínűleg valami szabvány írja elő, mennyi időnként kell őket cserélni, mert szinte újak. El tudom képzelni, mennyibe kerülnek. Az áruk-ból jól meg tudtunk volna élni Ruth-tal. Egyszer hallottam, hogy egy közönséges kalapács 300 dollárba került, csak azért, mert úrhajóra kellett. Az, amit tőlem lefoglaltak, három sem volt. Mégis jól szolgált. A smasszer jó szorosra húzza a szíjat, de a bal karomon enged rajta, onnan jön majd vénásan az injekció.

És persze miért lenne ügyes a doki, aki beköti az infúziót az injekciókhoz, amiket egy vezetéken át sorban egymás után bead majd az automata. Turkál a tűvel, döfkölődik a húsomban. Mondom nyugi, mintha már nem is élnék. Ettől még jobban zavarba jön, kintről is lesik a hivatalos tanúk. Most látom meg anyámat, egy pillanatra összeakad a tekintetünk. Nem tudom, mire jó ez a pillanat. Azt hittem, majd gyötrelmet, vádat látok az arcán, hát nem. Magamat látom a szemében, a három éves magamat, ahogy egy csúszkáló szappannal beszélgetek. A fürdőben mostam kezet, és éppen vissza akartam tenni a szappant, amikor kicsusszant, én meg rákiáltottam, maradsz, te mocsok, de minél erősebben szorítottam, annál jobban csúszott. Leesett, dühömben rátapostam, kisiklott a lábam alól, elestem, megragadtam és mázoltam szét a padlón. Már nem csúszott, sőt, ragacsos volt, igyekezett egyben maradni, de én ráálltam a sarkammal, forogtam rajta, amíg csak szét nem mállott. A padló ragacsos és szappanos volt, elgondolkodva bámultam és amikor felemeltem a tekintetemet, akkor vettem észre anyámat. Éppen így nézett rám, mint most. Én meg ezt az erőtlenséget éreztem magamban. Akkor is, amikor kezemben a kalapáccsal felemeltem a tekintetemet a véres padlóról, Ruthról, aki már nem mozdult többé.

No, végre. A doki úgy találta, eleget szenvedtem, kis ragtapasszal rögzíti a steril tűt a karomhoz. Figyelem, de előírászerűen steril csomagolásból veszi ki. Pedig ebbe beleköthetnék. Csak hát minek járkálna használt tűvel a zsebében? Mondanám, allergiás vagyok a ragtapaszra, sőt, hogy egészséges embert lehet csak kivégezni, sebesültet nem, márpedig a karomon sebet ejtett a doktor. Mondanám azt is, hogy ott a ragtapasz alatt már el is indult az allergiás reakció.

Nem mondom. Szofizma. Nem mondom, jó kis véraláfutás lesz itt, a kórboncnok azt hiszi, drogos voltam. Jól is hiszi, meg nem is. Persze az is szofizma, hogy a doki ragtapaszt használ, a szokásos öt centis darabot. Egyszer le kellene mérni az egészségügyben használatos szokásos ragtapasz méretet. Szerintem öt centi lenne.

Ha csak egy milliméterrel csökkentenénk, még éppúgy tartana, viszont 5 milliárd ember esetében ez öt kilométer. Ebből jól meg tudunk volna élni Ruth-tal. Kár, hogy csak most jut eszembe. Ez megint olyasféle gondolat, mint ami a siralomháznak nevezett lakótelepi szobához hasonlatos célában gyötört. Azt mormolja a doki, isten önnel, gondolom, ez is forгатókönyv szerint van. Ezért a bohócságért, ezért a rideg ceremóniáért jól megfizettek valakit, egy író, dramaturgot, kopirájtos lehet az egész, szigorú belső szabályzat van, gondolom külön tanfolyam van erre, hogy is kell engem szabályosan megnyuvasztani. Az is érdekelne, ki találja ki az ilyen szabályzatokat? Tényleg szerzői jogdíjasok-e? Ha nem, lehet, hogy a Bill Gates ezeket is összevásárolja és felteszi az Internetre, hogy azután például azoknak, akik a büntető törvénykönyv egyik paragrafusát idézik, azoknak neki kelljen jogdíjat fizetni. Hogy a végén már az ő törvényei lesznek mindenhol és jogdíjat kell fizetni azoknak, akik ezek szerint élnek, és büntetést kell fizetni azoknak, akik megszegik őket. Lehet, hogy tőlem is levonnának valamit, ha lenne miből, kivégzési költségek címén. Jó borsos számla lenne.

Ide már nem jön be a pap, aki abból él, hogy a Bibliát idézgeti, pedig azt sem tudja, ki írta. Lehet az hamisítvány is, írhatta maga az ördög, hogy összekavarjon minket.

Rájöttem, mi volt olyan furcsa a dokiban: a fehér köpeny alatt sötét nadrágot hordott és utcai cipőt. Vajon van-e itt

egy ezen alkalmakra rendszeresített fehér köpeny, vagy ő hozta magával? Becsomagolta a kis aktatáskájába, eljött a kórházból, ahol főállásban van, ahol nővér adja az infúziót, aki megpaskolja a kart, aki kitapogatja a vénát. Kezem közben az ölében, észrevétlen megmozdítom, erre azt mondja, szorítsam ökölbe és kissé mosolyog, öklömmel az ölében. A doki onnan somfordált ide, házhoz jött, csak az én kedvéért, hogy fusiban jó pénzért kivégezzon engem. Meg is kérdem, mennyit kap értem. Azt mondja, nem sokat. Az ilyen kis nemsokából jól meg tudtunk volna élni Ruth-tal.

Valami regényíró alkothatta ezt a belső szolgálati szabályzatot is, akárcsak a hadseregét, a vasútét és a filmgyárét. Rám zárják az ajtót. Azt gondolják, tévedésből esetleg jöhet belém kingkongtáp is intravénásan, attól erőre kapok, letépek a két bőrszíjat, felkelek és akkor majd visszatart a zár. Itt fogok dörömbölni az ajtón, ők meg szemfülesen elkapnak. Most kicsit haragszom rájuk, mert azt hittem, magasztosabb lesz az utolsó gondolatom. Hallom a mechanika szisszenését, nyomja belém az altatót. Ezt a bonyolult készüléket is jó pénzért fejleszthették, csúszópénzek, korrupció, el tudom képzelni. Ha fele árát ideadják, jól meg tudtunk volna élni Ruth-tal, én meg adogattam volna be rendesen intravénásan az injekciókat a sok simlisnek, akikkel itt találkoztam. Nagyszerű, ahogy előmlik a melegség a tagjaimban. Imádom ezt a nyugalmat, derűt, békességet.

Mindig erre vágytam.

Vége